

SAFARI YA YESU

KITABU CHA 3

KUJENGA HEKALU

Lakini nawaambia hapa kuna mkuu kuliko Hekalu. (Mathayo 12:6)

.

Michael Gibson

SAFARI YA YESU

Kitabu cha 3- Kujenga Hekalu

Hakimiliki 2010 na Michael Gibson

7869 Green leaf lane

Denver, Colorado 80221

Haki zote zimeifadhiwa.

Uchapisho wa 3, 2017

Maandiko yalichukuliwa kutoka kwa BIBLIA MPYA ZA AMERIKA. Hakimiliki the lock man foundation 1950, 1962, 1963, 1963 ITV 1975 1977 inatumika.

Kwa ruhusa

Nambari ya kadi ya katalogi ya Maktaba ya kimataifa TX 7-334-701. Nambari ya kitabu cha kawaida cha kimataifa 978-0-9654179-1-4. Nukuu safi kutoka kwa raslimali ifuatayo.

Nifuate

“ Ujumbe kutoka kwa Mungu”

7869 Green leaf lane,

Denver, Colorado 80221,

Haki zote zimehifadhiwa,

Maandiko yalichukulwa kutoka katika BIBLIA MPYA YA AMERIKA. Hakimiliki ya Lockman foundation 1960, 1962, 1963, 1668, 1971, 1972, 1973, 1975, 1977 inatumika kwa ruhusa. Nambari ya kadi ya katalogi ya maktaba ya kimataifa 96-694630. Nambari ya kitabu cha kawaida cha kimataifa 09654179-0-5.

Hadithi

Hadithi ya kushangaza zaidi katika ulimwengu ni shughuli za Mungu na wanadamu. Hadithi hiyo inasimuliwa kwa kutumia aina saba za fasihi zilizounganishwa pamoja katika simulizi moja linaloitwa Biblia. Aina hizi saba

za fasihi zimegawanywa katika vikundi vitatu vinavyojulikana kama Agano jipya, na injili la Agano la kale lina aina tatu za maandishi ziiwazo Torati Manabii ina maandiko. Kazi kuu ya kundi hili ni kuelekeza mbele kwa masihi (au mwokozi) Agano jipya lina tatu za maandishi yanavyojulikana kama matendo ya mitume, Nyaraka (au Barua) na ufunuo wa Yesu Kristo. Kazi kuu ya kikundi hiki ni kufunua faida zinazotoka kwa masihi kundi la mwisho injili huunda sehemu kuu na muhimuya hadithi, ambayo inamhusu masihi na makusudi ambayoyeye alitumia. Kazi kuu ya injili ni kuchanganya Agano la kale na Jipya katika akaunti moja kupitia masihi Yesu Kristo, Mwana wa Mungu

Sheria

Manabii

Agano la kale

Maandiko

Injili

Masihi

Matendo ya mitume

Nyaraka

Agano jipya

Ufunuo wa Yesu Kristo

Lengo la kitabu change ni sehemu kuu ya hadithi hiyo, Injili sehemu hii ya hadithi inasimuliwa na injili nne ndiyo yenye maelwzo zaidi na mitazao ya mambo kutoka kwa mitazoma ya kiebrania. Injili ya Luka imeandikwa kwa mpangilio wa matukio na injili ya Yohana inafunua kweli muhimu za kiroho. Marko imeandikwa kwa mpangilio wa matukio na injili ya Yohana inafunua kweli muhimu wa kiroho. Marko aliandika injili ya kwanza na inatumika kama gundi inayounganisha nyingine zote pamoja. Ni kupitia macho masikio na mioyo yao kwamba kila mmoja wetu anaweza kuona kazi ambazo mungu

alizifanya kupitia masihi kusikia “habari njema” ambayo anatangaza na kuelewa kina cha upendo wake kwa wanadamu.

Kusudi

Kusudi la kuandika kitabu hiki ni kutyengeneza injili nne katika hadithi moja isiyo na mshono ili mshonaji apate kuelewa kikamilifu matukio yanayomzunguka masihi na kuja kwanza duniani, nia yangu ni kufanya ujisikie kuwa unatembea na Yesu na kufundishwa naye katika safari yangu maishani. Kando na kuchanganya injili nne katika hadithi moja vipengele vingine mhimu vimejumuishwa ili kuongeza uelewena ufahamu wa msomaji.

Sifa mbili za kipekee

Kabla tu ya kuinuliwa mbinguni Yesu aliwapa wafuasi wake kazi ya kutimiza kabla hajarudi tena. Agizo lilikuwa “Basi enendeni, mkayafanye mataifa yenu kuwa wanafunzi. Mkiwatatiza kwa jina la baba na mwana na roho mtakatifu na kuwafundisha kuyashika yote niliyowaamuru ninyi siku zote; hata ukamilifu wa dahari kwa kuitkia agizo la kuwafundisha wenginekushika yote ambayo yesu aliamuru.

Nimeagiza kwa herufi nzito maagizo yote ambayo Yesu aliwapa wanafunzi wake yamo katika masomo ambayo alikuwa akiwafundisha maso hamsini na sita ambayo yesu aliwafundisha yanaweza kupatikana katika mfululizo ya mafundisho ya pamoja yenye kichwa “ safari moja na yesu” mfululizo wa mafundisho yuna vitabu vitabu” wavuvi wa wanaume katika mavuno “ na “kujenga Hekalu”

Sifa nyingine

Kronologia matukio yote katika kitabu hiki zinamsaidia msomaji kugundua mpangilio wa nyakati ambapo hadithi ya Yesu inatokea. Mgawanyiko kitabu kimegawanywa katika sehemu 18 ili kumsaidia msomaji kuna picha ya maisha

na utume wa Yesu. Vichwa kila sehemu ya kitabu imegawanywa zaidi katika matukio maalum yanayotokea katika maisha ya Yesu.

Marejeleo ya vchwa (katika mabano): Onyesha vifungu halisi vya maandiko vilivyotumiwakatika andiko lililo chini ya kichwa hicho. Tanbihi. Marejeleo ya tanbihi hutokea mwishoni mwa kila sehemu. Maneno hayo. Marejeleo vya maandiko ziko katika herufi maliki. Faharasa faharasaina maoni juu au ufafanuzi wa maneno au maneno yanayotumiwa sana katika maandishi. Maandiko yamechukuliwa moja kwa moja kutoka katika marejeleo ya Biblia mpya ya Amerika.

Kwa Msomaji

Si kila mtu atakubaliana na kila nafasi aliyochukuliwa katika kazi hii hata hivyo, vyanzo vingi vya ujuzi vilishauriwa katika maandalizi yake kitabu hiki hakikusudiwi kuchukua nafasi ya akaunti za watu binafsi za waandishi wa injili, lakini kutumika kama nyongeza kwao uwekaji wa tarehe wa matukio mbalimbali unatokana na hati za kihistoria, ushahidi wa unajimu, kalenda ya kiyahudi na mizunguko yake kudua miaka za sikukuu za bwana na desturi za watu wa kiyahudi kwa wale ambao wamejitahidi kwa muda mrefu katika kujifunza neno la Mungu na kuandaa msaada kwa kila mmoja wetu kujifunza. Toa shukrani kwa kazi yao ya upendo katika Kristo

Tumaini langu

Nia ya moyo wangu ni kwamba Baba yangu aliye mbinguni atukuzwe na kuinuliwa kwa mwana wake katika kitabu hiki na kwamba kila mmoja wenu msomaji mgeuzwe katika sura ya Bwana Yesu Kristo.

Ushuhuda.

Asante kwa kushiriki kazi ya Mungu katika wakati wa odisha yalikuwa maisha ya kweli ya kubadilisha (Mashariki mwa India) Kwa ajili yangu katika

mafundisho na mafunzo yako niliweza kuona na kuhisi nguvu kamili na uwepo wa Mungu nnifurahia sana kusoma maandishi yako uliyopanga kuwaelezea wanafunzi wangu na wengine wengi ninatumia nyenzo zako za wanafunzi wa Yesu kristo hapa odisha, India mchungaji Kartik p:Mfanya wanafunzi na mchungaji Mashirikwa India.

Nilikuwa mchungaji wa vijana kwa miaka 10, niliudhuria baadhi ya mafunzo na kazi bora zaidi nikiwa nimezama katika huduma bora zaidi nikiwa nimezama katika huduma bora zaidi ambayo ulimwengu ulipaswa kutoa. Kisha nikaanza kupitia nyenzo hii ya uanafunzi, nikijifunza mafundisho ya Yesu-----nilibadilishwa. Hakuna kanisa, semina kitabu mtaala ambayo masihi wetu atatuambia KWELI-----na KWA NINI. Nimebadilishwa milele nimekuja amka njoo hai na ninataka zaidi.

Brando s.

Mshauri wa kifedha aliyekuwa mchungajiwa vijana wazima. Msururuwa ufuasi safari pamoja na Yesu ulibadilisha maisha yangu ikiwa kweli unataka kujifunza jinsi ya kuishi na kutembea kama Yesu alivyofanya na kujifunza jinsi ya kuwa mfanya wanafunzi, soma hili ndilolinaweza kweli BADILISHA maisha yake.

Michelle M

Mlezi wa nyumbani, mama na mfanya wanafunzi.

Mtaala wa kusafiri na Yesu unazingatia Kristo kabisha na kumuheshimu mungu. Ninapongeza sana watu wanaofanya uamuzi wa kumfwata yesu Kristo kamwamini kijitolea kusoma na kujifunza neno la mungu kwa kutumia zana hii.

Nuhu G

Mjasiria mali &mmishonari wa zamani

Sasa ninawafunza wengine na ninaona sehemu ya kufundisha kuwa yenye uwezo zaidi nilipokuwa kwenye mwisho wa kujifunza nimwongoze moja kwa moja kwa vitendo kwa wanafunzi wanaoitajika katika kanisa la neo. Hii ni njia nzuri ya kuanza wito kwa kila Kristo kutekeleza agizo kuu.

Brandon B

Mengineo& Mfanya wanafunzi

Yaliyomo

KITABU CHA TATU

SAFARI PAMOJA NA YESU

KUJENGA HEKALU

1. Somo la 40 utabiri wa ufalme-----ukurasa 10
2. Somo la 41 usikose kusikia-----ukurasa 14
3. Somo la 42 watoto-----ukurasa 18
4. Somo la 43 hadi yerusalemu-----ukurasa 21
5. Soma la 44 suala la imani-----ukurasa 36
6. Somo la 45 mwenyekiti wa musa-----ukurasa 42
7. Somo la 46 kuangalia wakati ujao-----ukurasa 47
8. Somo la 47 usipotoshe somo-----ukurasa 62
9. Somo la 48 ishara-----ukurasa 67
10. Somo la 49 uwe macho-----ukurasa 74
11. Somo la 50 mtazamo wa pasaka -----ukurasa 81
12. Somo la 51kumega mkate-----ukurasa 95
13. Somo la 52 pandaneni-----ukurasa ukurasa 106
14. Somo la 53 mioyo yenye amani-----ukurasa 111
15. Somo la 54 kukaa ndani ya Kristo-----ukurasa 116

16. Somo la 55 kukatisha tama-----ukurara 119
17. Somo la 56 kumngoja-----ukurasa 124
18. Somo la 57 pokea roho mtakatifu -----ukurasa 128
19. Somo la 58 utume mkuu-----ukurasa 133
20. Hadithi ya Eliya na Elisha picha ya ubatizo-----ukurasa 139
21. Jinsi ilivyokuwa katika siku ya Nahu na lutu-----ukurasa 148
22. Mtazamo wa kihistoria wa kiestatologiawa kanisa-----ukurasa 150
23. Tazama mtu aliye tobolewa kucha mikononi -----ukurasa 151
24. Nenda au tengeneza-----ukurasa 154
25. Neno la kiebrania 'shema' linamaanuha nini-----ukurasa 158
26. Mchakato wa kukua kiroho-----ukurasa 160
27. Masomo ya wanafunzi kwa mstari-----ukurasa 167

NIA YA MWANDISHI

Kusudi langu la kuandaa mfululizo wa mafundisho wenge kishwa 4 safari pamoja na Yesu ni kukusaidia kuwa mfuasi mwenye matokeo zaidi wa Bwana Yesu Kristo niniamini kwamba kwa kukuendelea kukuelekeza kwa yale ambayo Yesu alisema na utayari wako wa kufanya kile yeye alisema maisha yako yatakuwa kubadilishwa kabisa. Hapo hakika mtakuiwa kama yeye ndiye lengo la mafundisho yangu ni kuruhusu maandiko yajisemee yenyewe huku yakikupa mtazamo wa kikristo wa karne.

Mtazamo wa mawazo unakuzwa kwa kutumia mada za Agano la kale, mila desturi dhana na desturi na maarifa ambayo wanafunzi wa awali wa Yesu wangeelewa. Nyakati Fulani mafundisho yangu yanaweza kuonekana kanakwamba ninaonyesha kurudi kwa sheria ya Musa, wacha ni kuhakikishie

wewe sivyo ulivyo ninaamini kwamba wakristo wanaokolewa kwa neema ya Mungu, kwa njia ya Bwana Yesu Kristo, si kwa kutii sheria ya Musa hata hivyo ninafahamu pia kwamba kwa watu wengi neno “kuokolewa kwa neema” limekuja, kumaanisha kwamba wanaweza kuishi maisha yao kwa uasi hivyo kupotosha neema ya Mungu badala yake, wanapaswa kuishi kwa sheria ya roho, ambao ni kumpenda Mungu na wanadamu, Yesu alisema “Mkinipenda, mtazishika amri zangu”

Safari pamoja na Yesu haikukusudiwa kuwa kazi ya kitaalamu au ufafanuzi wa maandiko bali badala yake imeundwa kuchochea mawazo na kubadilisha mawazo na ku7badilisha maisha. Ilitayarishwa kwa furaha na manufaa ya mkristo wa kawaida anayemwamini roho mtakatifu kumwongoza katka kweli yote. Ombi langu ni kwamba mfululizo huu huwe chombo muhimu katika kukusaidia kuishi maisha yenye Matunda katika Kristo.

SHUKRANI

Ninamshukuru mke wangu Janice kwa upendo wake dhabiti, kutia moyo na msaada wa miaka yote. Bila hivyo basi hii haingekamilika, na ninatamani kuruka kutambua uwezo wake wa kisanii wa kuchora kazi ya kisanaa ambayo inapendeza sana vifuniko vya safari ya Yesu. Ujumbe kutoka kwa mfanyikazi mwenza wa mwandishi katika huduma ya ufuasi. Ni kwa moyop uliojaa kumbukumbu tele na zisizosahaulika kwamba ninashiriki nawe upotevu wa mtunzi wa mfululizo huu wa kufanya ufuasi wa vitabu wa mafundisho, mbinu za Yesu mwenyewe na Michael Gibson, mfanya wanafunzi wangu 26 na baba wa kambo wa miaka 35 ambaye aliaga dunia mapema kufuatia vita vya miaka minane na saratani.

Kwa maneno ya baba yangu wa kambo mwenyewe “Ryan wewe ni wakati ujao wa ujumbe huu “ Nimefanya katika utimilifu ambao Bwana aliniambia nilipoanza safari hii ya kugundua ufundi wa kufanya wanafunzi mafundisho yao ya Yesu atyaupata ulimwengu mzima, ambao sikuwahi kuuwazia katika maisha yangu. Lakini najua yatatimizwa yako enendeni fanyeni wanafunzi wafundisheni shukika kila kitu ambayo yesu aliwaamuru kufanya.

Machozi ya furaha yanajaa machoni mwangu, ninapoandika tu maneno haya nikiwa na ujasiri zaidi kuliko hapo awali kwa utume ulio mbele yetu wa mavuno ambayo ni mengi kweli kweli, ambayo ndani ya miaka mitatu ya kwanza tumeona ufuasi huu wa “safari pamoja na Yesu” mafunzo yanakuwa kutoka watunga tu zaidi ya watu 100 sasa kufanya wanafunzi kwa bidii katika yafuatayo.

Hapa Marekani Odisha (India) Telengana (India) na Manipur (India) Varanasi (India). Kithmandu Nepo, Mecedonia) Ulaya wa mashariki) Uganda (Afrika), Kenya (Afrika), Uingereza Uturuki na Irani pamoja na maelfu ya watu wanaojulikana kwa sasa wanafunzi katika kipindi chote ya maeneo yaliyoorodheshwa hapo juu ana kwa ana na mtandaoni kwa rekodi ya wimbo inayotabiri ukuaji mkubwa wa siku zijazo duniani kote na katika lugha nyingi za ziada zilizotafsiriwa.

Mfululizo wa vitabu 3 “Safari ya Yesu” unaendelezwa kutokana na mafunzo ya yesu unaoendelezwa kutokana na mafunzo ya Yesu mwenyewe wa uanafunzi kwa maneno yake mwenyewe , mbinu zake mwenyewe na kielezo cha mwenyewe kilichoagizwa kwa wafuasi wake wote kupata hadi 58 akiwafundisha. Kusikia Agano la kale la kufanya wanafunzi wewe (Mathayo 28:19-20) iliandikiwa kwa Mikaeli Gibsoni kwa madhumuni ya agizo kuu la “ kufanya wanafunzi” imemchukua Yesu kubainisha amri 263 na kuzipinga

niliyoamuru “fanya wanafunzi” iliyochapishwa kwa mara ya kwanza mnamo 2012 ,leo kupitia utekelezaji wa tazama na kikundi kidogo “kufanya wanafunzi” kufundisha watu binafsi na vikundi kuanza kushika kila kitu ambacho Yesu aliamuru na kufundisha watu wengine kushika kila kitu ambacho Yesu aliamuru na kufundisha watu wengine kushika kumetokeza kwa lugha tandasi mfululizo wa vitabu 3 katika lugha zilizofuata na maeneo yanayolingana kufwatia kifo cha Michael mnamo 2019.

1. Toleo kamili katika lugha ya kihispania un viaje can Jesus safari yenye watu milioni 370 inayozungumzwa ulimwenguni kote, iliyotafsiriwa hapa Colarado (ambayo ilikuwa lugha ya kwanza mfululizo wa vitabu 3 “safari ya Yesu” ilitafsiriwa kabla ya Michael kufa na kukamilika majira ya joto baada ya kifo chake.
2. Toleo kamili katika lugha ya Slavic ilaryname co heye (safari pamoja na sena milioni 315 ulimwenguni pote) iliyotafsiriwa kutoka kwa kikundi cha wafanya wanafunzi huko Mekadonia.
3. Toleo kamili katika lugha ya kiebrania, (Nje udhetim me yesin) safari ya Yesu 7.6 milioni inayozungumzwa ulimwenguni pote iliyotafsiriwa kutoka kwa kikundi cha wafanya wanafunzi nchini Albnia.
4. Toleo kamili katika lugha ya kihindi safari na Yesu milioni 50 inayozungumzwa ulimwenguni kote iliyotafsiriwa kutoka kwa kikundi cha “wafanya wanafunzi” na mkurugenzi Varanasi India, Hindu, Mecca ya India, ambao walianzishwa kwa kufanya wanafunzi na mkurugenzi mkuu wa shirika lisilo la faida la kikristo, mmoja wa wafanya wanafunzi wapya papa hapa Colorado. Springs, co ambaye wakati wa mwanzo wa gonjwa la kimataifa la 2022 na hadi 2021 amepata kujua zaidi ya wanafunzi wapya 2000.

5. Toleo kamili katika lugha la India (safari ya Yesu milioni 50) inayozungumzwa ulimwenguni kote inayotafsiriwa na mkurugenzi wetu wa mkoa wa inchi ya India mchungaji Kartik, mwanafunzi wetu wa kwanza wa kimataifa nyuma mnamo 2012, kutoka Odisha India, jambo linaloteswa sana katika nchi ya Uhindi ya wakristo ambayo leo inawafuasi zaidi ya 300 wafanya wanafunzi 50 na mimea 38 ya kanisa.
6. Toleo kamili katika lugha ya Kitelugu (safari ya 25/safari ya Yesu milioni 70 ulimwenguni pote) iliotafsiriwa na mchungaji wenu na timu ya wafanya wanafunzi kutoka Telangana, India, ambao nilianza kufunza kupitia ufuasi “safari pamoja na Yesu “ mtandaoni mnamo Juni 2021.
7. Hivi sasa inatafsiriwa katika lugha ya kiajemi (safari ya Yesu milioni 110 inazungumzwa duniani kote) Lugha ya Iran na nchi nyingine za mashariki ya kati na mfasiri kutoka Uturuki ndani ya mtandao wa wizara inayofikia nchi ya Iran.
8. Kwa sasa inatafsiriwa katika lugha ya kinepali (ikishirikiana na safari ya Yesu inayozungumzwa ulimwenguni pote ilioni 17) na mfasiri huko Kathmandu, Nepal kupitia juhudi zilizotibiwa za mkurugenzi wetu mpya wa mkoa nchini Nepal Jason & Leah Madlom wamishonari tuliokutana nao juu ya mlima huko Nepal, akitambulisha nyenzo za wanafunzi kwa zaidi ya wachungaji 115 wenyeji wanaohudumu katika mikao ya vijiji vilivyo juu ya milima ya Nepal, alipokuwa huko mwishoni mwa 2019.
10. Leo, mazoezi ya Yesu mwenyewe ya uanafunzi “safari pamoja na Yesu” ili kutimiza agizo kuu la kufanya wanafunzi kupitia juhudi za wanafunzi na kazi ya tafsiri hapo juu sasa yanauwezo wa kusomwa na watu bilioni 24 ulimwenguni pote.

Imeongezwa kwa toleo hivi punde la safari na Yesu wavuvi wa wanadamu tumejumiisha kazi ya kitaalamu ya mikaeli katika akaunti ya pekee ya injili. “ Nifuate –ujumbe kutoka kwa Mungu ambalo alikuwa amekamiilisha tu toleo lililosahishwa kabla ya kufa kwake, ikiwa na tanbihi mpya na zilizosahihishwa makala ya ziada ya mafundisho kutoka kwenye kumbukumbu za mikaeli na umbizo linalofaa mtumiaji ili kuboresha uzoefu wa kufanya wanafunzi wa safari na Yesu. Tunazamia urithi kuendelea bila kufungwa, katika jibu la maombiya Bwana ombi la watu wake “Mavuno ni mengi” lakini watenda kazi (wafanyao wanafunzi) ni wachache; Basi mwombeni mola mlezi wa mavuno apelike watendakazi kwake, Garvest Mathayo 9:37-38, ambayo wewe ni jibu la maombi hayo ya dhati, na sasa katika maneno ya Yesu mwenyewe.

“Nifuate name nitafanya wavuvi wa watu “ Mathayo 4:19

Ryan Roberts Rais wamabadiliko 2 muhimu.

SOMO LA 40

UTABIRI WA UFALME

Kikundi cha kuvunja Barafu:

Kama ungejua kwamba maafa yanakuja ni vitu gani vitatu ndani ya nyumba yako ungejaribu kuokoa kando ya wanafamilia .

UTANGULIZI:

Mnamo Desemba ya mwaka wa 30Bk ,Yesu alihudhuria sikuku ya kuwekwa wakfu (Hanukkah) huko Yerusalemu kisha akarudi katika eneo la Galilaya. Pengine mwanzoni mwa machi 32 ad ,Yesu aliondoka nyumbsani kwake kwa mara ya mwisho akielekea katika maeneo las Mafarisayo walimhoji yesu ni lini ufalme wa Mungu unakuja.

Kusoma maandiko

Luka 17:20:37

Kuonja ufalme Luka 17:20:21

Nukuu kutoka kwa Mfalme:Ujumbe kutoka kwa Mungu

Sasa baada ya kuulizwa na mafarisayo ni lini Ufalme wa Mungu utaskuja .Akawajibu akasema Ufalme wa Mungu huaji kewa ishara,wala hawatasema tazama uko hapa au kule kwa maana tazama Ufalme wa Mungu uko katika

tazame uko hapa aukule kwa maana tazama Ufalme wa Mungu uko katikati yenu.

Somo:

Mafarisayo waliomhoji Yesu kuhusu kuja kwa Ufalme walimuuliza swali halali. Yesu mara kwa mara alikuwa akijiita mwana wa Adamu na Mafarisayo hawa walitambua kwamba kimsingi alikuwa anadai

Masihi:

Walifika hitimisho lao kulingana na unabii wa kmasihi katika kitabu cha Danieli. Nikaendelea kutazama katika njozi za usiku ina tazama pamoja na mawingu ya mbigunimmoja kama mwana wa mwanadamu alikuwa anakuja ,naye akafika kwa Mzee wa siku na akaletwab mbele zake. Naye akapewa mamlaka utukufu na ufalme, watu wote , mataifa na wanadamu wa kila lugha wapate kumtumikia yeye. Utawala wake ni utawala wa milele ambao hautaangamizwa (Danieli 7:13-14)

Kimsingi Mafarisayo walitaka kujua ni lini yesu angeaza kutawala kama mfalme wa Israeli na kuuweka utawala wake juu ya mataifa yote. Walikuwa wakitarajia ufalme wa kimwili ambao mwanzo wake ungeweza kuhesabiwa kwa usahihi Fulani lakini jibu la Yesu lilikuwa la fumbo :Ufalme wa Mungu hauji kwa ishara, wala hawatasema tazama hapa au huo hapo kwa maana tazama Ufalme wa Mungu uko katikati yenu (Luka 17:20-21)]

Wakati wa Yesu tudea alikuwa eneo linaloanguka ndani ya eneo la maili thelathini na tano kutoka mji mkuu wake Yerusalemu perea lilikuwa eneo liliko karibu na eneo la mto Yordani karibu na Yudea katika eneo ambalo sasa linaitwa nchi ya kisasa ya Yordani.

Ufalme wa Mungu uko katikati yako Ufalme wa Mungu huwapo wakati mwakilishi wake mfalme. Yesu mwenyewe yuko mahali Fulani kauli hii iliyosemwa na Yesu inaweza kuonekana katika angalau viwango vitatu :

Kiwango cha 1: Kihalisi au kijinsi Yesu alivyokuwa amesimama katikati ya kundi la Mafarisayo ,Ngazi

Kiwango cha 2: Kimaadili au roho jinsi Yesu anavyosimama katikati ya Israeli watu na ardhi .

Kiwango cha 3: Kiajabu au kiroho Yesu anaposimama katikati ya mioyo ya watu wake ambapo anatawala na kutawala.

Ili kufafanua jibu lake la kimafumbo tutahitaji kupata ufahamu Fulani kuhusu wazo la ufalme wa Mungu kwa maneno rahisi “Ufalme wa Mungu” maana yake ni utawala wa Mungu. Ufalme wa Mungu huweka pale Mungu anapoanza kutawala watu wake. Yesu alipoambia Mafarisayo kwamba Ufalme wa Mungu uko katikati yenu, alikuwa akidokeza ukweli kwamba Mungu anatawala wakati watu wanapomkubali kuwa Bwana na kutii sheria na maagizo yake. Ndiyo maana Yesu aliwaambia Mafarisayo kwamba Ufalme wa Mungu hauji kwa ishara.

Kusoma maandiko:

Kuja kwa Mwana wa Adamu (Luka 17:22-21) nukuu kutoka kwa nifuate ujumbe kutoka kwa Mungu naye akawaambia wanafunzi wake .Siku zitakuja ambapo mtatamani kuona moja ya siku za mwana wa Adamu lakini hamtaiona nao wataambia Tazma ,msiende mbali wala msiwakimbiae kwa maana kama vile umeme unavyomulika kutoka sehemu nyingine ya anga, ndivyo mwana wa

Adamu atakavyokuwa katika siku yake . Lakini kwanza imempasa kupata mateso mengi inakukataliwa na kizazi hiki.

Kama siku za Nuhu na LUTU

Luka 17:26-33.

Nukuu kutoka kwa “Nifuate ujumbe kutoka kwa Mungu.””Na kama ilivyokuwa siku za Nuhu ,ndivyo itakavyokuwa katika siku za mwana wa Adamu ;walikuwa wakila,walikuwa wakinywa ,walikuwa wakiolewa hata siku ile Nuhu ikaingia katika Safina, gharika ikaja, kawaangamiza wote,ilikuwa kama ilivyokuwa siku za lutuh walikuwa wakila walikuwa wakiuze ,walikuwa wakipendana , na kujenga siku ile lutu alipotoka sodoma kulinyesha moto na kibenti kutoka mbiguni na kuwaangamiza wote itakuwa vivyo hivyo aliyeko shambani asirudi nyuma.Mkumbake mke wa Lutu yeyote anayetaka kulinda nafsi yake ataiangamiza ina mtu atakayeiangamiza ataiokoa.

Amri

- ✓ Usiondoke
- ✓ Usiwakimbia
- ✓ Siku hiyo,Yule aliye juu ya paa na amabaye mali zake zimo ndani ya nyumba asiende zake chini ili kuwaondoa.
- ✓ Vivyo hivyo aliye shambani asirudi nyuma
- ✓ Mkumbuke mke wa Lutu

Dhana hii ingefika kiwango kikubwa zaidi wakati Roho mtakatifu alipokuja juu ya wanafunzi kwenye siku kuu ya wiki (pentekoste) miezi mitatu baadaye

Huu ulikuwa mwanzo wa ufalme wa kiroho ambao mungu anaishi ndani yake watu wake na kuwatawala kwa kuandika sheria zake mioyoni mwao.(Yermia 31:33-34).

Mwana wa Adamu awe katika siku yake wakati ambao Yesu masihi atafunuliwa atakaporudi duniani tena,kumbukani mke wa Lutu “Mke wa Lutu aliyegeuzwa kuwa nguzo ya chgmvi alipotazama nyuma kuelewa Sodoma na Gomora (Mwanzo 19-26)

Somo linaendelea

Kisha akiwageukia wanafunzi wake,Yesu akawaonya wasiwasikilize watu ambao wangesema kwamba Ufalme wa Mungu ulikuwa hapa au pale kwa vile ufalme wa Mungu hauji na ishara za kutazamwa ,lakini akitaka kuwapa wanafunzi wake habari zaidi Yesu alirudisha mazungumzo kwa mwana wa Adamu hivyo akijihusishi mwenyewe na utawala wake wa wakati ujao akiwa masihi.

Aliwaambia kwamba wangetamani kuiona siku ambayo yeye mwana wa Adamu atakapokuwa akitawala juu ya dfunia lakini hawataona katika maisha yao kwa sababu ingemlazimu kuteseka na mateso mengi kukataliwa na kizazi cha sasa .Hata hivyo aliwaambia kwamba angerudi duniani katika siku za usoni . Na akaifananisha siku hiyo na mwangaza unaotokea kwa ghalfa angani.

Kutokea kwa haraka na dhahiri kwa wote waliokuwa wakitazama. Kana kwamba anasisitiza jambo lake ,Yesu alilinganisha kurudi kwake na siku ambayo lotimpwa wa Abarahamu aliondoka Sodoma kama vile katika nyakati hizo kutakuwa na vikundi viwili vya watu vikiishi pamoja kwenye sayari ya dunia kwa wakati mmoja, wale walio wa ufalme ,Mungu na wale ambao sio wa

ufalme Mungu atawakumboka wale walio wake na kutawala ghadhabu juu ya wale ambao sio.

Wale walio wa Mungu wataisikia sauti yake na kumtii .Nuhu alimsikia Mungu akisema kabla ya wakati na akatayarisha Safina kasha akaingia ndani ya Safina Mungu alipomwambia afanye hivyo Loti hakuwa amejitayarisha kimbele bali alisikia ujumbe wa Mungu kupitia malaika waliotumwa kumkomboa na kuwatii katika matukio yote mawili watu waliokombolewa kutoka kwa ghadhabu ya Mungu walikuwa wamejisalimisha kwa utawal Wa Mungu katika maisha yao . Kwa wale walio washiriki wa Ufalme wa Mungu Yesu anaonya kwamba siku ya ukombozi wao wasijaribu kuchukuwa mali yeyote ya kilimwengu pamoja nao.

Kisha anawaagiza wakumbuke mke wa Lutu:

Majadiliano ya kikundi

- 1) Nini kilimtokea mke wa Lutu?
- 2) Kwa nini mke wa Loti aligeuka nyuma?
- 3) Ni nini kilikuwa kibasya kwa kuangalia nyuma?

Kusoma maandiko:

Mmoja atachukuliwa

(Luka 17:34-37).

Nukuu kutoka kwa “Nifuate ,ujumbe kutoka kwa Mungu”.

Nawaambia siku huo watu wawili watakuwa katika kitanda kimoja, mmoja ataliwa na mwingine atawachwa,watakuwako na wanawake wawili wakisanga mahali pamoja mmoja ataliwa na mwingine atasalia .Watu wawili watakuwa

shamba mmoja atachukuliwa na mwingine ataachwa wakajibu wakamwambia,wapi bwana? Akawaambia ulipo Mzoga, ndipo watakapokusanyika tai. Basi kesheni kwa maana hamjui ni siku ipi ajaye Bwana wenu

Somo linaendelea

Kisha akiwageukia wanafunzi wake,Yesu akawaonya wasiwasikilize watu ambao wangesema kwamba Ufalme wa Mungu ulikuwa hapa au pale kwa vile ufalme wa Mungu hauji na ishara za kutazamwa ,lakini akitaka kuwapa wanafunzi wake habari zaidi Yesu alirudisha mazungumzo kwa mwana wa Adamu hivyo akijihusishi mwenyewe na utawala wake wa wakati ujao akiwa masihi.

Aliwaambia kwamba wangetamani kuiona siku ambayo yeye mwana wa Adamu atakapokuwa akitawala juu ya dfunia lakini hawataona katika maisha yao kwa sababu ingemlazimu kuteseka na mateso mengi kukataliwa na kizazi cha sasa .Hata hivyo aliwaambia kwamba angerudi duniani katika siku za usoni . Na akaifananisha siku hiyo na mwangaza unaotokea kwa ghalfa angani.

Kutokea kwa haraka na dhahiri kwa wote waliokuwa wakitazama. Kana kwamba anasisitiza jambo lake ,Yesu alilinganisha kurudi kwake na siku ambayo lotimpwa wa Abarahamu aliondoka Sodoma kama vile katika nyakati hizo kutakuwa na vikundi viwili vya watu vikiishi pamoja kwenye sayari ya dunia kwa wakati mmoja, wale walio wa ufalme ,Mungu na wale ambao sio wa ufalme Mungu atawakumboka wale walio wake na kutawala ghadhabu juu ya wale ambao sio.

Wale walio wa Mungu wataisikia sauti yake na kumtii .Nuhu alimsikia Mungu akisema kabla ya wakati na akatayarisha Safina kasha akaingia ndani ya Safina Mungu alipomwambia afanye hivyo Loti hakuwa amejitayarisha kimbele bali alisikia ujumbe wa Mungu kupitia malaika waliotumwa kumkomboa na kuwatii katika matukio yote mawili watu waliokombolewa kutoka kwa ghadhabu ya Mungu walikuwa wamejisalimisha kwa utawal Wa Mungu katika maisha yao . Kwa wale walio washiriki wa Ufalme wa Mungu Yesu anaonya kwamba siku ya ukombozi wao wasijaribu kuchukuwa mali yeyote ya kilimwengu pamoja nao.

Kisha anawaagiza wakumbuke mke wa Lutu:

Majadiliano ya kikundi

- 1) Nini kilimtokea mke wa Lutu?
- 2) Kwa nini mke wa Loti aligeuka nyuma?
- 3) Ni nini kilikuwa kibasya kwa kuangalia nyuma?

Kusoma maandiko:

Mmoja atachukuliwa

(Luka 17:34-37).

Nukuu kutoka kwa “Nifuate ,ujumbe kutoka kwa Mungu”.

Nawaambia siku huo watu wawili watakuwa katika kitanda kimoja, mmoja ataliwa na mwingine atawachwa,watakuwako na wanawake wawili wakisanga mahali pamoja mmoja ataliwa na mwingine atasalia .Watu wawili watakuwa shamba mmoja atachukuliwa na mwingine ataachwa wakajibu wakamwambia,wapi bwana? Akawaambia ulipo Mzoga, ndipo

watakapokusanyika tai. Basi kesheni kwa maana hamjui ni siku ipi ajaye Bwana wenu.

Sehemu ya maandiko kutoka “Nifuateni” ujumbe kutoka

Kwa Mungu “Nawaambia, usiku huo watu wawili watakuwa katika kitanda kimoj mmoja ataliwa na mwingine ataachwa kutakuwa na wanawake wawili wakisaga sawa” Mahali mmoja atatwaliwa na mwingine ataachwa”.Wakamjibu wakamwambia wapi Bwana Naye akawaambia ulipo mzoga. Huko ndiko watakusanyika tai. “Basi kesheni kwa maana hamjui ni siku gani ajaye Bwana wenu”.

Somo linaendelea

Kwa wale ambao si wa Ufalme wa Mungu ,siku hiyo itakuwa kama ngingine yoyote watakuwa hawaelewi kasha katika usiku huo ghadhabu ya Mungu itashukia .Kutoka kwa maandiko inaonekana kwamba nusu ya watu waliobaki wataangamizwa.

“Mwili “Maiti” au Maiti”.

SOMO LA 41

USIFE MOYO

KIKUNDI CHA KUVUNJA BARAFU.

- Ni lini mara ya mwisho ulikua na jibu la maombi?
- Uliomba nini?

UTANGULIZI

Yesu alipomaliza kuwafunza wanafunzi kuhusu kuja kwake mara ya pili kuwakomboa watakatifu kutoka kwa ghadhabu ya mungu duniani.

Akaifwata v kwa mfano wa hakimu dhalimu. Mfano huo unakusudiwa kuwa faraja kwa wanafunzi wake wote na kusudi lake ni kuwaonyesha kwamba wakati wote wanapaswa kuomba na wasikate tamaa. Ina matumizi ya kila siku katika maisha ya wakristo wote na kwa uhakika zaidi kwa wale walio hai kabla tu ya kuja kwake mara ya pili, Yesu anapomalizia mfano huo kwa kauli, “Walakini mwana wa Adamu atakapo kuja ! je atapata amani duniani?”

SOMO

Ebu tuanze somo kwa kusikiliza kwa makini kile ambacho mfano huo unasema kabla hatujajaribu kufanya uchunguzi wowote kuhusu au kutoa hitimisho lolote kutoka kwake

KUSOMA MAANDIKO

MFANO NA HAKIMU DHALIMU.

LUKA 18:1-8

Kuandika dondoo, “Nifuate mimi” Ujumbe kutoka kwa Mungu .Sasa alikuwa anawaambia mfano ili kuonyesha. Kwamba imepasa kusali kwa wakati bila kukata tama, akisema ,”Palikuwa na mwamuzi mmoja katika nmji Fulani ambaye hakuwa mcha mungu, ambaye hakuwa na heshima ya mwanadamu , ambaye hakuwa na heshima ya mwanadamu. Mjane

katika jiji hilo , naye akaendelea kumjia akisema ,”Nipe ulinzi wa kisheria kutoka kwa adui yangu, “akakataa kwa muda, lakini baadaye akasema moyoni mwake ijapokua simchi mungu wala simheshimu mwanadamu,Lakini kwa kuwa mjane huyo anajisumbua nitampa ulinzi wa kisheria asije akanichosha kwa kuja daima. Bwana akasema, sikieni alivyosema Yule mwamuzi dhalimu. Sasa je! Mungu hatawafanyia wateule wake haki wanaomlilia mchana na usiku, Je atakawia juu yake? Nawaambia ya kwamba atafanya haki kwa ajili yao lakini, mwana wa Adamu atakapokuja, atapata imani duniani?s

AMRI

Sikia alichosema dhalimu mkuu

SOMO LINAENDELEA

Mara nyingi yesu alitumia mifano ile kufundisha watu ambao ni wagumu kuelewa ukweli au kanuni.

Mengi ya mifano hii inachukuliwa kwa maneno mengine, “ Kitu ni kama kitu kingine “ kwa mfano ufalme wa mbingu umefanana na wavu uliotupwa na baharini. Na baadhi ya mifano iliyosimuliwa inatpoofautiana. Kwa maneno mengine, kitu ni tofauti na kitu kingine. Mfano wa hakimu dhalimu ni mfano unaopigana. Kwani mwenyezi Mungu ambaye ni hakimu mwenye hafanani na hakimu dhalimu.

MAJADILIANO YA KIKUNDI

Katika mfano huu wanawake wanafundishwa na wateule wa mungu (yaani wakristo)

- 1) Mwanamke huyo alijua wapi pa kwenda kupata haki unajuaje hivyo ? (Ndiyo alimwendea Yule aliyehusika na haki hakimu)
- 2) Jinsi alivyomuogopa hakimu? Unajuaje hilo? (Hapana alimtafuta hapo awali na kasha kuendelea kumsumbua)
- 3) Je! Nia yake ilikua mbaya? Unajuaje hilo? (Hapana alitafuta tu ulinzi aliopasw kupewa kulingana na sharia ya eneo hilo)
- 4) Je! Mwanamke huyo alikua na imani na hukumu? Unajuaje hilo? (Hapana. Mfano unasema kwamba hakustahili kutegemewa kwani hakumcha wala hakua na heshima yoyote kwa mwanadamu . Ndio maana ilimbidi aendele kuluta kesi yske kwake.)

SOMO LILIENDELEA

Kwa kuwa mfano huo unatofautiana, kinyume chake ni kweli kwa hakimu mwadilifu. Kwa hiyo mfano huu unaonyasha kwa mungu hatakiwi kuendelea kumjia na ombi lile lile . Alikusikia mara ya kwanza. Huna haja ya kumchosha mungu ; yuko tayari kufany hukumu kwa niaba yako na utafanya hivyo upesi. Lakini kutokana na maneno ya yesu ya kufungua na kumalia tiunapaswa kuomba wala wala tusife moyo “na” watapatikana inami duniani inaonekana kwamba baadhi ya wakristu hawaombi kwa imani bali tumaini pekee.

MAJADILIANO YA MAKUNDI

Shaka ni adui wa imani. Je, ni baadhi ya mashaka gani unayo wakati wa kuomba?

SOMO LINAENDELEA

Mfano wa hakimi dhalimu unaonyesha wazi kwamba ikiwa mkristo ana inami kwamba mungu atajibu. Ombi lake la haki, basi mungu atalijibu vyama na haraka. Hata hivyo, wakristu wengi ni wepesi kueleza kwamba mitume Paulo alikuwa na mwiba katika mwili ambao hakutolewa baada ya kumwomba mungu mara kwa mara aondoe.

Mtume Paulo ansimulia hadithi ya wiba katika mwili wake katika waraka wa pili kwa waraka wakoritho yapata mwaka 56 au 57 BK. Hivyo ndivyo inavyosemekana.

Kujisifu ni lazima, ingawa hakuna faida ;lakini nitazidi kuyaendea maono na mavuno ya bwana ninaye mjua . Mtu mmoja katika kristo ambaye miaka kumi na minane iliyopita kwamba alikua katika mwili sijui, Mungu ndiye anayejua mtu wa namna hii ilinyakuliwa mpaka mbingu tat. Name najua jinsi mwanadamu wa mungu anajua kama katika mwili au nje ya mwili mimi si namna hiyo ajuavyo, alnyakuliwa mpaka paradise na kusikia maneno yasiyoweza kutamkwa ambayo mwanadamu haruhusiwi kusemsa kwa ajali mtu kama huyo nitajisifu ; lakini kwa ajili yangu mwenyewe sitajisifu , isipokua kuhusu udhaifu wangu . kwa maana kama nikitaka kujisifu sitakua mpumbavu kwa maaana nitakua nasema ukweli , lakini najihepusha na jambo hili lile mtu yeyote asije akaniamini kuwa ni zaidi ya vile anavyo niona au kusikia kutoka kwangu. Kwa sababu au ukuu wa mafunuo haya ili kunizuia nisijivune nafsi yangu , nilipedwa mwiba katika mwili, mjumbe wa shetani, ili kunitesa ili nisijivune nafsi yangu. Kwa ajili ya jambo hili nilisihi Bwana mara tatu kwamba liondoke kwangu. Naye akaniambia, neema yangu yakutosha ;Maana huweza hukamilishwa

katika udhaifu. Kwa hiyo, Kwa furaha zaidi nitajisifu juu ya udhaifu wangu ili uwezo wa Kristo ukae ndani yangu. (2 Wakorintho 12:1-9)

- a) Kulingana na ushuhuda wa Paulo alipewa “Mwiba katika mwili “Kwa wazi na Mungu kama zawadi kwake au angalau kwa idhini ya Mungu. Sababu iliyomfanya apewe “Mwiba katika mwili “Ilikuwa ni kumzuia asijitukuze au kuwa na kiburi. Hii ilikuwa ni matokeo ya kuona maono makubwa na mafunuo ya Bwana katika 42 au 43 AD. Alipokuwa katika eneo la Antokia kwa hiyo lazima awe amepewa”Mwiba katika mwili”wake wakati Fulani baada ya 42 au 43 BK kama jambo la kumbukumbu, Paulo aliokoka na kuwa mkristo mwaka wa 17BK na kuanza safari yake ya kwanza ya umishonari mwaka wa 45 BK. kumekuwa na uvumi mwingi miongoni mwa wasomi kuhusu kile ambacho kilikuwa mwiba wa Paulo katika mwili

1. Kimwili

(a)Wengine wanafikiri kwamba Paulo alikuwa na macho hafifu kwa sababu ya kuanguka kwake katika barabara ya Damasko. Alipopigwa kipofu Sauli akainuka kutoka chini, na ingawa wake alikuwa wazi hakuona kitu wakamwongoza kwa mikono, wakamleta ndani ya Damasko. Akakaa siku tatu haoni wala hakunywa wala kunywa (Matendo 9:8-9) hata hivyo aliponywa katika jambo hilo. Bwana akamwambia ondoka uende kwenye njia iitwayo nyofuakauliza katika nyumba ya yala mtu aitwaye Tarsu. Sauli, kwa maana anasali na ameona, na ameona katika maono ya mtu aitwaye Anania akiingia na kumweka mikono, ilia pate kuona tena (Matendo 9:10-12) Tafadhali tukio hili lilitokea mwaka 17 BK miaka kadhaa kabla ya Paulo kupokea mafunuo yake.

(b)Wengine wanafikiri kwamba kuonekana kwa Paulo kuliharibiwa kwa sababu ya kupigwa mawe. Lakini wayahudi wakaja kistoka Antiokia na Leoniam wakawashawishi makutano, wakampiga Paulo kwa mawe wakamvuta nche ya maji, wakidhani wamekwisha kufa. Lakini huyo mwanafunzi aliposimama karibu naye, alisimama na kuingia mjini. Siku iliyofwata aliondoka na pamoja na Barnaba kuenda Derbe (Mdo 14:19-20) kwa kuwa upatanisho wa Paulo ulifanyika mwaka wa 46BK hii inawezekana.

2. Kiroho

- a) Wengine wanafikiri kwamba upinzani wa kiyahudi kwa ujumbe wake ulikuwa ule utu wake katika mwili. Kibanda sauli kuwa kuwadhofofisha wayahudi mshiriki wa wa wavuti wakidhibitisha kwamba huyu Yesu ndiye Kristo. Baada ya siku nyingi kupita Wayahudi walifanya shauri pamoja ili kumwagamiza (Matendo 9:22-27) ili linaonekana kuwa lisiloweze kana kabisa kwa kuwa daima kumekuwa na upinzani kw injili ya Yesu Kristo na katika kesi hii ilitokea muda mfupi baada ya kuokoka kwa Paulo mwaka 37 Bk
- b) Wengine wanafikiri kwamba Paulo alikuwa akiteswa daima na mmoja wa roho waovu wa shetani. Hii inawezekana kwa kuwa Mungu aliruhusu roho mwovu kumtesa mfalme sauli . Hata hivyo, Paulo hakuwa amepagawa na pepo yeyote kwa kuwa roho mtakatifu alikuwa anakaa ndani yake uovu roho zimewatesa baadhi ya wakristo, lakini kwa kawaida zinaweza kushughulikiwa kwa kutupwa.
- c) Wengine wanafikiri kwamba Paulo Alilazimika kushughulika kila mara na wana judia wale waliokuwa wakijaribu kuwafanya wakristo wasio wayaudi wafwate maandishi ya sharia na sir oho ya sharia, hili ni jambo linaloweze kana kwa matatizo hayakuanza kutokea hadi baada yake safari ya kuanza ya kimashinani mwaka 45 BK. Pia ina msingi wa kibibilia

Lakini kama hamtawafukuza wenyeji wan chi mbele yenu, basi itakuwa hao mtakao waacha wabaki watakuwa kama chokoraa machoni penu, na kama miiba mbavuni mwenu, nao watasumbua katika inchi. Inchi unaoishi (Hesabu 33:55). Paulo angeweza kutafuta msaada wa kisheria kutoka kwa Mungu kwa sasbabu Mithali 16:17 inasema "Njia za mru zikimpendeza Bwana, hata adui zako huwapatanisha nae.

Ingawa hatuwezi kamwe kujua mshindo wa Paulo katika mwili ulikuwa nini, tunaweza kupata maelezo Fulani kuhusu maisha ya maombi ya Paulo inaonekana kwamba Paulo aliamini kwamba maombi ya ingejibiwa ikiwa kwa nia ifaayo , hataogopa hali na kuamini kwamba alicho omba kutimia alionyesha Imani yake kwa matendo yake. Hakuwaombea tu bure waliohubiriwa. Kwa kuwa Paulo alisema aliomba mara tatu kwa ajili ya jambo lile lile linaonekana, si jambo la kawaida kumwomba Mungu kwa jambo lile lile. Wakati mkuu zaidi uliopita kati wa uwezekano wa kutokea katika "Farasi wa mwili na kutoa ripoti yake kwa Wakorintho ilikuwa miaka kumi na minne, kwa hivyo Paulo alivyoomba alimpa Bwana

wakati wa kutosha kujibu maombi yake. Lakini pia hakufanya hivyo. Lakini hakukata tama mpaka Mungu alipomjibu.

MAJADILIANO YA KIKUNDI

6. Haki gani fanya unayo katika ufalme wa Mungu? (Kuna haki nyingi ambazo wakristo wanazo kulingana na uhusiano wao wa Mungu: Haki hizi zinapatikana katika mamlaka yake jina lake. Ahadi zake na kila anachasema.)

8. anavyo niona au kusikia kutoka kwangu. Kwa sababu au ukuu wa mafunuo haya ili kunizuia nisijivune nafsi yangu, nilipedwa mwiba katika mwili, mjumbe wa shetani, ili kunitesa ili nisijivune nafsi yangu. Kwa ajili ya jambo hili nilisihi Bwana mara tatu kwamba liondoke kwangu. Naye akaniambia, neema yangu yakutosha; Maana huweza hukamilishwa katika udhaifu. Kwa hiyo, kwa furaha zaidi nitajisifu juu ya udhaifu wangu ili uwezo wa Kristo ukae ndani yangu. (2 Wakorintho 12:1-9)

Kulingana na ushuhuda wa Paulo alipewa "Mwiba katika mwili" "Kwa wazi na Mungu kama zawadi kwake au angalau kwa idhini ya Mungu. Sababu iliyomfanya apewe "Mwiba katika mwili" "Ilikuwa ni kumzuia asijitukuze au kuwa na kiburi. Hii ilikuwa ni matokeo ya kuona maono makubwa na mafunuo ya Bwana katika 42 au 43 AD

7. Je! Unapata wapi haki zako! (Haki za mkristo zimetawanyika katika bibilia nzima kwa mfano, sala ya Bwana ina baadhi ya haki hizo pamoja na mfano wa haki dhalimu.)

8. Je! Utapataje haki yako kutekelezwa? (Chukua lile neon la Mungu linasema kuhusu haki yako na mwombe Mungu Hakimu atekeleze anachosema.)

HOJA YA SOMO

Omba na usikate tamaa uwe na imani kwa Mungu ambaye ni mwenye haki na anakupenda pia.

MAOMBI

Anzisha shajara ya maombi kwa ajili ya maombi yako makuu yenye kurekodi tarehe ya maombi, kile ambacho Mungu aliombwa na tarehe aliyoona utumizo wa kwanza. Kunaweza kuwa na utimilifu mwingi, kwa utimilifu mkubwa na mdogo.

SOMO LA 42

WATOTO

Kiukundi cha kuvunja barafu

Je, ulikiuwa na umri

Utangulizi

Muda mfupi baadaya ya yesu kusimulia hakimu asiyomwadilifo, watu walianza kuleta yao, watoto wao ili hawaguse hili kuwaombea Baraka .Wakati wanafunzi waliona hili walikemea watu hata hivyo ,yesu alikasirishwa na wanafunzi na akajibu “Waacheeni watoto wadogo waje kwangu msiwazuia kwa maana ufalme wa mbinguni ni wao kama hawa”.Jibu hili hatimaye lingekuwa majawapo ya vifungu vya utibitisho wa ubutizo wa watoto wachanga na matokeo ya wakovu .

Ingawa ubatizo wa watoto wachanga na wokovu si mada zinajadiliwa katika somo hili inaweza kuwa vyema kwamba kuna taarifa za kimsingi kuhusu somo hili ndani ya ukiristo kuma mikondo miwili mikuu ya mawazo .Kuhusu nani anaweza kupokea ubatizo wa maji.

Vikundi vyaq msingi inayoongozwa na wa batistiwaqnashikialia kwamba watu binafsi lazima wawe na uzoefu wa “Kuzalikwa mara ya pili” ,kabla ya kuwa kubatizwa,wanaita namna yao ya ubatizo .”Ubatizo wa mwamini.

Uzoefu wa “kuzaliwa mara ya pili” Ni matokeo ya mtu binafsi kuja kwa imani (kuamini) katika kristo baada ya kusikia injili ikihubiriwa bmsingin wanaotumia kuingia kwenye angano ni imani ya mtu binafsi kataika yesu. Kwa hiyo watoto wachanga na watoto watoto wadogo. (kawaida chini ya umri wa saba) hawawazi kuingia katika angano kwasababu hawana fahamu wadhana ya imani.

Watu wenye msimamo mkali hawaaamini kwamba Mungu atawa hukumu watoto wenye laana ya milele kabla yao kufika umri wa uwajibikaji, ambao wengi wanadhani ni karibu na umri wa miaka kumi na mbili au kumi na tatu na wengi wa makundi yao hawakuweka wakfu watoto wao kwa Mungu katika umri mdogo. Wazazi wa mtoto kwa kawaida ufanya hivyo kwa kusema kwamba watamlea mtoto wao katika hofu na mawaidha ya bwana.

Ikijumlisha kama uzoefu wa wokovu wa mtu. Kukiri hatharani imani ya mtu katika kristo inahitajika kwasababu ukimkiri yesu kwa kinywa chake ya kuwa ni Bwana na kuamini kuwa moyoni mwako ya kuwa alimfufua katika wafu utaokoka kwa maana ni kwa moyo wako unaamini na unahesabiwa haki na kwa maana ni kwa kinywa chako unakiri na kuokolewa (warumi 10:9-10). Hii ni kufanyika ama kabla au pamoja na ubatizo wa mtu huyo “Ubatizo n”, ambao uliwekwa na kristo ni sharti la kujiunga na kanisa.

Wanaposoma jibu la Yesu “Wachani watoto wadogo waje kwangu” wala msiwazuie kwa maana ufalme wa mungu ni wao “. wenyewe ambao wana uwezo wa kuelewa wanaweza kuja kwenye imani kama ya mtoto. Hata hivyo, jibu la yesu linaposomwa kwao kutoka katika andiko la luka kwa kawaida hawataki kulishughulikia kwasababu andiko linasema “Waachani

watoto wadogo waje kwangu msiwazuia,kwa maana ufalme wa mbinguni ni wa Mungu kama hizi.

Hii inatuletea kwa ukiristo uliobaki,wale wanaoamini ubatizo wa watoto wachanga .Nitarejelea kundi hilli kama ukirsto wa kihistoria ambalo linaongozwa na wakatoliki wa kirumi waethodoksi wa wokovu mtu ambavyo wana msingi nhufanya imani,taalamu ya umma na ubatizo.

Ubatizo unatazamwa kama sharti la kujiunga na kanisa na unatoa wokovu kwa mtu kibinafsi ukiristo wa kihistoria unaangazia maandiko mawili yafuatayo yeye ambaye.

Ameamini na kubatizwa ataokolewa **(petro 3:21)**sawasawa na hilo ubatizo unaokuokoa sasa si kuondolewa kwa uchafu wa mwili nbali kusihi kwa Mungu kwa ajili nya dhambi zako dhamiri njema kwa ufufu wa yesu Kristi **(wakolosia2:11-12)**.

Watoto wakiwemo watoto wachanga waliobatizwa wemeingia katika angano na kristro hivyo kuiwazui kuhukumiwa laana ya milele.Wavubana wa kiyahindi walitahiriwa siku ya nane na hivyo kuingia katika angano la Ibrahimu na kuwa sehemu ya watu wa Mungu wale watoto wanatakiwa kuchukua masomo ya katekismu au kiparmara ili waweze kuelewaimani waliyoingia wanapofika umri wa kuajibika.karibu na umri wa miaka kumi na miwili au kumi na tatu wanatangaza hadharani imani yao kwenye kipaimara chao .Hili lingelingana na mvulana wa kiyahundi anayesoma Torati hadi akafikia umri wa miaka na mbili au kumi la tatu alipokuwa mitzraha (mwana wa amri)taalamu yake ya hadharani ya imani watu wazima iwe katika uyahudi au ukirsto wa kihistoria iliwabidi kuamini na kutangaza hadharani imani yao kabla ya kutahiriwa au kubatizwa.

Kwamba ubatizo wa watoto wachanga ulikuwa utaratibu wa kanis ala kwanza hauwezi kukataliwa .Maandiko yanayorejelea aliandika katika karne ya tatu kwamba kulingana na matumizi ya kanisa ,ubatizo hutolewa hata kwa watoto wachanga .

Homililies kwa_____8:3-11(AD 244).Baraza la Carthago mnamo 253 lilishutumu maoni kwamba ubatizo waposwa kuzuiliwa .Baadaye Augustine alifundisha “Desturi ya kudharauliwa wala haipaswi kuaminiwa kuwa mapokeo yake ni kitu chochote isipokuwa kitume”Tafsiri halisi ya mwanzo **10:23-39(BK408).**

Kulikwa na mtu mmoja wa mafarisayo jina lake Nikodema Mkuu wa wayahudi huyu alimjua yesu usiku na kumwambia Rabi tunajua ya kuwa wewe ni mwalimu uliyotoka kwa Mungu kwa maana hakuna mtu awezaye kufanya ishara hizi uzifanyazo wewe isipokuwa Mungu ya pamoja naye yesu akamjibu Amini nnakuambia mtu asipozaliwa mara ya pili hawezi kuona ufalme .Ufalme wa Mungu Nicodema akamwambia,aweza mtu kuzaliwa mara ya pili .Je anaweza kuingia wakati arcond alikuwa tumbo la mama yake na kuzaliwa ?yesu akaajibu Amini,amini nawaambia :Mtu asipozaliwa kwa maji na kwa Roho hawezi kuingia ufalme wa Mungu ikiwa nimewaambia mambo ya duniani nanyi hamsadiki mwewezaje kuamini hiki kwamba mambo ya mbinguni ?Yohana 3:1-15 unapaswa kuchomwa tena kama maandiko yanavyosema siule mwili wa rohoni bali ule wa asili kisha ule wa roho(1 wakoritho 15:46) na kwa hiyo ni katika hilimuktadha kwamba tunaweza kuamini jambo la kidunia ili tuweze kuelewa na kuamini kile yesu anachofundisha hapa kila “Mtoto mchanga”anayezaliwa lazima avunje “Maji”

kabla ya mtoto kuzaliwa au kama yesu anavyofunfundisha “Mtu asipozaliwa kwa maji naRoho hawezi kuingia ufalme wa Mungu?.

Kusoma maandiko

Yesu awabariki watoto.

Mathayo 19:13-15,Marko10:13-16,Luka 18:15-19.

Maandiko yamenukuliwa kutoka kwa “Nifuateni ujumbe kutoka kwa Mungu”.Na watu walikuwa wakimletea watoto ili awaguse na wanafunzi wake wakawakemea .Lakini yesu Alipoona hayo alikasirika akawaambia waacheni watoto njooni kwangu, msiwazuie,kwa maana ufalme wa Mungu ni wao kama watu,hawa amini nawaambia yeyote asiyeupokea ufalme wa Mungu kama mtoto mchanga hataingia humo kamwe akawa kumbatia akaanza kuwabariki akiweka mikono yake.Na baada ya kuwekea mikono akatoka hapo.

Amri

Ruhusu watoto wachanga kuja kwangu.

Usiwazuie.

Somo.

Huenda tusijue sababu halisi iliyowafafanya watu kuwaleta watoto wao kwa Yesu au kwa nini wanafunzi wakawakemea kwa ajili yake lakini tunaweza kujua kwa matendo na jibulake la maneno kwamba Yesu aliwapend watoto na kuwaona kuwa thamani ya kutosha ili kupata wakati wake na uangalifu wake labda alikubmuka kile mama yake alimwambia kuhusu Simemioni Hekaluni jinsi alivyomchukua Yesu kama mtoto mchanga mikononi mwake na kutamka Baraka juu yake.

“Sasa bwana waqmwachilia mtumwa wake aende kwa amani kama ulivyosema kwa maana macho yangu yameona wokovu wako tayari mbele ya wote mataifa.

NURU YA UFUNUO KWA MATAIFA ,na utukufu wa watu wako Israeli Luka2:29-32.

Kutokana na maandiko tunaweza kujiona mwenyewe azimio na imani ya mzazi katika kuwaleta watoto wao kwa yesu .Kwa hiyo inaonekana kwamba sisi ambao ni wazazi wa watoto wadogo tunapaswa kutafuta kielelezo cha tabia zao kwa kuwa yesu,aliona kuwa inakubalika na kama kanisa tunapaswa kuchukua Mtazamo wa yesu kwa kutomzuia yeyote kuingia katika uhusiano naye.

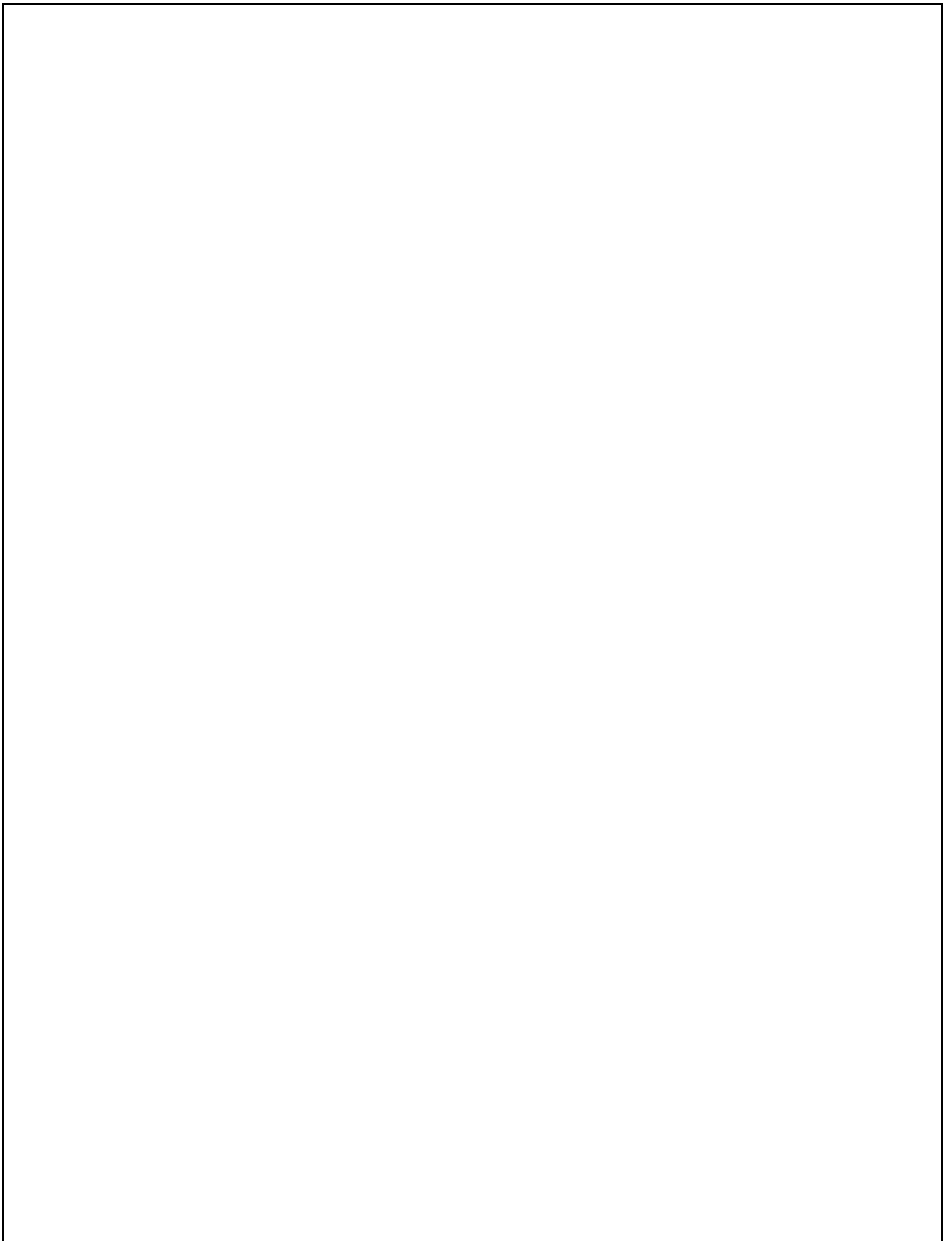
Majadiliano ya

Kikundi “Kuweka Mikono”Daima kunaashiria ugavi wa kiroho wa namna Fulani kwa Yule ambaye yanatolew kupitia kuwekewa mikono.

- Utoaji wa roho Mtakatifu.
- Utoaji wa karama za kiroho.
- Uponyaji.
- Ubatizo.
- Kuwekwa wakfu kwa makuhani,wahudumu,wazee.
- Mashemasi na viongozi wengine.
- Kujitolea.
- Kwa Baraka zilizotamkwa.

Jambo la somo:

Usiwazuie watoto kuwa na uhusiano na yesu.

SOMO 43

HADI YERUSALEMU

Utangulizi

Yesu anajua kwamba wakati wake ni mfuupi na anaanza kuwatayarisha wanafunzi kwa ajili ya siku zinazokuja. Watakua wakienda yerusalemu ambako atateswa kufa na kufufuka kutoka kwa wafu kama vile maandiko yalivyotabiri. Anawaamuru wanafunzi wake “ tazama neno “tazama” linamaanisha “kuona kwa ufahamu “. Kwa maneno mengine, yesu anawaambia kwamba wanapaswa kupata ufahamu kamili wa matukio ambayo wanakaribia kuona huko yerusalemu kama wanafunzi tutachunguza kwa makini matukio kama yalivyotukia kabla ya kusoma maagizo hususa ambayo yesu alitoa wanafunzi katika kipindi hiki.

Kusoma maandiko:

Hadi yerusalemu

Yesu anajitayarisha kwenda pasaka

Mathayo 20:17-19, marko 10:32 -34, luka 18:31-34, yohana 11:55-57

Nukuu za maandiko kutoka “nifuate: ujumbe kutoka kwa mungu”

31b4, aprili 17, alhamisi asubuhi (abibu (nazanni 8) siku ya 15 ya juma) basi pasaka ya wayahudi ilikua karibu, na watu wengi walipanda kwenda yerusalemu kutoka mashambani kabla ya pasaka 11. Kujitakasa kwa hityo waliikuwa wakimtafuta yesu, wakaswemezane wakiwa wamesimama hekaluni. Mwaonaje, kwamba hatakuja kwenye sikuku haka kidongo? Basi wakuu wa makuhani na mafarisayo walikuwa mametoa amri kwamba mtu yeyote akijua mahali alipo, atoe taariffa, ili wapate kumkamata.

Nao walikuwa njiani wakipanda kwenda yeramimu, na myahudi akawafuatei na wakasimama na waliofuta wakaogopa. Akawachukua tena wale

thenashara, akaanza kuwambia yale yatakayompata akisema, tazama tunapanda kwenda yerusalemu na yote yaliyo andikwa na manabii juu ya mwana wa adamu yatatimizwa, na mwana wa adanmu atatiwa mikononi mwa wakuu wa makuhani na waandishi, nao watamuhukumu aje, watamtia ikononi mwa watu wa mataifa, wapate kumdhihaki na kumoiga mijeledi, na kumsullubisha, na siku ya tatu atafufuka “ nao hawakuelewa hata moja ya hayo na neno hilo lilikuwa lemifichwa kwao, wal hawakuelewa yale yaliyosemwa.

Amri

Tazama tunapanda kwenda yerusalemu

Somo

Katika somo hili tutazingatia muda na umuhimu wa kihistoria wa matukio yanayoongoza na kuzunguka kifo, kuzikwa na kufufuka kwa yesu. Suala la kwnza tunalohitaji kushughulikia ni wakati.

Abibu/ nasani 8 Jina la kibibilia la mwezi huu ni abibu, ambalo linamaanisha “magari ya kijani kibichi” mwezi huu “ nisan” ni mwezi wa kwanza wa kalenda takatifi ya mungu ambayo inajumuisha “nyakati saba zilizoamriwa za bwana rejeo la msingi la kalenda hiii takatifu nimambo ya walawi23.

Abib/nizan 8 ni tarehe ya kalenda ya kiyahudi ambayo inalingana na tarehe ya kalenda yetu ya Gregorian ya april 17, AD 31. Tarehe za kiyahudi zimejumulishwa kuanzia hatua hii kwenda mbele ili kumpa msomaji ufahamu bora wa wakati kulingana na njisi tunavyo hesabu wakati matukio ya yesu yaliyotokea kwa kasi siku za mwisho ya lifanyika.

Kumbuka katika kuelewa tarehe iliyotumika katika kitabu hiki ni lazima ufahamu kwamba kiti siku ya kiyahuidi huanza na jiono kwanza karibu 6:00pm kwa hiyo, abib/nizan 8, kwa kweti ilianza saa18:00 jumatano usiku.

Kalenda

Sisi katika tamaduni za magharibi tunaweeka wakati wetu kwenye kirumi au jinsi imekuja kujulikana kalenda ya Gregorian. Kalenda hii ilitokana na

kalenda ya Julian ilioyetengenezwa na julias ceaser mwaka wa 46 kk na kutekebishwa na papa Gregory xiii mwaka 1582 ad kalenda ya gregori ni kalena ya jua, inayoweka mahesabu yake juu ya mwendo wadunia kuzunguka jua, ambayo hufanya mzunguko kamili kuhusu kila siku 365. Kalenda inamiezi kumi na mbili 7 ya siku 31 4 ya 30 na mimi ya siku 38. Siku yz ziada huongezwa kwa mwezi wa siku 28 kila mwaka wa 4 na kila mwaka wa 400 ili kuiweka sahihi kalenda haina mzunguko unaorudiwa wa tarehe.

Kalenda ya kiebrannia au kiyahudi ni kalenda ya mwezi inatengemea harakati ya mwezi kuzinguka dunia ambayo hufanya mzunguko kamili kuhusu kila siku 29-1/2 kalenda hii pia ina miezi kumi na mbili lakini mwazo wa kila mwezi inadhamiriwa na uchunguzi wa kouona wa mwezimpyaili kudumisha usahihi na mwaka wa jua, mwezi wa ziada (13) huongezeka mara saba ndani ya kipindi cha miaka kumi na tisa mwezi huu wa zianda unafuata mwezi wa kumi na mbili, adar na unaitwa ve adar au adari (wapili) kalenda ya kiebrania au kiyahudi ina mzunguko unaorudiwa wa tarehe kila baada ya miaka kumi na tisa.

Kutangaza wakati kwa njia ya mungu

Kisha mungu akasema “ na iwe mianga katika anga la mbingu ili kutenganisha mchana na usiku, na iwe kwa ishara na majira na kwa siku na miaka; na lwe mianga katika anga la mbingu itie nuru juu ya nchi; ikwa hivyo. Mungu akafanya mianga miwili mikubwa, vle mkubwa utawake mchana, na ule mdon=go utawale usiku, aka zifanyya nyota pia, mungu akaziweka katika anga la mbingu na kutenganisha nuru na giza, mungu akaona ya kuwa ni vyema ikawa jioni, ikawa asumbuhi, siku ya nne (mwanzo 1:14-19)

Basi mbingu nan chi zilikwamilikwa, na majesi yake yote siku ya saba mungu alamaliza kazi yake yote aliyo ifanywa akastarehe siku ya saba kutoka katika kazi yake yote aliyoifanya. Mungu akaibariki siku ya saba na kuitakasa kwa sababu katika siku hiyo Mungu alistarehe akaacha kufanya kazi yake yote aliyoiumba na kuifanya. Hii ndiyo habari ya mbingu nan chi, zilipoombwa siku ile bwana mungu alipofanywa mbingu nan chi. (mwanzo 2:1-4)

Neno la kiebrania mijara katika mwanzo 1:14 no (meod (msinu (strong concordance ##4so): wakati vliowekwa mahali au mkutano (tafsiri timetumika sikuku zilizowekwa nyakati zilizo amriwa sikuku zilizo wekwa wakati si nyakati zilizowekwa) pamoja na umuhimu wa maan ya neno lililotumika “th” giens (strong concordance ##226 ishata shahidi ahadi C ishara, Ishara ya mabadiliko ya hali ya hewa na nyakati mwanzo 1:14 bible hub.com/Hebrew 226htm) inawezakana zaidi kwamba katika mwanzo 1:14 (p) ambayo marejeleo ni kwa amajira matakatifu kama yalivyowekwa na kuonekana kwa mwezi na hivyo pia a alifanya mwezi kwa sezoni takatifu zaburi 104:19: (biblehub.com/Hebrew/4150 ambayo fafsiri yake ni nyakati zilizowekwa” (maidi ya kimungu) kwa kurejelea sikukuu za Mungu. Hili ndilo dokezo la kwanza kabisa la kile ambacho kingeitwa baadaye patakatifu (au sikusku). Siku (vipindi) vya ibada ambayo ni saba kwa hesabu, vinene ikijumuisha sabato (mambo ya walawi 23)

Ni hapa katika mwanzo 1:14 tunapojifunza kwamba mungu aliweka, “ ukombozi wa mwanadamu” katika nyimbo na majira (saa sifa mchana, na majira) “ the appointed tanes” ya uumbaji wake. Siku ya nne “ pumziko na burudaisho” kabla hata hujamuumba mwana damu, na hata kabla mwanadamu hajaanguka na kuhitaji ukombozi wa mung. Mungu alikuwa na mpango kamili na kusudi aliloumba tangu mwanzo wa nyakati kwa ajili ya ukombozi wa wokovu a vitu vyote. Mathayo 5:8) hiii pia inazungunza juu ya mungu kuwa mwanzilishi na mkamilishaji (waebrania 12:2 yohane 1:14, mwanzo na mwisu (ufunuo 22:13 na lengo la imani yetu * waebrania 12:2)

Kulingana na mungu

1. Kwa nini, mwezi na nyota vilimbwa kwa

Manufaa ya Kwa mwanadamu kwa sababu tatu mahususi

a)kutoa nuru ya kuishi kwa

b)kuweza kutaja wakati

b)kutumika kama ishara kutoka kwa mungu

2.unajuaje tofauti kati ya usiku na mchana(mwanga mkubwazaidi wa kutawala

usiku unatawala na manga wa mwezi

1. siku ni nimni 9siku mooja inakipindi kimoja giza na na kipindi cha mwanga wakati wa mchana

4.siku huanza lini siku huanza mwanzoni mwa usiku

5.je kuna siku moja maalum ndiyo siku ya

Saba

6 wiki ni nini? Wiki moja ina siku saba

7 mwezi ni nini?mwezi mmoja inajumuisha kipindi cha

Siku kutoka mwezi mpya hadi mwingine

8 mwaka ni nini?mwaka mmoja ni muda inayoichukua dunia kuzunguka jua

9 majira huamuliwaje? Angalia ukurasa ufuatao kwa mgawanyo wa jua mwaka

Ishara mbinguni

Kna aina nne tofauti ya ishara zanzotokea mbinguni

1.zodiaki inasimulia hadithi ya kristo wakati jua lilifuata njia

Yake kupata kindi la nyota

2.ishara saba za maonyo ya mbinguni katika kitabu ha

Ufunuo14

3. ishara ya mbinguni zinazotangulia mara ya pili kuja kwa

Kristu kutakua na ishara katika jua na mwezi na nyota

Na duniani kadhaa kati a mataifa wakiwa na wasiwasi

Kwa sababu ya kunguruma kwa bahari na mawimbi kwa

Maana nguvu za mbingu zitasikika lika 21:25-26)

Lakini mara baada ya dhikiya siku hizo JUa litati

Wa giza na mwezi hautatoa mwanga wake na huo wa nyota zitanguka kutoka mbinguni

Maonyo saba ya mbinguni yanaimba hivi katika kitabu cha

Ufunuo inueni macho yenu juu na muone ni nani aliye ziumba hizi

Wenye nguvu katika uwezo hakuna hata mmoja anayeweza kosekana

Isaya 40;25-27(ayubu9;9 ni nani afanyaye dubu

Nakulimia ayubu 26:13 kwa pumzi yake mbingu zime

Safushwa mkono wake umechoma nyoka akimbiay ayubu 38:31

Kwa ahadi ya kuzaliwa kwa masuhi na kumalizika

Kuangamizwa kwa adui tunagundua tena asili ya nyota

Na nyota inayotumika kwa duara ya wanyama

Katika zaburi 19:4 mbingu zatangaza utukufu wa

Mungu na anga juu yatangaza kazi ya mikono yake

Na humwaga usemi na usiku kwa usiku hudhihirisha maarifa

Hakuna maneno wala hakuna maeneno ambayp sauti yake hasiskiki

Kitabu cha ufunuo Israeli(ufunuo 12:1-2) joka anaye

Wakilisha shetani(ufunuo 12;3) motto wakiume akimaan isha
malaika(ufunuo 12:7)myama katika

Hatari

Ishara zinazotangaza nyakati zilizo amriwa za yesu kristo

Bwana unaweza kufikiria hizi kwa nyakati ambazo mungu atafanya

Atafanya jambo la maana sana duniani ni kwa isahra au nyakati hizi

Ndipo tutachukua mtazamo wa kina zaidi

Nyakati zilizowekwa

Bwana akanenana tena na musa na kumwambia nena Na wana israeli
uwaambie nyakati zilizoamriwa za buana Mtakazo tabganza kuwa
mkusanyiko matakatifu nyakati zangu Zilizo amriwa ni hizi

Sabato.

Kwa muda wa siku sita kazi inaeweza kufungwa lakini Siku ya saba kuna
sabato ya starehe kabisa kusanyiko Takatifu msifanye kazi yeyeote ni sabato
ya bwana katika makao yenu

Mwanzo wa mwako:

Ili kujua hasa nyasakati zilizowekwa za bwana wakristo

Wanahitaju kujua mahali pa mungu kuanzia heasbu

Hiyo hili linapatikan katika kutoka 12:17 na kama ifuatavyo

Kisha bwana akawaambia musa na aroni

Katika nchi ya misri mwezi utakua mwanzo wa

Miezi kwenu utakua mwezi wa kwanza wa mwaka

Paska ya bwana.

Hizi ndizo nyakati za bwana

Mkusanyiko mtakatifu mtakayotangaza

Kwa nyakati zilizo amuriwa kwa ajili yao

Katika mwezi wa wanza ya siku

Kumi na nne ya mwezi jioni ya pasaka

Ya bwana (mambo ya Malawi 23:4-5)

Siku ya mkate isiyotiwa chachu

Kisha siku ya kumi na tano ya mwezi

Huohuo ni sikukuu ya mikate isiyotiwa chachu

Kwa bana kwa muda wasiku saba mtakula

Mikate isiyotiwa chachu

Msifanye kazi yeyeote a utumishi lakini

Muda wa siku saba mtasongeza

Sada ya utumishi 9mambo ya amalwi

23:6-8

Siku ya matunda ya kwanza

Kisha bwana akanena kwa musa na kumwambia nenena na wana wa Israeli

Uwaambie mtakapokuwapo ingieni katika

Nchi nitakayo wapa na kuona yake ndipo

Mtaziingiza mganda wa mbele za bwana kwa ajili

Ya ila akubaliwae siku baada ya sapo

Kuhani atautikisa sasas siku ambayo

Jina la abibu linamaanisha magari ya

Kijani kibichi na linatumika kuashiria

Nafaka inaonekana kwa mara kya kwanza

Kwenye kichwa cha ngano na shahiri

Watu wa kiyahudi kwa saa wanviita

Mwezi huu na inalingana na kipindi

Chetu cha machi aprili

Jioni inammanisha kwa viahisi kati

Maneno mengine wakati wa sasa za Mchana

Matunda ya kwanza wakristu huita

Jumapili ya pasaka

Kutikisa mganda utamsongeza bwanna mwanaa kondoo duma

Wa mwaka mmoja mwenye kilema awe sadaka

Ya kuteketezwa kwa bwaqna kwa sada

Ya unga kisha sehemu ya kumi ya

Na sadaka ya mafutaa kwa moto kwa bwana

Kwa herufi ya kupendeza pamoja na sadaka

Yake kinywaji robo ya hini

Ya divai hata siku hiyi ya hiyi

Mtakapokuwa mumekwisha kkuipata matoleo ya mungu wenu Hamtakata mkate walamachipukizi hakuwa kimo cha milele katika vizazi vyenu katika makao yenu yote, mambo ya walawi 23:9-14

Sikuku ya wiki

Nanyi myajihesabia nafsi zenu tangu siku iliyofuata sabato, tangu siku ile miloleta mgada wa sadaka ya kutikiswa zitakuwa sabato saba kamili mtahesabu siku hasini hata siku baada ya sabot ya saba, ndipo mtasongea bwana sadaka ya unga mpywa mtaleta kutoka katika makao yenu mikate miwili kuwa sadaka ya kutikiswa yenye sehemu ya kumi bili za efa, iitakuwa ya unga mwambamba uliookwa kwa chachu kuwa malimbuko kwa bwana pamoja na hiyo mikate matasongeza wana kondoo waume saba wa mwaka mmoja wakammilifu in ng'ombe mmune mmoja na kondoo waume watakuwa sadaka ya kutekezwa kwa bwana pamoja na sadaka zao za unga na sadaka zake za vinywaji ni sadaka iliyo songezwa kwa moto ya harufu yakupendeza kwa bwana nawe mtasonggesa beberu mmoja kuwa sadaka ya dhambi na wana kondoo wawili wa mwaka mmoja kuwa dhabihu za sadaka za amani kisha kuhani ataritikisa pamoja na hiyo mikate na malimbuko kuwa sadaka yake kutikiwa pamoja na wanakodoo waweili mble za bwana watakuwa watakatifu kwa bwana na kwa ajili kuhani siku hiyo utapiga mbiu pia mtakuwa na kusanyiko takatifu msifanye kazi yoyote ya utamishi itakuwa ya kudmu katika makao yenu yote katika vizazi nyenu (mambo ya walawi 23:15-21) mnapovuna mavuno ya nchi yenu zaidi ya hiyo hata msivune hatal pembeza sshmba lako wala usikusanye masazo ya mavuno yako utawaachia maskini na mgeni mimi ndimi bwana mungu wenu mambo ya walawi 23:22

Siku ya kupiga

Tena bwana kanena na musa na kumwambia nane na wana wa waisrealli, uwambie mwezi wasabi siku ya kwanza na mwezi mustarehe ni ukumbusho wa siku ya kwanza ya mwezi wasaba kupiga tarumbeta kesanyiko takatifu

msifanye kazi yo yote ya ustumishi . bali mtasongeza sadaka kwa bwana kwa njia ya moto (mambo ya walawi 23:23-25)

Siku ya upatanisho

Bwana akanena na Musa, na kumwambia, siku ya kumi wa mwezi huo, saba ni siku ya upatanisho , itakuwa kusanyiko . takatifu kwenu , nanyi mtazinyenyekeza nafsi zenu na kumusongeza bwana sadaka kwa moto, msifanye neon lo lote. Fanyeni kazi siku iyo hiyo, kwa kuwa ni siku ya upatanisho,kufanya upatanisho kwa ajili yenu mbele za bwana, mungu wenu , ikiwa kuna mtu ye yote ambaye hatajinyenyekeza siku iyo hiyo mtu huyo nitamwangamiza atoke kati ya watu wake” msifanye kazi yo yote hiyo, ni amri ya milele katika vizazi vyenu, katika makao yenu yote itakuwa ni sababu ya kustarehe kabisa kwenu, nanyi mtajinyenyekeza nafsi zanu, siku ya kenda ya mwezi wakati wa jioni, tangu jioni hata jioni mutaishika sabato” (mambo ya walawi 23:26-32).

Sikukuu ya vibanda

Bwana akanena tena na musa na akmwambia nena na wana wa Israeli uwa ambiye siku ya kumi na tano ya mwezi huu wa saba ni siku kuu ya vibanda muda wa siku saba ya bwana, siku kuu 15 za wakristo huita hii pentecoste

Mwazi wa saba unaitwa ethanimu maana yake kudumu watu wa kiyahudi kwa sasa wanaita mwezi huu tishri na kunalingana na kipindi chetu cha September cha October

Kusanyiko takatifu msifanye kazi yeyote ya utumishi kwa muda wa siku saba mtamuletea bwana sadaka kwa moto siku ya nane mtakuwa na ibada takatifu nanyi mtamusongeza sadaka kwa bwana kwa njia moto ni kusanyiko utafanya kazi ya utukufu.

Hizi ndizo nyakati zilizo amuriwa za bwana mutakazo zitangaza kwa makusanyanyo matakatifu sadaka ya kuteketezwa kwa moto kwa bwana za sadaka za unga na dhabihu na sadaka za vinywaji kila siku kwa siku zaidi ya

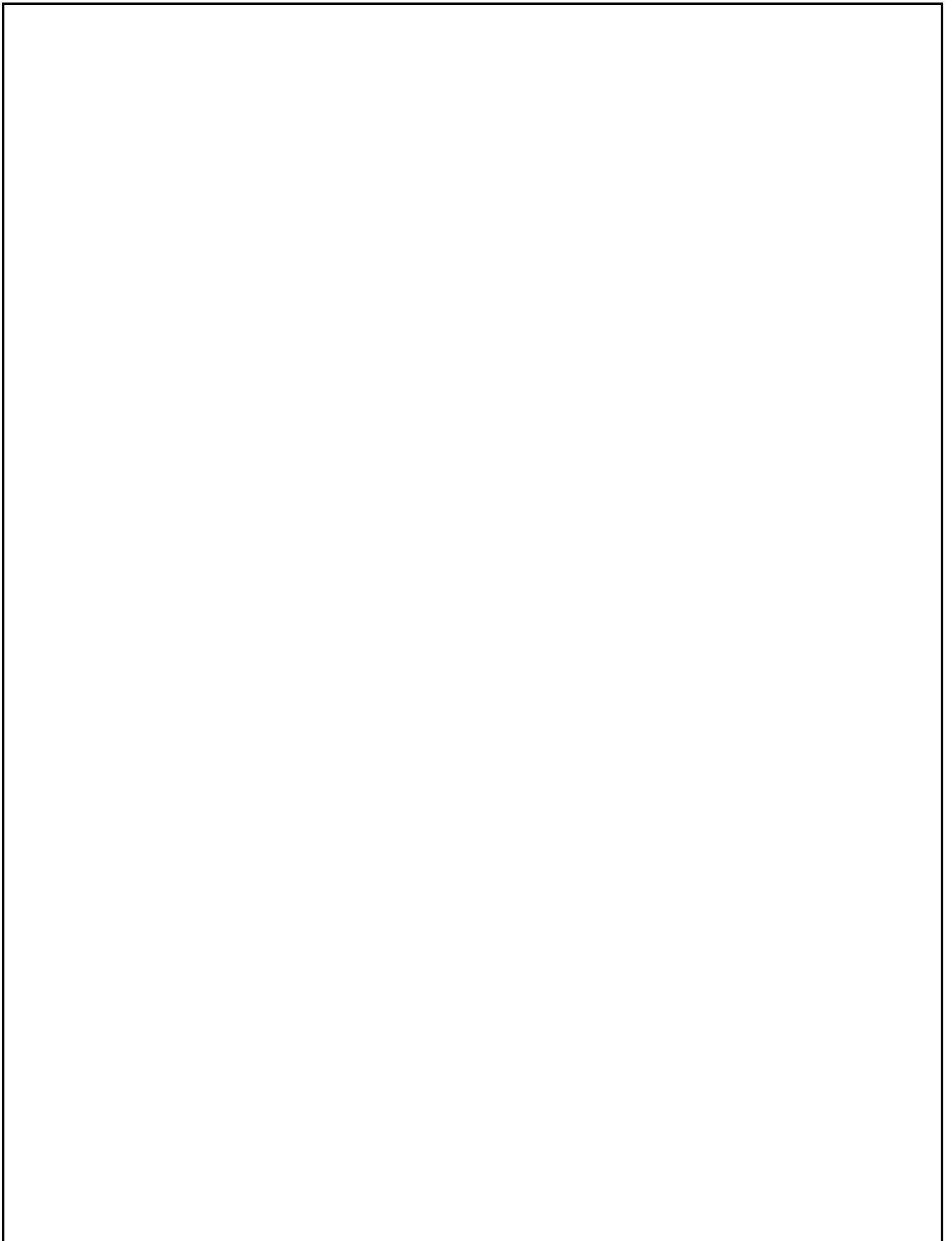
zile sahtrots za bwana na zaidi ya matoleo yako na zaidi ya matoleo yako yote nathri na sadaka za hiari mtakazo mutolea bwana siku ya kumi na tano ya mwezi wa saba mutakapo kwisha kuyasanya mazao ya inchi muta idhimisha siku kuu ya bwana siku saba kustarehe siku ya kwanza , na siku ya nane kustarehe siku ya kwanza mtajitwalia majani ya mitu mizuri na matawi ya mitende na matwi ya miti yenye majani mabichi na miareibi ya vitoni furahini nmbele ya bwana mungu wenu ni muda wa siku saba katiaka mwaka tutakuwa na amri ya milele katika vizazi vyenu mutaidhimisha mwezi was aba mutaishi katika vibanda katika muda wa siku saba wazaliwa wote wa Israeli wataishi katika vibanda ili vizazi vyenyu viapate kujua nili yafanya wana wa Israeli katika vibanda ulipo watoa katika nchi ya misri mimi ndimi bwana, mungu wenu” basi musa akwawtangazia wa Israeli nyakati zilizoamuriwa za bwana (mambo ya walawi 23:33-44)

Kalenda ya kirumi au Gregorian

Ukuzaji wakalenda ya kirumi kwa ujulma umeidhinishwa kuwa ulinzishwa na rululus mwanzilishi w aroma ilianza katika kile tunachokiita sasa 743 kk ilitegenmea tarehe ya kuanzishwa kwa mji wa roma rumulus. Kalenda ya kirumi imepitia mabadiliko makubwa katika miaka yote lakini inabakia kuwa msingi wa kutaja wakati katika sehemu kubwa ya ulimwengu.

Mabadiliko makubwa katika kalenda ya kirumi yalitokea mwaka wa 46kk chini ya Julius ceasar kwake marekebisho ya kalenda iliyopo aliongeza siku 455 kwake wakati huo kalenda ilikuwa pia ilibadilisha kalenda ya juliani kulingana na kalenda hii yesu alisulubishwa katika mwaka wa 784 auc 20 mabadiliko makubwa ya pili katika kalenda yalitokea mwaka 1582 ad chini ya papa Gregory xiii katika marekebisho yake ya kalenda ya Julian aliondoa siku 10 kutoka kwayo wakati huo ilibadilishwa jina kalenda ya Gregorian na ipo katika umbizo hili la mwisho sehemu kubwa duniani

Kalenda ya kirumi pia ilitaja miezi ya mwaka siku za juma na ilipewa sifa ya siku mpya kuanzia usiku wa manane siku ya mwaka mpya iliansishwa mwa 153 kk kwa kuzingatia wakati barasza jipya la kirumi ilichukua madaraka hadi wakati huo kalenda ilianza tena kila mwaka mwezi wa machi

Jina	Inatoka kwa	Nani au nini	Kwa nini
Januari	Janus	Mungu wa milango	Mwezi huu wangua mwaka
Februari	Ebruo	Safisha	Huu ulikuwa mwezi wa dhabihu na utakaso
Machi	Mirihi	Mungu wa vita	Mwanzoni wa Mwaka wa askari
April	Pembeni	Wazi	Hakuna mapigano wakati baridi fungua majani yao
Mei	Maia	Mmungu wa kike	Hua ni mwezi ambao mpango wa kukuza uchumi

Auc inasimam kwa (“ tangu kuanzishapa kwa jiji”) inarejelea kuanzishwa kwa jiji la roma wakati 754

Jina	Inatoka kwa	Nani au nini	Kwa nini
Juni	Juno	Malkia wa miungu	
Julai	Juliasi kaisari	Mfalme wa kirumi	Alipanga upya kalenda
Agosti	Agustus kaisari	Mfalme wa kirumi	Alifariki alikuw angalau kama muhimu kama julias kaisari mwezi was aba
September	septemba	Saba	Mwezi wasaba kutoka macchi
Oktoba		Nane	Mwezi wa nane kutoka macchi

Novemba		Tisa	Mwezi wa tisa kutoka macchi
Desemba		Kumi	Mwezi wa kumi kutoka macchi

Siku ya juma kwenye kalenda za kirumi zilipewa jina la jua mwezi na sayari tano zinazoonekana marihi zebaki jupitelzuhura na zohali, sayari zenyewe zilipewa jina la miungu na miungu ya kirumi lugha ya kiiingereza iliingiza machakato huu wa kumataja lakini baddla ya majina ya miungu miwili ya skandinavia na miungu miwili ya anglo-saxon

Jumapili – jua

Jumatatu – mwezi

Jumanne – tiwaz, mungu wa vita wa anglo – saxon anayelingana na mirihi

Jumatano wodeni, mungu wa anglo saxon anayelingana zabaki

Alihamis – thor, mungu wa skandinavia anayelingna na jupita

Ijumaa – freyia mungu wa kike wa kandinavia anayelingana na zuhura

Jumamosi – zoha

Kwa miak mingi matatizo mengi yametokea kwa wakristo katika kuanzishwa kwa sikukuu za kanisa siku zote) na kuelewa vizuri nyakati katika bibia kwa sababu wanajaribu kila mara weka kalenda ya gregori kwenye moja ya kibiblia kwa hiyo kweli nyingi za biblia zimefichwa na kanisa linaelekea kufuata mapokeo ya wanadamu badala iga maagizo ya mungu.

Majadiliano ya kikundi

1. Kwa nini wanaume wanataka kuabudu (kutakatifuza) siku ya suma badala ya siku 7 juma kama wakristo wanavyo fanya au siku 6 za juma kama waislamu wanavyo fanya?

Mambo mengine kuhusu wakati wa mungu katika tamaduni za magharibi siku yetu huanze saa 2:00 asubuhi au usiku wa marane, katika utamaduni wa kiebrania au wayahudi siku hunanza kuonekana kwa nyota tatu jioni (karibu 6:00 jioni) ambayo ni siku ya jumamosi usiku.

Siku za jumaa kwenye kalenda ya gregori zimepewa majina ya miungu mbalimbali waebrania walihesabu siku zao .... 23nk siku ya 7 ya juma ni sabato (“pumziko”) hiyo huanza takriban 6:00 jion siku ya ijumaa usiku na kumalizika takribani 6:00jion ya jumamosi usiku.

Mbali na sabato ya kila juma “9pumziko”) kuna siku nyingine saba za kila mwaka sa sabato (“pumziko”) ambzo ziko katika sikukuu saba za bwana (“nyakati zilizowekwa za yesu kriso”)

1. Siku ya kwanza ya mikate isiyotiwa chachu – pasaka (abibu 15)
2. Siku ya saba mikati isiyotiwa chachu abibu (21)
3. Sikukuu ya saba (wiki) pentekoste (sikuya 50)
4. Siku ya kupuliza – tom tesuah (ethanim1)
5. Siku ya upatanisho – yom kippur (ethanim 10)
6. Siku ya kwanza ya vubanda (eshanisy
7. Siku ya nane
8. Siku ya nane (ethanim 22)

Ratiba ya mitukio

Ratiba ifisatayo ya matukio litengenezwa kutoka kwa 1 kronolojia ya kibiblia 1 kalenda ya na mizunguko yake ya miaka kumi na tisa inayojirudia 37 masuala ya unajimu na 4 utafiti linganishi wa tarehe zinawezekana. Ratiba ya matukio inategemea tarehe za kiebrania za kila tukio lakini nimejumuisha siku ya Gregorian ya wiku ili kusaidia mtayarishaji anealewa wakati matukio yalitokea.

Mfalme anakuja

Na itakuwa, siku zako zitakapotimia, za kwenda kuwa pamoja na baba zako, nitasimomisha mmoja wa uzao wako baada yako, atakayekuwa katika wana wako, nani nitaufanya imara ufalme wake, aney ataujenga kwa ajili yangu nyumba, name nitakifanya imara kiti chake cha enzi milele name nitakuwa baba yake naye atakuwa mwanangu wala sitamwondolea fadhili zangu kama nilivyioziondoa kwake yeye aliyekuwa kabla yako, lakini nitamweka katika nyumba yangu na katika ufalme wangu milele na kitu chake chaenzi kitathibithishwa milele (1 mammb ya nyakati 17:11-14.

Alhamisi abibu/nisan & mchana (siku 5 ya juma) aprili 17, 31 bk yesu ana waambia wanafunzi wake wanaenda yerusalem.

Yakobo na yohana wanaomba kuketi mkono wa kuume na kushoto wa yesu katika ufalme

Yesu anamponya kipofu njiani kuelekoa yeriko

Alhamisi abibu/nisan aghilime (siku 6 ya juma.

Yesu analala kwenye nyumba ya zakayo

Ijumaa abibu/nisan a mchana (siku 6 ya juma)

Yesu anaaondoka nyumbani kwa zakayo huko yeriko baada ya kulala usiku

Yesu amponya ki[ofu baratamako alipo kuwa akitoka yeriko.

Yeso anatembea takriban maili 17 kutoka yeriko hado bethania

Yes anafika nyumbani kwa lazaro mariamu na marth huko bethania kabla ya jua kutua

Ijumaa, abibu /nisani 10 usku (siku ya 7 ya juma)

Sabato ya kila juma (pumziko) huanza

Mariamu anapaka miguu ya yesu manukato 24

Yesu analala nyumbani kwa lazaro

Krenologia ya kusulubiwa na wiki y amwisho na _____1 toyer profesa wa kigiriki na mpya agano I seminari ya theloji ya neema ziwa la winona tillian (1975)yesu alipanda kwenda yerusalemu pamoja na kundi kubwa la watu ambao pia walikuwa wanafanya huja kwa jaribio la mikate isiyotiwa chachu. Walitembea mlima kutika bonde la yordani hadi kwenye falme ya yerusaemu na kuimba nyimbo za kukubaliwa (zabuiri 120: 134 walipokuwa wakienda kulingana na yohana 12:1, yesu alifika siku sita babla ya paska ya wayahudi ambayo ilianza ahibu kupekwa mafuta kwa mtu Fulani kuionnyesha kwamba walikuwa wamewekwa wakfu kwa mungu na kutengwa kwa anjili kazi maalum kwa kitia manukato kwenye miguu yake mariamu alikuwa akitenda kinabii tunapo zingatia ukurasa la leanjia kinabii ts2 unaosema “ jinsi ya kupendeza juu ya milima ni miguu yake aletaye amani mpya njema na kileta habari uharibifu, na kuambia sayuni, mungu wako anamiliki!

Siku ya jumamosi abib/nisani 10 (ilifanyika juma)

Je u=anondoka bethania umbali wa maili 2 hivi kutoka yesusalem.

Huko bethfage (nyumba ya tini) yesu anapanda punda ny kupanda sehemu ya njia kuingia yerusalemu.

Kuingia kwa ushinda katika yerusalemu

Kila familia kuchangua mwana kondoo wa pasaka

Matawi ya mitende

Hosanna

Mawe yanapaza sauti

Yesu anakaa yesusalemu siku nzima

Mwanakondoo wa mungu asiye na doa “ hatakuwa na dosari” hesabu 28:31

Jumamosi abibu/ nisani 11 usiku (siku 1 ya juma)

Yesu anarudi bethenia kwa usiku huo

Jumapili abibu/nisani 11 mchana (siku ya juma)

Yesu anarudi yerusalamu mara ya pili na

Kuulaani mtini”

Shabatt hagadol maana yake ni “ sabato kuu” au sabato ya ukuu” nisabato ambayo mara moja hutanguliwa pasa na inaitwa hivyo kwa sababu historia ilikuwa siku ambayo mfalme wa isreali aliingia yerusalemu kwa sikukuu sedekia wa mwisho wa isreali ilizngatiwa kuwa karibu maili moja lakini uamuzi wa rabi unasema kwamba bethania iko ndani ya viunga. Vya yerusalemu kwa hiyo ilikuwa inarusiwa kwa mtu kusafiri kutoka bethania hadi yerusalemu kwa kusudi la kwenda hekaluni na kutovunja katazo la kusafiri siku ya sabato zekaria kwa kusudi la hekaluni inasema “furahi sana, ee binti sayuni piga kelele, ee binti yerusalemj! Tazama, mfalme wako anakuja wewe ni mwenye haki na amejaliwa wokovu, mnyenyekevu na amependa punda, naam, koli, motto wa punda.

Ingawa kwa utawala wa marabi yesu aliruhusiwa kutembea hadi yerusalem, kana kwamba kutimiza sharia ya musa kabisa, alitembea maili moja tu hadi bethefage ambapo alipanda punda na kupanda njia iliyobaki ikiwa kuingia kwa ushinda kwa yesu yerusalemu kungekuwa siku ya jumapili ya mitende kuligana na mapokeo ya kikristo” ingemaanishwa kwamba alifuga safari yake kutoka yeriko hadi bethenia (maili 17) siku ya sabato (pumziko) bila shaka ukikuka wa sheria ya musa. Yesu mwana kondoo wa kweli wa mungu alichunguzwa mfululizo na makundi mbalimbali ya watu tangu wakati wa kuingia kwake yerusalemu siku ya 10 ya abibu hadi kusulubishwa siku nne baadaye sikuya 14 ya baibu, pasaka ya bwana. Vikundi hivi vilijumuisha makuhani, waandishi, mafarisayo, masadukayo, Sanhedrim. Makuhnai wakuu wa sasa na waliotangulia liwali wa kiyahudi wa kirumi na umati wenyewe 31 matawi ya mitende yalikuwa ishara ya ushindi na ushindi katika siku za kabla ya ukristo kwa watu wa kiyahudi wameunganishwa na dhana ya wokovu na kuwa kiishwa amani na tele linganisha hili na ufunuo 7:9-10 baada ya huyi nikaona na tazama 1 mkutano mkubwa sana ambao hapana mtu awazaye kuuhesabu, watu wa kila taifa na kabila zote na jamaa na lugha wamesimama mbele ya kiti cha enzi na mbele ya mwana kondoo, weme vaa mavazi meupe

na matawi ya mitende mikononi mwao nao wakalia kwa sauti kuu wakasema wokovu una mungu wetu aketiye juu ya kiti cha enzi, na mwana kondoo.

Neon hosanna maana yeke “ tuokoe tafadhali au tafadhali utuokoe.

Yesu alipoanza kuteremka kwenye milima wa mizeituni, baadhi ya mafarisayo walimwendea wakimtaka awanyamasishe umati wa wato waliokuwa wakimsifu yesu akajibu “ nawaambia hawa wakinyamaza, mawe yatapiga kelele” yesu hakuwa akizungumuza kuhusu mwiamba iliyokuwa chini yenye uwezo wa kusema bila jambo tofauti kabisa ambao waliamni kwamba masihi atakapokuja atashuka juu yam lima wa mizeituni na watakuwa wa kwanza kufufuliwa kutoka kwa wafu kimsingi yesu alikuwa akiwambia mafarisayo kwamba ikiwa wanafunzi wake hawatamsifu, basi mzeituni ingeinuka kutoka kwenye makaburi yao na kumpa sifa .

Anwafukuwa wabadili fedha nje ya hekalu kwa mara ya pili jumapili. Abibu / nisani 12 usiku siku za juma)

Yesu analala huko bethania

Jumatatu abibu/nisani 12 mchana (siku 2 za juma)

Yesu anarudi yerusalemu mara ya tatu

Mtini amenyauka

Mafarisayo wana mchanguza yesu

Sarafu za mjane

Yesu anajibu maswali mawili ya wanafunzi kuhusu wakati ujao wanapoondoja hekaluni eneo la mlima

Yesu anajibu maswali matatu zaidi wanafunzi kuhusu wakati ujao akiwa ameketi juu yam lima wa mizeituni (mazungumuzo ya mizeituni)

Kuhani mkuu, kayafa na viongozi wanapenga pamoja kunyakua kidogo kbala ya sikukuu ya mikate isiyotiwa chachu ilioanza jioni siku ya 15 ya abibui.

Jumatatu abibu nisani 13 usiku (siku 3 ya juma)

Yesu arudi bethania kukaa usiku kucha katika nyumba ya simony mkoma

Mwamke anampaka yesu manukato kichwani na yuda anakasirika

Jumanne abibu nisani 13 mchana (siku 3 za juma)

Yuda anashirikiana na viongozi wa kiyahhudi na analipwa vipande thelathini vya fedha

Yesu anakaa siku nzima na wanafunzi na wanafunzi wake lakini harudi yerusalemu

Mwana kondoo wetu wa pasaka ndipo musa akawaita wazee wote wa Israeli, akwambia enendeni, mkajitwalie wana kondoo kwa jamaa zenu, mkamchinje huyo mwana kondoo wa pasaka, nanyi mtatwaa tawi la hisipo, na kulichovya katika hiyo damu iliyotiwa damu, ndani ya bakuli, mkapake shemu ya damu iliyo ndani ya bakuli kwenye kuzingiti cha juu na miimo miwili ya mlango wala mtu awaye yote asitoke nje ya mlango wa nyuma yake hata asubuhi” kutoka 12:21-22

Jumanne, abibu /nisani 14 usiku (siku 4 ya juma pasaka ya bwana pia inajulikama kama siku ya maandilizi ya sikukuu ya mikate isyotiwa chachu” ambayo huanza jioni inayofuata mwanzoni mwa 14 (6.00pm) wayahudi huondoa chachu yote kutoka kwa nyuimba zao msako unafanywa kwa mshamaa kuangalia yote.

Msinu awa tini ni mwanzo wa kuingazi lakini majira ya likuwa yamefika tu. Yesu alitumia mfano wa mtini katika hotuba yake ya mzeituni siku iliyofuata kuhusu siku zijazo, kwa hiyo aliulaani mtini kwa sababu ilikua inatoa ishara ya uwongo nay a kupotosha ilikuwa ikitoa majani mapama ambayo ingeonyesha kwambailikuwa karibu kuzaa Matunda suala hili litashughulkiwa katika somo lijalo.

Utabiri wa yesu wa matukio yajayo yana jadhiliwa katika masomo yajayo. Shekel thelathini kiasi hiki ni sawa na mshahara wa siku izo unabii kuhusu malipo haya na matamizi yake unapatikana katika zekaria 11;12-12 na kuwaambia, ikiwa ni vyema machoni penu, nipeni ujira wangu, lakini ikiwa sivyo, basi wakampimia shekel thelathini zako kuwa ujira wangu. Bei nzuri

ambayo nilithaminiwa wakati huo “ basi nikizitwaa zile shekel thelathini za fedha, nikamtupia mfinyani katika nyumba ya bwana kulinganga na mambo ya walawi 23:3 siku ya 14 ya abibu na pasaka ya bwana(pehsakh. Haipaswi kuchanganyika na pasaka ya wayahudi ambayo huanza ara to baada ya pasaka ya bwana sikukuu (wakati uliowekwa) ya mikatee isiyotiwa chachu (mats- ture lekn – em) inaama abibu is na hudumu kwa siku saba wakati huo wayahudi msile chochote kilicho na chachu siku ya kwanza nay a saba ya sikukuu ni sku ya sabato. Siku ya kwanza ya sikukuu ya mikate isiyotiwa chachu inaitwa pasaka.

_____ na korongo ambapo chachu inaweza kuwepo ili kwamba ina weza kuondolewa. Siku inaisha alasiri inayofuata wakati wanakondoo wa paska wanachinjwa kisho watu wanaaza kusherekea sikuku” kwa kula mwana kondoo wao wana kwasaka na mkate usiotiwa chachu baada ya jua kushuka (6:00 joini) mwanzoni mwa abibu 15.

Nendeni mkaandae paska petro na yohana hawakuenda kuandaa m 10 wa pasaka kama wengi wanavyo fikiriwa kama vile wana – kondoo wa pasaka walikuwa bado hawajachinjwa badala yake walikwenda kufanya mipango ya kupata mahali ambapo mlo wa pasaka ungetwa walihakikisha kwamba chachu yote iliondolewa katika nyumba na kuletwa ndani chakula kisichotiwa chachu mkate kwa ajili ya chakula

Karamu ya mwisho

Katika bustani gethsemane

Yuda anamsaliti yesu

Petro naanza kumkana kristo

Jogoo kuwika mara ya kwanza

Yesu anahukumiwa mbele ya kuyafa

Petro kumkana yesu bwana mara tatu

Jogoo kuwika mara ya pili

Yesu anahukumiwa mbele ya sanhodiini

Jumatano, abibu/nisani 14 mchana (siku 4 za juma)

Yuda ajinyonga

Yesu anahukumiwa mbele ya pilato

Yesu anahukumiwa mbele yah erode antipaksi

Pilato anamhukumu yesu

Yesu anasulubishwa saa 9:asubuhi

Giza linakuja aidhi saa sita mchana

Akiwa mwana kondoo w akweli wa mungu

Yeesu anakufa 3:00 usiku kwenye Golgotha kama vile pasa wanakondoo wanachinjwa.

Matumizi ya neon yanachanguya wakristo wengi kw akuwa kuna pasaka mbili, kwa hivyo inajaribu kueleza hapa

1. Pasaka ya bwana ni siku ya abibu pia inaitwa siku ya “maandalizi” kama wayahudi wanavyoondoa wote chachu kutoka katika nyumba zao (hivyo neni siku ya kwanza ya mikate isiyotiwa chachhu na siku ambapo wana koondo wa pasaka huchinjwa (kutoka 12:3-11 sio siku ya sabato.

2. Siku ya sikuu ya mikate isiyotiwa chachu, ambayo hudumu kwa siku saba, ni siku ya 15 ya abibu, inajulikana kama pasaka au pasaka ya wayahudi siku hii wayahudi hula kondoo wa pasaka na mkate usiyotiwa chachu katika ukumbusho wa malaika wa kifo anayepita juu ya nyuma zao na ukombozi wao kutoka misri ni siku ya sabato.

Yesu anakula pasaka pamoja na wanafunzi wake matukio yanayozunguka mlo huo yanaonyesha kwamba inafafuata muundo wa seder ya paska ya kwaida ingawa haifai kuwa nayo itajadiliwa katika masomo yajayp

Gethsemane maana yeke “ shirikizo la mafuta” bustani yenyewe iko chini yam lima wa mizeituni moja kwa moja kuruka bonde la kidrani kutoka lango la

mashariki (la dhahabu) la kehalu saa ya tatu ya usiku wa kirumi inayojulikana kama “jogoo” iliisha saa 3:00 asubuhi.

Hii kwa ujumla ilihesabiwa kuwa karibu 4:30 asubuhi.

Picha ya yesu akitundikwa msalabani inapaswa kuibua kumbu kumnbu za paska ya kwanza mungu kupitia musa aliwamuuru waisraeli kupaka damu ya mwana kondoo wa pasaka kwenye kizingiti cha juu na miimo ya mlango ya nyumba zao. Hili waisraeli walipaswa kuia kupitia mlango huo ndani ya nyumba zao, wange okolewa na malaika aliyepita katika wa wa kwanza wote kristo alipokuwa akitundikwa msalabani tunaona kwa uwazi damu ilitokana na taji ya miiba kama damu kwenye kizingiti. Damu inayotoka kwa miko iliyooshwa misumari ingetia alama kwenye miimo ya mlango yesu alirejelea samnamu hii katika yohana 10;9 alisema “ mimi ndimi mlango, mtu akiingia kwa mimi ataokoka” nao wataingia na kutoka kipata malisho”

Wanawake hutayarisha manukato kala ya sabato lk 23:50-56

Yuko hii

Nena na wana wa isreali, wambie mtakapo ingia katika tamale niliyo wapa, na kuvuna mavuno yake ndipo mtaleta maganda wa malimbuko ya mavuni kwa kuhani, naye atautiksia mganda mbele za bwana ili iwe siku baada ya sabato kuhani ataukisa (mambo ya walawi 23:15-11

Jumatano abibu/nisani 15 usiku (siku ya juma

Siku ya kwanza ya sikukuu isiyotiwa chachu inaanza (pasaka ya wayahidi)

Wana kondoo wa pasaka wanakaa

Siku ya sabato inaanza

Yesu atumia usiku wake wa kwanza kaburini.

Alhamisi abibu nisani 15 mchana (siku ya kwanza ya karamu ya mikate isiyotiwa chachu inaendelea.

Bado ni siku ya sabato

Yesu atumia usiku wake wa pili kaburini

Ijumaa, abibu nisani mchana (siku 6 ya juma)

Wanawake hutayarisha manukato baada sabato (marko 16:1)

Yesu anakaa siku ya nafsi yake kaburini injumaa abibu nisani 17 usiku (siku ya 7 ya juma)

Sabato ya kila juma huanza

Yesu atumia usiku wake wa tatu kaburini.

Jumamosi abibu / nisani 18 usiku (siku 1 ya juma)

Siku ya kwanza ya juma huanza sikukuu ya malimbuko huanza 47

Makuhani hukuta miganda ya kwanza ya nafaka iliyovunwa kutoka shambano na kutoa sadaka yake ya kutiswa mbale za mungu.

Neno Golgotha linamaanisha “ mahali pa fivu la kichwa mahali hapa panaitwa pia kalvari kutoka kwa neon la kilatini) calvaraia” ambalo pia linamaanisha “fuvu tupu”ilitwa hivyo kwa umbo la kilima, ambalo linafanana na fuvu “ hii ni fuvu kutimiza unabii wa yesu kwa maana kama vile yona alikuwa siku tati na usiku tatu ndani ya tumbo la nyama ya bahari mwana wa adamu atakuwa siku tato na siku katika mopyo wa ncho (mathayo 12:40) bwana twakumbuka ya kuwa alipokuwa Yule mdanganyifu, alisema baada ya siku tatu nitarudi tena (mthayo 27:63) kama yesu angalisulubishwa siku ya ijumaa na kufufuka kutoka kwa wafufu baada ya 6:00 asubuhi jumapili asubuhi ingekuwa siku tatu mchana na usiku ni sikukuu ya Matunda ya kuanza siku ambayo krsito alifufuliwa kutoka kwa wafu ambayo wakristo husherekea na kuita jumapili ya paska kulingan na mambo ya walawi 23:11 siku hii ya sikukuu iliangukia siku ya kwanza ya juma lililofuata pasaka

Wakati wa usiku miganda ya sadaka ya nafaka husagwa na kuwa unga laini kwa ajili ya toleo la kutikiswa la omeri asubuhu inafuata.

Tetemo la ardhi latokea usiku wakati malaika anapoviringisha jiw kutoka kwa yesu kaburi yesu anafufuka kutoka shimoni jumapili abibu / nisani 18 mchana (siku 1 ya juma)

Wanawake wanafika kaburini ili kuupaka mwili wa yesu manukato waliokuwa wanenunua baada ya sabato lakini hayupo ..... kaburini ni tupu, petri na

Yohana wanaenda kwenye kaburi tupu

Miriamu anakutana na yesu kaburini lakini anafiki yeye ndiye amtunza bustani mpaka aseme naye.

Yapata saa 9:00 alfajirui katika hekalu makuhani wanatoa sadaka ya kutikiwa ya omeri y unga kwa mungu hii ndio sadaka ya kutimog ya Matunda ya kwanzahadi wakati huu hakuna mtu katika isreal inaruhusiwa kula chochote kilichotengenezwa kwa nafaka.

Sadaka ya kutikiswa ya mkate isiyotiwa chacu

Alasiri hiyo yesu anatambela na wanafunzi wake wawili kwenye njia ya kwenda emau mmoja wao yuko klopa mjomba wa yesu nduguye yosefu hakuna hata mmoja wa mwanafunzi anayemtambua yesu mpakyeye anamega mkate pamoja nao.

Siri ya watatu katika mmoja moja ya siri za ukristo ni dhana ya utatu kwa maneno mengine mungu ambaye ni mmoja awezaye pia kutofuatishwa kama baba, mwana na roho mtakatifu.

Hata hivyo fumdo hili inafichiliwa katika sikuku ya Matunda ya kwanza na yeso alilidhirisha kikamilifu

Wakati wa sikuku ya Matunda ya kwanza makuhani walitoa matole matatu tofauti ya kutikiswa kwa mungu shamba la shayiri ambako makuhani walitoa sadaka ya kutikiswa kwa mungu.

3. Kish, masuke ya miganda ya shyiri yalipigwa kwa miwa ili kuondoa nafaka kisha ikachomwa kwa moto, na kisagwa kuwa unga laini sana kutoka kwa unga uliotewza omeru kama sadaka kwa mungu katika bada za asubuhi

za Matunda ya kwanza makuhani walimtolea mungu sadaka ya kutikiswa ya unga uliokewa ndani ya chombo ca\hake hakuna mwisraeli ambaye angeweza kula chakula chochote kilichotenezwa kwa na kabla ya wimbi hilo sadaka ya omeri ikakamilika.

4. Badaye siku hiyo, makuhani wangetoa toleo la kutikiswa la mkate isyotiwa chachu ilitotengenzwa kwa unga.

Kutoka kwa matoleo ya kutikiswa ya

1. Miganga
2. Unga
3. Makate usiotiwa chachu unaona tunaweza kuona dhana ya utatu iliyosawiri wa wote walikuwa wa dufu moja (shayiri lakini wanaokana tofauti fomu.

Yesu kristo maimbuko pia alionekana katika maoumbu matatu tofauti

Kabla ya kufa (kukatwa)

Yesu alikuwa na mwonekano mmoja (mgada)

Baada ya kufufuliwa kutoka kwa wafu

Aliomekana mwingin mariamu Magdalene ambaye alimfahamu vizuri hakumtambua apale bustanini.

Rejea kwa hili ni mathayo2 28:2-4

49 pishi moja ni sawa na lita tano 30 ibada ya asubuhi ilifanyika hekaluni saa tatu au kama 9:00 asubuhi.

Lakini sasa kristo amefufuka kutoka kwa wafu imbuko la wale waliolala (1 wakorotho 5:20) kabuini wakidhani yeye alikuwa mtunza bustani hakujitambua husumile aliongea huku kichwa chake kikimtokea katika sadaka ya omeri. Hiii inathibitishwa na ukweli kwamba yeye kutoshikamana naye kwa vile alikuwa bado hajapaa kwenda kwa baba (wanaake walikuwa kwa kabari mapema mchana na sadaka ya kulitikiswa ya nati nne kwenue hekalu

bado) hakuna mtu aliyerussiwa kushiriki kitu chochote kilichotengenezwa na nyanya hadi kutolea

Yesu alionekana kwa njia tofauti wakati huu kama toleo la kichwa kisichotiwa chachu kwa wanafunzi katika barabara ya kwenda emau mmoja wa wanafunzi hawa alikuwa hata yesu mjomba clopwa ambaye hakumtambua mpaka alipomenga mkate pamoja nao.

SOMO LA 44

KUJENGA HEKALU

JAMBO LA IMANI

UTANGULIZI

Siku mbili kabla ya kusulubishwa Yesu alitoka nyumbani kwa Lazaro, Mariamu na Martha ili kuingia Yerusalemu ambako angetumia siku hiyo kufundisha. Wakiwa njiani wanafunzi waliona kwamba mtini ambao Yesu aliulaani siku iliyotangulia ulikuwa umenyauka kuanzia mizizi kwenda juu. Walishangaa na kumuuliza Yesu kwanza nini ilinyauka upesi hivyo. Alijibu kwa kusema, 'kueni na imani kwa Mungu au kutafsiriwa kwa usahihi zaidi 'kuwa na Imani ya Mungu'.

Kusoma maandiko.

Imani ya kweli ya Kibiblia

Mathayo 21 :20-22, Marko 11 :20-26

Dondoo za maandiko kutoka nifuate vyombo kutoka kwa Mungu. '31 AD April 21' Jumatatu asubuhi (Abibu/Nisan 12) siku ya 2 ya Juma. Na walipokuwa wakipita asubuhi na mapema waliona ule mti umenyauka kutoka mizizi hadi juu. Yesu akamwambia, 'Rabi, tazama, mti uliolaani umenyauka,' Yesu akwajibu mwamini Mungu. Amini nawaambia yeyote atakayeambia mlima huu, ng'oka ukatupwe baharini, wala asione shaka moyoni mwake ila aamini kwamba hayo ayasemayo yametukia atafanyiwa. Kwa hiyo nawaambia yoyote myaombayo na kuomba aminini ya kwamba mnayapokea, nanyi mtapewa. Nanyi kila msimamapo na kusali sameheni, mkiwa na neno juu ya mtu ili na

baba yenu aliye mbinguni awasamehe na ninyi makosa yenu. Lakini kama hamsamehe wala Baba yenu hatawasamehe makosa yenu.

Amri

Kuwa na imani kwa Mungu au kuwa na imani ya Mungu. Amini kwamba umezipokea. Samehe ikiwa unachochote dhidi ya mtu yeyote.

Majadiliano ya Kikundi

1. Imani inatoka wapi ? (Ni zawadi kutoka kwa Mungu)
2. Je, unapataje imani ? (Kwa kusikia neno la Mungu)

Somo

Katika kipindi hiki kifupi cha kufundisha Yesu aliwaambia wanafunzi wake ni nani walipaswa kuwa na Imani na masharti matatu ya kupata thawabu ya imani yao. Inashangaza kwamba Ysu alianza somo hili kwa kauli, 'Mwamini Mungu' Kama wanafunzi wake wengi wetu wangesema, "vyema, ni nani au ni nini kingine tungeamini ?" Hata hivyo ndani ya makanisa yetu na ulimwenguni kwa ujumla. Mungu ana ushindani mkubwa, imani ya kweli ya Biblia ni kuwa na hakika ya mambo yatarajiwayo ni bayana ya mambo yasiyoonekana. Ni kuitikia kwa Mungu na neno lake, kwa sababu imani chanzo chake ni kusikia na kusikia hoja. Kwa neno la Mungu hututokea moyoni, kwa maana kwa moyo mtu huamini.

Neno la Mungu husikika na ;

Waebrania 11 :1

Warumi 10 :17

Warumi 10 :10

Aliamini yapasa kusemwa, maana kwa kinywa hukiri, na hatimaye neno la Mungu lazima litendeke kwa sababu imani bila matendo imekufa. Kwa hiyo inaweza kusemwa kwamba mtu ana Imani ya kweli ya Biblia anaposikia neno la Mungu, ana uhakika moyoni mwake kwamba ni neno la Mungu analikiri juu yake.

Imani ya Kibiblia siku zote ina chanzo chake Mungu na neno lake linafuata mwenendo wa;

1. Kuamini neno la Mungu
2. kukiri neno la Mungu
3. Kutenda kulingana na neno la Mungu

Imani haijakamilika hadi sehemu zote tatu zitokee. Mpangilio huu unaonyesha katika maandiko yote na mfano wake mmoja unaweza kuonekana.

Katika Maisha ya Ibrahimu

1. Ibrahimu alisikia neno la Mungu na kuliadini (songea mpaka nchi nitakayokuonyesha)
2. Ibrahimu alinena neno la Mungu (aliambia familia yake kwa sababu waliama naye)
3. Abrahamu alifanya kile alichambiwa na Mungu (Abrahamu alisongea kimwili)

Leo tunaona imani ya kweli ya Biblia ikipingwa katika maeneo matatu ya msingi ya kanisa kwanza inahusika na wazo kuwa imani ni kuridhia kiakili au kukubaliana katika kesi hii. Kuna imani mahali lakini haitoi kazi. Sikiliza ambacho ndugu yake Bwana wetu Yesu Kristo alipaswa kufanya.

Somo

Yafaa nini, ndugu zangu mtu akisema anayo imani, lakini hana matendo? Je, Imani hiyo inawezakumwoko? Ikiwa ndugu au dada yu bila nguo na mhitaji wa chakula kila siku na mmoja wenu akamwambia 'Enendeni kwa imani mkatoe moto na kushiba lakini msiwape mahitaji ya mwili wao. Matumizi ni hayo vivyo hivyo na Imani isipokuwa na matendo imekufa nafsini mwako. Lakini mtu anaweza kusema wewe unayo imani nami ninayo matendo, nionyeshe imani yako pasoipo matendo nami nitakuonyesha imani yangu bila matendo. Unaamini kuwa 'Mungu ni mmoja' vyema nao pepo huamini na kutetemeka, lakini nje kuko tayari kutambua wewe mwenzetu mpumbavu kwamba imani bila matendo ni bure? (Yakobo 2 :14-20). Yesu pia

alizungumzia suala hilo aliposema, 'si kila mtu aniambiaye Bwana, Bwana atakayeingia katika ufalme wa mbinguni, bali ni yeye afanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni ' (Mathayo 7 :21)

Changamoto ya pili inahusika na wazo kwamba imani ni sababu katika hali hii, imani ni kwamba kwa kuwa Mungu ametupo akili ya kujadiliana nayo tunapaswa kuamini hilo. Hata hivyo kuna njia nyingi za kufiri na zote zinatokana na mtazamo wa mtu binafsi. Kwa mfano sababu inaweza kutegemea data inayoonekana marejeleo ya kihistoria au maoni maarufu kwa kutaja machache tu sababu inapotumika chanzo chake hutoka katika akili ya binafsi si moyoni kwa hiyo si imani ya kibiblia.

Changamoto ya tatu inahusika na wazo au kwa maneno mengine 'unawezakuwa na chochote unachosema « dhana hii » inaenezwa zaidi na harakati ya neno la imani ambayo ilikuwa na mwanzo wake huko Amerika. Upotovu hapa unatokana na ukweli kwamba chanzo cha neno ni mtu mwenyewe na anaweza kuibuka kutokana na matamania ya roho, nafsi, akili, mapenzi, hisia au mwili, mzizi wake ni wazo kwamba mtu mwenyewe Mungu na kwa hiyo kama Mungu.

Warumi 10 :10

Yakobo 2 :26

Harakati maarufu ya kiulimwengu ya 'unaweza kuwa na dhana yoyote unayosema ilikuzwa mnamo mwaka wa 2006 na kitabu na sinema yenyewe kichwa sawa riri.

Anaweza kuumba chochote anachozungumza kwa imani ya mtu binafsi ni si kwa Mungu wa neno lake lakini katika uwezo wa mtu binafsi kuumba chochote anachozungumza wapangaji wanne wa msingi wa neno la harakati ya imani ni;

1. 'Sema' chanya au hasi ni juu ya mtu binafsi kulingana na kile mtu binafsi anasema, kwamba atapokea.
2. 'Fanya hivyo' kitendo chake kinakushinda au kinakuweka juu kulingana na kitendo chake, unapokea au umezuia kupokea.

3. 'Ipokee' tunapaswa kuunganisha kwenye nguvu ya mbinguni imani ndiyo kizibo MUnGu asifiwe ! Chomeka tu.
4. 'Tambie hili wengine waweze kuamini' hatua hii ya mwisho inaweza kuchukuliwa kuwa mpango wa kufika waharakati wa neno la Imani.

Ingawa wapangaji hawa wanne wanatumia kanuni zingine za imani zamani ya kibiblia, chanzo cha imani ya mtu binafsi kinaweza kiwe neno la Mungu na Imani ya kweli haiwezikuja isipokuwa kwa kusikia na kusikia neno la Mungu kwa hivyo kila ambacho watu hao wanatumia kupata kie chochote hakiwezi kuitwa imani. Yesu mwana pekee wa Mungu alisema, 'Amini Amini nawaambia mwanahawezikufanya neno kama mwenyewe hawezi kuona Baba akifanya vivyo hivyo' (Yohana 5 :19).

Katika sehemu ya pili ya mafundisho yake yesu alisema, 'Amini nawaambia yeyote atakayeambia mlima huu ng'oka ukatupwe baharini wala asone shaka moyoni mwake amini kwamba hayo ayasemayo yametukia, atapewa. Kwa sababu hiyo nawaambia yote myaombayo amini kwamba mmeyapokea mtapewa nini wakristu, kauli hii inaleta shida shida na kutoa kwa sababu hawana haki.

Yesu alitumia msemu huu hana shaka moyoni mwako kama mojawapo wa masharti ya mwanafunzi kupata thawabu. Kuamini kile unachosema kitatimia daima kutokua na shaka ikiwa una uhakika ukiwa unajiamini kuleta kile unachosema huwezi kuwa na uhakika. Uhakikisho huo unaweza kutoka kwa Mungu na neno lake ikiwa Mungu na neno lake ndiyo chimbuko la Imani yako basi unaweza kuwa na uhakika kwamba itatokea kwa sababu unaye.

'Imani ya Mungu' ndivyo itakavyo kuwa neno langu litokalo katika kinywa changu halitanirudia bure bila kutimiza, na bila kufanikiwa katika neno nililolituma (Isaiah 55 :11). Huwa kila wakati kwa imani chanzo chako nikusikia na kusikia neno la Mungu basi Mungu asipokwambia uondoe milima utakuwa na shaka moyoni mwako na mlima huo hautatikisika.

Sharti linalofuata la kupokea thawabu ya imani yako ni kuamini kuwa kupokea nao namtapewa. Inapatana na akili kwamba ikiwa unajibu la Mungu

juu ya jambo fulani unalooomba au kumwomba basi unaweza kuamini kwamba umepokea ombi lako.

Kuwa imani inatokana na kuzaa na kusikia kwa neno la Mungu, ni wajibu kwa waumini kusikia neno la Mungu ikiwa utakuwa na imani yenye kuleta matokeo, neno la Mungu linasikika na waumini kwa njia tatu tofauti ;

1. Neno linaloandikwa la Mungu – Maandiko
2. Matamshi – Ushuhuda, matamshi, maubiri, mafundisho, lugha na unabii.
3. Sauti ndogo tulivu – Kusikia rohoni mwako.

Muumini anaposhindwa kupata neno la Mungu na linatumka kwa hali yake yakipekee basi anapaswa kumwomba Mungu hekima kabla yakuomba. Yakobo anasema 'lakini mtu wakwenu akipungukiwa na hekima na haombi dua kwa Mungu awape wote kwa ukarimu, wala hakemei, naye atapewa, bali na kuomba kwa Imani pasipo na kupungua.' Mtu aliyeona nia mbili asiye na msimamo katika njia zake zote. Yakobo 1:5-8

Sharti la mwisho lilikuwa msamaha wa wengine ikiwa mfuasi yeyote alitarajia kujua thawabu ya imani yake basi ilimbidi aje. Kristo alikufa kwa ajili ya wenye dhambi nay eye kupitia wanafunzi anampatanisha mwanadamu na Mungu. Yesu alitaka wanafunzi wawe na ufahamu wa kutosha juu ya umuhimu wa kusamehe hivyo akasema, ;Nanyi kila msimamapo na kusali sameheni mkiwa na neno juu ya mtu ili na baba yenu aliye mbinguni awasamehe makosa yenu. Nyinyi msisamehe wala Baba yenu aliye mbinguni hatawasamehe ninyi makosa yenu (Marko 11.25). Kwa kuwa hili neno la Mungu kwetu sisi wakrito tunapaswa kuliadini, kuliungama na kulifanyia kazi matokea ya kutosamehe ni mbaya.

Jambo la Somo

Kuishi kwa imani kuna mahitaji

MAOMBI

Jaribu kutumia muhtasari ulio hapa chini ili kuboresha maisha yako ya maombi

Kupokea kwa Imani

Mfikirie Mungu aliyeahidi kuwa mwaminifu hata kwa imanai Sarah alipokea na kuwa na mimba hata zaidi ya wakati unaofaa wa maisha kwa kuwa alimwona kuwa mwaminifu aliyeahidi (Waebrania 11 :11).

Safi... Osha Mwenyewe tukiziungama dhambi zetu yeye ni mwaminifu na wa haki hata hutuondolea dhambi zetu na kutusafisha na udhali wote (1 Yohaa 1 :9)

Kwa maana mkiwasamehe watu makosa yao na Baba wenu wa mbinguni atawasamehe ninyi. Baba atakusamehe makosa (Mathayo 6 :14-15)

Jitayarishe kumtumikia Mungu basi ndugu zangu nawasihi kwa huruma zake Munguitoeni miili yenu iwe dhabihuilio hai ya kumpendeza Mungu ndio ibaada yenu yenye maana (Warumi 2 :1)

Je ni nini unachotaka au unahitaji kutoka kwa Mungu ? Ifafanue.

Chunguza nia yako. Itafue Ee Mungu ujue moyo wangu, unijaribu na kuyajua mawazo yangu na uone kama njia ya kudhuru na uniongozee katika njia ya milele (Zaburi 139 :23-24).

Nikiutazama uovu moyoni mwangu hata sikia (Zaburi 66 :18).

Na huu ndio ujasiri (Imani) tulio nao mbele zake, kama ya kwamba, tukiomba kitu sawasawa na mapenzi yake anatusikia na kama tukijua huyasikia kama katika olote tuombayo twajua kwamba tunayaomba hayo tuliyomwomba (Yohana 5 :14-15).

Ondoa mashaka yoyote. kuhani alipoingia mahali patakatifu ilimbidi atembe katika kinara cha taa. Chenye matawi saba (Menorah) ambayo ni ishara ya roho mtakatifu, na meza ya mkate wa upepo wake ambayo ni ishara ya neno la Mungu kabla hajaweza ikikaribia madhabahu ya uvumba ambapo sala yake ilitolewa. Ruhusu maadndiko na roho mtakatifu aseme nao katika kile unachopaswa kuomba.

Kumbuka hili

Mungu huongoza - shetani humfukuza

Mungu kuwa na hatia - shetani hukumu

Mungu hana haraka kwamwe - Shetani husumbua

Mungu anakubali – Mashtaka ya shetani

Tulia juu ya kile utakachoomba Mungu kwa wakati huu. Kwa maneno mengine unajua kile utakachoomba atakupa uwe na imani ya Mungu (Marko 11:22).

Mjulishe Mungu ombi lako kwa sababu hiyo nawaambia yoyote muyaombayo na kusali, aminini ya kwamba mnapokea, nayo yatapewa (Marko 11:24).

Ahsante Mungu kwa kusikia na kujibu ombi lako. Fanya Muhtasari kwa kuandika ombi lako kwa Mungu amekufanyia au alikuuliza ufannye, fanya ungamo hadharani kwa kile unachoamini kuwa Mungu atakupa. Lakini kuwa na roho moja ya imani kama ilivyoandikwa, “Niliamini kwa hiyo nalisema”, sisi pia tunaamini kwa hiyo pia twanena (2 Wakorintho 1:13)

Usiogope, kumcha mwanadamu huleta mtego bali hamutumainie bwana atatukuzwa (Mithali 29:25) kumbuka, bwana anawaambia watu wake “Musiogope mara miatatu sitini na tano katika bibilia. Ukianza kuwa kwa uoga mulilie mungu ili akukomboee na kuomba upendo wake zaidi huonyeshwe kwake. Hakuna uoga katika upendo uliokamili hutupa hofu kwa sababu hofu inahushisha adabu na mwenye haki ajakmilika katikaupendo (yohana 4:18)

Tambua ya kwamba majaribio yatakuja mitihani kawaida huja katika haina mbili.

1. Jaribio la kwanza ni hili. Ninyi kwa imani mfahamu kuwa mungu amekukirimia ombi lake jibu linalolidhihirisha hli hasa ? Huo ni mtihani wa kwanza kwa kawaida hutajua jibu la swali hili lakini ikiwa huwa

shaka litaangukiwa ndani ya muda kwa kukiri hitaji la ombi kwa mfano Danieli alipomba alipata jibu la swali yake mara moja (Sura ya 9) wakati mwingine aliposali ilichukua majumba matatu kabla ya jibu kuja.Kwa sababu Roho fulaniilizuia jibu (Sura ya 10) Muwe waigaji wa wale ambao kwa imani na subira hurithi ahadi (Waibrania 6:12).

2. Pili mtihani wa pili ni jinsi jibu linakosa? Hapa ndipo matarajio yako yanaweza kuingia njia ikiwa naweza kuhesabu Mungu kufanya vile unavyofikiri.

Mtumaini bwana kwa moyo wako wote, wala msizitegemee akili zako mwenyewe (matarajio, Mithali 3 :5)

Katika kufunuliwa kwake Yesu Kristu (Petro 1 :6-7). Ikiwa mawazo kuhusu ombi lako yatakuja, unajaribiwa mara moja mshukuru Mungu kwa kusikia maombi yako na kujibu ombi lako.

SOMO LA 45

MWENYEKITI WA MUSA

KIKUNDI HUVUNJA BARAFU

- Ni nani aliye na mamlaka juu yako katika lako?
- Je? Una mamlaka juu ya nani katika kanisa lako?

Utangulizi

Yesu aliwacha mitini uliokuwa umenyauka ambapo alikuwa amewafundisha wanafunzi wake kuhusu imani na kuingia katika mji wa Yerusalemu kutoka hapo anaelekea hadi hekaluni ambako alianza kufundisha juu ya mada ya mamlaka. Alianza kwa kusema, 'Waandishi na Mafarisayo wameketi katika kiti cha Musa'

Yesu alipozungumza kuhusu kiti cha Musa, pengine alikuwa akimaanisha kihalisi na kiishara. Kiti chenyewe kilikuwa kiti cha mawe kwenye jukwaa lililoinuliwa na kuwekwa mbele ya Sinagogi kando ya Sanduku lenye hati – Kunjo za torati, likiwatazama kutaniko. Kwa kawaida mzee au kiongozi mashuhuri zaidi angekaa juu yake huku akifafanua sheria na manabii. Bila shaka hivi ndivyo Yesu alikuwa akirejelea waandishi na mafarisayo akisema, 'Wanapenda kuketi mahali pa heshima na viti vya mbele katika masinagogi na kusalimiwa sokoni na kuitwa Rabii na watu'

Kwa mfano, kiti cha Musa kiliwakilisha mahali pa hukumu. Kutoka huko maamuzi ya kisheba yalifanywa kw awatu kuhusiana na sheria dhana hii

ilitokana na kitabu cha **Kutoka 18 :13-16**. Ikawa siku iliyofuata Musa akaketi ili kuwahukumu watu na watu wakasimaa kuzunguka Musa tangu asubuhi hadi jioni. Basi mkewe Musa alipoona yote aliyokuwa akiwafanyia watu akasema, 'Ni jambo gani hili unalofanya kwa ajili ya watu ? Musa akamwambia mkewe, ni kwa sababu watu hulilia mimi ili kumuuliza Mungu wanapokuwa na mabishano hunijia mimi. Nami nahukumu kati ya mtu na jirani yake na kuzijulisha amri za Mungu na amri zake, sheria zake kulingana na mishna (mapokeo ya mdomo), haki hii ilipitishwa kutoka kwa Musa hadi kwa Joshua hadi kwa waamuzi, hadi kwa manabii na hatimaye kwa Sanhedrini.

Kwa kupendeza, Kanisa Katoliki lilianza kukuza wazo la 'mwenyekiti' au 'Cathedra' wakati fulani katika karne ya 4 liliitwa mwenyekiti wa Petro. Kulingana na mapokeo ya Kikatoliki, Petro alipewa funguo za ufalme wa Mungu kwa hiyo alikuwa na haki ya kufunga au kufungua (kupitisha maamuzi ya kisheria), kuhusiana na kanisa. Hatimaye, kila askofu wa Roma alidai haki ya mwenyekiti wa Petro na baadaye akajulikana kwa cheo cha Papa (Papa au Baba)

St. John Lateran huko Roma ilikuwa Basilika ya kwanza kujengwa. Baadaye kiti kiliongezwa kwake na kuifanya kuwa kanisa kuu la kwanza. Kanisa kuu ni kanisa lenye kiti Papa akichukua dokezo kutoka kwa Musa alileta wengine kumsaidia kupitisha maamuzi ya kisheria. Sasa kila dayosisi ina askofu na yeye anakiti ambacho kinapowekwa kwenye jingo la kanisa kinaifanya kuwa kanisa kuu.

Basilika ni kanisa katoliki lilipewa mapendeleo na sherehe, neno hili linatokana 'na maporomoko' ambalo linamaanisha mfalme Mtakatifu John aliwekwa wakfu mwaka 324 BK.

Kusoma Maandiko

Kiti cha Musa

Mathayo 23:1-2, Mariko 12:39

Ya maandiko kutoka 'Nifuate' ujumbe kutoka kwa Mungu . Basi yote watakayowaambia, fanyeni na kuyasikia lakini msifanye sawa sawa na matendo yao, maana hao hunena lakini wafanyi hutunga mzigo mzitto na kuwatwika watu mabegani mwao, lakini wao wenyewe hawataki kuwaguza hata kwa kidole. Bali watu wanafanya matendo yao yote ili kutazamwa na watu. Maana wao hupanua filakterio zao, na kurefusha pindo za mavazi yao na hupenda nafasi za heshima katika karamu na viti vya mbele katika masinagogi na kusalimiwa sokoni na kuitwa na watu, Rabii, lakini msiitwe Rabii, kwa maana mwalimu wenyu ni mmoja na ninyi nyote ni ndugu.Wala misimuite mtu baba duniani. Maana baba yenu ni mmoja , Liye mbinguni wala musitwe viongozi, maana kiongozi wenu atakuwa mtumishi wenu. Na yeyote ajikwazaeatadhiliwa ;na yeyote atakaye jidhili atakazwa”

Amri

- ✓ kwa hiyo yoyote watakayo kuambia , fanya na ushike
- ✓ Lakini usifanye kulingana na matendo yao
- ✓ Usitwe Rabii
- ✓ Usimwite mtu yeyote baba yako duniani.
- ✓ Msiitwe viongozi

Somo

yesu alipoanza kufundisha alisema waandishi na wafarisayo wameketi katika kiti cha Musa. Kwa hili alisema kwa waliojiweka wenyewe kwenye cheo hiki cha juu,hawakupewa na mungu. Watu wote katika safu ya urithi wa kiti cha Musa. Yeye mwenyewe kupitia kwa Nabii wa mwisho, Malaika wote walikuwa na uhusiano wa sababu walisikia na kutii sauti yake . Tangu wakati huo wanaume waliwekwa rasmi na Wanaume wengine kulingana na ujuzi na uelewaji wa sheria.

Mungu ametaka daima uhuano wa kibinafsi wa watu, ambapo alisikia sauti yake na kushirikiana naye hii haikuwa dhahiri zaidi kuliko wakati Mungu alipowachukua Waisraeli kutoka utumwa wa misri, Musa aliwachukua Waisraeli kutoka Misri hadi mlima Herebu (Sinai) ambapo wangeweza kukutana na kuzungumza na Mungu. Walakini, Hadithi ya huzuni ilifunuliwa hebu tuangalie kilichotokea.

Mungu alimwambia Musa awaambie Waisraeli sasa basi mtatii sauti yangu kweli kweli, na miongoni mwa makabila yote ya watu, maana dunia yote ni yangu.

59) Mwenyekiti wa Musa. Hii inamaana “Kutumikia kama Hakimu”

60)Filakteria ,sanduku ndogo za ngozi ambazo zina sehemu za maandiko (kumbukumbu la Torati 6:4-9,11-13-20, Kutoka 13:1-16) zilivaliwa kwenye mkono na paji la uso ili kutimiza kihalisi.

Kumbukumbu la Torati 6:8

Nanyi mtakuwa kwangu Ufalme wa makuhani na Taifa takatifu (Yaani 1941 watu wakajibu hayo yote aliyoyanena Bwana kwamba tutafanya (Kutoka 19:8) Agano lilithibitishwa.

Siku tatu baadaye Taifa zima la waisraeli lilikusanyika na kumsikia Mungu Kisema kwa sauti kubwa zile amri kumi. Na alipomaliza kuyafikia kilele cha maandiko yanaripoti hivi. Watu wakatambua ngurumo na umeme na sauti ya tarumbeta na mlima ukitoka na watu walipoona wallitetemeka na kusimama kwa mbalikish wakamwambia Musa sema nasi tusije wakavunja agano lake pamoja naye Alikubali ombi lao.

Katika hatua hii kila kitu kilibadilika kwa Taifa la Israeli kwa kuwa hawakutaka kumsikia akisema, Mungu alimpa Musa seti ya sheria ili watu wafwate na akawa mpatanishi wake wa kwanza. Hii ukawa sheria ya Musa imewaongoza watu huwa miaka 3,400 iliyopita. Sheria ya Musa iliongezwa kwa sababu ya dhambi “ Kukataa kumsikia na kumtii Mungu na kusudi lake lilikuwa kuwaongoza wanadamu kwa kristo.

Mungu akiwarehemu watu aliwajia kwa mfano wa mwanadamu Yesu kristo kwa njia hiyo hangewatisha watu wake na hangeweza kuwaonyesha jinsi iliyokua kweli ili linaonekana katika jibu la Yesu kwa swali la filipo “Utuonyeshe baba” Yesu alisema “ nimekua pamoja nanyi mda huu , nawe hujanijua, Filipino? Yeye aliyeniona mimi amemwona baba , wawezaje kusema tuonyeshe Baba? “ Ingawa Mungu alikuja kwa njia ya unyenyekevu na upole kwa watu wake wengi wao bado walikataa kumsikiliza; Wakipenda njia zao wenyewe kuliko zake.

Waandishi na wafarisayo walikuwa wamestawisha ustadhi wa ujuzi wa sheria ya Musa kwa kujifunza lakini Yesu alishutumu daima kwa wanafiki hawakutumia sheria kwa wenyewe, wala hawakutumia aiasavyo kwa watu. Sababu ya hiyo ni kwamba hawakuwa na uhusiano wa kibinafsi na Mungu ambaye angeweza kumsikoa na kumtii iasavyo kwa nje walionekana kuwa

wafisadi kumjua na kumpenda Mungu, wakati yeye alikuja kwao katika mwili walimchukia. Sikiliza kile ambacho Yesu alisema kuwahusu.

“Mwayachunguza maandiko kwa sababu mnadhani kwamba ninyi mnauzima wa milele ndani yake, hayo ndio yanayonishuhudia nanyi hamtaki kuja kwangu ili mpate kuwa na uzima. (Yohana 5:39-40)

“Mwawezaje kuamini kwamba mkipokea utukufu kotoka kwa mtu ninyi kwa ninyi na utukufu ule utokao kwa Mungu mmoja peke yake, hamtafuti? Msidhani yakuwa nitawashitaki mbele za baba; Yeye awashtakie ni Musa ambaye mmemwekea tumaini lenu. Kwa maana kama mungalimwamini Musa, mngeni amini mim, kwa maana yeye aliandika habari zangu. (John 5: 44-47)

61) Mpatanishi ni yule anayeweza kusuluhisha tofauti kati ya pande zinazopingana (i.e Mungu wa watu wake)

62) Kwa nini sheria basi? lililoongezwa kwa sababu ya makosa ambayo yalifanywa na malaika na mpatanishi, mpaka aje. Yule mzao ambaye alikuwa amepewa ile ahadi. (wagalatia 3:19)

63) Hii ndio ilikuwa dhambi ya asili iliyotukia katika bustani ya edeni. Adamu na Hawa walikataa kumsikiliza na kumtii Mungu.

64) Kwa hivyo. sheria imekuwa kiongozi wetu kutuongoza kwa kristo ili tuhesabiwe haki kwa imani. Lakini sasa imani imekuwa; hatuko tena chini ya mwalimu. Kwa njia ya imani katika kristo Yesu. (Wagalatia 3:24-26)

Lakini ninyi hamsadiki kwa sababu ninyi si wanakondoo wangu. Kondoo wangu waisikia sauti yangu, name nawajua nao wananifuata (Yohana 10:26-27).

Wanafunzi wa Yesu walikuwa na wasiwasi kisha waandishi na mafarisayo, waliweza kusikia sauti ya Mungu kwa sababu walisikiliza Yesu na kumtii. Yesu alitoa maagizo matatu kwao kuhusu mamlaka. Kwanza, aliwaambia wafanye kushika kila kitu ambacho waandishi na mafarisayo walisema wafanye kuhusu sheria ya Musa kwa maneno mengine, kwa vile waandishi na mafarisayo wanafafanua juu ya sheria ambayo ni takatifu na nzuri, basi kuweni na heshima kwa sheria na kuzingatia kwa sababu wao ni wataalamu katika kuihusu huku ni kujisalimisha kwa mamlaka ya maandiko.

Pili, Yesu aliwaamuru wasiwe kama waandishi au mafarisayo, kwa sababu wao walikuwa wanafiki wakiishi maisha yao kwa kushangiliwa na wanadamu sio Mungu. Wanafunzi walipaswa kuishi maisha yao tofauti na waandishi na mafarisayo. Walipaswa kuwa watumishi wa watu na siyo kuchukua nafasi za juu za mamlaka.

Hatimaye Yesu aliwaagiza juu ya mamlaka ifaayo kwa kutumia majina matatu ya cheo ambacho wanadamu wanajitawalia wenyewe. Wanafunzi wake hawakupaswa kuweka watu katika mamlaka juu yao wala hawakupaswa kuwa na mamlaka juu yaw engine. Badala yake walipaswa daima kuwaelekeza watu kwa Mungu. Hivi ndivyo Yesu alisema.

Wanafunzi wake wasiruhusu watu wake wawaite Rabii, huyu ni mwalimu. Kwa nini? Neno Rabii linaonyesha kwamba yeye ni Bwana aliyehitimu kutoa maagizo ya kuishi, mwongozo. Yesu alisema tu, “mmoja” mbye ana sifa ya kuwa mwalmu wako. Yesu anapotumia neon ‘mmoja’ anamaanisha kwa Mungu na hasa zaidi, Roho Mtakatifu.

Na ninyi upako mlioupata kutoka kwake unakaa ndani yenu wala hamna haja kwa mtu yeyote kukufundisha kama upako wake unafundisha yuko yeyote, na kama alivyowafundisha kaeni ndani yake (1 Yohana 2:27).

Lakini yeye atakapokuja huyo Roho wa kweli, atawaongoza awatie kwenye ukweli wote, kwa maana hatanena kwa shauri yake mwenyewe, lakini yote atakayoyasikia atanena, na mambo yaja atawapasha habari yake (Yohana 16:13).

Wanafunzi wake hawatakiwi kumwita mtu yeyote duniani Baba yao. Kwa nini? Neno Baba linaashiria Yule anayetoa uhai. Yesu alisema kuna “mmoja” tu atoaye uzima, huyo ni Baba yenu wa mbinguni Muumba wa ninyi nyote.

Mmekuwa wana wa Mungu kwa njia ya imani katika Kristo Yesu (Wagalatia 3:26). Nilisema, “Mimi ni Mungu, ninyi nyote ni wana wa aliye juu (Zaburi 82:6).

Wanafunzi wake wasiruhusu watu wawaite viongozi, Kwa nini? Kiongozi ni mtu ambaye watu wanamfuata. Yesu alisema kuna ‘mmoja’ tu ambaye ameteuliwa kuongozi, huyo ni Kristo.

Kwa hiyo, nyumba yoyote ya Israeli na wajue hakika kwamba Mungu amemfaya kuwa Bwana na pia Kristo. Huyu Yesu ambaye ninyi mlimsulubisha (Matendo2:36) ‘Nifuateni’ (Mathayo 4:19)

Ni dhahiri kwamba Yesu awaerejelei baba wa asili bali Baba wa kiroho.

Majadiliano ya kikundi

1. Je, baadhi ya makanisa yana watu kama waandishi na mafarisayo ndani mwake?
2. Kwa nini wachungaji wa makutano ya kimasihi wanaruhusu watu kuwaita Rabii?
3. Kwa nini wachungaji wa makanisa ya kikatoliki wanaomba watu wao wawarejeele kama Baba au Papa?
4. Kwa nini baadhi ya watu makanisani wanataka kutajwa kuwa viongozi badala ya watumishi?
5. Kwa nini wachungaji wengi hawavai mavazi maalum?
6. Kwa nini makanisa mengine yana viti kwenye jukwaa au jukwaa lililoinuka mbele ya kanisa kutaniko?

Hoja ya somo

Mamlaka ya kweli yamwamini kutoka kwa Mungu na wanapaswa kuishi kama watumishi wake.

Maombi

Leo kanisa limekua kanisa teule ni kuhani wa kifalme taifa takatifu na watu milki ya Mungu. Je, tunapaswa kuishi vipi.

SOMO LA 46

KUANGALIA WAKATI UJAO UTANGULIZI

Kabla ya kusulubishwa kwake, Yesu aliwachukua wanafunzi wake kando na kutabiri mambo mengine ambayo yangetokea baada ya kifo chake. Wana theologia wa bibilia wanarejelea hii kama hotuba ya mizeituni. Pamoja na unabii huo; Yesu alitoa amri kadhaa ambazo wanafunzi wake walipaswa kufuata kuhusu matukio yajayo.

Kabla ya yeyote kati yetu, kama wanafunzi wa Yesu kumtii ni kazima tuwe na ufahamu wa kimsingi wa kile anachozungumza kuhusu matukio haya. Wakristo wengi katika ulimwengu wa leo wamechanganyikiwa inapokuja kwa wakai ujao kwa hiyo tutatumia somo hili kufafanua mazingira ambayo Yesu alizungumza na kuangalia kwa makini kile alicosema. Basi hebu tuanze.

Magawanyiko kuhusu matukio ya wakati wa mwisho huanza wakati walimu na waandishi wakristo maarufu Zaidi leo wanatangaza kwamba hotuba ya Yesu ya mizeituni ilitolewa kwa kujibu maswali mawili ambayo wanafunzi wa ke walimuuliza lakini baada ya kujifunza kwa makini vifungu maandiko vinavyohusika tunaweza kuona kwamba wanafunzi walimuuliza jumla ya maswali matano. Yesu alijibu maswali mawili yaliyo ulizwa na wanafunzi wake walipokua wakitoka hekaluni. Na baada ya kuvuka bonde la kidroni kwa faragha alipokuwa ameketi kwenye mlima wa mizeituni.

Sehemu za hotuba ya mizeituni zimo katika injili zote tatu za muhtasari. Mathayo, Marko na Luka. Maandiko yanaposomwa kila mmoja anaonekana kusema sawa lakini mambo tofauti ili msomaji aweze kuchanganyikiwa. Hata hivyo, kwa kusoma maandiko tofauti kwa kulinganisha ubavu kwa upande picha ya wazi ya matukio yajayo hujitokeza.

Mkanganyiko unaozunguka matukio ya zijazo pia hutokea wakati msomaji anashindwa kuzingatia kibinafsi viwakilishi. Yesu anazungumza na nani au

kuhusu nani? Je, ni: 1) sisi, sisi, yetu na yetu, 2) wewe yako na yako au 3) wao, wao, wao, na wao. Kinachoongeza mkanganyiko huu ni kukosa maarifa kwa msomaji kuhusu marejeleo ya kihistoria na istilahi na dhana za kiebrania (za kihuyahudi).

Ili kurahisisha kwako wewe msomaji kuelewa kile Yesu anachosema, nimechukua uhuru wa kuunganisha masimulizi matatu ya injili ya hotuba ya mizeituni katika usomaji mmoja wa mfululizon imegawanywa katika matukio mawili; 1) Kuondoka kwenye mlima wa hekalu na 2) kukaa kwenye wa mizeituni. Maswali matano ambayo Yesu anaulizwa na wanafunzi wake yanashughulikiwa, viwakilishi vya kibinafsi ndani ya kifungu viko katika maandishi mazito na maelezo ya kihistoria au mmbo ya ufafanuzi yameandikwa chini. Kufuatia kile Yesu anachosema kuhusu matukio yajayo, nimejumuisha maelezo ya mtume Paulo kuhusu matukio yaya haya. Ukurasa wa mwisho wa somo hili ni mlolongo wa matukio ya wakati wa mwisho ukiunganisha. Yesu na Paulo na kitabu cha ufunui.

MAREJELEO YA MAANDIKO

MATHAYO 24:1-25, MARKO 13:1-37, LUKA 21:5-36

ONYESHO LA 1: MLIMA WA HEKALU WALIOPO

1. YESU
2. WANAFUNZI WAKE WOTE

MAHALI

Akitoka nje ya hekalu, baada ya kumwona yule mjane akiweka senti zake mbili katika sanduku la hazina.

Sadaka Ya Mjane

Marko 12:42, Luka 21:14

Nukuu kutoka kwa “Nifuate; ujumbe kutoka kwa Mungu.”

Yesu anaketi kuliekea sanduku la hazina, akaanza kutazama jinsi umati wa watu walivyokuwa wakitoa fedha katika sanduku la hazina na matajiri wengi

walikuwa wakiweka fehda nyingi. Akaja mjane mmoja masikini akatia sarafu mbili ndogo za shaba kiasi cha senti moja. Akawaita wanafunzi wake, akawaambia, Amin nawaambia huyu mjane maskini ametia Zaidi kuliko watoao wote hazina maana hao wote wametia katika pa Zaidi yao, bali huyu katika umaskini wake ametia vyote alivyokuwa navyo.

Maswali mawili ya wanafunzi

1. Hekalu litabomolewa lini?
2. Nini itakua ishara wakati helau linakaribia kubomolewa?

Hekalu ya Jerusalemu litabomolewa (Mathayo 24:1-2, Marko 13:1-2, Luka 21:5-7) dondoo za maandiko kutoka “Nifuate; ujumbe kutoka kwa Mungu.”

3/BK, Aprili 21 Jumatatu mchana- Abibu/Nijan 12

Siku ya 12 ya siku za majuma 12 Ywsu alipokuwa akitoka hekalui, mmoja wa wanafunzi wake akamwambia, ‘mwalimu tazama jinsi mawe haya na majengo yalivyo ya ajabu!’ akamwambia, “unaona majengo haya makubwa? Hakuna jiwe litakaloachwa juu ya jiwe ambalo litabomolewa.” Basi wakamwuliza, “mwalimu, mambo haya yatatukia lini?”

Mwanzo wa Uchungu wa Kuzaa

Mathayo 24:4-8, Marko 13:5-8, Luka 21:8-11, maandiko ya nukuu kutoka “Nifuateni; ujumbe kutoka kwa Mungu.

Naye akasema, “angalieni msidanganyike, kwa maana wengi watakuja kwa jina langu wakisema mimi ndiye na wakati umekaribia msilifuate na mtakaposikia habari za vita na misukosuko, usiogope kwa maana hayo hayana budi kutukia kwanza, lakini ule mwisho hauji mara.” Kisha akaendelea kuwaambia, “taifa litaondoka kupigana na taifa na ufalme kupigana na ufalme; njaa na kutakuwa na mambo ya kutisha na ishara kuu kutoka mbinguni lakini haya yote ni mwanzo tu wa utungu wa kuzaa.

Sarafu mbili ndogo za shaba, kila moja ya hiziz ilikuwa sawa na kama dakika zile za leba senti moja, sawa na dakika 7 za kazi 70. Yesu alikuwa ameondoka hekaluni nap engine alikuwa akitoka kupitia mlango wa mashariki(wa

dhabahu) kuelekea mlima wa mizeituni, amabyo iko moja kwa moja ng'ambo ya Bonde la kidroni "hekalu litabomolewa". Hili lilitimizwa na Tito, mwana mkubwa wa mfalme wa kirumi, Vespasian, siku ya tisa ya AB(mwishoni mwa Agosti)

Mwaka wa 10 BK 72" Mwalimu basi mambo haya yatakuwa lini?" swali la kwanza la mwanafunzi.

ISHARA itakuwa nini wakati mambo haya yanapokaribia kutukia? Hili ni swali la pili la wanafunzi.

Jibu la swali #1

Lini? Shahidi wa mitume Marko 13:9-11, Luka 21:17-19

Lakini kabla ya mambo haya yote

Marko 13:9-13, Luka 21:12-19

Nukuu kutoka kwa "Nifuate; ujumbe kutoka kwa Mungu."

Lakini kabla ya mambo hayo yote watawawekea mikono na kuwaudhi wakiwapeleka kwenye masinagogi na megereza na kuwapeleka mbele ya wafalme na maliwali kwa ajili ya jina langu italeta fursa ya ushuhuda wako na lazima injili ihubiriwe kwanza kwa mataifa yote na watapowatia nguvuni na kuwasaliti, msiwe na wasiwasi juu ya yale mtakayosema bali ni Roho mtakatifu. Lakini ntasalitiwa hata na wazazi na ndugu na jamaa na marafiki nao watawaua baadhi yenu, nanyi mtakuwa mkichukiwa na watu wote kwa ajili ya jina langu. Lakini hata unywele mmoja wa vichwa vyenu hautapotea.

Jibu la swali #2

Ni nini itakuwa ishara? Ukiwa wa Yerusalemu (Luka 21:20-24)

Nyakati za mataifa

Luka 21:20-24

Maandiko yamenukuliwa kutoka "nifuateni; ujumbe kutoka kwa Mungu."

Lakini mtakapoona Yerusalemu imezungukwa na majeshi ndipo tambueni ya kuwa uharibifu wake ni waamnifu wale waendao mlimani na dhana zake. Katikati ya jiji waondoke na wale walio mashambani wasiingie mjini, kwa maana hizi ni siku za kisasi ili yote yaliyoandikwa yatimizwe. Ole wao wenye mimba na wanyonyeshao siku hizo, kwa maana kutakuwa na dhiki kuu juu ya nchi, na ghadhabu juu ya watu hawa nao wataanguka kwa makali ya upanga na watachukuliwa mateka katika mataifa yote na Yerusalemu itagawanywa na watu wa mataifa hata nyakati za mataifa zitakapotimia.

Mathayo 24:3-28, Marko 13:3-23

Onyesho la 2 Mlima wa Mizeituni

Waliopo

1. Yesu
2. Petro, Yakobo, Yohana na Andrea pekee.

Ukiwa wa Yerusalemu, majeshi ya kirumi chini ya tito (mwana mkubwa wa mfalme wa Kirumi Vespasian, waliteka jiji ya Yerusalemu na kulibomoa hekalu siku ya tisa ya Ab mwsihoni mwa Agosti) mwaka wa 70BK, Tito na majeshi yake ya Kirumi waliuzingira mji wa Yerusalemu katika majira ya kuchipua ya !)AD walipojiondoa kwa muda kutoka kwa kuzingirwa kwao. Wakristo walilitimua jiji na kwenda Peila jiji lililo upande wa mashariki wa mto Jordan katika siku ya sasa ya Jordan.

Kulingana na Josephus Flavius, mwanahistoria wa kiyahudi, wayahudi 1,000,000 waliuawa na 97,000 walichukuliwa mateka na warumi katika vita vya 66-70 AD

Nyakati za mataifa, baada ya warumi kuharibu Yerusalemu mwaka wa 70 BK, wayahudi waliruhusiwa kubaki huko hadi maasi ya kokhba (131-135BK) walifukuzwa kutoka mji wa Yerusalemu mwaka 134 AD na kuitwa Aelia Capitolina. Mji huo ulibaki chini ya udhibiti wa kigeni (wamataifa) hadi Juni 8, 1967 ulipokombolewa kutoka Jordani katika vita vya siku sita mnamo 1980, tangazo lilitolewa ambalo lilitangaza Yerusalemu kwa ajili lililounganishwa chini ya enzi kuu ya Israeli.

Mahali

Ameketi juu ya mlima wa mizeituni mkabala na hekalu.

Maswali matatu ya mwanafunzi

1. Wakati huu wa manabii wa uongo utakuwa utungu?
2. Dalili ya kuja kwako itakuwa nini?
3. Nini itakuwa ishara ya mwisho wa nyakati?

Hotuba ya Mizeituni

Mathayo 24:3, Marko 13:3-4

Dondoo za maandiko kutoka “Nifuate; ujumbe kutoka kwa Mungu.”

Naye alipokuwa ameketi juu yam lima wa mizeituni kulielekea hekalu, petro na yakobo na yohana, Andrea akamuuliza kwa faragha wakisema, tuambie mambo haya yatakuwa lini? Yajayo ina ya mwisho wa nyakati?

Mwanzo wa maumivu ya kuzaliwa

Mathayo 24:4-8, Marko 13:5-8, Luka 21:8-11

Naye akasema angalieni msidanganyike kwa maana wengi watakuja kwa jina langu wakisema mimi ndiye na wakati umekaribia msiwafwate na mtakaposikia ya vita na misukosuko, msitishwe, kwa maana hayo hayana budi kutukia kwanza; lakini ule mwisho hauji upesi kisha akaendelea kuwaambia, “taifa litaondoka kupigana na taifa na ufalme kupigana na ufalme kutakuwa na matetemeko makubwa ya nchi na tauni na njaa mahali kutakua na mambo ya kutisha na ishara kuu kutoka mbinguni lakini haya yote ni mwanzo wa utungu wa kuzaa.”

JIBU LA SWALI 3

Lini ? ukengefu Mathayo 24:9-14, Marko 13:12-13

Ameketi juu yam lima wa Mizeituni labda hii itakuwa Bustani ya Gethesemane, ambayo iko kwenye sehemu y acini yam lima wa Mizeituni moja kwa moja kutoka kwa lango la mashariki (Dhahabu) wakimuuliza kwa

faragha, Yesu alipokuwa hekaluni wanafunzi wake wote walikuwa pamoja naye wakamuuliza maswali mawili ya kwanza kuhusu Siku zijazo, Hapa tunaona Petro, Yakobo, Yohana na Andrea pekee wakiendelea Faragha akamhoji, Yesu akiwa ameketi kwenye mlima wa Mizeituni, walimuuliza maswali matatu Zaidi kuhusu siku zijazo, kwa hiyo wanafunzi waliuuliza Yesu jumla ya maswali matano.

Mambo haya yanarejea matukio mengine (Vita, Tauni, Njaa N.k) ambayo Ya Yesu alieleza alipokuwa akijibu maswali ya kwanza kuhusu Hekalu lini lingebomolewa na ishara inyaohusiwa nalo kama sisi wanafunzi hawa wane walikuwa na hamu yakujua haya mambo mengine wakamwendea kwa faragha wakiuliza maswali Zaidi mambo haya yatakuwa lini? Ndilo swali lwa kwanza la petro, Yakobo, Yohana na Andrea kwa Yesu akiwa ameketi juu yam lima wa mzeituni swali la nne la jumla wanafunzi walimuuliza Yesu kuhusu siku zijazo siku ile. Nini itakuwa ishara ya mwisho wa nyakati? Hili ni swali la tatu la petro, Yakobo, Yohana na Andrea kwa Yesu akiwa ameketi kwenye mlima wa mizeituni pia ni swali la tano la jumla ambalo wanafunzi walimuuliza Yesu kuhusu siku zijazo siku hiyo.

Wajumbe wa wale waliodai kuwa Kristo(Masihi) baada ya Yesu walikuwa Sicari Theadas (44-46 BK), Menahem ben Judah na simoni bar Kokkha (135 BK) katika kipindi cha miaka mitano kuanzia 1500-2000 AD, kumekuwa na Zaidi ya watu arubaini waliodai kuwa ndiye Kristo.

Ukengefu

Mathayo 24:9-14, Marko 13:12-13

Dondoo za maandiko kutoka “Nifuate; Ujumbe kutoka kwa Mungu”

Ndipo watawatia ninyi katika dhiki na kuwaua, nanyi mtakuwa mkichukiwa na watu wote mataifa kwa ajili ya jina langu na wakati huo manabii wengi wa uongo watatokea nao watatokea kuwapotosha wengi na kwa sababu uasi-sheria unaongezeka, upendo wa watu wengi utapoa. Lakini mwenye kuvumilia hata mwisho ndiye atakayeokoka. Tena habari njema ya ufalme itahubiriwa katika ulimwenu wote kuwa ushuhuda kwa mataifa yote, hapo ndipo ule mwisho utakapokuja.

Watu wengi huchanganya dhana mbili za kibiblia, dhiki na ghadhabu ya Mungu dhiki ni mateso au mateso yanayovumiliwa na watakatifu katika ulimwengu huu mikononi mwa wanadamu (rejea Yohana 16:33) Ghadhabu ya mungu inarejelea hasira ya Mungu aliwamimbia wasiomcha. (rejelea 1Thess 5:9-10)

Nabii ni yule anayepaswa kutangaza mapenzi ya Mungu kwa watu. Katika agano la kale nabii alichukuliwa kuwa mwongo alipokuja kwa jina la Bwana na 1) aliwaambia watu watumikie miungu mingine au 2) ishara (muujiza, unabii n.k) aliyotangaza haikutokea. Yesu aliongeza mtihani mwingine alipowaambia wanafunzi wake kutambua matunda ya nabii (tabia) ilikuwa tabia yake kuzaa matunda ya Roho Mtakatifu.

Neno lililotumika hapa ni Ukengefu, lenye maana ya kukengeuka kutoka katika ukweli, kujitenga, kuacha, hufafanuliwa tu kama kuvunja agano moja na kuanzishwa kwa agano jipya ila mtu amabaye hakuwa agano la awali naye. Haya yangukuwa matumizi sawa na neon kama 'mzinzi' katika maneno ya Imani, kuelewa kwamba mtu hawezi kuanguka kutoka kwa agano ambalo halikuwepo hapo kwanza. Lakini badala yake katika muktadha huu, wale wanaotii mafundishona maagizo ya Yesu Kristo, hatimaye akienenda katika njia zake, na kisha akaacha kutii na mafundisho na maagizo ya Yesu na hutembea tena katika njia zake na kisha akaacha kutii mafundisho na maagizo ya Yesu Kristo na hutembea tena katika njia zake (kamavile Paulo anavyofundisha katika Warumi 6:16, "hamjui ya kwamba mnajitoe wenyewe kwa kila mtu kuwa watumwa ama wa dhambi iletayo mauti au ya utii uletao haki?") Baadhi ya marejeo ya agano jipya kuhusu dhana hii yanaweza kupatikana katika mat 7:21-29, gal 1:6-9, 2Thess 1:7-10, 1Tim 4:1-3, He 3:12, He 6:4-6, Pt 2:12, Pt 3:17-18, Yohana 2:3-6-18-19) yafuatayo 2 ndiyo ufafanuzi halisi wa kigiriki wa neon hili lililotafsiriwa kwa kiingereza *mislead*

Kupotosha 4624 skandalizo kuweka mtego (njiani kwa hiyo kusababisha kujikwaa, kutoa uchungu, kwa uasi (entrap) (uasi-uasi), kihalisi, "kuondoka kutoka kwa msimamo uliopita chukiza) (biblichub.com/greek/4624.htm)

(ufafanuzi unaohusiana) 4624 skandalizo vizuri, weka mtego (kikwao kizuizi) (kwa mfano) "Kuzuia mwenendo au mawazo sahihi, kusababisha kujikwaa –

kihalisi, ikuanguka katika mtego” Tazama 4625 (skandalon vizuri) kichochezi cha mtego (utaratibu wa kufunga mtego kwa mwathirika asiye na wasiwasi) (kifuguratiwe) kosa, kuweka uhusiano hasi kwa sababu na athari katika mwendo (mgano, “fimbo katika mtego ambayo huchipuka na kufunga mtego mnyama anapougusa”)

“Kumfanya mtu aanze kutomwamini na kumwacha yule ambaye inampasa kumwamini na kumtii, kumfanya amwanguke, na katika hali ya kufanya hivyo na kumwacha (Yohana 16:6, Mathayo 13:21, mathayo 24:10) mathayo 26:33, marko 4:17 marko 14:29, yohana 16:1), yaani 2wathesalonike 2:1-16 (Paulo anasisitiza tena mafundisho ya Yesu juu ya tukio hili) mtu asiwadanganye kwa njia yoyote kwa maana siku hiyo haitakuja isipokuwa uasi (apostasia(646)-ukengefu, uasi,uasi kihalisi, kuondoka kutoka kwa msimamo uliopita au “kuanguka”) kuja kwanza na mtu wa kuasi afunuliwe, mwana wa uharibifu. Marko 3:28-29, Mathayo 12:31-32, Luka 12:10).

“Amin, nawaambia, watu watasamehewa dhambi zao na kufuru zao zote watakazozikufuru, lakini mtu atakaye kufuru Roho mtakatifu hawezi kamwe kusamehewa, lakini ana hatia ya dhambi ya milele (biblehub.com/greek/988.htm)

MATUSI (nguvu na 988 kufuru) “hubadili” haki kwa batili (mbaya kwa haki) huitwa kile ambacho Mungu hakikubaliani” haki ambayo “hubadilisha ukweli wa Mungu kuwa uongo.” (warumi 1:25) Isaya 5:20. “Ninyi mnaoita uovu kuwa wema na wema ni uovu, ambao huweka giza badala ya nuru na mwangaza badala ya giza.” Kihalisi, polepole (uvivu) kuita kitu kizuri (ambacho kweli ni kizuri) na polepole kutambua ni nini kibaya kabisa (hicho ni kibaya). (Thayers greek Lexicon Baconu, matusi, matusi) Ulimwenguni kote, kashfa, kashfa, usemi unaodhuru jina zuri la mwingine. (Kuelewa tofauti kati ya “dhambi isiyoweza kusamehewa” au “kufuru dhidi ya Roho mtakatifu na kufuru yenye kuyaita yaliyo mema kuwa mabaya na yaliyo mabaya kuwa mema (kuna mmoja tu aliye mwema, Mungu pekee) Mt 19:17 “yeyote atakayenena neno juu ya Roho mtakatifu hatasamehewa” mt 12:32, ambapo kizuri au kibaya (yaani mt 12:31) watu watasamehewa kila dhambi na kufuru (mk 3:28-29, Lk 12:10)

Chukizo la uharibifu na dhiki kuu, mathayo 24:15-22, Marko 13:14-20 dondoo za maandiko kutoka “Nifuate; ujumbe kutoka kwa Mungu.”

“Basi, hapo mtakapoliona ‘CHUKIZO LA UHARIBIFU’ lililonenwa na nabii Daniel, limesimama katika patakatifu” (msomaji na afahamu), ndipo walio katika uyahudi nma wakimbilie mlimani, yeye aliye juu ya milima na akimbilie mlimani. Paa la nyumba asishuke kuvitoea vitu vilivyomo nyumbani mwake, nay eye aliye shambani asirudi nyuma kuchukua vazi lake, “Lakini ole wao wenye mimba na wale wanyonyeshao wachanga siku hizo! Ombeni ili kukimbia kwenu kusiwe wakati wa barifi, au siku ya sabato; kwa maana ndipo kutakapotokea dhiki kubwa ambayo haijatokea namna yake tangu mwanzo wa ulimwengu hata sasa, wala haijatokea kwamwe, kwa ufupi, hakuna mtu ambaye hangeokolewa, lakini kwa ajili ya wateule siku hizo zitafupishwa.”

Kuja kwa mwana wa Adamu

Mathayo 24:23-28, Marko 13:21-23

Nukuu kutoka kwa “Nifuate: ujumbe kutoka kwa Mungu”

Wakati huo mtu akiwaambia, tazama, Kristo yuko hapa au yuko pale, msisadiki kwa maana watatokea wakristo wa uongo, na manabii wa uongo nao watato aishara kubwa na maajabu, wapate kuwapoteza kama yamkini, hata walio wateule. Tazama, nimewaambia mapema kwa hiyo wakiwaambia, tazama, yuko nyikani, msitoke nje au tazama, yuko vyumbani, msiwasadiki. Kwa maana kama vile umeme utokavyo mashariki na kumulika hata magharibi, ndivyo kutakavyokuwa kuja kwake mwana wa adamu. Popote ulipo maiti, ndipo watakapokusanyika Tai.

Daniel 9:27, 11:31, 12:11

Wakristo wengi wanachanganya ukiwa wa Yerusalemu (kuuteka na kuudhibiti mji wa Yerusalemu na mataifa) uliotabiriwa katika Daniek 9:26 na chukizo la uharibifu (kunajisi mahali patakatifu na mpinga Kristo) katika Daniel 9:27, Yesu hata aliwaonya wasomaji kuwa wenye utambuzi kuhusu suala hili ili chukizo la uharibifu lifanyike lazima iwepo Hema la kukutania au Hekalu. Chukizo hutokea wakati kitu kinawekwa, kusimamishwa au

kuanzishwa katika mahali patakatifu sehemu ya Hema au Hekalu katika maskani ya asili ni vyombo vitatu tu viliruhusiwa kuwa katika mahali patakatifu. Pale patakatifu pa dhahabu madhabahu (madhabahu ya uvumba) kinara cha taa cha dhahabu chenye matawi saba na meza ya mikate ya wonyesho pamoja na mikate kumi na miwili ya mkate. Unabii pia unaonyesha kwamba dhabihu na matoleo ya kawaida kwa Mungu yatasimamishwa.

Aina ya chukizo hili ilitokea hapo awali lakini si kwa muda wote ulionyeshwa katika unabii wa Danieli (8:9-14 na 12:11-12). Mnamo 167 KK, Antiochus, IV-Epiphanes (Mungu alidhihirisha) aliweka mfano wake katika Hekalu, akasimamisha dhabihu na kutoa dhabihu ya nguruwe kwenye madhabahu ya sadaka za kuteketezwa. Hekalu lilisafishwa na kuwekwa wakfu tena kwa Mungu Zaidi ya miaka mitatu baadaye mwaka wa 164 KK. Hadithi asili inapatikana katika kitabu cha 1wanakabayo 4:36:62 siku kuu ya wayahudi ya siku nane ya Hanukkah huadhimisha kuwekwa wakfu upya kwa Hekalu.

Paulo hapa anarudia fundisho la uwongo dhidi ya fundisho la kuharibia kwamba Yesu anaweza kuja wakati wowote na badala yake anaendelea na mafundisho yake kwamba kuja mara ya pili na unyakuo ni tukio moja lwa wakati mmoja ambalo ni lazima fuata matukio kadhaa ya awali kama yalivyo orodheshwa katika kifungu hiki cha 2 wathesalonike 2:2-9), kwa maana (siku ya Bwana) haitakuja na uasi (kukamilika) huja kwanza na adhihirishwe yule mtu wa kuasi, mwana wa uharibifu, yeye hujiinua nafsi yake juu ya aitwaye mungu au kitu cha kuabudiwa hata kuketi katika hekalu la Mungu akijionyesha nafsi yake kuwa yeye ndiye Mungu.

Yuda wakati wa Yesu, Yudea ilikua eneo linaloanguka kwa umbali wa maili thelathini na tano kutoka kwa makao yake makuu.

Sabato ya Yerusalemu, hili linaweza kuashiria sabato ya kila juma (yapata saa kumi na mbili jioni ijumaa hadi saa kumi na mbili mpaka jioni siku ya jumamosi kukataa mojawapo ya sabati saba ndani ya sikukuu za Bwana (nyakati zilizowekwa za Bwana). Kuja kwa wayaudi hakutakuwa kwa siri. Hata hivyo, kuja kwake kutatukia kwa ghafla kutoka angani bado kutokea kwa kasi na kutaonekana kwa wote kama vile umeme unavyomulika.

Jibu la swali #4

Nini itakuwa ishara ya kuja kwa kristo? Wingu: Mathayo 24:29-31, Marko 13:24-27, Luka 21:25-28

Wingu

Mathayo 24:29-31, Marko 13:24-27, Luka 21:25-28

Nukuu kutoka wa “Nifuate: ujumbe kutoka kwa Mungu”

Lakini mara baada ya dhiki ya siku zile, kutakuwa na ishara katika jua na mwezi na nyota na duniani hali ya hofu kati ya mataifa, wakishangaa kwa sauti kubwa ya bahari na mawimbi yajayo juu ya ulimwengu, JUA LITATIWA GIZA NA MWEZI HAUTATOA NUTU YAKE; NYOTA ZITAANGUKA kutoka mbinguni na nguvu za mbingu zitasikika na ndipo ishara ya mwana wa Adamu atatokea angani, ndipo kabila zote za dunia watakapo omboleza na watamwona MWANA WA ADAMU AKIJA JUU YA MAWINGU YA ANGA, pamoja na nguvu na utukufu mwingi, wateule wake kutoka pembe nne, kutoka mwisho mmoja wa mbingu hadi mwisho mwingine. Lakini mambi hayo yaanzapo kutokea, inueni mkaviinue vichwa vyenu kwa maana ukombozinwenu unakaribia.

Mfano wa mtini

Mathayo 24:32-33, Marko 13:28-29, Luka 21:29-31

Dondoo za maandiko “Nifuate: ujumbe kutoka kwa Mungu”

Sasa fanyeni mfano wa mtini wakati tawi lake limekwisha kuwa laini na kuchanua majani, mnajua ya kuwa wakati wa kiangazi umekaribia vivyo hivyo myaonapo haya yote, tambueni ya kuwa yu karibu papo hapo mlangoni. Amin nawaambia, kizazi hiki hakitapita hata hayo yote yatimie.”

Jibu la swali #5

Nini itakuwa ishara ya mwisho wa enzi? Mbinguni na mbingu na Dunia zitakapopita. Mathayo 24:32-34, Marko 13:28-30, Luka 21:29-32

Isaya 13:10, Yoeli 2:30-31, Jua litatiwa giza na mwezi hautatoa mwanga wake, mwana wa Adamu ni rejaleo ambalo Yesu alitumia kujihusu na linapatikana katika Danieli 7:13-14, mwana wa Adamu akija juu ya mawingu ya anga.”

Ishara ya kurudi kwa Yesu ni kuonekana kwake katika wingu, katika Matendo ya Mtume 19:11, malaika wawili wanawaambia wanafunzi wa Yesu kwamba watamwona akirudi duniani kwa namna ile ile alivyopaa mbinguni, iliyozungumzwa kwa kiebrania inaitwa Shikhinah wingu la utukufu ni wingu lile lile lililowaongoza waisraeli katika kuzunguka kwao jangwani likawa nguzo ya moto wakati wa usiku na kulijaza Hekalu la Mungu kila mara.

Linaonyesha uwepo wa Mungu, Baragumu inayorejelewa ni Shofar hom ya Kondoo dume, Shofar hupigwa kwenye sikukuu hizi huashiria mwanzo na mwisho wa wakati ambapo watu wanaitwa kutubu kwa Mungu, kumbuka inasikika “Tekab Gedola” ujumbe huanza mwishoni mwa siku ya kuvuma na kukamilishwa wakati wa sherehe ya kufunga lango “mwishoni mwa siku ya upatanisho, tarumbeta hii inapulizwa kwa muda mrefu ikihakikisha kwamba yeyote anayetaka kutubu dhambi zake atapewa nafasi ya kufanya hivyo. Isaya 27:12-13 “Naye atawatuma malaika zake pamoja na Baragumu kuu nao watawakusanya wateule wake kutoka pepo nne, toka mwisho huu wa mbingu hadi mwisho huu mambo haya yarejea kifungu kilichotangulia cha maandiko kuhusu ishara mbinguni” kwa kuwa masimulizi ya Luka, baada ya kuondoka kutok kwa Mathayo na Marko, yanapatana nazo tena katika Hatua hii.

Wakati Mbingu na Nchi zinapita

Mathayo 24:34-36, Marko 13:30-32, Luka 21:32-33

Dondoo za maandiko kutoka “Nifuate: ujumbe kutoka kwa Mungu”

“Amin nawaambia, kizazi hiki hakitapita hata hayo yote yatimie mbingu na nchi zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe. Lakini habari ya siku ile na saa ile hakuna aijuaye, hata malaika walio mbinguni wala mwana ila baba pekee yake.”

Kama siku za Nuhu na Lutu

Mathayo 24:37-41, Luka 17:28-37

Dondoo za maandiko kutoka “Nifuate:ujumbe kutoka kwa Mungu”

Kwa maana kuja kwake mwana wa Adamu kutakuwa kama siku za Nuhu, kwa maana Kama katika siku hizo. Siku kabla ya gharika walikuwa wakila na kunywa, wakioa na kuolewa, ishara ya mwisho.

La nyakati ni wakati “mbingu nan chi zitapita kwenye kile kiti cha enzi kikubwa cheuo cha hukumu. Kulingana na kitabu cha ufunuo hii haitokei hadi baada ya utawala wa miaka 1000 wa Kristo duniani.” Siku hiyo inarejelea siku ambayo mbingu na nchi zitapita na inajulikana na Baba pekee yake. Pia siku hiyo mbingu na nchi mpya zitaumbwa kauli hapa kutojua siku na saa inaweza kuelezewa katika kitabu asili kama maana ya kinabii, Hossana Rabbah (siku kuu ya wokovu) ikifuatiwa na Shemini Atzeret(siku ya nane) kusanyiko na siku yake ya kukabiliana na siku mbili simhat Torah (kufurahia torati) inayochukua muda was aa 48, lakini inajulikana kama “siku moja ndefu” kuna tukio moja ndefu, nyingine ni Yom Teruah, ambayo huchukua siku za mwisho na za pili za Tishrei (pia inajulikana kama siku moja ndefu na siku na saa haijulikani) Shemina Atzeret na S Torak walipewa kwa Mungu kufundisha jinsi mambo yatakavyokuwa yakifuata enzi ya kimasihi au milenia wakati ulimwengu utakapoingia katika umilele (Isaya 66:22-23) tena inayolingana siku ya nane ya sikukuu ya vibanda Carry(emer frame) ingawa imeunganishwa kiufundi si sehemu yake kwa sababu wakati uliowekwa wa vibanda hudumu kwa siku saba tu, hata hivyo, siku ya nane ni siku ya sabato, siku inayojulikana katika unabii kama siku ya kiti kikuu cha enzi cheupe cha hukumu wakati mbingu mpya na nchi (ufu 20:11-21). Siri ya siku ya nane ni kwamba inwakilisha mwanzo wa mzunguko mpya, Yesu alizungumza kuhusu siku hii katika Mathayo 25:35-36 “mbingu nan chi zitapita lakini maneno yangu hayatabatilika Baba pekee yake “Hossana Rabbah ndiyo siku ambayo hukumu ilitolewa kwenye Yom kippui inatolewa.”

Siku ya Bwana ndiyo somo kuu la kitabu cha ufunuo, kama vile mtume Yohana aloyyokuwa katika Roho katika siku ya Bwana ni katika siku hii ambapo anaeleza matukio yanayotokea siku nzima ikifuatia “Siku ya upatanisho siku ya maonyo, hukumu, ufufuo wa wafu (Hosea 6:2, Ufunuo 20:4) karamu ya Harusi ya mwana kondoo (ufunuo 19:6-10 na 21:9-27) na utawala wa Kristo

duniani (2ek 14) ni siku hii, siku ya Bwana , siku ya Bwana siku ya nane sabato ambayo anahesabu kuachiwa kwa shetani ili kudanganya mataifa tena (ufunuo 20:12-15) na Mungu akiumba mbingu mpya nan chi (ufunuo 21:1-8)

Hapa pia tunapata utimilifu wa kinabii wa Dkny wa nane (pia inajulikana hapa asthet des na saa hakuna ajuaye mwanadamu(Mathayo 24:34-36, Marko 13:30-32, Luka 21:32-33) Mariamu alisubiri siku 40 zilizowekwa kwa ajili ya utakaso wake (Lev 12:1-4) kutoka kwa damu ya kuzaa kabla ya kumleta mwanawe, Yesu Hekaluni (na wakati ulipofika wa kutakaswa kwao kulingana na sharia ya Musa (Luka 1:22-38) ilikuwa Alhamisi, Tishri 21, mwaka wa kiyahudi 37 56 ya oktoba 23, 5KK, wayahudi waliita siku hiyo Hossana Rabba au siku kuu ya waokovu wangu (simeoni, mwadilifu na mcha Mungu). Mtu akingojea faraja, maana yake, na niishi ili nimwone masihi aliahidiwa wa Israeli katika Hekalu siku ya Hossana Rabbai kama ilivyofunuliwa kwake na spiru takatifu kwanmba hataona kifo kabla ya kuona masihi wa Bwana 23:27, wamewahi kuona wokovu wako ambao umetayarisha mbele ya mataifa yote, nurur ya ufunuo wa mataifa na utukufu kwa watu wako Israeli (LK 2:30-32) Ni siku ya mwisho ya siku kuu ya vibanda (sokothi) 102 kama siku za Nuhu na Lutu. Tazama Makala kwenye ukurasa wa 128 (ilikuwaje katika siku za Nuhu na Lutu) kwa maelezo kamili, ili kupata ufahamu wa kuja kwake mwana wa Adamu kutakuwa kama siku za Nuhu. Kuna mambo mawili ya kuzingatia katika tafsiri yake. Jambo la kwanza linapatikana ndani ya andiko la Mathayo linalosema kwa gharika wa waliokuwa (walioharibika machoni pa Mungu, Mwanzo 6:1 na Mathayo 24:12)

Mpaka siku ile Nuhu alipoingia katika Safina nao hwakuelewa hata gharika ikaja na kuwachukua wote. Ilikua sawa na ilivyokuwa siku za Lutu, walipokuwa wakila, wakinywa, wakinunua, wakiuza, wakipanda na kujenga. Lakini siku ile Lutu alipotoka, Sodomu kulinyesha moto na Kiberiti kutoka mbinguni na kuwaangamiza wote. Itakuwa vivyo hivyo siku ile mwana wa Adamu atakapofunuliwa. Siku hiyo yule aliyejuu ya dari ya nyumba na ambaye vitu vyake vimo ndani ya nyumba asishuke kuvichukua, na vivyo hivyo aliye shambani asirudi nyuma. Mkumbuke mke wa Lutu. Yeyote anayetaka kuiokoa nafsi yake ataipoteza na yeyote anayeipoteza ataiokoa. Nawaambia, usiku huo watu wawili watakuwa katika kitanda kimoja, mmoja atachukuliwa na

mwingine ataachwa. Kutakuwa na wanawake shambani, mmoja atachukuliwa na mwingine ataachwa. Wakajibu wakamwambia, wapi Bwana? Akwaambia, ulipo mzoga ndipo watakapokusanyika Tai.

Uwe macho

Mathayo 24:24-44

Nukuu kutoka kwa “Nifuate:ujumbe kutoka kwa Mungu.”

“Kwa hiyo kesheni ikiwa maana hamjui ni siku gani ajaye Bwana wenu” lakini fahamu neno hili, kwamba kama mwenye nyumba angejua ni saa ngapi ya usiku mwizi atakuja angalikuwa macho na hangeruhusu nyumba yake kuvunjwa. Kwa sababu hiyo ninyi nanyi jiwekeni tayari kwa maana mwana wa Adamu yuaja katika saa msiyodhani.

Kuwa Mlinzi (Luka 21:34-36)

Nukuu kutoka kwa “Nifuate: ujumbe kutoka kwa Mungu.”

Jihadharini, mioyo yenu isije ikalemewa na upotovu na ulevi na masumbufu ya maisha na siku hiyo ikawajia ghafla kama mtego kwa ajili yake.

Wakila na kunywa wakioa na kuolewa mpaka siku ambayo Nuhu aliingia katika safina au kusema tu, uasi wa mwanadamu utakuwa kwama kawaida, bila kufahami umuhimu wa alama. Jambo la pili haliko wazi, ndani ya jaribu la Mathayo 24:37-41, lakini inaeleweka vyema Zaidi ndani ya akaunti ya mwanzo 5:7 ya gharika kuu, ambamo tunajifunza kwamba baba ya Nuhu, Methusela (maana yake kifo kitafanya) na ilikuwa unabii ambao kwenye siku ya kufa kwake, kifo chake kikaleta gharika na kwa hakika, Mungu anamwambia Nuhu. Baada ya siku saba nitafanya mvua inyeshe juu ya nchi mwazno 6:6, ambayo wahenga wanaeleza kwamba Mungu alikuw akingojea mwisho wa siku saba za maombolezo kwa babu ya Nuhu(Talmud Sanhedrin 108 b) ambaye kifo chake kilikuwa ishara kwa Nuhu ya kuja kwa mafuriko makuu. Katika muktadha, basi Yesu anawafundisha wanafunzi wake kwamba ishara za kuja kwake zitakuwa. “Kuongezeka kinyume cha sharia na biashara si ya kawaida miongoni saa unkranen wathesalonike 52:6 na Mathayo 24:44, 25:13, kinabii juu ya siku kuu ya Baragumu ambayo ni siku kuu pekee ambayo

inajulikana kwa Kuhani mkuu, waebrania 4:14-16, inayoitwa mwizi wa usiku na mchana na saa isiyojulikana(wathesalonike 5:46 na ufunuo 16:15, 3:14-18) kama inavyoadhimishwa kwa siku mbili na pia inajulikana kama siku moja ndefu katika kwa kuongezea, mambo haya mawili mashuhuri hatuwezi kuacha ulinganifu, mbili kati ya zile zenye kutatanisha Zaidi kwa simulizi. Mafuriko kubwa na kuja mara ya pili na hiyo ni ghadhabu Mungu itamwagwa juu ya dunia nzima. (Wathesalonike 5:4-6 na ufunuo 16:15, 3:14-18). Kama inavyoadhimishwa kwa siku mbili na pia inajulikana kama 'siku moja ndefu katika kwa kuongezea mambo haya mawili mashuhuri, hatuwezi kuacha sisi pia wenye haki wa Mungu. Je, atainuliwa(Mathayo 24:29-31) juu ya ghadhanu ya Mungu ili kurudi duniani kuwa mwenye utawal wake wa miaka elfu kama mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana? Zekaria 14 na ufunuo 19:11-16, 20:1-6) mbele ya kiti kikuu cha enzi cheupe hukumu ya mwisho na Mbingu mpya nan chi mpya. (ufunuo 20:7, 2:18) Wakati Bwana alipokuwa karibu kuangamiza Sodoma, Lutu, mkewe Ado nab inti zake wawili mabikira waliepuka kuachwa kwa kuondoka pamoja na malaika wawili ambao Bwana alikuwa amewatuma kwao. Hata hivyo, Ado alitazama nyuma kuona uharibifu wa sinema, kwa maana huruma yake ilisukumwa kwa sababu ya binti zake walemavu waliobaki sodoma kwa maana hawakuenda naye. Naye alipotazama nyuma akawa nguzo ya chumvi n aiko mahali hapo hata leo (mwanzo 19 na kitabu cha tasherri 19:51-52.

Mpaka siku ile Nuhu alipoingia katika safina, nao hawakuelea hata gharika ikaja na kuwachukua wote ndivyo ilivyotukia katika siku za Lutu walikuwa wakila, wakinywa, wakiuza, wakipanda na kujenga, lakini siku ile Lutu alipotoka Sodoma, kulinyesha moto na kiberiti kutoka mbinguni na kuwaangamiza wote. Itakuwa vivyo hivyo siku ile mwana wa Adamu atakapofunuliwa. Siku hiyo, yule aliye juu ya dari ya nyumba na ambaye vitu vyake vimo ndani ya nyumba asishuke kunichukua na vivyo hivyo aliye shambani asirudi nyuma. Kumbuka mke wa Lutu , yeyote anayetaka kulinda nafsi yake akaipoteza na yeyote anayeangamiza ataiokoa. Nawaambia usiku huo watu wawili watakuwa katika kitanda kimoja, mmoja atatwaliwa na mwingine ataachwa. Kuwakuwa na wanawake wawili wakisiaga mahali pamoja, mmoja atachukuliwa na mwingine ataachwa. Wawili watakuwa

shambani, mmoja atachukuliwa na mwingine ataachwa. Wakajibu wakamwambia, wapi Bwana? Akawaambia, ulipo itakuja juu ya wote wakaao juu ya uso wa dunia yote. Lakini endeleeni kukesha kila wakati ili mpate kuokoka katika haya yote yatayotokea na kusimama mbele za mwana wa Adamu.

Endelea kukesha (Marko 13:33-37)

Dondoo za maandiko kutoka kwa “Nifuate:ujumbe kutoka kwa Mungu.”

Jihadharini, kesheni, kwa maana hamjui ni lini wakati ulioamriwa, kukaa macho kwa hiyo muwe macho kwa maana hamjui ni lini mwenye nyumba atakuja. Iwe jioni, usiku wa manane, wakati wa kuwika au asubuhi, asije akakukuta umelala. Nalo nilwaambialo ninyi nawaambia wote, kesheni.

Uwe mtumishi mwaminifu

(Mathayo 24:45-51)

Nukuu kutoka kwa “Nifuate: ujumbe kutoka kwa Mungu.”

Ni nani basi yule mtumwa mwaminifu na mwenye busara ambaye bwana wake alimweka juu ya nyumba yake ili awape watu chakula chao kwa wakati wake? Heri mtumwa yule ambaye bwana wake ajapo akamkuta akifanya hivyo. Amin, nawaambia, atamweka juu ya mali yake yote. Lakini mtumwa yule mwovu akisema moyoni mwake, Bwana wangu haji kwa muda mrefu, akaanza kuwapiga watumwa wenzake na kula na kunywa pamoja na walevi, bwana wake atakuja siku asiyoitazamia na saa aiyojua na atamkata vipande, vipande na kumweka pamoja na wanaafiki. Kutakua na kilio na kusaga meno.

Mfano wa wanawali kumi

(Mathayo 25:1-13)

Nukuu kutoka kwa “Nifuate: ujumbe kutoka kwa Mungu.”

Ndipo ufalme wa mbinguni utakapofanana na wanawali kumi waliotwaa taa zao, wakatoka kwenda kumlaki bwana Harusi. Na watano miongoni mwao walikuwa wapumbavu na watano wenye akili, kwa maana wale wapumbavu

walizitwaa taa zao hawakutwaa mafuta. Lakini wale wenye busara walichukua mafuta katika viriba pamoja na taa zao. Bwana harusi alipokuwa anakawia, kukawa wote walisinzi na kulala. Lakini usiku wa manane pakawa na kelele, “huyu bwana harusi toka nje kukutana naye.” Kisha wanawali wale wote wakainuka wakapaunguza uvimbe wao. Wale wapumbavu wakawaambia wenye busara, “tupeni mafuta yenu kidogo maana taa zetu zinazimika.” Lakini wale wenye busara wakajibu wakisema, “la hayatatutosha sisi na ninyi pia, nendeni kwa wafanya biashara mkajinunulie.” Na hao walipokuwa wakienda kununua, bwana harusi akaja nao waliokuwa tayari wakaingia pamoja naye katika karamu ya harusi. Mlango ukafungwa. “Tujiandae sisi,” akajibu akisema; kweli nawaambieni isiwajua ninyi kesheni basi kwa maana hamjui siku wala saa.

Mfano wa Talanta

Mathayo 25:14-30

Nukuu kutoka kwa “Nifuate:ujumbe kutoka kwa Mungu.”

Kwa maana nikama mtu aliyekaribia kusafiri, aliwaita watumwa wake mwenyewe, akawakabidhi mali yake, akampa mmoja talanta tano na mmoja talanta mbili na mmoja talanta moja; kila mtu kwa kadiri ya uwezo wake. Akaendelea safari yake. Mara yule aliyepokea talanta tano akaenda akafanya biashara nazo, akapata talanta tano Zaidi. Vivyo hivyo yule aliyepokea talanta mbili akapata faida nyingine mbili. Lakini yule waliyepokea talanta moja akaenda akachimba ardhini akaficha fedha ya bwana wake. Sasa baada ya muda mrefu, bwana wa watumwa wale akaja na kufanya hesabu pamoja nao. Akaja yule aliyepokea talanta tano akaleta talanta tano Zaidi, akisema, “Bwana ulinikabidhi talanta tano, tazama nimepata faida talanta tano Zaidi.” Bwana wake akamwambia, “vema, umefanya vema, mtumwa mwaminifu, ulikuwa mwaminifu kwa machache nitakuweka juu ya vitu vingi, ingia katika furaha ya bwana wako.” Na yule aliyepokea talanta mbili akaja akasema, “Bwana ulinikabidhi talanta mbili, tazama nimepata faida talanta mbili Zaidi.” Bwana wake akamwambia, “vema mtumwa mwema na mwaminifu, ulikuwa mwaminifu kwa machache nitakuweka juu ya mambo mengi, ingia katika furaha ya Bwana wako.” Akaja na yule aliyepokea talanta moja akasema,

“bwana nilijua ya kuwa wewe ni mtu mgumu, wavuna usipopanda, wakusanya pale ambapo hukutawanya nikaenda nikaficha talanta yako ardhini, tazama unayo mali yako.” Bwana wake akajibu akamwambia, “ewe mwovu, mvivu, lave, ulijua kwamba mimi navuna ambapo sikupanda na kukusanya ambapo sikutawanya, hapo ilikupasa kuiweka fedha yangu benki, name nilipofika ningalipokea fedha yangu pamoja na faida, basi mnyanganye talanta hiyo mpe yeye aliye na talanta kumi. Aliye na kitu ataongezewa, naye atakuwa na tele, kibanda asicho nacho mtu hata kile alichu nacho kitachukuliwa na mtumwa asiyefaa, mtupeni katika giza la nje; huko kutakuwako kulia na kusaga meno.

Mwana wa Adamu katika utukufu wake

Mathayo 25:31-46

Nukuu kutoka kwa “Nifuate: ujumbe kutoka kwa Mungu.”

Lakini atakapokuja mwana wa Adamu aktika utukufu wake, na malaika wote pamoja naye, ndipo atakapoketi katika kiti cha utukufu wake na mataifa yote yatakusanywa mbele zake, naye atawatenganisha kama mchungaji.

Atawatenganisha kondoo na mbuzi, ataweka kondoo mkono wake wa kulia na mbuzi mkono wake wa kushoto. Kisha mfalme atawaambia wale walioko mkono wake wa kuume, njooni ninyi mliobarikiwa na Baba yangu, urithini ufalme uliotayarishwa kwa ajili yenu tangu kuwekwa misingi ya ulimwengu, kwa maana nilikuwa na njaa mkanipa chakula, nilikuwa na kiu

mkaninyweshwa, nalikuwa kifungoni mkaja kwangu. Ndipo wenye haki watamjibu wakisema, “Bwana ni lini tulipokuona ukiwa njaa, tukakulisha au una kiu kukakunyweshwa? Na lini tulipokuona ukiwa mgonjwa au kifungoni tukaja kwako?” Naye mfalme atajibu na kuwaambia, “amin nawaambia, kwa kadiri mlivyomtendea mmoja wa hawa ndugu zangu, hata aliye mdogo kabisa miongoni mwao, mlinitendea mimi.” Kisha atawaambia na wale walio mkono wake wa kusoto, “ondokeni kwangu mliolaaniwa, mwende katika moto wa milele, aliowekewa tayari ibilisi na malaika zake, kwa maana nalikuwa na njaa hamkunipa chakula, nalikuwa na kiu nanyi hamkuninyweshwa kitu, nalikuwa mgeni hamkunikaribisha, na uchi wala hamkunivika, nilikuwa mgonjwa na mfungwa nanyi hamkunitembelea.” Kisha wao wenyewe pia watafanya wajibu wakisema, “Bwana ni lini tulipokiona ukiwa na njaa au una kiu au mgeni au

uchi au mgonjwa au mfungwa nasi hatukukuhudimia?” Naye atawajibu akisema, “Amin nawaambia kwa jinsi msivyomtendea mmoja wapo hao walio wadogo, hamkunitendea mimi.” Na hawa watakwenda zao kuingia katika adhabu ya milele, lakini wenye haki hata uzima.

MAANDIKO YA MTUME PAULO

Siku ya Bwana (1 wathesalonike 5:1-10)

Sasa ndugu, kuhusu nyakati na nyakati, hamna haja ya kuandikiwa chochote kwa maana ninyi wenyewew mnajua yamkini ni kwamba siku ya Bwana itakuja kama vile mwivi, ajavyo usiku. Na huku wakisema salama na salama ndipo uharibifu utakapowajia ghafla, kama vile utungu umjiavyo mwanamke mwenye mimba, nao hawataepuka. Lakini ninyi ndugu, hammko gizani, hata siku hiyo iwapate kama mwivi, kwam maana ninyi nyote mmekuwa wana wa giza. Basi tusilale usingizi kama wengine, bali tukeshe na kuw na kiasi, kwa maana wale wanaolala hulala usiku na wale wanolewa hulewa usiku. Lakini kwa kuwa sisi ni wa kwa wakristo wengi, siku ya Bwana ni nenola kutatanisha na gumu kulieleza. Uchungu ufwatao unapaswa kufanya kuelewa matukio ya muda na wakati wa mwisho kuwa rahisi Kidogo. 1) Siku ya Bwana ina urefu wa miaka 1000 mtume petro anasema, lakini wapenzi msisahau neno hili moja la kwamba kwa Bwana siku ni kama miaka elfu na miaka elfu kama siku moja (2petro 3:8). 2) Siku ya Bwana ni siku ya saba ya miaka 1000 tangu uumbaji, ni sabato, pumziko kwa watu wa mungu kwa sababu ufalme wa Mungu utasimamishwa duniani ambao huanza na ujio wa Bwana Yesu Kristo kutawala na kumalizika kabla ya kuachiliwa kwa shetani ili kuwadanganya mataifa tena ni siku inayolingana na siku ya hofu ya mbingu na dunia kupita, hukumu ya kiti cha enzi kikubwa cheupe itatokea na Mungu anaumba mbingu mpya na nchi. Ifuatayo ni muhtasari mfupi wa uchanganuzi wa kihistoria wa mukhtandha wa kihistoria wa kila mmoja na haya na ifuatayo ni muhtasari mfupi wa uchanganuzi wa kihistoria wa mukhtadha wa kihistoria wa kkila mmoja ya haya siku.

Siku 1 – Adamu na Nuhu

Siku 2 – Nuhu na Ibrahimu

Siku 3 – Ibrahimu kwa Daudi

Siku 4 – Daudi, nuru ndogo kwa Yesu Kristo, nuru kuu Zaidi

Siku 5

Moja ya siku za mwisho

Siku 6 – moja ya siku za mwisho

Siku 7 – Siku ya Bwana, Sabato, ambayo huanza na ujio wa Bwana Yesu Kristo kutawala na kuitawala na kumalizika kabla ya kuachiliwa kwa shetani ili kudanganya mataifa tena. Siku B mbinguni na dunia zitapita, hukumu ya kiti cha enzi kikubwa cheupe itafanyika na Mungu anaumba mbingu na dunia zitapita hukumu ya kiti cha enzi kikubwa cheupe itafanyika na Mungu anaumba Mbingu na ardhi.

Mpya 3. Siku ya Mola inatajwa katika maandiko yote kwa njia tofauti kama vile siku, siku hiyo, siku ya Bwana na utawala wa miaka 1000 wa Kristo.

Siku 4 ya Bwana ndiyo somo kuu la kitabu cha ufunuo, kama vile mtume Yohana alivyokuwa katika Roho katika siku ya Bwana, anaeleza, matukio yanayotokea siku nzima maonyo, hukumu, ufufuo ya wafu, kufungwa kwa shetani, karamu ya harusi ya mwana kondoo na utawala wa Kristo duniani.

Siku ya 5 Yesu atatimiza siku kuu tatu za mwisho (nyakati zilizowekwa za Bwana, pasaka ya Bwana, siku kuu ya vibanda.

Siku ya 6 kumbuka; Yesu ametimiza sikukuu nne za kwama(nyakati zilizowekwa) za Bwana pasaka ya Bwana, sikukuu ya mikate isiyotiwa chachu, sikukuu ya malimbuko na siku kuu ya saba(wiki au pentekoste).

Siku ya 7 Siku ya Bwana pia ni siku ya ufufuo kwa maana imeandikwa katika Hosea 6:2, atatuhuisha siku mbili, atatuinua siku ya tatu ili tupate kusihi mbele zake, ni siku ya tatu 1000- siku yam waka kutoka ufufuo wa Yesu Kristo, malimbuko kuna siku moja tu kwa mwaka ambayo Mungu anataka watu wake wafunge na kuzitesa roho zao. Hiyo ndiyo siku ya upatanisho, siku ya Sabato, siku inianza saa kumi na mbili jioni wakati watu wa Mungu wanakusanyika pamoja wengi kukesha usiku kucha kwa sababu wanapaswa

kuwa macho kujifunza maandiko, kumwimbia Mungu sifa na sala ndiyo inayokaziwa kwa sababu Mungu anakaribia, watu wake wengi hujiepusha na kunena kwa lugha za kilimwengu badal yake kwa lugha takatifu.

Mchana na tuwe na kiasi, tukivaa dini ya kifuani na Imani na upendo na chepeo, tumaini la wokovu, kwa maana Mungu hakutuweka kwa hasira yake, bali tupate wokovu, kwa Bwana wetu Yesu Kristo, amabaye alikufa kwa ajili yetu ili kwamba ikiwa tuko macho au kwamba tumelala, tuisi pamoja naye.

Kuja kwa Bwana 2

Wathesalonike 2:1-2

Basi ndugu tunawasihi kwa habari ya kuja kwake Bwana wetu Yesu Kristo na kukusanya kwetu pamoja, kwake kwamba msitikiswe upesi kutoka katika utulivu wenu au kufadhaika kwa kusokota au kwa neno au kwa barua kana kwamba kutoka kwetu hata siku ya Bwana imekuja.

Ukengefu 2 (wathesalonike 2:3)

Mtu asikudanganye kwa vyovyote vile maana haitakuja isipokuwa ule ukengefu huja kwanza na afunuliwa yule mtu wa kuasi mwana wa uharibifu.

Chukizo la Uharibifu 2 (wathesalonike 2:4)

Yeye mpingamiziz ajiinuaye nafsi yake juu ya kila kiitwacho Mungu au kitu kinachoabudiwa, hata kuketi katika hekalu la Mungu akijionyesha kuwa yeye ni Mungu.

Siri ya Uasi 2 (wathesalonike 2:5-12)

Je hamkumbuki kwamba nilipokuwa bado pamoja nanyi nilikuwa nawaambia mambo haya? Nanyi mnajua kinachomzuia sasa ilia pate kufunuliwa kwa wakati wake maana ile sirir ya uasi sasa inatenda kazi ila yeye azuiaye. Sasa atafanya hivyo hata atakapoondolewa. Ndipo atakapofunuliwa yule mwovu ambaye Bwana atamwua kwa pumzi ya kinywa chake na kumkomesha kwa kuonekana kwake, yaani, yeye ambaye kuja kwake ni kwa kadiri ya utendaji wa shetani, kwa uwezo wote na ishara na ajabu za uongo na madanganyo yote ya ubaya kwa hao wanaopotea, kwa sababu hawakubali kuipenda kweli hata

kuokolewa na kwa ajili hiyo Mungu atawaletea upotove ili waumini uwong, ili wahukumiwe wote ambao hawakuiamini kweli, bali walijifurahisha katika uovu.

Msitikiswe upesi akilini wala msiwe na hofu kwamba siku ya Bwana imekuja, Paulo hapa anakiri mafundisho ya uwongo 'a cain the doxtons of immemcy at Jena', inaweza kuja wakati wowote; na badala yake anaendelea kueleza kwamba kuja mara ya pili na unyakuo ni tukio la wakati mmoja ambalo lazima lifuate matukio kadhaa ya awali, kama ilivyo orodheswa katika kifungu hiki cha 2 (wathesalonike 2:1-9) katika kitabu hiki inarejelea kuja kwa Bwana wetu Yesu Kristo na kukusanyika kwetu pamoja naye uasi (unaoanguka) unakuja kabla ya kurudi kwa Bwana wetu Yesu Kristo nasi tumekusanywa pamoja naye. Mpinga Kristo amefunuliwa mbele yake, Bwana Yesu Kristo atarudi pamoja naye chukizo la uharibifu lililonenwa na Danieli liankuja kabla ya Bwana Yesu Kristo kurudi, nasi tuppo gaberai pamoja naye.

Unyakuo

(1 wakorintho 15:51-52)

Tazama, nawaambia ninyi siri hatutalala sote, bali sote tutabadilika kwa dakika moja, kufumba na kufumbua, katika Baragumu ya mwisho. 16 kwa maana parapanda italia na wafu watafufuliwa wasiwe na uharibifu, nasi tutabadilishwa maana lazima huo unaoharibika uve kutokuharibika nao huo kufa uvae kutokufa.

Waliokufa katika Kristo

(Wathesalonike 4:13-18)

Lakini ndugu hatupendi msije habari zao waliolala mauti, msije mkahuzunika kama wale wengine wasio na tumaini pamoja naye wale waliolala katika Yesu, kwa maana tunawaambia haya kwa neno la Bwana, ya kwamba sisi tulio hai katika Yesu tutakaosalia hata wakati wa kuja kwake Bwana, hatutawatangulia wao walio kwisha kulala mauti, kwa maana Bwana mwenyewe atashuka kutoka mbinguni pamoja na mwaliko na sauti ya malaika mkuu na parapanda ya Mungu. Nao waliokufa katika Kristo watafufuliwa kwanza; kisha sisi tulio

hai, tuliosalia, tutanyakuliwa pamoja nao katika mawingu tukutane na Bwana hewani na hivyo tutakuwa pamoja na Bwana siku zote; Basi tarajieni kwa maneno haya.

Hoja ya Somo: Endelea kukesha, kufahamu na kutarajia kurudi kwa yesu wakati ujao.

Mlolongo wa matukio ya wakati wa mwisho.

Kulinganisha mfuatano wa matukio ya wakati wa mwisho kupitia maneno ya Yesu, Paulo na kitabu cha ufunuo.

Tukio	Yesu	Paulo	
Ufunuo			
Shahidi wa kitume	X		
Hekalu limebomolewa	X		
Maumivu ya kuzaliwa	X	X	X
Ukengefu	X	X	X
Chukizo la uharibifu	X	X	X
Dhiki kuu/wakati wa maisha ya uwongo	X	X	X

Sio wote watakufa katika Kristo(ufunuo 20:16) kisha mimi na viti vipya vya enzi na juu yake walikuwa wameketi wale waliokabidhiwa mamlaka ya utumwa , aliona roho za wale waliokatwa vichwa kwa ajili ya ushuhuda wa yesu na kwa ajili ya neno la Mungu na wale ambao hawakuwa wakimsujudia yule mnyama au sanamu yake, wala hawakupokea chapa katika vipaji vywa nyuso zao, wala katika mapaji ya nyuso zao, wakawa hai, wakatawala pamoja na Kristo miaka elfu moja, ufufuo wa kwanza, mwenye Biesed na mtakatifu ndiye anayeshiriki ufufuo wa kwanza juu ya kifo cha pili hakina nguvu bali watakuwa makuhani wa Mungu na wakristo, nao watatawala pamoja naye kwa elfu.

Hii ni katika kumbukumbu kwa kile ambacho wakristo wanakiita “Kunyakuliwa” Yesu alimfahamisha Martha juu ya dhana katika Yohana 11:24-26, Martha akamwambia najua kwamba atafufuka katika ufufuo siku ya mwisho Yesu akamwambia, mimi ndimi huo ufufuo na uzima, yeye aniaminiye mimi, hata akifa, ataishi anayeishi na kuniamini hatakufa kamwe. Je, unaamini hivyo?

Tarumbeta ya mwisho au kubwa inajulikana kwa noti inayosikika Tekia Gedola ujumbe unaanza mwishoni mwa siku ya kupuliza na inakamilika wakati wa sherehe ya kufunga lango mwishoni mwa siku ya upatanisho. Tarumbeta hii inapulizwa kwa muda mrefu ikihakikisha kwamba mtu yeyote anayetaka kutubu dhambi zake atapewa na nafasi ya kufanya hivyo, ilikuwa pia katika siku ya upatanisho kila baada ya miaka hamsini ambapo kuhani mkuu wangepaza sauti katika kutangaza kwamba ulikuwa mwaka wa Tubile(mambo ya walawi 25:9)

Wafu katika Kristo

Alikufa.

Ishara katika mbingu ghadhabu ya mwenyezi Mungu kuja kwa Yesu/ kukusanyika pamoja naye; utawala wa milenia wa Kristo mbingu nan chi zitapita/ hukumu kubwa ya kiti cha enzi cheupe: mwisho wa enzi/mbingu na dunia mpya.

SOMO LA 47

MSIPOTOSHANE

- Kivunja Barafu
- Je umepoteshwa na Mtu Kabla?
- Ungeweza kufanya nini ili kuzuia kupoteshwa?

UTANGULIZI

Kusudi kuu la hotuba ya Mizeituni inaonekana kuwa kutabiri matukio yajayo. Lakini kwa kweli yesu anatumua illi kuwazuia wanafunzi wasipotoshwe kuhusu wakati ujao hasa matukio yanayohusu kukuja kwa yesu ara y apili katika hotuba zote mbili za mlima wa Mizeituni na milima wa Mizeituni Yesu anaanza kujibu maswali ya mwanafunzi kwa kuwaonya “Hakikisheni kwamba sio kupotoshwa” akijua kwamba udanganyifu utakuja na kuwazuia wanafunzi wake wasipotoshwe, Yesu anawaachia maagizo hususa sana wafuate wanapoona matukio Fulani yakitukia

MAJADILIANO YA MAKUNDI

Unaonjae kwamba bado hujapotoshwa kuhusu maukio ya wakati wa mwisho?

Kusoma maandiko

Mathayo 34:4-14, Marko 13:5-13, Luka 21:8-24

MAONYO

Kuka 21:8-11

Nukuu kutoka kwa “Nifuate” ujumbe kutoka kwa mungu

Naye akasema angalieni msidanganywe kwa maaba wengi watakuja kwa jina langu wakisema mimi ndiye na wakati umekaribia, msiwafuate. Vita na machafuko , msiogope kwa maana hayo hayana budi kutikia kwanza lakini kule mwisho haujui upesi, kasha akaendelea kuwaambia taifa litaondoka kupigana na taifa na ufale kupigana na ufalme kutakuwa na matetemeko ya nchi na tauni na njaa mahali, kutakuwa na mambo ya kutisha na ishara kuu kutoka mbinguni.

SHAHIDI WA MITUME

Marko 13:9-11, Luka 21:12-19

Nukuu kutoka kwa “Nifuate: ujumbe kutoka kwa Mungu”

“lakini kabla ya hayo yote watawawekea mikono na kuwaudhi na kuwapelekea katika masiagogi na magereza na kuwapeleka mbele ya wafalme na maliwali kwa ajli ya jina langu na kupata nafasi kwa ushuhuda wenu msiwe tayari kujitetea kwa maana mimi nitawapa maneno na hekima ambayo hakuna adui yenu atakayeweza na jamaa na rafiki nao wala kuipinga.lakini mtasalitiwa hata na wazazi na ndugu.

Na jamaa na rafiki nao nitawaua baadhi yenu nanyi mtakuwa mkichukiwa na watu wote kwa ajili ya jina langu;lakini hata unywele mmoja wa vichwa vyenu hautapotea kwa uvumilivu wenu mtazipata nafsi

zenu;

Ukiwa wa Yerusalemu

luka21;20-

24

Nukuu kutoka kwa’Nifuate’ujumbe kutokakwa Mungu .Lakini

mtakapoona Yerusalemu imezunguka na majeshi ndipo kambueni ya kuwa uharibifu wake umekaribia ndipo walio katika uyahudi na wakimbilie milimani na walio katika ya mji waondoke ingieni mashambani kwa maana hizi ni siku za kisasa ili yote yaliyoandikwa yatimizwe ole wao wenye mimba na wanyonyeshao siku hizo kwa maana kutakuwa na dhiki kuu juu ya nchi na ghadhabu kwa watu hawa 21 nao na wataanguka kwa makali ya upanga na watachukuliwa mateka katika mataifa yote na Yerusalemu itakanyaga chini ya miguu na mataifa hata nyakati za mataifa zitakapotimia.

Mwanzo wa maumivu ya kuzaliwa

Mathayo 24;4-8,marko 13;3-8

Dondoo za maandiko kutoka 'Nifuate, ujumbe kutoka kwa Mungu Yesu akajibu akawaambia ,Angalieni mtu asiwadanganye kwa maana wengi watakuja kwa jina langu wakisema ,mimi ndiye Kristo nao watawapotesha wengi .Nanyi mtasikia habari za vita na matetesi ya vita ,angalieni msiogope kwa maana hayo hayana budi kutukia lakini huo bado mwisho kwa maana taifa litaondoka kupigana na taifa na ufalme na mahali kutakuwa na njaa na matetemeko ya nchi ni mwanzo wa utungu wa kuzaa.

UKENGEFU

Mathayo 24;9-14,marko 13;12-13

Nukuu za maandiko kutoksa kwa 'Nifuateni ujumbe kutoka kwa Mungu kasha watawaita ninyi katika dhiki na kuwaua nanyi mtakuwa mkichukiwa na mataifa yote kwa ajili ya jina langu .Na wakati huo wengi wataanguka na kusalitisna na kuchukiana na manabii wengi wa uongo watatokea na kupotosha.'Ukiwa wa Yerusalemu majeshi ya kirumi chini ya Titlisi mwana mkubwa wa

mfalme wa kirumi Vespasian alieteka mji wa Yerusalemu na kulibomoa Hekalu siku ya tisa ya Ab[mwishoni mwa Agosti] mwaka wa70BK walio mjini waondoke .Tito na majeshi yake ya kirumi walizunguka jiji la Yerusalemu katika majira ya kuchipua ya 70 AD walipojitenga kwa muda kutoka katika kuzingirwa wakristo waliukimbia mji huo na kwenda mji ulioko pembezoni mwa bahari upande wa mashariki mwa mto Yordani katika Yordani ya sasa. Ghadhabu kwa watu hawa kuligana na Josephus flari mwanahistoria myahudi 1100000 waliuawa na kuuawa 97000 walichukuliwa mateka na warumi kama watumwa katika vita vya

66-70AD.

122]]Nyakati za mataifa baada ya warumi kuharibu Yerusalemu mwa 70 BK wayahudi waliruhusiwa kubaki humo hadi maasai ya Bai kokbba [131-135BK]walifukuzwa kutoka mji wa Yerusalem mwaka 134BK kuitwa Aelia capitolina mji huo ukabaki chini ya ugeni .Mataifa ilidhibiti hadi juni 8,1967 ilipokombolewa kutoka kwa Yordani katika vita vya siku sita mnamo 1980 tangazo lililiotolewa ambalo lilitangaza Yerusalemu kuwa jiji lililounganishwa chini ya enzi kuu ya Israeli.

123]Mimi ndimi kristo baadhi ya wale waliodai kuwa kristo[masihi]baada ya Yesu walikuwa siicarii,theudas[AD44-46]menahemben Judah na simon ba kokhba [AD135]na katika kipindi cha miaka mia tano kuanzia AD1500-2000 kumekuwa na Zaidi ya watu arobaini waliodai kuwa kristo. Dhiki watu wengi hufunga dhana mbili za kibiblia dhiki na adhabu ya Mungu dhiki ni dhiki au mateso yanayovumiliwa na watakatifu katika ulimwengu huu mikononi mwa mwanadamu [rejea Yohana 16;33,1petro4;12-19,mathayo 5;10-12, yakobo 1;24,12,mathayo10;28-29]ghadhabu ya Mungu inarejelea hasira ya Mungu iliyomiminwa juu ya isiyofaa

[rej 1 wathesalonike 5;9-10].

Kuanguka mbali neon lililotumika hapa ni ukengeu, ambalo linamaanisha kukengeuka kutoka kwa ukweli kuanguka kuacha baadhi ya marejeleo ya agano jipya kuhusu dhana hii yanaweza kupatikana katakana wagalatia 1;6-9, 1 timotheo 4;1-3 waebrania 3;12, waebrania 6;4-6, 2 petro 2;1-3, petro 3;17-18, 1 yohana 2;18-19 na Yuda 3;4, manabii wa uongo nabii ni yule anayepaswa kutangaza mapenzi ya Mungu kwa watu. Katika Agano la kale nabii alichukuliwa kuwa mwongo alipokuja kwa jina la Bwana na mimi aliwaambia watu waitumie miungu mingine auishara [muujiza unabii] aliyotangaza haijatimia Yesu mtihani mwingine alipowaambia wanafunzi wake kutambua matunda ya nabii [tabia] je, tabia yake ilikuwa kuzaa matunda ya roho mtakatifu nyingi na kwa uasi. sheria unaongezeka upendo wa watu wengi utapoa lakini mwenye kuvumilia hata mwisho ndiye atayeokoka. Tena habari njema ya ufalme itahubiriwa katika ulimwengu wote kuwa ushuhuda kwa mataifa yote hapo ndipo ule mwisho utakapokuja.

AMRI

Angalieni mtu

asikufanye.

Msiwafuate.

Usiogope.

Kwa hiyo fanyeni akili zenu msijitayarisha kabla ya kujitetea.

Tambua kwamba uharibifu wake umekaribia.

Walio katika uyahudi na wakimbilie milimani.

Na wale walio katikati ya jiji waondoke.

Walio mashambani.

SOMO

Kupotoshwa kuna husika na suala la uongozi mtu hukosa pale

anapomfuata au kumsikiliza mtu ambaye si kiongozi wake .Siku iliyotangulia Yesu aliwafundisha wanafunzi wake somo kuhusu uongozi .Aliwaagiza wasiitwe viongozi rabi[mwalimu] au baba kila mmoja wao aliwajibika kumfuata Yesu ,neon la Mungu]kufundishwa na roho mtakatifu na 3]kuwa watumishi wa Baba yao wa mbiguni pekee.

Baada ya kuanza mazungumzo yake kwa maneno haya ,’hakisheni msipotoshwe,Yesu anajua kabisa kwamba kauli yake imezuz maswali ya kawaida katika akili za wanafunzi.

Nani angejaribu kutupotosha ?Katika mafundisho yaliyotangulia Yesu alikuwa amewaonysa wafuasi wake kuhusu mavazi ya kondoo wadanganyifu .Aikuwa amehutubia manabii wa uongo na walimu wa Fabio lakini sasa anafichua tishio jipya ambalo lilikuwa bado linakuja masihi wa uongo.

Kwa nini tungekuwa tunawafuata ?Yesu anaeleza kwamba watu wengi watakuja wakidai kuwa kristo ambaye ametumwa na Mungu .Ndani ya miaka mia moja baada ya kifo cha Yesu ,kundi moja la watu ,sicaru na watu watatu walidai cheo cha masihi .Na katika kipindi cha miaka 500 kutoka 1500AD hadi 2000 AD Zaidi ya watu arobaini wamedai kuwa masihi .

Watajaribuje kutushawishi?kwa kuwa watu daima hufikiriwa kuhusu siku zijazo ‘wakati Yesu ,alisema kwamba masiya hao wa uwongo wangekuwa wakitangaza .umekaribia ‘Katika nyingine maneno ,mwisho umekaribia na hukumu inakuja.

Tunapaswa kufanya nini?Yesu akasema ,’Msiwaufuata’

Yesu ,kwa kuwa una wasiwasi kwamba tunaweza kupotesywa ,basi tutatambuaje jambo la ukweli?huu ndio msingi wa jambo ,kwa hivyo

yeye hutumia sehemu iliyobaki hotuba inayoeleza jinsi watakavyojusa.

Hawatapotoshwa alama ya njia hii mitume watatumwa kutoa ushuhuda wao juu ya Yesu anawaamuru 'Basi ziwekeni akili zenu msijiandae kabla ya kujitetea somo la 17 na somo la 37.

Kwa maana mimi nitawapa ninyi maneno na hekima ambayo hakuna hata mmoja wa wapinzani wenu atakayeweza kushindana nayo au kuipinga.

Alama na njia .Yerusalemu itachukuliwa na mataifa kwa muda Fulani.Yesualisema ,mtakapoonas Yerusalemu imezungukwa na majeshi , ndipo tambueni kwamba uharibifu wake umekaribia.

Alama ya njia .kusikia kwa vita na uvumi wa vita .Yesu alisema ,'Angalieni msiogope ,kwa maana hayo hayana budi kutukia ,lakini huo bado mwisho.

Akma ya njia -taifa litaondoka kupigana na taifa na katika mahali mbalimbali kutakuwa na njaa na matetemeko ya ardhi .Yesu alisema'lakini hayo yote ni mwanzo wa utungu 'mwisho.

Unapokiribia Yesu anapunguza mwelekeo wa hotuba yake kutoka kwa mtazamo mpano wa ulimwengu kwa mambo yanayowahusu moja kwa moja wanafunzi wake[wakristo].

Alama ya njia -wanafunzi wa Yesu watatiwa katika dhiki kuuawa na kuchukiwa mataifa yote kwa ajili ya jina lake[Bwana Yesu kristo]

Alama ya njia- kwa sababu uasi huongezeka upendo wa watu wengi utapoa Yesu alisema lakini mwenye kuvumilia hata mwisho ,ndiye atakayeokoka.

Dhiki [thipsis-stions n 234] sawasawa shinikizo [kinachobana] au kusugua pamoja raf2 wakorintho 43;11,tunadhiki katika kila namna bali hatuchanganyikiwa bali hatusukumizwi kukata tamaa tunaudhiwa bali kupigwa chini ,lakini sio kuharibiwa .Siku zote tukichukua katika mwili kifo cha Yesu ili uzima wa tena nao udhihirishwe katika miili yetu ipatikanayona mauti'ikitumika kwa mahali pembamba ambapo humzingira mtu katika dhiki hasa presha ya ndani ambayo husababisha mtu kuhisi kufungwa [kuzuiliwa]bila chaguzi au hakuna njia ya kutoroka ,basi tazama nitamshawisha na kumleta nyikani na kusema naye maneno ya upure na huko nitampa mashamba yake ya mizabibu na bonde la Akori nitalifanya kuwa mlango wa tumaini . Leksikoni ya kigiki ya Thayer maana ndipo litakapotokea neno kubwa ,dhiki ambayo haijawahi kutokea tangu mwanzo wa ulimwengu hata sasa wala hautakuwapo kamwe mathayo5;10-12'heri wenye kuudhiwa kwa ajili ya haki maana ufalme wa mbiguni ni wao pasta mmoja kwa jina florescu aliteswa.

Kwa chuma chenye rangi nyekundu na visu alipigwa vibaya sana kisha panya walikunea njaa wakatolewa kwenye chumba chake kupitia bomba kubwa hakuweza kujali kwa sababu ilimbidi kujitetea kila wakati ikiwa angepumzika kidogo panya wangemshambulia.

Alilazimika kusimama kwa wiki mbili mchana na usiku wakomunisti walitaka kumlazimisha amsaliti nyuki wake lakini alipinga kwa uthabiti .Hatimaye walimleta mtoto wake wa kiume mwenye umri wa miaka kumi na minne gerezani na kuanza kumchapa viboko mvulana huyo mbele ya baba yake wakisema kuwa waendelea kumpiga hadi mchungaji aseme walichotaka kusema maskini alikiuwa nusu mwendawazimu . Aliwavumilia kadiri alivyoweza kisha akamlilia mwanae,Alexander lazima niseme wanataka nini.Siwezi kusikia tena kupigwa kwako .Mwana aksmjibu Baba

usinitendee dhuluma ya kuwa na msaliti mzazi subiri wakiniua nitakufa kwa maneno Yesu na nchi ya baba yangu wakomunishi wakiwa na hasira kali walimwangukia mtoto na kumtia moto hadi kufa damu ikiwa imetapakaa juu ya kuza za seli zlikufa akimsifu Mungu muda kwa chri kuanguka mbali .Neno lililotumika ni ukengeufu,ambalo lina maana ya kukengeka kwa ukweli kuanguka ,kuacha baadhi ya marejeleo ya Agano jipya kuhusu dhana hii ya yanaweza kupatikana katika wagalantia 1;6-9,1timotheo 4;1-3, waebrania 3;12,64-6,2petro21-,2petro3;17-18,yohana2;18-19 na yuda

Alama ya njia –injili ya ufalme itahuriwa katika ulimwengu wote kuwa kwa mataifa yote Yesu alisema ndipo mwisho utakapokuja.

HOJA YA SOMO

Fuata maagizo ya Yesu na hutapotoshwa.

Matumizi

Karibu 1600 AD John calvin alianzisha mfumo wa theolojia ambao umefupishwa kwa kauli moja inayotumiwa na wakristo wengi wa kiinjili .Baada ya kuokolewa daima ikiwa ndivyo kwa nini Yesu alikuwa na wasiwasi kuhusu wanafunzi wake kupotoshwa.

Ikiwa ni hivyo ni nani wengi ambao wataanguka?

Leo watu wengi wanaandika vitabu na kufundish kile wanachoamini kuhusu matukio ya wakati wa mwisho mengi ya mafundisho hayo yanapaswa yale ambayo Yesu alisema au yanawekwa katika umuhimu wa pili kumbuka kupotoshwa kuna husika na uongozi ,je umwamini nani au unamfuata nani au unamsikiliza nani ikihusisha matukio yajayo?

Je, kuna yeyote kati ya hawa unaomsikiliza za mkuu wa kanisa au kiongozi wako?

SOMO LA 48

ISHARA

Utangulizi

Yesu amekuwa akiweka ramani ya wakati ya mwisho ili wanafunzi wake wafuate ili wasipoteshwe. Walimwengu wengine hawafahamu habari zao za ndani na watashangaa siku hiyo itakapokuja.

Kwamba kurudi kwake bado kulikuwa mbali, Yesu alianza kuweka alama za njia ambazo mitume waliweza kutambua katika maisha yao. Aliwahakikishia wasiogope kwani mwisho haukuwa karibu. Kisha akaweka alama nyingine ili wanafunzi wa wakati ujao wajue kwamba mwisho ulikuwa unakaribia. Aliziita mwanzo wa utungu wa kuzaa . Seti inayofuata ya alama inaelekeza yake usikivu wa wanafunzi kwa mambo yatakayowapata kabla ya kurudi kwake dhiki uasi manabii wa uongo na uasi-sheria wakati ishara zinazoonyesha kipindi kigumu cha wakati wao pia kutoa tumaini la kurudi kwake upesi. Yesu hakuwa mpanga tarehe. Alijua kungekuwa na kalenda nyingi tofauti zitatumika wakati wa kurudi kwake. Pia alijua kwamba dunia ilikuwa ya

duara na kwamba kulikuwa na saa ishara ambazo yesu anawaacha wanafunzi wake kuhusu kuja kwake hazihusishi tarehe bali hazikosei!

Mathayo 24:3, 15-31   Marko 13:14-27, Luka 21:25-28

Chukizo la uharibifu

Dondoo za maandiko kutoka “Nifuate, ujumbe kutoka kwa Mungu”

Naye apokuwa juu ya milima wa mizeituni mkabala na Hekali Petro na Yakobo na Yohana na Andrea wakamuuliza kwa faragha, wakisema, tuambie mambo haya yatakuwa lini na ishara ya kuja kwako itakuwa nini? “na wa mwisho wa 135 Basi mtakapoliona CHUKIKO LA UHARIBIFU!” ambayo ilizungumzwa. Ameketi juu ya mlima wa Mizeituni, labda hii ilikuwa Bustani ya Gethsamene, ambayo iko kwenye sehemu ya chini ya Mizeituni moja kutoka kwa lango la mashariki.

Kumuuliza kwa faragha. Yesu alipoondoka Hekaluni wanafunzi wake wote walikuwa pamoja naye na walimuuliza maswali mawili ya kwanza kuhusu wakati ujao. Hapo tunaona Petro, Yakobo, Yohana na Andrea pekee wakiendelea kumuuliza yesu kwa faragha akiwa ameketi kwenye Mlima wa Mizeituni waliimuuliza maswali matatu zaidi kuhusu siku zijazo. Kwa hiyo wanafunzi walimuuliza yesu jumla ya maswali matano. Mambo yanarejelea matukio mengine (vita tauni, njaa n.k) ambayo yesu alieleza alipokuwa akijibu maswali ya kwanza kuhusu hekalu lini lingebomolewa na ishara inayohusishwa nalo. Kama sisi wanafunzi hawa wanne walikuwa na hamu juu ya milima wa Mizeituni. Swali la nne la jumla wanafunzi wakimuuliza Yesu kuhusu siku zijazo siku hiyo

Nini itakuwa ishara ya mwisho wa nyakati? Hili ni swali la tatu la Petro, Yakobo, Yohana, na Andrea. Kwa yesu huku akiwa ameketi juu ya mlima wa

Mizeituni pia ni swali la tano la jumla ambalo wanafunzi walimuuliza Yesu kuhusu siku zijazo siku hiyo Danieli 9:27, 11-31, 12:11

Kupitia nabii Danieli, amesimama katika patakatifu (asomaye na afahamu) ndipo walio katika uyahudi na wakimbilie milimani. Yeye aliye juu ya nyumba yake asishuke kuvitoa vitu vilivyomo nyumbani mwake na aliye shambani asirudi nyuma kuchukua vazi lake. Lakini ole wao wenye na wanyonyeshao siku hizo! Lakini ombeni ili kukimbia kwenu kusiwe wakati wa baridi au siku ya sabato kwa maana wakati huo kutakuwa na dhiki kubwa ambayo haijatokea namna yake tangu mwanzo wa ulimwengu hata sasa, wala haitakuwapo kamwe. Na kama siku hizo hazingepunguzwa, hakuna mtu ambaye angeokolewa, lakini kwa ajili ya wateule siku hizo zitafupishwa.

Makristo wa uongo na Manabii wa Uongo .

Mathayo 24:23-28, Marko 13:21-23

Dondoo za maandiko kutoka “Nifuate ujumbe kutoka Mungu”

Wakati huu mtu akiwaambia, Tazama, kristo yukomm hapa au yuko pale msimsadiki, ikiwezekana hata ninyi wateule. Tazameni, nimetangulia kuwaambia. Basi wakiwambia Tazama yuko nyikani msitoke wala Tazama, yuko vyumba vya ndani. Msiwaamini kwa maana kama vile umeme utokavyo mashariki na kumulika hata magharibi, ndivyo kutakavyokuwa kuja kwake mwana wa Adamu! kuja kwake mwana wa Adamu! kuja kwake mwana wa Adamu! kuja kwake mwana wa Adamu! kuja kwake mwana wa Adamu! kuja kwake mwana wa Adamu! kuja kwake mwana wa Adamu! kuja kwake mwana wa Adamu! kuja kwake mwana wa Adamu! kuja kwake mwana wa Adamu! kuja kwake mwana wa Adamu! Popote ilipo maiti, ndipo watakapokusanyika tai”

Wakristo wengi wanachanganya ukiwa wa Yerusalemu (kuuteka na kuudhibiti mji wa Yerusalemu Na mataifa) uliotabiriwa katika Danieli 9:6 na

Chukizo la Uharibifu (kunajisi mahali patakatifu na mpinga kristo) katika Danieli 9:27 Yesu aliwaonya wasomaji kuwa wenye utambuzi kuhusu swala hili. Yesu aliwaomba wasomaji kuwa wenye utambuzi kuhusu swala hili. Ili chukizo la uharibifu lifanyike lazima iwepo hema la kukutania au hekalu. Chukizo kutokea wakati kitu kinawekwa kusimamishwa au kuanzishwa katika mahali patakatifu sehemu ya hema au hekalu katika hema la kukutania. Ni vyombo vitatu tu viliruhusiwa kuwa katika mahali patakatifu. Madhahabu ya dhahabu yenye Malawi saba. Kinara cha taa na meza ya mikate ya wonyesho pamoja na mikate yake kumi na miwili, Unatii pia unaonyesha kwamba dhahabu na matokeo ya kawaida kwa Mungu yatasimamishwa.

Aina ya chukizo hili lilitokea hapo awali, lakini kwa muda wote ulionyeshwa katika unabii wa Danieli 8:9-14 na 21:11-12 mnamo 167kk. (Mungu dhamiri) aliweka mfano wake katika hekalu, akasimamisha dhabibu na kutoa dhabibu ya nguruwe kwenye madhahabu ya sadaka za kuteketezwa. Hekalu lilitakaswa na wakfu tena kwa Mungu kidogo zaidi ya miaka mitatu baadaye mwaka wa 164kk. Hadithi ya ajira inapatikana katika kitau cha (1 wamakabayo 4:36-61) sikikuu y6a wayahudi ya siku nne ya Hanukkah haadhimisha kuwekwa wakfu upya kwa Paulo hapa anarudia fundisho la uongo dhidi ya fundisho la ukaribu, kwamba Yesu anaweza kuja wakati wowote na badala yake anaondoka na mafundisho yake kwamba ujio wa pili na unyakuo ni tukio moja la wakatimmoja la wakati mmoja ambalo lazima lifwate matukio kadhaa ya awali kama ilivyoorodheshwa katika kifungu hiki cha (2 Wathesalonika 2:1-9) Mtume Paul pia anarejelea kifungu hiki katika (2 Wathesalonika 2:3-1) "Mtu awayo yote asiwadanganye kwa njia yoyote" (Paulo hapa anarudia mafundisho la uongo la ukaribu "kwamba Yesu aweza kuja wakati wowote na badala yake anaendelea na mafundisho ya kwamba kuja mara ya pili na

unyakuo ni tukio moja la wakati teule, ambalo lazima ufuate matukio kadhaa ya awali kama alivyoorodheshwa katika kifungu hiki (Wathesalonike 2:1-9) kwa maana haitakuja (siku ya Bwana) isipokuwa ule ungeufaa(kuanguka) uje kwanza na kufunuliwa mtu wa kuasi; Mwana wa Mungu akijionyesha kwa yeye ni Mungu.

Yudea, wakati wa Yesu, ilikuwa eneo lililoanguka ndani ya eneo la maili thelathini na tano kutoka mji mkuu wake Yerusalemu 140 sabato. Hii inaweza kuonyesha sabato ya kila juma (kama saa kumi na mbili jioni Ijumaa hadi saa kumi na mbili jioni Jumamosi) au moja wapo sabato ya saba ndani ya sikukuu za Bwana (nyakati zilizowekwa za Bwana. 141 kuja kwa Yesu hakutakuwa kwa siri. Hata hivyo, kuja kwake kutakuwa kwa ghafla, kutoka angani kutokea upesi na kutaonekana kwa wote kama vile umeme unavyomlika.

Kwa maana kama vile umeme utokavyo Mashariki kumlika mwana wa Adamu popote ulipo maiti ndipo kutakuwa na dhiki ya siku zile, kutakuwa na ishara katika jua na mwezi na fadhaa kati ya mataifa, katika fedha kwa sababu ya kunguruma kwa bahari ya hofu na kutazamia mambo

yatakavyokuja. **ITATIWA GIZA, NA MWEZI HAUTATO A NYOTE ZAKE ZITAANGUKA** kutoka mbinguni na nguvu za walio nazo zitatiwa giza ishara ya mwana wa Adamu itaonekana mbinguni, na ndipo kabila zote za walio mbinguni wakiomboleza nao watamwona mwana wa Adamu **Bakija juu ya anga na nguvu na utukufu mwingi.** **WATAKUSANYA PAMOJA** Na Heleni toka mwisho huu wa mbingu hata mwisho huu lakini mambo hayo yatakupozidi kurefuka mkaviinue vichwa vyenu kwa sababu ukombozi wenu unakaribia.

Amri

- Hebu msomasji aelewe

- Walio katika uyahudi na wakimbilie mlimani
- Aliye juu ya paa la nyumba asishuke kuvitoa vitu nje
- Aliye shambani asirudi nyumbani kuchukua vazi lake
- Ombeni ili kukimbia kweni kusiwe wakati wa baridi au siku ya sabato.

Msiwaamini

Tazama nimewaambia mapema

Usimwamini

Nyoosheni na kuinua vichwa vyenu

Majadiliano ya kikundi

Ili kuelewa ramani ya barabara unatakiwa kufanya nini (wapate kwa alama zinazotumika kwenye ramani ya Yesu Ya siku zijazo inabidi ufanye nini ?Tafuta maelezo ya alama kutoka agano la kale.

Somo

Ya njia 10 chukizo la uharibifu Yesu alisema msomaji na afahamu. (Isaya 13:10, Yoeli 2:30-31, "Jua litatiwa giza na mwezi hautatoa mwanga wake " Mwana wa Adamu ni kumbukumbu ambayo yesu alitumia kujuhusu na inapatikana katika (Danieli 7:13-14). "Mwana wa Adamu kuja juu ya mawingu ya anga. Ishara ya kukuja kwa Yesu ni kuonekana kwake katika wingiu. Katika matendo 1:9-11 malaika wawili wanawaambia wanafunzi wa Yesu kwamba watamwona wakirudi kwa namna ileile aliyopaa mbinguni. Wingu mahususi ambayo linazungumziwa kwa kiibrania linaitwa shikninah wingu la utukufu. Ni wingu lile lile lililowaongoza waizraeli katika kutangatanga jangwani likawa nguzo ya moto usiku na kulijaza. Hekalu la Mungu daima kuonyesha uwepo wa mungu 145 Baragumu na siku ya upatanisho.

Sikukuu hizi huashiria kipindi cha wakati ambapo watu wanaitwa kitabu kwa Mungu. Mwisho au kumbuka inasikika. "Tekia Gedda" ujumbe unaanza mwishoni mwa ya siku ya kupuliza kufunga kwa sherehe ya lango mwishoni mwa siku ya upatanisho. Tarumbeta hii inapulizwa kwa muda usio na wakati ili kuhakikisha kwamba yeyote anayetaka kutubu dhambi zake atapewa nafasi ya kufanya hivyo. (Isayya 27:12-13) naye atawatma malaika zake pamoja na Baragumu nao itakusanyika wateulekutoka pepo nne, toka mwisho mmoja wa mbinguni hadi mwisho mwingine.

Hadi wakati huu ishara ambazo Yesu alitumia zilielekea kuwa za jumla katika asili. Hata hivyo chukizo la uharibifu ni mahususi sana na linatokea linaashiria mfululizo wa matukio ya apocalyptic yanayoongoza kwa kurudi kwa Bwana Yesu Kristo kulingana na yesu tukio hili moja lazima lieleweke. Vifungu vya mandiko vinavyorejelea chukizo la uharibifu ni (Danieli 9:27, 11:31 na 12:11 walisoma kama ifwatayo.

Na atafanya angano thabiti na watu wengi kwa muda wa juma moja (muda wa saba) lakini katikati ya juma (muda wa saba) atasimamisha dhahibu na sadaka ya kamili, yaliyoamriwa, yamiminike juu ya yeye afanyaye mkiwa, (9:27). Majeshi kutoka kwake yatainuka, na kuinajisi ngome ya patakatifu, na kuiondoa dhabihu ya kawaida nao watasimamisha chukizo la uharibifu (11:31)

Tangu wakati ambao dhabihu ya kawaida itakomeshwa na kusimamisha chukizo la uharibifu, kutakuwa na siku 1,290 12:11). Ili chukiizo la uharibifu lifanyike (Hema) lazima iwepo, chukizo hutokea wakati kitu kinawekwa kusimamishwa au kuanzishwa ndani yake katika maskani ya awali (hema) ni vyombo vitano tu viliruhusiwa, dhahabu (madhahabu ya uvumba). Kinara wa taa cha dhahabu chenye matawi saba, meza ya mikate ya wonyesho pamoja

na mikate yake, sanduku la agano na kiti cha Rehema. Unabii katika Danieli 11:3, 12:11 pia unaonyesha kwamba dhahibu na matoleo ya kawaida kwa Mungu yatasimamishwa.

Aina ya chukizo hili ilitokea hapo awali, lakini si kwa muda wote ulioonyeshwa wa nabii wa Danieli (8:9-14, na 12:11-12) mnamo 167kk, Antiokas Epiphane Manifest aliweka mfano wake katika hekalu, alisimamisha dhabihu na kutoa dhabihu madhabihu ya sadaka za kuteketezwa. Hekalu lilisafishwa na kuwekwa wakfu tena kwa Mungu miaka kidogo baadaye katika 164 BC. Hadithi hasilia inapatikana katika kitabu cha Wamakabayo 4:36-61 sikikuu ya kiyaudi ya hunukkah huadhimisha kuwekwa wakfu upya kwa hekalu.

Mtume Paulo pia anarejelea chukizo la uharibifu katika 2 Wathesalonike 2:3-4 mtu yeyote asidanganywe kwa njia yeyote, kwa maana siku ya Mungu haitakuja isipokuwa kuasi, mwana wa uharibifu anayepingana.

Labda hii inarejelea “shemita” au wiki ya miaka” neno la kiibrania cha kawaida inamaanisha milele au inayo endelea dhabihu hizi zinajumuisha matoleo mawili ya kurejesha ushiriki na Mungu, sadaka tano zinatolewa kwa ushiriki na Mungu na sadaka ya hatia (dhambi za kutojua juu ya wengine) na sadaka tano zinatolewa na ushiriki na Mungu, sadaka ya kuteketeza huduma au ibada kwa Mungu, kuletwa wakati wowote, sadaka ya uvumba (sala kuletwa mara moja asubuhi na mara moja jioni) na nyama, sadaka na vinywaji) mkate na duvai mwabudu Mungu na kukuri kumtegemea Mungu kwa mahitaji ya kila siku .

Yeye mwenyewe juu ya kila aitwaye Mungu au kitu cha kuabudiwa , hata akae kiti chake cha utakatifu wa Mungu, akijionyesha kuwa yeye ndiye Mungu. Wanafunzi wa Yesu watajua kabla ya kwamba chukizo la uharibifu

linaendelea kwa sababu Yesu anawaamuru kusali kwamba lisitokee wakati wa baridi auakwenye saibu na mara inapotokea anaamuru kwamba wanafunzi wanaoishi uyahudi wakimbilie mlima mara moja.

Chukizo la uharibifu linaashiria mwanzo wa kipindi cha dhiki kuu kinachojulikana katika agano la kale kama wakati wa taabu ya Yakobo.

Msisimko wa kimasihhi utakuwa maarufu, kwa kuwa watu wengi watakuwa wakimtarajia masihhi, ndiyo maana Yesu anawaonya wanafunzi wake kwamba wakristo wa uongo na manabii wa uongo watatokea katika kiindi hiki cha wakati, na hata wakifanya ishara kubwa na maajabu. Yesu anawaonya wanafunzi wake wasifuate kwa sababu kuja kwake kutakuwa dhamiri kwa kila mtu,

Alama ya njia # ishara ya mbinguni, Yesu alisema lakini mambo hayo yaanzapokutokea inueni, mkaviinue vichwa vyenu kwa maana ukombozi wenu umekaribia.

Kulingana na Yesu ishara hizi zinaanza kutokea baada ya dhiki kuu zinaashiria matukio ambayo mara moja huitangulia siku ya bwana yameandikwa vyema katika nganoya kale na inajumuisha

1. Jualitatiwa giza
2. Mwezi hautatoa mwanga wake
3. Nyota zitaanguka kutoka mbinguni
4. Nguvu za mbinguni zitatikiswa

Tazama siku ya Bwana itakuja, Kali yenye hasira kali ili kuifanya inji kuwa ukiwa na kuiangamiza wakosefu wake wasiwe mbali yao jua litakuwa giza likichomoza na mwezi hautatoa mwanga wake. Hivyo nitaadhibu dunia kwa ajili ya uovu wao. Nitamfanya mwanadamu anaye weza kufa kwa adimu kuliko dhahabu safi, na wanadamu kuliko dhahabu ya ofiri, kwa hiyo

nitazitetemesha mbingu na dunia itatikisika kutoka mahali pake kwa ghababu ya Bwana wa majeshi katika siku yake, hasira kali (Isaya 13:9-13) Nitaonyesha maajabu mbinguni na duniani, damu moto ya nguzo za moshi jua litageuzwa kwa giza na mwezi kuwa damu mbele ya yote mkuu na wa kutisha (Yoeli2:30-31)

Alama ya njia # 12-ishara ya mwana wa adamu itaonekana angani kulikuwa na kiti kimoja tu katika maskani ya hekalu. Na hicho kilikuwa kiti cha rehema. Ilikuwa pale ambapo utangulizi wa Mungu ulikaa juu ya sanduku la angano. Je mtu huyu atakuwa na ujasiri sana sisi kuketi kwenye kiti cha Rehema mwenyewe. Hii inaweza kuashiria sabato ya kila juma (yapata saa kumina moja jioni ya Jumamosi asubuhi au mojawapo ya sabato saba ndani ya sikukuu za Bwana) nyakati zilizowekwa za Bwana.

Eneo la Yudea liko ndani ya thelathini eneo la maili tano la Yerusalemu. Dhiki ni dhiki au mateso yanayoumiliwa na mafanikio katika ulimwengu huu kwenye vifungu vya wanadamu (Yohana 16:13)

Ishara ya mwana wa Adamu ndiyo ishara ya mwisho ambayo wanafunzi wa Yesu wanatazamia tunajua watakuwa wakiitarajia ishara hii kwa sababu Yesu alikuwa amewaamuru wanyooke (wawe tayari) na kuinua vichwa vya (kufungia mbinguni) wakati ishara za mbinguni zitakapoanza kuonekana. Watu wengi wamechanganyikiwa kuhusu ishara hii ni nini lakini kutoka kwa maandiko ni wazi kabisa neno mwana wa Adamu. Linatokana na Danieli 7:13-14.

Nikatazama katika njozi za usiku, natazama mmoja aliye mfano wa mwana wa Adamu anakuja pamoja mawingu ya mbinguni akapanda juu kwa huyo mzee wa siku wakawekwa ufalme wake iliwatu wa kabila zote na mataifa na

watu zote wakamtumikie. Mamlaka yake na mamlaka ya milele ambayo haitapita kamwe na ufalme wake ni ule ambao hautaangamizwa.

Ishara ambayo wanafunzi wa Yesu wanatazama ni “mawingu na mbinguni” kama wa Kristo unapaswa kufahamu jambo hili kwa sababu liliandikwa katika kitabu cha Matendo 1:9-11 kuhusu kupaa kwa Yesu mbinguni. Na baada ya kusema hayo aliinuliwa walipokuwa wakitazamana wingulikampokea kutoka machoni pao. Walipokuwa wakitazamana mbinguni alipokuwa aienda zake tazama watu wawili waliovaa mavazi meupe wakisisimama karibu nao pia walisema enyi watu wa Galilaya , mbona mmesimama mkitazama mbinguni? Huyu Yesu aliyechukuliwa kutoka kwenu kwenda mbinguni, atakuja jinsi hiyo mlivyomwona akienda zake. Hii sio wingu la kawaida.

Ni sh'khinah au wingu la utukufu. Ni wingu lilelile lililowaongoza waisraeli katika kutangatanga jangwani ikawa nguzo ya moto usiku na kulijaza. Hekalu la Mungu daima inayoonyesha uwepo wa Mungu. Yesu alisema kwamba wakati huu dunia itatiwa giza. Kwa hivyo mwonekano wa wingui hilio hauwezi kukosewa na mwingine wowote kwani umejaa mwanga. Yesu pia alisema kuja kwake kungetokea kama nuru ya mbingu itakuwa dhamiri. Kisha Bwana atawatuma malaika zako na baragumu kuu na watakusanya wateule kutoka pande zote nne za dunia kutoka mwisho huu wa mbingu hadi mwisho mwingine.

Baragumu ya Mungu katika 1 Wathesolonike 4:16na baragumu ya mwisho katika Wakoritho 15:32. Tarumbeta yenyewe ni shofa. Inafanya kutoka kwa nyumba ya am kwa sababu Mungu alitoa x cam mahai pa Isaka. Ibrahimu alipokuwa karibu kmtoa dhabihu basi watu wa mwenyezi Mungu

wanapokumbushwa riziki yake kwao. Sherehe inapulizwa katika sikukuu mbili (nyakati zilizowekwa) za Bwana.

Yom Tora-siku ya kupiga baragumu aua siku ya joto ya jina ya kibibilia ya sikukuu ya kwanza pia hurejelea siku hii kama roshi. Hashanah aua kihwa cha mwaka kwani ni siku ya kwanza ya mwezi ya kukumbuka siku ya hukumu ya Yom bedding (Tazama Yoeli 2:1-14.Yom kippuri siku ya upatanisho ya chemchemi ya pili ona (Yoeli 2:15-17)

Sikukuu hizi mbili zinaashiria mwanzo wa mwisho wa kipindi cha siku kumi chawatu kwa Mungu kitwacho famim Noraim. Siku za utisho. Pertitapo watu wake wameinamishwa katyika maombi hadi wakati huu kama vile maandiko yanavyoonyesha elimu kila wakati wakiomba ili kwamba mpate kuwa na nguvu za kuepuka mambo haya ambayo yanakaribia kutokea na kusimama mbele za mwana wa Adamu luka 21:36.

Yesu aliporejelea tarumbeta kuu sume kutafsiri Kwa kwamanishi “kwa sauti” hufanya kazi vizuri Kwa sababu inarejelea noti ya mwisho ambayo inapigwa kwenye shota ili kupata mwisho wake. Mwishoni mwa siku ya kupuliza inakamilika kuriki sherehe ya lango mwishoni mwa siku upatanisho katika mwaka wa yubile. Watapewa nafasi ya kufanya hivyo kwa kuwa hakuna wetu anayeweza kucheza noti kwa urefu wa muda (siku 10)pia inachukuliwa kuwa tarumbeta ya Mungu.

Wakati mtume Paulo anarejelea “mtu “aligonga jambo hilo akilini. Ujumbe wa mwisho unachezwa. Yubile ya mwisho wakati watu wameachiliwa kutoka kwa bandeji debi zao zimeghairiwa na ardhi yao kurudishwa. Hadithi ya kiebranic kwamba atihifadhi horasi kutoka kwa kondoomume wao wa dhabihu aliyetoa badala ya Isaka alipiga sauti moja (ya kwanza) kwa mlima.

Sinai na atapiga ya pili (ya mwisho) atakapo wakomboa watu wake kwa kuja kwa masihi mwishoni mwa nyakati.

Hoja ya somo

Zifahamu alama za nyakati.

SOMO LA 49

KUWA MAETIO

Utangulizi:

Yesu anatiangaikia wakati ujao . Anawataka wanafunzi wake wajitayarisha kukabiliana na changamoto zake hivyo . Anaanza Hotuba ya mizeituni akiwaonya wanafunzi wake wasipotoshwe, kasha anawapa ramani ya wakati ujao yenye alama za barabarani njiani na anamalizia kwa kuwaambia wakae chonjo inawaza kulinganishwa na fumbo la kisasa la safari ya kupiga kambi. Yohana anaenda kwenye kambi anayoipenda zaidi kwa wikendi na anakusudia kukutana na rafiki yake Tedi huko Ijumaa usiku , Yohana anasema Tedi ninafura ha kuwa unataka kutumia wakati pamoja nami kwenye kipenzi changu vikundi lakini kwa kuwa tunaenda kwa nyakati tofauti ngoja nikupe maelezo kwanza aina yake ni ngumu kufika kwenye kambi yangu kwa hivyo zingatia sana kile ninacotaka kukuambia . Haitakufanzuri kuuliza mtu mwingine mahali pa kambi yangu ni kwa sababu hawajui ukisikiliza yao mtapotoshwa.

Chukua barabara ya zamani ya uchafu kaskazini mwa mji aina yake ya matuta mwanazani kisha utafika kwenye njia panda hakikisha umeshukua uma sahihi . Barabara hii itakupeleka msituni una pofika , msituni njia kisha

inukua ngumu zaidi , kwani kuna barabara ya tatu nyingi tofauti za msituni ambazo mtu anaweza kuchukua unapoinjia msituni chukua barabara ya tatu upande wako wa kushoto , pita kulia . kwenye ziwa , kisha nenda kama maili mbili na utafika kwenye jiwe kubwa upande wa kushoto wa barabara ianayofuata kwenye kulia.

Ni safari mbaya kutoka hapa na uanaweza kufikrira mti mkubwa kando ya barabara kwenye njia mbaya . Lakini endelea tu na baada ya msuko suko wa matope barabara. Itaingia kwenye eneo pana ambalo watu wengi watakuwa wakipinga kambi ukiwauliza niko wapi watakueleza tu upande usiofaa na utafanya kupotea.

Endelesha kwenye meadow hadi upande wa mbali , Hapo utaona mti mkubwa ulioanguka kando ya barabara . Nenda kuzunguka upande wa kulia na utaendelea kutakuwa na giza wakati huo . Endelea kuenesha gari hadi ufikie eneo la uwazi, ambalo linatazamana na mwamba wakati huo unaweza kupata mtazamo mpana wa mbingu na nyota zake zote . Na pia kutoka hapo unaweza kuona mwanya wa moto wangu wwa kambi utakuwa umechoka. Safarinini lakini kaa macho, unaweza kukimbia nje ya barabara au kukosa alama na hutawahi kufika kwenye eneo la kambi.

Yesu ana shikilia msimamo wak e kuhusu kukaa macho wakati wa Hotuba ya mizeituni . Anatoa maagizo ishirini ambayo wanafunzi wake wanapaswa kiti . kumi za mwisho zinahusika na suala la tahadharia.

Kusoma maandiko

Mathayo 24:32 – 25:13 , Marko 13: 28- 37, luka 21:29-36

Mfano wa mtini

Mathayo 24:32:- 44, Marko 13:28-33, Luka 21: 29-32.

Dondoo za maandiko kutokea “Nifuate ujumbe kwa mungu”

“ Basi jifunze mfano wa mtini tawi lake likiisha kuwa laini na kuchanua majani, mwajua ya kuwa wakati wa mavuno u karibu , mambo , tambueni ya

kuwa yu karibu , amini amini nawaambia, kizazi hiki kitapita hata hayo yote yatimie , mbinguni na nchi zitapita lakini maneno yangu hayatapita kamwe lakini ni habari ya siku ile na saa ile hakuna aijuaye , hata malaika walio mbinguni wala mwana, ila Baba peke yake

Mwizi usiku

Mathayo 24:37-44

Maandiko ya nukuu kutokwa kwa “ Nifuateni ujumbe kutoka kwa mungu;” Kwa maneno kuja kwake mwana wa Adamu kutakua kama siku za Nuru kwa maana siku zile zilizo kabla ya gharika walikuwa wakila na kunywa , walikuwa wakioa na kuolewa . Wakioa hata siku ile nuru alipoingia katika safina ; Nao hawakuelewa hata gharika ikaja itawachukua wote ; ndivyo kutakavyo kua kuja kwake kwa mwana wa Adamu ndipo kutakua na watu wawili shambani , mmoja ; atachukuliwa , mmoja atawachwa ; wanawake wawili watakuwa wakisaga kwenye jiwe la kusagia , mmoja atatwuliwa , mmoja ataachwa basi kesheni kwa maana hamjui siku ipi ajae Bwana wenu kama mwenye nyumba angejua saa ngapi ya usiku muvizi utakuja , angalika macho wala asingaliwacha nyumba yake kuvunjwa kwa sababu hiyo ninyi ninyi jiwekeni tayari ; kwa maana mwana wa Adamu uaja katika saa msiodhani utakuja nayo;”

Uwe Macho

Marko 13:33-37

Nukuu kutoka kwa “ Nifuate: ujumbe kutoka kwa mungu.”
“Angalieni, kesheni kwa maana hamjui wakati mlionariwa. Nikama mtu aliyesafiri , ambaye akiishi huiacha nyumba yake , akaweka watumwa wake wasimamie ; akiwagawia kila mtu kazi yake ; pia akawamuru bawabu akeshe . Basi jiilindieni kwa sababu hamjui ni lini mwenye nyumba atakuja ; iwe jioni au usiku wa manane au hawikapo jongoo au asubuhi , asije akaja ghafla na kukuta umelala . Na ninachowaambia na waambia wote kesheni?”

Uwe Mtumishi Mwaminifu

Mathayo 24:45-51

Dondoo za maandiko kutoka kwa “ Nifuatie ujumbe kutoka kwa mungu”
“Ni nani basi Yule mtumwa mwaminifu na mwenye busara ambaye bwana

wake alimweka juu ya nyumba yake ili awape chakula chao kwa wakati wake? Heri mtumwa Yule ambaye Bwana wake ajapo atamkuta akifanya hivyo. Amini ana wanaambia ata mweka kuwa msimsmizi wa mali yake yote? Lakini mtumwa Yule muovu akisema moyoni mwake 'Bwana wangu haji kwa muda mrefu; akaanza kuwapiga watumwa wenzangu na kula na kunywa pamoja na walevi, Bwana atukuja siku asiyoitazamia na saa asiyoijua na kumueka mahali pamoja na wanafiki; huko kutakuwa na kilio na kusaga maneno?"

Simama mbele ya mwana wa Adamu

Luka 21:34:36,

Dondoo za maandiko kutoka, "Nifuatie ujumbe kutoka kwa mungu."

"Jihandharini moyoni mwenu isije ikalemewa na ulafi na ulevi na masumbufu ya maisha haya; siku iko waajiri ghafla kama mtego; kwa maana itawajulia watu wote wakaao juu ya uso ya dunia yote... lakini endeeleni kukesha kila wakati mkiingia kwa bidii.

"Mambo haya" yarejelea kifungu kilicho tangulizi chas maandiko kuhusu ishara mbinguni tangu masimulizi ya luka yaondoke kutoka kwa Mathayo na Marko yanapatana nazo tena katika hatua hii, hili mpate nguvu za kookota katika haya yote yatayotokea na kusimama mbele ya mwana wa Adamu.

Mfano wa wanawali kumi

Mathayo 25 :1-13

Nukuu kutoka kwa "Nifuate ujumbe kutoka kwa mungu"

"Ndipo ufalme wa mbinguni utakapofanana na wanawali kumi waliotwa taa zao wakatoka kwenda kumlaki bwana arusi. Na watano miongoni mwao walikuwa wapumbuvu na watano wenye akili kwa maana wale wapumbuvu walizitwaa taa zao, hawakutwaa mafuta lakini wale wenye busara alichukuwa mafuta viriba pamoja na taa zao. Bwana arusi alipokuwa anakawia wote walisinzia na kulala lakini usiku wa manane pakawa na kelele, tazama Bwana arusi kisha wanawali wote kumi wakaamuka, wakazi tengeza 157 taa zao wale wapumbavu wakawambia wale wenye busara

tupeeni mafuta yenu kidogo kwa kuwa taa zetu zinazimika lakini wale busara wakajibu wakisema la, hayatatutosha sisi na nyinyi pia; Afadhali endeni kwa wafanyibiashara mkajinunulie na wale walipokuwa akaja na wale walionunua walikuwa tayari wakaingia pamoja naye kwenye karamu ya harusi na mlango ukafungua . Badaye wanawali wale wengine tano wakaja wakisema , Bwana Bwana tufungulie lakini yeye akajibu akasema Amina nawaambia siwajui ninyi kesheni basi kwa maana hamjui siku wala saa?”

Amri

- Sasa jifunzeni mfano wa mtini
- Tambua kuwa yeye yuko karibu , mlango kabisa
- Kwa hiyo kuweni macho
- Lakini kuwa na huakika wa hili
- Kwa sababu hii uwe tayari pia
- Jihadharini , endelea kuwa macho
- Kukesha kwa hiyo uwe
- Macho uwe macho
- Kuwa macho
- Lakini endeleeni kukesha kila wakati, mkisali

Kunyakua wa kabla ya dhiki ;

Hivi sasa ndani ya marekani kuna mtazamo uliopo wa eskatologia (utafiti wa utafiti wa matukio . ya mwisho kwangu) Inajulikana kama mti huo ulikuwa wa kupotoka kwa sababu haukufuata mtindo ambao mungu aliuumba mtini katika nyingine maneno mti ulikuwa katika uasi dhidi ya mungu na mimi mwenyewe asili . Ilishidwa kwa mambo mawili .

1. Iitoa majani kwa wakati usiofaa
2. Haikuzaa matunda kwa majani , ambayo ilimpa jemes ushahidi wa mara mbili dhidi ya mti kwa hiyo , ilitahili kulaaniwa . Laana ya mtini pia inatumika kama ishara na onyo kwa wanafiki ambao wao wenyewe ni wapotovu (yaani wale wanaosema kuwa ni waskristo

lakini hawana tunda la Roho mtakatifu laana ya mnaofiki kwamba watapangwa palipo na kilio na kusaga neon (Mathayo 24:51)

Mlango vivyo hivyo Yesu anawataka wanafunzi wake makali ya kuja kwake, ishara katika maficho ya jua na kadhalika kutoa nuru yao na kuanguka kutoka mbinguni zitakuwa ishara kama mafuta ya mtini hivi karibuni .

Ni karibu au mlangoni. Hatapaswa kuwa na shaka juu ya uhalali wa ishara hizi za kurudi kwa kristo kama injili zote tatu za muhtasari hukariri ishara za za mbinguni zinazohusishwa mara moja na mfano wa mtini.

Suala la tahadhari linasuluhisha fumbo la mtini . Yesu anamjua mtu huyu hawezi kuwa macho masaa 24 kwa siku 7 kwa jumla na wala haambii wanafunzi wake kufanya hivyo.

Hata hivyo, Anawaambia wakati wa kuwa macho kama mdini, unapona mtini, mbingu zinaanza kutumia muwe macho tuangalie ukombozi wenu unakaribia kwa kweli Je, alisema kwamba tangu zile ishara za mbinguni zitakapoanza kotokea hata kuja kwake kutatokea ndani kimoja.

Dhana ya wakati wa kuwa macho inaimarishwa na (Mathayo 24:37-41) anapolinganisha kuja kwa mwana wa Adamu na siku za Nuru alipewa ishara ya kinabii kuhusu wakati wa kuwa macho au kuwa tayari kuingia kwenye Safina . Hebu tuangalie kwa makini hadithi yake .

Inaanza na babu ya Noa , Enoko , kizazi cha saba kutoka kwa Adamu . Henoko alikuwa nabii kulingana na Yada 14 na alitembea na Mungu katika miaka 365 alimwendea Mungu bila kufa Enoko akiwa nabii, akamwita mwanawe Methusela. Maana ya msingi ya jina Mathusela ni kifo chake kitaleta au tofauti fulani ya mada hiyo kulingana na wahenga wa kiyahudi Methusela alikufa siku saba kabla ya Nuru kupokea neon la mungu la kuingia kwenye Safina kisha akakaa ndani ya Safina siku saba zaidi kabla ya hapo gharika ilianza (Mwanzo 7:4)

Ingawa Nuhu alikuwa amemaliza kujenga Safina hakupaswa kuwa “macho” au “tayari” hadi Methusela alipokufa ambayo ilikuwa ishara yake ya kinabii kwamba gharika ilikuwa inakaribia kisha likasa Neno la mungu kwa Nuhu kuingia katika Safina ambayo yeye na nyumba yake wangeokolewa kutoka kwa ghadhabu ya mungu iliyokusa vivyo hivyo wakristo wanapaswa kuwa “kukeshwa” au “tayari” wanapotazama ishara za mbinguni, wakitambua kwamba hukumu ya mungu inakaribia. Ndipo Neno la mungu (Yesu kristo) litakuja kuwaokoa watu wa nyumba mwake kutoka kwa adhabu inayokuja ya mungu. Akianza na mfano wa mtini Yesu anaanza kuwahimiza wanafunzi wake wakae chonjo Anapofanya hivyo Yesu pia anasuka dhana nyingine tatu pamoja na tahadhari katika muda wake wote maoni.

Nikaona alipoivunja ile muhuri palikuwa na tetemeko kuu la nchi juu likawa jeusi kama damu na nyota za mbinguni zikaanguka juu ya nchi kama mtini unavyovuruga moto wake mabichi unapotikiswa na upepo mkuu (ufununu 6:12-13) kwa sasa tukio hilo tunaliita kunywuliwa “kunyakuliwa kwa mungu” Henoko na Eliya ndio watu wawili pekee katika maandiko ambao hawakufa bali walichukuliwa na mungu, mbinguni angali hai.

Missler Chuck, Misimbo ya Cosmic. Ujumbe uliofichwa kotoka ukingo wa milele, Koinonia House 199.

Jones, Alfred, Kumusi ya majina sahili ya Agano la kale, Kregei Publication, Grand Rapids MI 1990.

Kaplan, Rabbi Aryeh. The living Torah maznavn Shirika la uchapishaji, Jerusalem 1981 Pink, Arthur W Gleaning kwa mwanzo Moody Bible Institute Chicago 11 1922 Rusenbaum, M, na silbermann, A Pentateuch pamoja na Tafsiri ya Onkelos katika kiaramu na maoni ya Rashi, Silbermann family Publishers Jerusalem 1973.

Stedman, Ray C, The Beginning, word Books Waco, Tx 1978

Kwa mfano, Mathayo Henry anasema

“unyakuwo wa kabla ya. Trib”. Na inatokana na mfumo wa theolojia unaojulikana kama dispensationalizm. Mfumo wa ugawaji wa theolojia ulianza kuendelezwa na John Nelson Darby wa vingereza mwaka wa 1827. Aliangiza mtazamo wa unyakuo kabla ya dhiki ya eskatologia baada ya kusikia unabii uliotolewa na Margaret macdonald katika masira ya kuchipua ya 1830. Maoni ya Darby ya kugawanyika yatakata nguvu katika umoja wa mataifa. Mataifa wakati C.I. scofield alimujulisha katika biblia ya hapo ilianza. Kufundishwa katika seminari ya kitheolojia ya Dallas na mmoja wa wanafunzi wake. Hal Lindsey akaifanya ijulikane na kitabu chake. The late creat planet Earth (1970).

1. sehemu kuu nne za nafasi ya unyakuo kabla ya Dhiki ni.
2. kwamba wakristo watanyakuliwa (kunyakuliwa ili kumlaki Bwana hewani.) kabla ya kipindi cha dhiki ya. Mwaka 2 kwamba unyakuo hutokea kabla ya ujio wa pili wa yesu kristo.mtazamo huo wa kieskatologia kwa kweli ni wa siku zijao kabla ya millennia na unyakuo unaunga mkono dhiki. Inapingana na msimamo wa siku zijazo kabla ya millennia na unyakuo wa baada ya dhiki. Alexander reese anaelezea nafasi ya kihistoria ya kanisa katika nukuu kwenye ukurasa wa iso.
3. kwamba unyakuo ni “siri” Chaitaonekana kwa mtu yeyote wake waliobaki kuwa mayahudi au makafiri na watagundua kwamba wakristo wote wametoweka kwa kufumba na kufumbua.
4. kwamba unyakuo umekaribia (inaweza kutokea wakati wowote, hakuna dalili zinazopaswa kutangulia tukio.

Majadiliano ya kikundi

Kulingana na nafasi ya unyakuo kabla ya Dhika kama ilivyoelezwa hapo juu tafadhali jibu yafuatayo maswali.

1. Ikiwa kurudi kwa yesu kulikuwa karibu kungeweza kutokea wakati wowote.

- a. Kwa nini hakusema hivyo?
- b. Kwa nini walijisumbua kuwambia wanafunzi wake kuhusu matukio maalum ya wakati yao?
- c. Kwa nini aliwaonya wasipotoshwe?
- d. Kwa nini alitoa amri mahususi kwa wanafunzi walipo ona usiku ukitokea?

Kwa kuwa kulingana na mpango huu hakuna dalili zinazohitajikana kabla ya unyakuo, kwa nini mtume Paulo anasema kwamba kukusanyika kwetu pamoja kwa yesu kusingetukia mpaka uasi-imani na sheria ufunuliwe?

2. Yesu aliawaamuru wanafunzi wake wawe macho.

a) kwa nini?

b) Je, kuna tofauti gani ikiwa mwamini yuko macho au la kwani unyakuo ni wanapaswa kuwa macho kwa ajili ya nini?

3. Ikiwa kunyakuliwa kwa wakiristo kunatokea kabla ya kuja kwa kristo kwa nini hakutokea yesu au yeyote mitime au manabii kwamba mtu yeyote au kuandika?

Somo

mara moja akiwaambia wanafunzi wake jinsi atakavyo rudi duniani, yesu anawaangizia wafanye hivyo mfano wa 59 wa baada ya. Zungumuza

kuhusu kutumia mfano kwa athari! Masaa. Tu wanafunzi walikuwa wametembea kando ya mtrini ambao yesu aliulaani jana yake na sivyoyaliyonyauka kabisa kutoka kwa mizizi hadi siku moja sababu ya yesu kuulaani mtiini ni kwamba alitoa ishara ya uongo wakati wa ninyi kwa kawaida. Mitini haitoi majani hadi julai au agosti na matunda kuwa majani yake mtini pia hutoa wakati wake; kwa hivyo Yesu akaendelea ule mti Yesu ni upotovu 162 na akalilaani.

Ilikuwa ni ujuzi wa kawaida katika utamaduni wa kiyahudi kwamba mtini hutoa majani wakati wa kiangazi wakati kwa hiyo ilitumika kama ishara ya vitendo kwa watu wote kwamba majara ya kiangazi yalikuwa karibu, karibu au kulia kwenye praleised kama fundisho la kulinganisha matunda kuhusu tunda lingekuwa la kijani kibichi na limeficha kati ya majani na maji ya ukaguzi kwa maana mti hutambulikana kwa ukaguzi kwa maana mti jutambulikana kwa matunda yake (mathayo 22: 33) Yohana mbatizaji alitumia mlinganisho sawa alipokabiliana na mafarisayo na masadukayo waliokuja kwake kwa akawambia, kwa hiyo zaeni matunda yalio sawa sawa na toba. Shoka limekwisha kuwekwa kwenye mashina ya miti, kwa hiyo kila mti usiozaa matunda mazuri hukatwa chini na kutupwa motoni mathayo 3:8 na .10. Jina Yoshua (YAHSHI) linamanisha mimi ni uwo koru. Na hili ndilo jina la yesu ya kiebrania (shuwa) Akikuwa kuingia katika nchi ya ahadi kwa sababu akikuwa amefanya dhambi. Nijukumu la Yoshua (SHUWA) kuwaongoza watu wa mungu

Katika sura ya saba ya kitabu cha matendo stephano mtui alieanguka katika roho mtakatifu alileta ushuhudu wa matusi didhi ya sandrim. Baraza la wa tawalana hilo alipigwa mawe hadi kufan. Na kumfanya kuwa shaidi wa kwanza wa kanisa wa Israeli walikuwa ata alipozungumuza kupitia wanadhamu kama aliyo omba. Tayari yesu alikuwa amezungumuza na wakuik wa mtihani na wakuu wamakuani na mafarisayo kuhusu kushinda

kwao kusikis na kutii sauti ya mungu na hata kumtu mia mwenye shamba kueleza jambo hilo hilo.

Kwa kuwa yesu ndiyo aliyetabiriwa namusa anawaamuru wanafuzi wake msifadhaike moyoni mwenye mwaminini mungu. Niamini na mimi niaminini na mungu kisha akatoa sifa mbili ya utambulisho wake udhitisho wa kwanza ulikuwa maneno ambayo yeye alimwambia maneno yake ya kutabiri yangeweza kudhibitiswa katika sheria na maanabi na maneno yake ya kutabiri yangetimia kudhibitishwa yesu akiwa.

Ni miujiza aliyofanya ni amini ya kwamba mimi ni ndani ya baba yu ndani yangu. Vingineyo amanini kwa sababu ya kazi zenyewe (Yohana 13:13).

Majadhiliano ya kikundi

6. kulingana na mandiko, usemi wa “mimi ni” unaweza kusema nini juu yako mwenyewe .

Dja ya somo

Kwa kuwa yesu ndiye njiya na kweli na uzima kuna umuhimu gani kumwamini na kuzingatia kila kitu anacho tuamuru kufanya

(Musa akamti mungu) alitenda dhambi alipo upiga mwamba mara ya pili na kutoa maji apoawali mungu alimwambia musa aupige mwamba wa Israeli walipo ona kiu nao ungetoa maji (Kristo ka 17:6) wana waisraeli wapoona kiu kwa mara ya pili mungu alimwagiza musa aseme na mwamba badala ya kupiga nao utaleta maji lakini musa akawakasirikia watu wake waasi na akaupiga mwamba mara ya pili (hesabu 20;3-13) sababu iliyomfanya mungu asirumruhusu musa akawaongoza watu wake kuingia katika nchi ya ahadi ni kwa sababu akiwa nabii musa alikuwa amwapa wana waisraeli ishara ya uongo kutoka, wakoritho 10:4 tunagundua kwamba mwamba ambao maji yalitoka ndani yake ni kristo yesu alisema, mtu akiwa “na kiu na haje kwangu na anywe; Kwa kuwa “Yesu ndiye kristo ni kana kwamba mungu alikuwa akisema kwamba mwana wake hashikwe na fimbo ya wanadamu mara moja. Angeruhusu kila atakaye lita jina na bwana ataokoka toeni 2:32 warumi 10:13.

Matendo 7:37 inasema, “huyu ndiye musa aliye wambia wana waisraeli atawaondoki nabii kama mimi katika ndugu zenu”.

Msidhani yakuwa mimi nitawashitaki ninyi mbele ya bwana yeye hashitakiwe ni musa ambaye ni enyi mnatumainia. Kwa maana mgali mwamini musa munge niamini mimi kwa kuwa yeye aliandika habari zangu msiamini maandiko yake mtaaminije maneno yangu (Yohana 5:45-47.)

(mathayo 21:33-36)

244 Mungu ambaye alisema zamani na baba zetu katika manabii kwa sehemu nyingi na njia nyingi siku hizi amesema na sisi katika mwana aliye muweka kuwa mrithi wa yoto tena kwa yeye alifanya ulimwengu. Waebrania (1:1-2).

SOMO LA HAMSINI (50)

MAONYESHO YA PASAKA

KATIKA MEZA YA BWANA

MWANZO

Muda ulipowadia aliwaita watu wote mezani na mitume walikuwepo naye . Akawaambia , “Nilitaka sana kukula nanyi hii pasaka kabla ya mateso yangu, na nilivyowaamba , sitakula tena hadi itimizike katika Ufalme wa bwana.

Pasaka ya bwana ya chakula imewadia ambapo inaitwa mkate wa meza. Imefuatwa na mlo. Zinazofanana za Wayaudi ambapo bado wanazitumia hadi sasa. Neno la mila hii Seder kumaanisha mpangilio pia huitwa kwa sababu kuna mpangilio wa sherehe zilizofanyika katika meza ya mkate. Kipindi kinaanza kikimsaidia mwanafunzi na maelezo ya kinyumbani alafu inaendelea kwa mpangilio wa kweli wa chakula pasaka. Kila kipengee cha Sederi ya Pasaka kimejulikana kwa majina ya kiebrania na utafusiri wa Kiingereza imefuitwa , maneno yaliyofanyika sehemu ya Seder na imewakaba sherehe iliyofanyika katika meza ya mkate.

Kusoma Maandiko

**Mathayo Mtakatifu 20: 17-23, Marko 10:32-40, Luka mtakatifu 18:31-34,
na Yohana 11:55-57.**

Sasa pasaka ya Wayaudi ilikuwa karibu kwanza na wengi walienda Yerusalemu inje ya taifa kabla ya pasaka, kuwasafisha. Alafu walikuwa wakimuomba Yesu walikuwa wanaambiana walikuwa bado wakokanisani, unafikiria nini? Eti atarudi katika sherehe tena. Sasa wakuu wa kijiji na wafarisayo wamepeana mipangilio iwapo yeyote anajua alipo, yafaa ajiseme, na atasaidiwa na walikuwa njiani wakienda Yerusalemu na Yesu alitembea akiwa mbele yao na walikuwa na furaha na wale waliowafuata walikuwa na uoga. Tena akachukua kumi na wawili upande na akaanza kuambia kila ambacho kilikuwa kinaenda kumfanyikia akisema “Ubarikiwe, tunaenda Yerusalemu na vitu vyote vimeandikwa kupitia manabii kuhusu mwanzo wa mtu aliyekamilika na mwana , mtu aliyepaanwa kwa wakuu wa kijiji na waandishi na watamskuma kwa kifo na atapeanwa kwa waliowema wamshutumu na kumsulubisha na siku ya tatu watamuamsha, na hawakuelewa chochote na haya maneno yalifichwa kwao na hawakufuatilia wajuwe walichokuwa wakisema.

Upande wa meza ya mkate

Meza ya mkate ilifanyika katika chumba cha juu inayopatikana Kusini magharibi mwa Yerusalemu juu mlima Zayuni. Chumba cha juu kulikuwa kimeangaliana na kaburi ya Daudi.

Kikobe cha damu ya Yesu (Mvinyo)

Mvinyo ishara ya upendo katika maandiko, Katika Pasaka waliuusika walikunywa vikombe vinne vya mvinyo . Kila kikombe inapeana uwepo wa Mungu.

Mkate wa heri

Mkate ni isara ya chakula katika maandiko, mwanzo wa kukumu mwili. Katika pasaka wahusika walikula mkate wa heri kupita kwa chakula.

Ubadilisho (ona meza ya mkate ilivyopangwa)

Katika meza , Yesu na wafuasi wake walipokuwa wakila meza ya mkate inaitwa kusafisha meza wakati wa chakula ilikuwa thahirisho ya kupumzisha kisugundi cha kushoto na kula na mkono wa kulia . Bawa la meza la kushoto ilikuwa mpangilio muhimu uliokuwa unapatikana katika nafasi ya pili kutoka mwisho (Yesu) katika nafasi za heshima katika mkono wa kulia na kushoto , kidogo kabla katika nafasi za heshima ilikuwa ni Muzumzumzo.

katika meza ambapo Yesu na wakufunzi walikula sikuu yu mbali na kubalidilisha meza, katika chakula, ilikuwa thahirisho ya kupumzisha kisugundi cha kushoto na kula na mkono wa kulia. Bawa la meza la kushoto ilikuwa muhimu , mpangilio ulikuwa unapatikana katika nafasi ya pili kutoka mwisho (Yesu) katika nafasi za heshima katika mkono wa kulia na kushoto.(Judas ni “Yohana), kidogo kabla katika nafasi za heshima ilikuwa ni mazunzomzo,

Ukubwa katika Ufalme wa bwana

Mathayo 20:20-23 na Marko 10:35-40

Nami wa wanawa Zebedee alikuja kwa Yesu na wana wake akipiga magoti na akimuomba a akamuambia , ungetamani nini? Akamuomba akaamuru katika Ufalme wana hawa wawili wangu aliyeketi kulia na mwingine kushoto Yakobo na Yohana wana wa Zebedayo walikuja kwa Yesu wakisema “mwalimu”, Tunataka hutufanyie kile ambacho tutakuulizia utufanyie na akawaambia , mnataka niwafanya nini? wakamuambia ,”wacha tuketi mmoja kulia na mwingine kushoto katika kuepo, lakini Yesu akawaambia , hamjui kile ambacho mnaulizia , mnaeza kunywa kikombe nilichokunywa ama kubatizwa jinsi nilivyobatizwa, alafu wakamwambia,”Tunaweza na Yesu akamwambia , kikombe nilichokunywa yafaa pia nanyi munywe na kubatizwa yafaa mbatizwe jinsi nilivyobatizwa, lakini kuketi kulia ama kushoto, mimi siwakuwapo, lakini ni kwa wale waliotayari.

Mgeni mweshimiwa alikuwa katika nafasi yake |(#2 Juda) na nafasi isiyokuwa muhimu ilikuwapo mwisho wa wingu la kulia (# 4 Petro).

The Seder

Matayo 26: 20-30, Marko 14:17-20, Luka mtakatifu 22:14-30 na Yohana 13:1-17

Uvunjaji wa mkate

Mkate wa meza

Mathayo 26:20, Marko 14:17, Luka 22:14-16, na Yohana 13:1

Sasa kabla ya sherehe ya pasaka, Yesu akijua wakati wetu umewadia na sasa yafaa amuambie akiwa na upendo uliokuwa ulimwenguni aliwapenda adi mwisho na wakati alipofika aliwaita mezani na mitume waliteuwa naye na akawaambia ulitaka sana wale pasaka naye kabla ya mateso yake, nilivyokuwa nimewaambia sitakula tena adi itimizwe na Ufalme wa Mungu.

Kadesh: maombi ya kusherekeya sikuu
Kikobe cha kwanza cha mvinyo kibarikiwe.

Kikombe Cha Kwanza

Kidduch

Luka 22:17-18

Na alipokichukua kikombe na kuwashukuru na kusema , “ Chukua munywe wote, sasa ninavyowaambia, sitakunywa kinywaji cha matunda ya zabibu kutoka sasa hadi Ufalme wa bwana uje.

Kusafishwa kwa kuoshwa.

Yesu aliwafunza Wafarisayo kwa nyumbani

Luka 14:7-11

Na akaanza kuongea kwa mafumbo kuwakaribisha wageni na alivyojua vile walivyokuwa wakichukuwa nafasi za heshima ktika meza, akiwaambia, “Kama umealikwa katika sherehe ya arusi hauchukuwi nafasi ya heshima, wacha mtu mwingine akitofautisha nay eye aliyewakaribisha wote atakuja na kuwaamba, mpe nafasi mtu huyo na uwapo utaendelea kuchukua nafasi ya mwisho. Lakini kama umealikwa enda na ukusanyike katika nafasi ya mwisho, ambapo yule ambaye amewaalika anapokuja , anaweza waongelesha wote, ‘Rafiki , atasonga kiwango kingine, alafu utakuwa na heshima kwa wote watakaokuwa

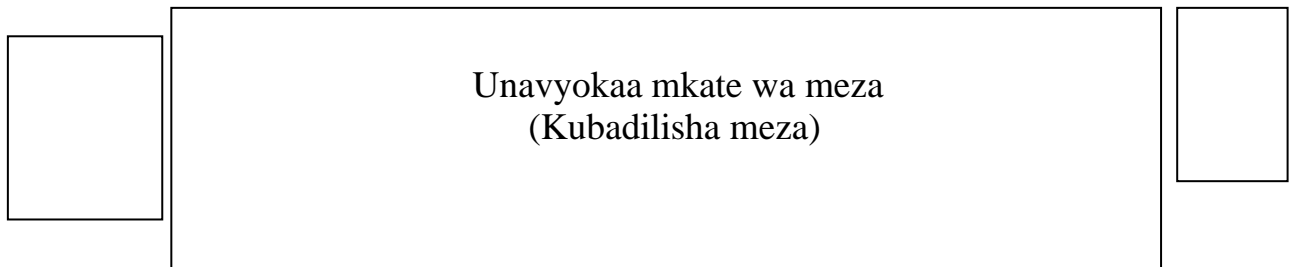

katika meza kwa kila mtu anajiamini atabarikiwa naye atakuwa safi atainuliwa.

Mkate wa meza Ulivyopangwa

Five empty rectangular boxes arranged horizontally, likely for names or identifiers.

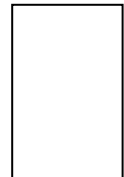
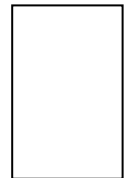
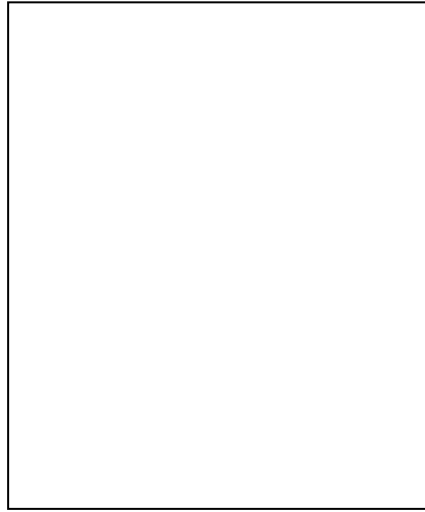
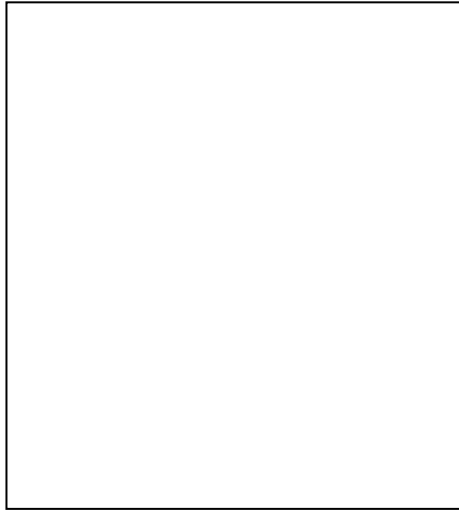
Unavyokaa mkate wa meza
(Kubadilisha meza)

A large rectangular box containing the text "Unavyokaa mkate wa meza (Kubadilisha meza)", flanked by two smaller rectangular boxes on either side.

Mgeni
Judas

Mwand
alizi
Yesu

Yohana

Mahali
Pa
Chini
Petero

- 1. Mwandishi - Yesu Kristo**
- 2. Mgeni - Judas Iskarioti.**
- 3. Yohana**
- 4. Petero**

Washiriki huosha mikono na Miguu yao kidesturi kabla ya kula.

Yesu anaosha Miguu ya Wanafunzi wake.

Yohana 13: 2 -17

Na wakati wa Chakula cha jioni, Ibilisi amekwisha weka Yuda Iskarioti, Mwana wa Simoni, moyoni mwa Yesu, ili amsaliti, akijua ya kuwa Baba amempa vitu vyote mikononi mwake, nay a kuwa ametoka kwa Mungu, naye kumrudia Mungu, akainuka kutoka kwenye chakula cha jioni, na kuweka kando mavazi

yake; na kuchukua taulo, akajifunga kiunoni. Kisha akatia maji katika Bakuli , akaanza kuwatawadha wanafunzi miguu, na kuipanguza na kile kitambaa alichojifunga. Ndipo akafika kwaSimoniPetro.

Yesu akamwambia, “Bwana ,wewe waniosha miguu?” Yesu akajibu, akamwambia, Nifanyalo wewe hujui sasa, lakini utalifahamu baadaye. Petro akamwambia, “Wewe hutaniosha miguu kamwe!”Yesu akamjibu , “Nisipokuosha huna sehemu name,” Simoni Petro akamwambia, “Bwana ,si miguu yangu tu, bali na mikono yangu na kichwa pia.” Yesu akamwambia, “Aliyekwisha kuoga hana haja ya kutawadha Miguu tu , lakini yu safi kabisa; nanyi mmekua safi, lakini si nyote?” Kwa maana alimjua yule anayemsaliti, kwa sababu hiyo alisema, Si nyote mlio safi. Basi alipokwisha kuwatawadha miguu, na kuyatwaa mavazi yake, kuketi tena mezani , akamwambia , Je! Wajua niliyowatendea? Mnaniita Mwalimu na Bwana; nanyi mwasema kweli, Basi ikiwa mimi, niliye Bwana na mwalimu, nimewatawadha miguu, imewapasa vivyo kutawadhana miguu ninyi kwa ninyi, kwa maana nimewapa kielelezo, ili nanyi mfanye kama name nilivyowatendea, kwenu mtumwa si mkuu kuliko Bwana wake, wala mtyumwa si mkuu kuliko yeye aliyemtuma. Mkiyajua hayo, mna heri mkiyatenda.

Karpasi : Mboga – dipping ya kwanza.

Mboga ya kijani hutiwa ndani ya maji ya chumvi na kisha kuliwa na washiriki. Inawakumbusha Wayahudi kwamba maisha (Mboga ya kijani) huko Misri kabla ya Pasaka kujazwa machozi (maji ya chumvi).

Chachu Inafichuliwa

*Karpas*16

Mathayo 26:21-25, Marko 14:18-21, Luka 22:21-23 na Yohana 13:21-22

Sisemi juu yenu nyote. Nawajua wale niliyowachagua, bali ni ili maandiko yapate litimie.

Aliyekula mkate wangu ameinua kisigino chake juu yangu. Tangu sasa ninawaambia kabla halijatokea, ili litakapotokea mpate kuamini kwamba mimi ndiye.

Amin, amin, nawaambia , anayempokea yeye ni mtumaye, anipokea mimi, naye anipokeaye mimi, anampokea yeye aliyenipeleka.

Yesu alipokwisha kusema hayo, alifadhaika rohoni, akashuhudia akisema, Amin,amin nawaambia, Mmmoja wenu atanisaliti. Wanafunzi wakaanza

kutazamana, wasijue ni yupi alikuwa anazungumzia. Wakahuzunika sana, wakaanza kumwambia kila mmoja, “Bwana, je , si mimi ?”
Naye akajibu, akasema , Yeye aliye

14. Jiosheni , jitakaseni; Ondoeni ubaya wa matendo yenu kutoka kwa macho yangu (Isaya 1:16).

15. Ur-hazi . Utakaso kwa kuosha. Jiosheni, jitakaseni, ondoeni uovu wa matendo yenu kutoka mtazamo wangu (Isaya 1:16).

16. Karpa 5. Kuzamishwa kwa kwanza. Mboga ya kijani hutwiwa ndani ya maji ya chumvi na kisha kuliwa na washiriki . Inawakumbusha Wayahudi kwamba maisha (mboga ya kijani) katika Misri kabla ya Pasaka yalijua machoozi (Maji ya Chumvi).

17. Zaburi 41:9 Alichovya mkono wake na mimi kwenye bakuli ndiye atakaye nisaliti. Mwana wa Adamu atakwenda zake, kama ilivyoandikwa juu yake; lakini ole wake mtu yule anayemsaliti mwana wa Adamu! Ingekua heri kwa mtu huyo kama asingalizaliwa.” Yuda, ambaye ndiye aliyekuwa akimsaliti, akajibu, “Hakika 5 1, Rabi?” Akamwambia , “Wewe umesema mwenyewe.”

Maror: Mimea chungu – uchovyaji wa pili.

*Mimea chungu (lettuce ya romaine au horse radish iliyosagwa) huliwa ndani ya hroset tamu” na kisha hutwiwa na washiriki.

Chachu Imeondolewa

“Mara” 19

Yohana 13: 23-30

Kulikua na mmoja wa wanafunzi wake ambaye Yesu alimpenda alikuwa ameegemea kifuani pake. Basi Simoni Petro akamwashiria , akamwambia, Tuambie ni nani anayemzungumzia. “Yeye akaegemea kifuani mwa Yesu hivi, akamwuliza, “Bwana ni nani?” Yesu akajibu, “Huyo ndiye nitakayemchovya tonge na kumoa.” Basi alipolichovya tonge, akalitwaa akampa Yuda, mwana wa Simoni Iskarioti. Na baada ya kile kipande, Shetani akamwinyika 20 . Basi Yesu akamwambia, Ufanyalo, lifanye upesi. Sasa hakuna hata mmoja wa wale waliokuwa wameketi mezani aliyejua ni kwa nini Yesu alikuwa amemwambia hayo. Kwa maana wengine walidhani, kwa kuwa Yuda alikuwa na Sanduku la fedha, Yesu alikuwa akimwambia, nunua tunavyohitaji kwa ajili ya Sikukuu, ama sivyo, awape mashini kitu. Naye akiisha kulipokea lile tonge , akatoka mara, na ilikuwa usiku. Basi alipokwisha kwenda zake, Yesu akasema, sasa ametukuzwa Mwana wa Adamu, na Mungu, ametukuzwa ndani yake; ikiwa

Mungu ametukuzwa ndani yake, Mungu pia atamtukuza ndani yake, na atamtukuza mara moja.

Yachatz: Kumega mkate

* Vipande vitatu vya mkate isiyotiwa chachu (Matzah) iliyofungwa katika kitani nyeupe hutolewa na moja ya kati kuvunjwa vipande viwili. Kubwa zaidi ya vipande hivi viwili hufichwa hadi baada ya mlokukamilika. Inatiwa kama dessert (afikomen) vipande vidogo vilivyovunjika pamoja na vipande vingine viwili vya awali vimefungwa tena kwenye kitani nyeupe. Watatiwa wakati wa sehemu ya ibada inayojulikana kama Motzi, Matzah, ambayo ni sehemu yam lo mkuu.

18. Haroset imetengenezwa kutoka kwa Apples iliyokatwa, asili karanga na divai. Inawakumbusha watu wa Kiyahudi jinsi walilazimika kufanya kazi kwa matofali na udongo kule Misri. Kuchovya mimea chungu kwenye haroset kuwakumbusha kwamba hata hali zenye uchungu zaidi zinaweza kuongezwa kwa tumaini walio nalo kwa Mungu.

19. Maror. Kuzamishwa kwa Pili. Mimea chungu (lettuce ya Roma au horseradish iliyosagwa) hutiwa ndani ya haroset tamu na kisha kuliwa na washiriki. Haroset imetengenezwa kutoka kwa Apples iliyokatwa, asali, karanga na divai. Inawakumbusha watu wa kiyahudi jinsi walipaswa kufanya kazi kwa matofali na udongo huko Misri. Kuchovya mimea chungu kwenye Haroset kuwakumbusha kwamba hata kali zenye uchungu zaidi zinaweza kuongezwa kwa tumaini walilo nalo kwa Mungu.

20. Kisha Shetani akamwingia. Ikumbuliwe kwamba wanafunzi wa Yesu walikuwa wametayarisha nyumba kwa ajili ya Pasaka kwa kuondoa chachu yote ndani yake lakini walifanya hivyo kimwili tu. Yesu, akiwa kichwa cha nyumba, alikamilisha upande wa kiroho wa kazi hii kabla ya kuandaa mlo mkuu. Alifanya hivyo kwa kuichunguza mioyo ya wanafunzi wake na kugundua kwamba chachu (kielelezo cha uharibifu, dhambi au shetani) kilikuwa ndani ya moyo wa Yudas. Ndipo Yesu akamwamuru Yuda aende zake, hivyo akaiondoa ile chachu katika nyumba yake.

Wakati katika mmoja wafichuliwa “Kuondoka.”

Luka 22:19

Na alipokwisha kuchukua mkate na kushukuru akaimewa akawapa akisema .
Huu ndio mwili wangu unaotolewa kwa ajili yenu; fanyeni hivi kwa
ukumbusho wangu.

Maggid Akisimulia hadithi ya pasaka ;

*Hadithiya pasaka inapatikana katika kitabu cha Kutoka 3:1-6 , 28-30, 13-
16, Pasaka Andiko: Kutoka 11:1-12-40 na inaeleza kitabu jinsi Mungu
alivyowakomboa watu wake kutoka Utumwani na kuwachukua kuwapeleka
katika nchi ya Ahadi.

*Kombe la Pili la mvinyo.

Kombe la Pili

“Maggid”

Mah Nishitanah . Maswali Manne

Maswali Manne ni Sehemu ya Maggid. (hadithi ya Pasaka) na kwa kawaida
huulizwa na watoto.

Maswali ynaulizwa kwa namna ambayo majibu yanaeleza hadithi ya Pasaka.
Maswali manne wanafunzi wanamuuliza.

Simoni Petro , “Bwana unakwenda wapi?”

Tomaso - Bwana hatujui uondako . Yesu ni tunajuayo njia.’

Filipo - “Bwana, utuonyeshe Baba, na yatutosha .

Yuda Iskariote – Bwana, ni jambo gani basi limetukia ambalo utatangaza ,
wewe Mwenyewe kwetu, na si kwa Ulimwengu?

21.Yachatz : Huko Yachatz Matzo tatu (mkate wa mtu binafsi usiotiwa chachu)
Uliofungwa kwenye mfuko wa kitani mweupe hutolewa nje. Matzo ya kati
yamevunjwa vipande viwili. (Hii ni kuvunja kwanza vipande vidogo vya
vipande vilivyovunjika pamoja na Matzos mengine mawili ya awali
yamefungwa tena kwenye mfuko wa kitani nyeupe. Wataliwa wakati wa
sehemu ya sedev inajulikana kama Motzi. Madzah, ambayo ni sehemu yam lo
mkuu. Hiki ni kivunjio cha pili kikubwa zaidi kati ya vipande viwili kutoka
kwa kuvunjika kwa kwanza kinafichwa hadi baada yam lo, kumalizika. Huliwa
kama (dessert) (afikomoni) katika sehemu ya sedev inayojulikana kama
Tzofun . (Hii ni mapumziko ya tatu).

Wayahudi kwa kawaida huwa na ugumu wa kueleza umuhimu wa sehemu hii
ya sedev. Wengi wanakubali kwamba inawakilisha umoja (echadi, tatu kwa
moja. Wanaweza kusema kwamba marigdea . Majina matatu ya Mungu katika

Kitabu cha Kumbukumbu 6:4) au kwamba inarejelea wazee wa ukoo. Ibrahimu, Isaka na Yakobo.

Kama Wakristo , ufahamu wetu wa ibada hii ni kwamba Matzo, tatu zinawakilisha Uungu, Baba, Mwana na Roho Mtakatifu . Wote ni wa kitu kimoja .(Mkate) na bila uharibifu (usiotiwa chachu). Zipo tofauti lakini kama moja ; umoja, tatu katika moja, kama majina Matatu ya Mungu katika Shima). Kuvikwa kitani nyeupe, kunaonyesha Makao yao ya mbinguni ambayo ni safi na takatifu. Wakati uungu unafunuliwa kutoka Mbinguni kipande cha kati ambacho kinawakilisha Mwana (Yesu) kinavunjwa ili Yesu apate kuwa mkate wa Uzima (Mana) kwa wale wote wanoshiriki kwake sehemu ya mkate ulioumoga, uliorudishwa kuwa mweupe. Kitani huelekeza kwenye ufunuo wa Mwana kutoka kwa wafu na kupaa mbinguni , wakati wa kukamilika kwa chakula kikuu watoto hutafuta kipande kilichofichwa cha Matzahe na wanapokipata hutuzwa. Hii inaeledeza watoto (wakristo) wanaomgundua baada ya kufufuka kwake. Mababa (Wayahudi) kimsingi watamshiriki katika kuja kwake mara pili. 22 Kombe la Pili. Kikombe cha pili cha divai ni kikombe cha Hukumu au maagizo (pia nitakukomboa kwa mkono , ulionyoshwa na kwa hukumu kubwa) kwa wakristo hadithi ya Pasaka ni injili kwa maneno mengine Yesu alinyoosha mikono yake juu ya msalaba ili kuwakomboa .

23.Maggid. akisimulia hadithi ya pasaka jinsi Mungu anavyowakomboa watu wake kutoka utumwani na kuwapeleka ahadi ardhi.

AMRI MPYA

Yohana 13: 25 -30

Basi alipokwisha kwenda nje, Yesu akasema sasa ametukuzwa, Mwana wa Adamu, na Mungu amekufa ndani yake, ikiwa Mungu ametukuzwa ndani yake, na kumwinua mara. Bado nipo pamoja nanyi mtatafuta , na kama nilivyowaambia , Wayahudi , nawaambia ninyi sasa. Mimi niendako hamwezi kuwapa amri mpya ya kwamba mpendane, kama vile nilivyowapenda ninyi, nanyi mpendane ninyi pia. Hivyo watu wote watatambua ya kuwa ninyi mmekuwa wanafunzi wangu mkiwa ni upendo ninyi kwa ninyi.

MASWALI MANNE

‘Mah Nistanah ‘ 24

SWALI LA KWANZA

Yohana 13:36 - 14:4

Petro akamwambia , “Bwana unakwenda wapi? Yesu akajibu Niendako huwezi kunifuata sasa, lakini utanifuata baadaye. Petro akamwambia Bwana kwa nini siwezi kukufuata sasa hivi? Nitayatoa maisha yangu kwa ajili yako , Yesu alijibu “Je utayatoa maisha yako kwa ajili yangu? Amin, Amin, nakuambia , jogoo hatawika hata utakaponikana mara tatu. Msifadhaike mioyoni mwenu. Mwaminini Mungu , niaminini na mimi. Nyumbani mwa Baba yangu mna makao mengi kama sivyo ningaliwaambia , maana nakwenda kuwaandalia mahali na nikienda na kuwaandalia mahali nitakuja tena niwakaribishe kwangu ili niulipo mimi, nanyi mwapo. Wa njia niendako mnaijua”.

SWALI LA PILI

Yohana 14:5-7

Tomaso akamwambia , ‘Bwana sisi hatujui uendako, tunajuaje jinsi Yesu alivyomwambia , “Mimi ni njia la kweli, na uzima, mtu haji kwa Baba , ila kwa njia ya mimi. Kama mngalijua mimi, mngalimjua na Baba yangu , tangu sasa mnamjua na mmemwoma”.

SWALI LA TATU.

Yohana 14:8-14

Filipo akamwambia, “Bwana tuonyeshe Baba , na yatutosha ‘Yesu’ akamwambia mimi nimekuwa pamoja nanyi muda huu, nawe hujanijua , Filipo?

Moh Nahtanah . Maswali manne ni sehemu ya Magg. (hadithi ya pasaka) na kwa kawaida huulizwa na watoto maswali yanaulizwa kwa namna ambayo wale wanaoogopa husimulia hadithi ya Pasaka maswali manne, mwanafunzi aliuliza Yesu kwenye karamu ya mwisho.

Simoni Petro, “Bwana unakwenda wapi?”

Tomaso – Bwana, hatujui uendako.

Filipo- -“Bwana tuonyonye Baba, na yatutosha.

Yuda Iskariote – “Bwana, imekuwaje basi kwamba utajidhirisha kwako na kuwaweka watu dunia ?”

Nyumba ya Baba yangu. “Mbinguni” Mimi ni njia ya kweli na uzima. Hii ni kauli ya sita kati ya saba za Yesu “MIMI NDIMI”.

Ameniona mimi, amemuona Baba, Unafanyaje?

Tuonyeshe Baba kwa kuwa mimi niko ndani ya Baba na Baba Yu ndani mwangu?

Maneno ninayowaambia kwa shauri langu mwenyewe” lakini Baba anayekaa ndani yangu anafanya kazi zake . “Nisikilizeni, “Mimi kwamba ndani ya Baba yangu la sivyo Aminini kwa ajili ya kazi zile zile . Amin, kazi nizifanyazo mimi , Yeye atazifanya, Naam, kubwa kuliko hizo atafanya kwa sababu mimi naenda kwa Baba.

Na lolote mtakalolitoa kwa jina langu hilo nitalifanya, ili Baba atukuzwe ndani ya mwana, mkiniomba neno lolote kwa jina langu, nitalifanya.

SHIKA AMRI ZANGU.

Yohana 14: 15-21

“Mukinipenda mtazishika amri zangu. Nami nitamwomba Baba, naye atawapa msaidizi mwingine ili akae nanyi ata milele, ndiye roho wa kweli, ambao ulimwengu haiwezi kumpokea kwa kuwa haumwoni wala haumtambui bali ninyi mnamjua kwa kuwa anakaa kwenyu, naye atakuwa ndani yenu. Sitawaacha ninyi kama yatima , nitakuja kwenyu. Baada ya kitambo kidogo , Ulimwengu hautaniona tena, bali ninyi mtaniona kwa kuwa ; mi ni hai nanyi mtakuwa hai. Siku hiyo mtajua kuwa mimi ni ndani ya Baba yangu, nanyi ndani yangu , na mimi ndani yako. Yeye aliye na amri zangu, nakuzishika yeye ndiye anipendaye , nayo anipendaye atapendwa na Baba yangu, Nami nitampenda na kujidhihirisha kwake.

SWALI LA NNE

Yohana 14:22-26

Yuda Iskariote akamwambia “Bwana, ni nini kilitokea kwamba utajidhihirisha kwa sisi na si kwa Ulimwengu?” Yesu akajibu akamwambia , “Mtu akinipenda atalishika neno langu, na Baba yangu atampenda, nasi tutakuja kwake na kufanya makao yetu kwake. “Yeye asiyenipenda mimi hayashiki maneno yangu. Neno mnalolisikia si langu, bali ni la Baba aliyenituma. Hayo niliwaambia nilipokuwa nikikaa pamoja naye “Lakini huyo msaidizi , Roho mtakatifu ambaye Bwana atampeleka kwa jina langu atawafundisha yote na kuwakumbusha niliyowaambia.”

Motzi , Matzah

Kugawana mkate usiotiwa Chachu.

Mwanzoni mwa mlo mkuu , mkate usiotiwa chachu uliowekwa tena kwenye nyumba ya wageni uko Yachatz hutolewa tena, umevunjwa tena na kugawiwa yote kikombe cha tatu cha mvinyo.

KOMBE LA TATU

“Motzi Matzah”.

Mathayo 26:26-29 na Marko 14:22-25

Na walipokuwa wakila . Yesu alichukua mkate, na baada ya Baraka aliivunja na akawapa Wanafunzi wake akasema , “Twaeni mle , huu ndio mwili wangu . Mathayo 26:27 na wakati yeye.

Kombe la tatu. Kikobe cha divai ni kikobe cha baraka au ukombozi. Kisha nitakuchukua wewe kuwa wangu na nitakuwa Mungu wako”.

Mortz, Martzah vipande viwili vya awali vya mkate usiotiwa chachu na kipande kidogo zaidi kuvunja kwanza(Yachatz) hutolewa nje tena, huvunjwa na kusambazwa kwa wote.

Akatowa kikombe akashukuru , akawapa akisema Nyweni katika hiki, nyote , kwa maana hii ni damu yangu ya agano, imwagikayo kwa ajili ya wengi kwa ondoleo la dhambi ninyi , sitakunywa tena uzao huu wa mzabibu tangu sasa, ata siku ile nitapokunywa mpya pamoja nanyi katika Ufalme wa Baba yangu.

Shulhan Oreikh Mlo Mkuu

Wakati wa kula Chakula kikuu washiriki wanaweza kuutumia kama wakati wa kijamii au kwa zaidi majadiliano ya mandhari ya seda.

NI NANI MKUU?

Luka 22:24-30

Kukatokea bishano kati yao kuhusu ni nani kati yao anayehesabiwa kuwa mkuu. Naye akawaambia wafalme wa mataifa watawala kwa mabavu, na wenye mamlaka juu yao huitwa wafadhili, lakini si hivyo kwenyu , bali yeye aliye mkubwa kwenyu na awe kama mdogo wenyu na kiongozi kama mtumwa kwa maana ni nani aliyemkuu yeye aketie mezani , au Yule anayetumikia ? Yeye anayeketi mezani, lakini mimi ni miongoni mwenyu kama muhudumu na ninyi mumesimama karibu nami majaribu yangu na kama vile Baba alivyonipa Ufalme , name nawapa mpate kula na kunywa mezani pangu katika Ufalme wangu. Nanyi mtaketi katika viti vya Enzi mukiwahukumu kabila kumi na mbili(12) za Israeli .

UNABII UANOMHUSU PETRO

Luka 22: 31-34

Simoni, Simoni, tazama , shetani amewateka ninyi kuwapepete kama ngano. Lakini nimekuombea wewe hili imani yako isitingike.

Akamwambia , “Bwana , mimi niko tayari kuenda gerezani na ata kufa pamoja nawe.” Akasema , nakwambia ,Petro, jogoo atawika leo, ata utakapokuwa umenikana mara tatu ya kwamba unijui.

Kukomboa Afikonen (Neno la kigriki linalomaanisha “dessert”). Kipande kikubwa cha mkate, usiotiwa chache , kilichopatikana wakati wa kumega mkate (Yachatz)na utafutwa na kupatikana na watoto kisha fidia uvunjwa na inatolewa kwa wote.

Watatu katika mmoja walifichuliwa.

Yachatz 29

Luka 22:19-30

Kisha akatoa mkate, akashukuru akaumega , akawapa kusema, “Huu ndio mwili wangu unaotolewa kwa ajili yenyu. Fanyeni hivi kwa ukumbusho wangu,

Bareikh: “Neema ya Milo”

Amani yangu nakupa.

“Bareikh

Yohana 14:27-31

Amani nawaachieni , Amani yangu nawapa ; niwapayo mimi si kama Ulimwengu utoavyo . Msifadhaike mioyoni mwenyu , wala msiwe na woga . Mlisikia ya kwamba niliwaambia ; “Naenda zangu , name nitakuja kwenyu kama mungalilipenda, mngalifurahi , kwa kuwa mimi naenda kwa Baba kwa maana Baba ni mkuu kuliko mimi. Na Sasa nimekwishawaambieni kabla halijatokea ya kwamba litakapokuja kupita, mpate kuamini sitasema nanyi mengi zaidi , kwa maana yuaja mkuu wa Ulimwengu huu, wala hana kitu kwangu, bali Ulimwengu ujue ya kuwa nampenda Baba, na kama Baba alivyoni amuru , hata mimi hufanya hivyo, ondokeni , twende zetu kutoka hapa.

Kaeni Ndani yangu

Yohana 15:1-11

Mimi ni mzabibu wa kweli, na baba yangu ndiye mkulima, kila tawi ndani yangu lisilozaa yeye huliondoa , na kila tawi lizaalo, hulisafisha ili lizidi kuzaa. Ninyi mmekwisha kuwa safi kwa sababu ya lile neno nililowaambia kuifuata.

Yachatz, katika Yachatz matzon tatu (mkate wa mtu binafsi usiotiwa chachu) uliofungwa kwenye mfuko wa kitani mweupe hutolewa nje. Matzah ya kati imevunjwa vipande viwili (Hii ni kuvunja kwanza) ndogo ya vipande vilivyovunjika pamoja na Matzo mengine mawili ya awali yamefungwa tena kwenye mfuko wa kitani mweupe. Wataliwa wakati wa Sehemu ya Seder inayojulikana kama Mutzi, Matrah , ambayo ni sehemu yam lo mkuu. (Hii ni kuvunja pili) kubwa zaidi ya vipande viwili kutoka kuvunja kwanza ni siri baada ya chakula ni kumaliza huliwa kama dessert (afrikomen) katika sehemu ya Seder inayojulikana kama Tzufan (Hii ni mdomo wa tatu) Wayahudi kwa kawaida wana shida kuelezea umuhimu wa sehemu hii ya Seder wengi wanakubali hilo inawakilisha umoja (ochud) watatu katika moja wanaweza kusema kwamba inarejelea majina matatu ya Mungu katika sh'mu) (Kumbukumbu la Torati 6:4) YHWH, zolobetnu na YHVH au kwamba inarejelea wazee wa ukoo Ibrahimu, Isaka na Yakobo.

Kama wakristo ufahamu wetu wa ibada hii ni kwamba Matzos haya yanawakilisha Baba, mwana na Roho Mtakatifu wote ni wa kitu kimoja (mkate) na bila uharibifu (bila cahachu) zipo tofauti lakini kama moja (umoja, tatat katika moja kama majina matatu ya Mungu katika Sh'ma) kuvikwa kitani nyeupe kunaonyesha makazi yao ya mbinguni ambayo ni safi na takatifu wakati uungu unafunuliwa kutoka mbinguni , kipande cha kati ambacho kinawakilisha mwana (Yesu) amevunjwa ili apate kuwa mkate wa uzima (mana) kwa wale wote wanaoshiriki naye sehemu ya mkate uliofungwa ambayo ilirudishwa kwa kitani nyeupe inaelekeza kwenye ufufuo wa jua kutoka kwa wafu na kupaa mbinguni wakati wa kukamilika kwa chakula kikuu watoto hutafuta kipande cha Matzah cha hidden na wanapokipata hutuzwa. Hii inaelekeza kwa watoto (wakristo) wanaomgundua baada ya kfufuka kwake, mababa. Mstari huu unatumika mara mbili kwa sababu ya tamko la Luka katika mtari wa 20 linalosema, na katika zinaa baada ya kufa. Mimi ni mzabibu wa kweli . Hii ni kauli ya Saba ya Yesu. "MIMI NDIMI".

Ndani yangu , name ndani yenu kama vile tawi lisivyoweza kuzaa peke yake, lisipokaa ndani ya mzabibu, vivyo hivyo nanyi , msipokaa ndani yangu. Mimi ni mzabibu, ninyi ni matawi , akaaye ndani yangu mimi, name ndani yake , huyo huzaa sana, kwa maana pasipo mimi ninyi hamwezi kufanya neno lolote;

mtu asipokaa ndani yangu, hutupwa nje kama tawi na kukauka, nao huyakusanya na kuyatupa shimoni moto, nao huteketea. Ninyi mkikaa ndani yangu na maneno yangu yakikaa ndani yenu, ombeni mtakalo lote nanyi mtatendewa. Hivyo hutukuzwa Baba yangu, kwa vile mzaavyo sana, kama vile Baba alivyonienda mimi. Mimi name nimewapenda ninyi, kaeni katika pendo langu. Mkizishika amri zangu, mtakaa katika pendo langu, kama mimi nilivyozishika amri za Baba yangu na kukaa katika upendo wake. Hayo nimewaambia ili furaha yangu iwe ndani yenu , na furaha yenu iwe kamili.

Amri yangu (Yohana 15:12-17). Hii ndiyo amri yangu, kwamba mpendane kama mimi nilivyowapenda ninyi . Hakuna aliye na upendo mwingi kuliko huu, wa mtu kuutoa uhai wake kwa ajili ya rafiki zake. Ninyi ni rafiki zangu, mkitenda ninayowaamuru. Siwaiti tena watumwa kwa maana mtumwa hajui atendalo bwana wake bali ninyi nimewaita rafiki kwa kuwa yote niliyoyasikia kwa Baba yangu nimewaarifu lakini mimi niliwachagua ninyi , name nikawaweka mwende mkazae matunda, na matunda yenu yapate kukaa, ili kwamba lolote mtakalomwomba Baba kwa jina langu awapeni mwingine:.

Kuchukiwa Bila Sababu

Yohana 15: 18-25

Ikiwa ulimwengu ukiwachukia, mwajua ya kuwa umenichukia mimi kabla ya kuwachukia ninyi. Kama mngekuwa wa Ulimwengu, bali mimi niliwachagua katika ulimwengu kwa hiyo ulimwengu unawachukia ninyi, kumbukeni lile neno nililowaambia, mtumwa si mkuu kuliko bwana wake ikiwa waliniudhi mimi, watawatesa ninyi pia, ikiwa wamelishika neno langu, watawatesa ninyi pia, ikiwa wamelishika neno langu, watalishika lenu pia. Lakini haya yote watawatendea ninyi kwa ajili ya jina langu, kwa sababu hawamjui yeye aliyenituma kama dhambi yao. Anayenichukia mimi anamchukia na Baba yangu pia. Kama nisingalifanya kati yao kazi ambazo hakuna mtu mwingine aliyezifanya wasingalikuwa na dhambi, lakini sasa wameniona na kunichukia mimi na Baba yangu pia lakini wamefanya hivi ili lile neno lililoandikwa katika torati yao litimie. “WANICHUKIA , BILA SABABU”

Ahadi ya Roho Mtakatifu

Yohana 15:26 , 16:16.

Ajapo huyo msaidizi nitakayewapelekea kutoka, kwa Baba , huyo Roho wa kweli atokaye kwa Baba atanishuhudia, nanyi pia mtanishuhudia, kwa sababu mmekuwa pamoja nami . Hayo nimewaambia ili msijikwae watawafanya

mtoke katika sinagogi , lakini saa inakuja ambayo kila mtu akiwaua ninyi atadhani kwamba anatoa sadaka.

Kaeni ndani yangu, kulingana na Yesu katika Yohana 6:53-56 mwamini (hukaa) hukaa ndani ya Yesu anapokula mwili wa Yesu.

Zaburi 35: 19 na 69:4

Kombe la Nne la mvinyo 15

Baraka ya Mwisho

“Nirtzah “ 36

Yohana 17: 1-26

Yesu alisema maneno haya, akainua macho yake mbinguni, akasema Baba, saa imefika, mtukuze mwana wako ili mwanao atukuze wewe, kama vile ulivyompa mamlaka juu ya wanadamu wote, ili wote uliomba awapate, na uzima wa milele ndio huu, wakujue wewe, Mungu wa pekee wa kweli, na Yesu Kristo uliyemtuma. Nimekutukuza duniani , nikiisha kuimaliza kazi uliyonipa niifanye sasa, unitukuze mimi pamoja nawe, Baba, kwa utukufu ule niliokuwa nao pamoja nawe kabla ya Ulimwengu kuwako, jina lako nimelidhihirisha kwa watu wale ulionipa nimewapa wao, nao wakayapokea , na kufahamu kweli ya kuwa nilitoka. Wewe , na wakaamini kwamba ndiwe umenituma , na ninaomba kwa niaba yao, wala siombi kwa ajili ya dunia, bali katika wale ulionipa, kwa maana hao ni wako, na vyote vilivyo vyangu ni vyako, na vyako ni vyangu, name nimetukuzwa ndani yao. Wala mimi simo tena ulimwenguni nab ado wao wako ulimwenguni name naja kwako. Baba mtakatifu uwalinde kwa jina lako ulionipa , ili wawe na umoja kama sisi tulivyo. Nilipokuwa pamoja nao niliwahifadhi kwa jina lako ulionipa, name nikawalinda, wala hapana hata mmoja wao aliyepotea , ila yule mwana wa upotevu, ili maandiko matakatifu yapate kutimia. Lakini sasa naja kwako, na haya nayanena ulimwenguni, ili wawe na furaha yangu imetimilika ndani yao, nimewapa neno lako na ulimwengu, ili wawe na furaha yangu imetimilika ndani yao nimewpa neno lako na vulimwengu sikuombei unaotoa katika ulimwengu, bali uwalinde na yule mwovu “wao si wa Ulimwengu, kama mimi nisivyo wa ulimwengu, uwatakase kwa ile kweli , neno lao ili wote nao, wawe ndani yetu, ili ulimwengu upate kusadiki ya kuwa ndiwe uliyenituma. Nami utukufu ule ulionipa nimewapa wao, ili wawe na umoja kama sisi tu umoja, ili ulimwengu ujue ya kuwa ndiwe uliyenituma , na kuwapenda wao kama ulivyonipenda mimi. Ulionipa, uwe pamoja nami nilipo , wapate kuutazama utukufu wangu ulionipa , kwa maana ulinipenda kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu. Baba mwenye haki , ingawa ulimwengu haukufahamu lakini nilikuja na hawa

wamejua ya kuwa ndiwe uliyenituma, name nimewajulisha jina lako name, nitalijulisha, ili pendo lile ulilonipenda mimi liwe ndani yao, name ndani yao.

Halle! (Msifuni Mungu)

Mwishoni mwa ibada washiriki wanaimba Halle!”, ambayo inajumuisha Zaburi 113 hadi 118 . Soma 118:22-29).

Kikombe cha nne cha divai ni kikombe cha sifa au Tumaini (Nitawaleta mpaka nchi niliyoapa kuwapa Ibrahimu , Isaka na Yakobo, nami nitawapa , we miliki yako, mimi ndimi Bwana) pia inaitwa Kombe la Eliya na inatazamia kwa hamu utimizo wa wakati ujao wa ahadi zote za Mungu , Nirtza, Baraka ya mwisho.

Utumishi kwa Mungu . Na mambo haya watayafanya kwa sababu , hawakumjua Baba wala mimi lakini nimewaambia mambo haya ili saa yake itakapofika, mkumbuke kwamba mimi niliwaambia na mambo haya sikuwaambia hapo mwanzo , kwa sababu nilikuwa pamoja nanyi, lakini sasa namwendea yeye aliyenituma , wala hakuna hata mmoja wenu aniulizaye, unakwenda wapi? Lakini kwa kuwa nimewaambia hayo, huzuni imejaa mioyoni mwenu. Lakini mimi nawaambia iliyo kweli yawafaa ninyi mimi niondoke, asiondoke, huyo msaidizi hatakuja kwenu, naye atakapokuja atauhakikisha ulimwengu kwa habari ya dhambi , na hukumu, kwa habari ya dhambi , kwa sababu msiniamini kwa kuwa habari ya haki , kwa sababu mimi naenda kwa Baba, wala hamnioni tena, na kuhusu hukumu , kwa sababu mkuu wa ulimwengu huu amekwisha kuhukumiwa , ninayo mengi zaidi ya kuwaambia lakini ninyi yeye atakapokuja huyo Rohpowa kweli atawaongoza awatie kwenye kweli yote, kwa maana hatanena kwa shauri lake mwenyewe lakini yote atakayo yasikia atayanena , na atawapasha habari yote aliyo nayo Baba ni yangu , kwa hiyo mimi ni msaada , kwamba atatwaa katika yangu, na kuwafunulia ninyi.

Baba Anakupenda

Yohana 16: 16-33

Bado kitambo kidogo nanyi hamtaniona tena, nab ado kitambo kidogo nanyi mtaniona. Basi baadhi ya wanafunzi wake wakaambiana, ni jambo gani hili analotuambia. Bado kitambo kidogo nanyi hamtaniona nab ado kitambo kidogo nayi mtaniona, na kwa sababu mimi naenda kwa Baba? Wakasema , ni nini hiki anachosema Bado kitambo kidogo. Hatujui analosema Yesu alijua kwamba walitaka kumwuliza , akawaambia mnajadiliana kuhusu jambo hili

nililosema, bado kitambo kidogo nanyi hamtaniona? Na tena bado kitambo kidogo nanyi mtaniona? Amin, Amin , nawaambia , ninyi mtalia na kuomboleza, lakini ulimwengu utafurahi , mwanamke ana utungu wa kuzaa ana huzuni kwa sababu saa yake imefika lakini azaapo mtoto haikumbuki tena ile dhiki, kwa sababu ya furaha ya kwamba mtoto amezaliwa ulimwenguni kwa hiyo ninyi sasa mnahuzuni . Lakini nitawaona tena na mioyo yenu itafurahi , na furaha yenu hakuna mtu atakayeiondoa kwenu, na siku hiyo hamtaniuliza neno lolote Amin, Amin, nawaambia mkimwomba Baba kwa ajili yenu chochote atawapa kwa jina langu, hata sasa hamkuomba neno kwa jina langu, ombeni nanyi mtapata, furaha yenu iwe timilifu. Mambo ambayo nimezungumza nanyi kwa lugha ya mafumbo , saa inakuja ambapo sitasema nanyi tena kwa lugha ya mfano, bali nitawaambia waziwazi juu ya Baba siku hiyo mtaomba kwa ajili yenu, kwa maana Baba kwamba mimi nilitoka kwa Baba , nilitoka kwa sababu ninyi mmenipenda mimi na kusadiki ya ulimwengu tena na kwenda kwa Baba, wanafunzi wake wakasema , “Tazama sasa unasema waziwazi , wala hutumii mafumbo, sasa tunajua ya kuwa wewe unajua kila kitu, wala huna haja ya mtu kukuuliza maswali . ‘Kwa hili tunaamini kwamba ulitoka kwa Mungu. “Yesu akajibu , je sasa mnaamini ; tazama , saa inakuja , nayo imekwisha kufika , ya kutawanywa kwenu, kwenda nyumbani kwake na kuniacha mimi peke yangu, wala siko peke yangu, kwa sababu Baba yu pamoja name. Hayo nimewaambia, ili mpate kuwa na amani ndani yangu . ‘Ulimwengu mnayo dhiki, lakini jipeni moyo, mimi nimeushinda ulimwengu .

Nitzah . Baraka ya Mwisho.

Jiwe walilolikataa waashi, limekuwa jiwe kuu la msingi. Hili ni kazi ya Bwana , ni ajabu machoni petu 24 ndiyo siku aliyoifanya Bwana tushangilie na kushangilia ndani yake, yeye ajaye kwa jina la Bwana. Tunawabariki kutoka katika nyumba ya Bwana.

27 Bwana ndiye Mungu , naye ameifanya nuru yake iangaze juu yetu. Funga dhabihu ya sherehe kwa kamba, mpaka pembe za madhabahu, “Wewe ni Mungu wangu, wewe ndiwe Mungu wangu nitakusifu . Mshukuruni Bwana kwa kuwa ni mwema, kwa maana fadhili zake ni za milele.

Na baada ya kuimba wimbo, wakatoka kwenda mlima wa mizeituni

(Mathayo 26:30)

Halle

Mathayo 26: 30 na Marko 14:26

Injili zilizoundwa pamoja tunatumia hadithi isiyo na mshono, kwa ushirikiano (New American Standard Bible).

Na baada ya kuimba wimbo, wakatoka kwenda kwenye mlima wa Mizeituni .

SOMO LA 51

KUMEGA MKATE

UTANGULIZI

Katika somo lililopita tuligundua kwamba Yesu alimega mkate mara tatu wakati wa mwisho chakula cha jioni na kunywa vikombe vinne vya divai.

Katika somo hili lote tutakuwa tukiangalia umuhimu wa mkate linalotumika kurejelea sakramenti? Wakristo kwa kawaida hujua kama ushirika mtakatifu kushiriki mkate na divai kijadili kadhaa yamehusishwa na agizo hili wao ni;

Kumega mkate;

Ushirika-uhusiano wa kawaida au ushirika kati ya watu .Ushirika mtakatifu uhusiano wa kawaida au ushirika kati ya Mungu na klaumini kwa kuwa walipo wawili watatu wamekusanyika kwa jina langu inami nipo papo hapo katikati yao.

Meza ya Bwana.

Sadaka ya Bwana.

Mkate na divai.

Sakramenti takatifu-kiapo au ahadi njema.

Agane upendo au sikukuu ya upendo.

Eulogia- baraka au kuongea vizuri.

Ekaristi-neno la kigiriki lenye maana ninafurahi , shukrani. Matumizi ya neno lilitokana na Yesu kutoa sala ya shukrani kwenye 'Karamu ya mwisho'

Kusoma ya mwisho

Mathayo 26;26-29, Marko 14;22,25,Luka22;14-20

Karamu ya mwisho

Vipande vya vicha 12 uree vya mkate usiotiwa chachu[mitzala]viluivyowekwa ndaru ya kitani cha kungaa hutolewa kile cha kati kinavunjwa vipande viwili [hili ni kuvunja kwanza] vidogo vya vipande vilivyovunjika Pamoja na vipande vingine viwili vya injili vimefungwa tena katika nyeupe.Wataliwa wakati wa sehemu ya sedei inayojulikana kama Mouri,Matrah,ambayo ni sehemu ya chakula kikuu. [Hii ni mgawanyiko wa pili]kikubwa Zaidi kati ya vipande hivi viwili kinafichwa hadi baada ya mlo kumalizika. Huliwa kama dessert [afikomen]kwenye sehemu ya sedei inayojulikana kama Trafoni[Hii - ni mapumziko ya tatu] vikombe vinne vya divai kila kimoja kina jina na vipengele vyake vimeonyeshewa katika kutoka 66;8wao ni;

1]Utakaso[utakatifu]-nitakutoa chini ya mizigo ya mipango itakukomboa kutoka katika utumwa wao.

2]Hukumu [maagizo au mapigo]pia itakukomboa kwa mkono ulionyoshwa na kwa nguru kubwa.

3]Kuvuma [ukombozi]kisha nitawachukuwa ninyi kuwa watu wangu nami nitakuwa mungu wenu .

4]Eliya [sifa au tumaini]atawaleta katika nchi iliyompa kumpa ibrahimu ,braac na Yakobo, nami nitakupa iwe milki yako na mimi Bwana.

Neno sakrementi maana yake ni 'wajibu mtakatifu baadhi ya wakristo wamnapendelea neno agizo badala ya sakrementi inamaanisha 'amri ya mamlaka'.

Mlo wa mwisho chakula ambacho Yesu alikula Pamoja na wanafunzi wake

usiku ule kinaonekana kilifuata desturi sawa na ile ya pasaka ya kiyahudi iliyoanza jioni iliyofuata. Neno la mlo huu wa kitamaduni ni 'sedei' ambayo ina maana ya 'kuagiza' inaitwa hivyokwa sababu kuna mpangilio wa utumishi unafafanuliwa katika vielezi chini vinavyotia ndani jina la kiebrania la sehemu hiyo mlo wa kiibada na maelezo mafupi juu yake.

Mathayo 26;20, Marko 14;17, Luka 22;14-16. Yohana 13;1AD3, April 22, jumanne jioni [abibu/nisani 14] Siku 14 ya juma. Basi kabla ya siku kuu ya pasaka Yesu, akijua ya kuwa saa yake imefika atakayotoka katika ulimwengu Kwenda kwa Baba naye amewapenda watu wake katika ulimwengu aliwapenda hata mwisho. Saa ilipofika aliketi mezani na wale mitume Pamoja naye. Naye akawaambia nimetamani sana kuila pasaka hii Pamoja nanyi kabla ya kuteswa kwa maana nawaambia sitalia tena hata itakapotimizwa katika ufalme wa Mungu '.

Kombe la kwanza

Kiddush [Luka 22;17-18]

Maandiko ya nukuu kutoka kwa nifuateni ujumbe kutoka kwa Mungu'.

Naye alipokwisha kutwaa kikombe akashukuru akasema 'Chukueni hiki, mgwane ninyi kwa ninyi, kwa maana nawaambia, sitakunywa kabla uzao wa tangu sasa hata ufalme wa Mungu utakapokuja.

Watatu katika mmoja wafichuliwa

'Yachatz za [Luka 22;19]

Maandiko yananukuu kutoka 'Nifuate ujumbe kutoka kwa Mungu.

Pasaka hii

inarejelea pasaka ya Bwana kwa pasakaya wayahudi inayofuata jionikikombe cha kwanza wakati wa chakula vikombe vinne vya divai vinarekebishwa kwa kila mtu. Kila kikombe cha divai kilicho na maandiko ya kulipa kinadhihirisha ukombozi wa Mungu kwa watu wake. Kikombe cha kwanza cha divai ni kikombe cha sancndication au Helinca ili kukuleta kutoka chini ya mizigo ya kuponani ili akukomboe kutoka kwa utumwa Tera Christian kikombe cha kwanza cha divai kinapinga ahadi ya Mungu ya kumkomboa kutoka katika utumwa katika ulimwengu huu, akitenganisha huu kwa ajili ya Maisha ya utakatifu wa kiddush, maombi ya kubuniwa au kutumwa kwa siku ya sikukuu baraka ya kawaida inaweza kuwa umebarikiwa ee Bwana Mungu wetu mbali

na yeye au ambaye mavumbi ya mzabibu yachats. Huko tachate ,wenzi watatu ndo walikuwa na mkate isiyo ya kawaida iliyotiwa kwenye kukumbatia kwa kitani nyeupe hutolewa nje.

Matzah ya kati huchoma vipande viwili [hili ni kuvunja kwanza]ndogo ya vipande kuvunjwa Pamoja na matzos mengine mawili ya awali yamefungwa tena kwenye mfuko wa kitani nyeupe wataliwa wakati wa sehemu yasedei inayojulikana kama motzi ,Matzah ambayo ni sehemu ya mlo kumalizika.Huliwa kama dessert [afikomen]katika sehemu ya sedei inayojulikana kama izufun[hii ni sehemu ya tatu] wayahudi kwa kawaida huwa na ugumu wa kueleza umuhimu wa sehemu hii ya sedei. Wengi wanakubali kwamba inawakilisha umoja [ekhad]tatu kwa moja .Wanaweza kusema kwamba inahusu majina matatu ya Mungu katika shima kumbukumbu la torati6;4]THWH,Elohyenu na THVH au kwamba inarejelea wazee wa ukoo .Ibrahimu,Isaka na Yakobo.

Kama wakristo ufahamu wetu wa ibada hii ni kwamba Matzos tatu zinawakilisha uungu .Baba ,mwana na roho mtakatifu .Wote watatu ni wa kitu kimoja[mkate] na bila uharibifu [usiotiwa chachu]zipotofauti lakini kama mojamoya ,tatu katika moja kama majina matatu ya Mungu kitani nyeupe kunaonyesha makao yao ya mbiguni ambayo ni safi na takatifu.Wakati uungu unafundiswa kutoka mbiguni kipande cha kati kinachowakilisha mwana [Yesu]kinavunjwa ili yeye apate kuwa mkate wa uzima [mana]kwa wale wote wanaoshiriki naye.Sehemu ya mkate uliovunjwa ambayo ilirudishwa kwenye kitani nyeupe inaonyesha ufufuo wa mwana kutoka kwa wafu na kupaa mbiguni .Wakati wa kukamilika kwa chakula kikuu cha Watoto hutafuta kipande kilichofichwa cha Matzah na wanapo kipata hutuzwa .Hii inaelekeza kwa Watoto [wakristo wanaomgundua baada ya kufufuka kwake].Mababa[wayahudi]kimsingi watamshiriki katika kuja kwake kuja mara ya mili.

*kombe la pili   *maggia

*kombe la

tatu.

*Motzi matzah

Mathayo26;26-29,Marko14;22-25

Dondoo za maandiko kutoka 'Nifuate ujumbe kutoka kwa Mungu'na walipokuwa wakila Yesu akatwaa mkate na baada ya kubariki

.Akakimega,akawapa wanafunzi wake akasema'Twaeni huu ni mwili wangu [mt26;27]kisha akatwaa kikombe akawashukuru akawapa akisema kunyweni ,ninyi nyote kwa maana hii ni damu yangu ya agano,imwagikayo kwa ajili ya wengi kwa ondoleo la dhambi .Lakini nawaambieni sitakunywa tena uzao huu wa mzabibu tangu sasa hata siku ile nitakapo kunyweni Pamoja nanyi katika ufalme wa Baba yangu.

Mazungumzo ya jedwali 'shulhan oreikh

Afikomen au

afrikomens

Trafun 220[Luka 22;19]

Nukuu za maandikio kutoka 'Nifuate ujumbe kutoka kwa Mungu kisha akatwaa mkate akashukuru, akaumega.akawapa akisema Huu ni mwili wangu unaotolewa kwa ajili yenu fanyeni hivi kwa ukumbusho wangu

Kombe la nne21

LUKA22:20

Nukuu za maandiko kutoka kwa 'Nifuateni ujumbe kutoka kwa Mungu.Akakitwaa kikombe baada ya kula akisema kikombe hiki kinachomiminwa kwa ajili yenu ni kipya agano katika damu yangu.

AMRI

Chukua hiki na ushiriki ninyi kwa ninyi .

Fanyeni hivi kwa ukumbusho wangu.

Kombe cha pili cha divai mi kikombe cha hukumu ya maagizo kwa wakristo hadithi ya pasaka ni injili kwa maneno mengine jinsi Yesu alivyonyoesha mikono yake msalabani ili kuwakomboa 213 Maggid.

Kusimulia hadithi ya pasaka jinsi Mungu anayowakomboa watu wake kutoka utumwani na kuwapeleka kwa nchi ya ahadi.

216 kombe la tatu, Kikombe cha tatu cha divai ni kikombe cha Baraka au

ukombozi (Ndipo nitafanya) kuchukua kwa watu wangu nami nitakuwa Mungu wenu.

Motzi Motzi vipande viwili vya asili vya mkate usiotiwa chachu na kipande kidogo kilichohifadhiwa kutoka kwa kuvunja kwanza (Yachate) hutolewa, tena kuvunjwa na kusambazwa kwa wote. Shulhan Oreikh wakati wa kula mlo mkuu, washiriki wanaweza kuutumia kama wakati wa kijamii au kwa 219 Afikomen majadiliano ya mandhari ya sedei. Afrikomens Zaidi yote ni maneno ya kigiriki, Afrikomen inamaanisha ya dessert wkati afrikomens inamaanisha anakuja mmoja.

Tzafun kipande kikubwa cha mkate usiotiwa chachu, kilichopatikana wakati wa kumega mkate kwanza (yachate) na kufichwa jinatafutwa na kupatikana na Watoto kish ana fidia kuvunjwa na kusambaziwa kwa wote.

Kombe la nne cha divai ni kikombe cha sifa au tumaini, kitawaleta mpaka nchi niliyoapa kuwapa Ibrahimu, Isak ana Yakobo, nami nitawapa uwe mmliki yako, mimi ndimi Bwana) Kinaitwa pia kombe la Eliya na hutazamia kwa hamu utimizo wa wakati ujao wa ahadi zote za mungu.

Twaeni mle huu ni mwili wangu,

Kunyweni kutoka humo nyinyi nyote

Somo mwili na damu

Somo- mwili na Damu Yesu

Aliwafundish wanafunzi wake kuhusu maana ya Kiroho ya kuwasiliana na Mungu. Maafizo aliwafundisha wanafunzi wake walicha Imani wale waliosalia walichanganyikiwa na kushindwa kuelewa maana yake hadi baaada ya kusulubishwa kwake.

Yesu alisema mimi ndimi mkate wa uzima, Babba zenu walikula Manar kule jangwani wakafa, hki ndicho chakula kishukacho kutoka mbinguni ili mtu akile wala asife. Mimi ndimi aliye hai. Mkate ulishuka kutoka mbinguni, mtu akila mkate huu ataishi milele na mkate nikautoa kwa ajila ya uzima wa

ulimwengu na mwili wangu basi wayahudi wakaanza kunishana nao kwa wao wakisema awezaje mtu huyu kutupa sisi mwili wake tuuchukue (Yohana 6:48-52)

Baada ya kusikia hoja zao, yesu anasisitiza hija yake, Amini Amini nawaambia msipoyasikia mwili wake mwana wa Adamu na kuinywa damu yake uoano uzima wa milele nami nitamfufua siku ya mwisho kwa maana mwili wangu ni chakula cha kweli na damu yangu ni kinywaji cha kweli, aulaye mwili yangu na kunywa damu yangu hukaa ndani yangu nami ndani yake (Yohana 6:53-56)

Baada ya kusikia mafundisho ya Yesu wengi wa wanafunzi wake waliacha Imani

Kama vile Baba aliye hai alivyotuma nami naishi kwa ajili yangi, kama baba walivyokula, wakafa, yeye aulaye mkate huu ataishi kwa ajili yangu. Usihi milele hayo aliyasema katika sinagogi alipokuwa akifundisha huko Kapenamu, basi wengi katika wanafunzi wake waliposikia walisema maneno hayo ni magumu, ni nani awezaye kusikia? Lakini Yesu alijuwa kuwa wanafunzi wake wananungunika kwa ajili ya hayo akawaambi je! Roho dnyeye ataye uzima mwili haufi kitu, maneno hayo niliyowaambia ni roho nani uzimalakini wako baadhi yenu wasioamini "Maneno" Yesu inarejelea kuwa roho na uzima ni "Aulaye mwili wangu na kuinywa damu yangu, anakaa ndani yake mimi nami ndani yake" kwa maana yesu alijua tangu mwanzo ni nani wasiomani nani nani atakaye msaliti. Naye alikuwa akisema kwa sababu hiyo nimewaambia ya kwamba hakuna mtu awezaye kuja kwangu isipokuwa amejaliwa na Baba, kutokana na hili wengi na wanafunzi wake waliondoka na hawakuwa wakitembea naye tena (Yohana 6:57-66)

Watu wenye nguvu wanaofanya masomo, wengi wa wanafunzi wa Yesu walichukiwa na kuchikuziwa na pendekezo lake kwama walijityaki kula chakula cha mwili na kuinywa damu ayek ili kuushiriki uzima wa milele. Wapingeni sio wayahudi walitenda

Kulingana na yesu Muumini hukaa ndani ya Yesu anapokula mwili wa yes na Yesu hukaa ndani ya muumini wakati muumini anapokunywa damu ya yesu.

Maneno yesu anarejelea kwa roho na uzima yeye aulaye mwili wangu na kunywa damu yangu hukaa ndani yangu name ndani yake.

Ulaji nyama, uhakika wa kwamba kulikuwa na katazo na kutokula damu katika sheria ya Musa ulizuia kuelewa kwa maana ya kiroho amabyo alikuwa akiwapa ufafnuzi wa kazi wa Cambasalin ni mazoezi au mchakato wa kufanya wanaume wenye nguvu watu wa kale wangekula nyam ana kunywa damu ya mtu aliyekufa ili kushiriki katika bguvu zake, utakatifu, hekima na Tabia. Wale walio na uwezekano mkubwa wa kuliwa baada ya kifo cho walikuwa mashujaa, watu watakatifu, mabikira na wazazi, mlo huo ulihusisha kiasi kidogo tu cha nyam ana damu, si ulaji wa mwili mzima. Pia ilizoeleka kwasiliana na kwa njia takatifu tun a marehemu. Dhana hizi zilikuwa zimenea sana hivi kwamba watu wengi waliamini kwamba wakristo walikuwa walaji nyama kwa sababu walikula mwili na damu ya Bwana wao Yesu Kristo, na katika maana ya kiroho walikuwa sahihi. Kanisa la Kwanza liliamini kwa Imani kwamba kushiriki mwili (mkate) na damu (Divai) ya RKisto kiliwafanya kuwa na nguvu ficho. Pia waliamini kwamba walikuwa wakishiriki katika nguvu, utakatifu hekima na tabia y amola wao, kwa hakika kuunganishwa kwao kwake kulikuwa njia ya ushirilia mtakatifu kwamba wanakaa ndani yake naye ndani yao

Imani na Maisha yao ya mamobi yaliimarishwa kama vile Yesu alivosema “Kaeni ndani yangu nami ndnai yenu” kama vile Tawi lisvyoweza kuzaa pekee yake ispiokuwa ndani ya mzabibu nanyi msipokuwa ndani yangu. Mimi ni mzabibu nyinyi ni matawi, akaaye ndani yangu, ndani yangu nami ndani yake, huyo huzaa Sanaa, maana paispo mimi nyinyi hamwezi kufanya neno lolote, mtu asipokuwa ndani yangu hutupwa nje kama tawi na kukauka nao huyakusanya na kuyatupa motoni na kutekea. Nyinyi mkikaa ndani yangu, na maneno yangu yakikaa ndani yenu ombeni mtaka;o loote nanyi mtatetendewa hivyo hutukuzwa baba yangu kwa vile mzaavyo san , kuwa wanafunzi wangu (Yohana 15:48)

UFAHAMU WA SOMO - KIROHO YESU

Alijua alichokuwa akiwaambia wanafunzi wake wafamye na kwa nini walliudhika . sheria ya Musa alisema waziwazi kwamba mtu angekataliwa

mbali na ushirika wa Israeli na Munngu angekuwa dhidhi yake ikiwa wangkula damu yoyote.

Kwa maana uhai wa mwili katika hiyo damu nami nimewapa nyiyni hiyo damu huu ya madhahabu ili kufanya ypatanisho kwa ajili ya nafsi zenu, kwa kuwa ni hiyo damu ifanyayo upatanisho kwa ajili ya nafso zeno. Kwa kuwa hiyo damu ifanyayo upatanisho kwa sababu ya uhai. Basi nikawaambia wana Israeli, mtu alaye yeyote miongoni mwenu asile dama wala mgeni akaaye kati yenu asile damu, ataliwa, aramwaga damu yeyote na kufunika kwa udongo kwa maana uhai wa kila mwenye mwili, damu yake ni Pamoja na uhai wake basi nikawaambia wana wa Israeli, msile damu na nyama yoyote kwa kuwa uhai wa kila mwenye mwili ni dame yake, yeyote atakayetiliwa mbali (Mambo ya Walawi 17:11-14).

Yesu alijua vizuri yale ambayo Mungu alisema, kwamba uhai ulikuwa katika damu na kwamba uhai ungeweza kuhamishwa kupitia kula dami. Ndiyo maana mungu alikataza ulaji wad amu , kwa kuwa wanadamu wangechukua tabia zinazotolwaa nayo, hata hivyo, Yesu si ndege au mnyama bali ni Mwana wa Mungu Aliye Hai. Yeye ndiye Kristo mtakatifu wa kumpendeza Baba yake katika mambo yote, mtiifu hata kufa. Haya ndiyo Maisha anayotaka kutupa. Yesu alifanya kula mwili wake na kunywa damu yake kwa agizo akijua kwamba alikuwa akiwapa roho na uzima kupitia vitu vya asili, washiriki wangkuwa wanachukua tabia za Maisha yake.

Somo mtazamo mitatu mikuu ya ushirika mtakatifu ingawa haijulikani hasa mtazamo wa kimafundisho wa wakristo wa maema ulikuwaje waliamini kwa Imani kwamba walikuwa wakishiriki mwili na damu ya Bwana Yesu Kristo na hilo lilipelekewa waumini kuwashutumu kwa kula nyama za watu. Hivi sasa Wakristo wengi wanadhikilia moja ya mitazamo mitatu iliyoyorotheswa hapa chini ubadilishaji mkate na Divai hubadilisha kwa damu halisi ya mwili na Dmau ya Kristo ingwa huonekani halisi kwa Mkate na Divai kbaki. Dhan hii ilidhirishwa na kanisa katoliki la Roma katika Mpango wan ne wa Lateran mwaka 1215 AD. Huu ndio mtazamo wa kihistoria wa kanisa na ulikabi hivyo kwa mika 11500 ya kwanza hadi matengenezi ya Kipotestanti

Consubstanation – Mkate unabaki kuwa mkate, na divai inabaki kuwa divai, lakini mwili na damu ya Yesu ko ndani na chini ya mkate na Divai kwa mameno mengine mkate, Divai, Mwili n na damu huchanganyika Pamoja. Martin Luther alianzisha dhani hii katika 1319BC

Ukumbusho pekee – mkate na divai ni ishara tu kulinganina maneno fanyeni hivi kwa ukumbusho wangu Zwingli alianzisha maoni h haya taoya 1520 BK akijibu baadhi ya watu wa wakati wake ambao walipata wazo la kula nyama ana kunywa kukeea damu

SOMO – MAGEUZI YA SAKRAMENTI

Ushirika wa Sali ulitolewa kila siku, kanisa katoliki bado linaitwa asubuhi na jioni siku saba kwa juma

Kuna mahitaji matatu ya kushiriki katika kupokea ushirika ubatizo

IMANI

Mistari unaolingani na mapenzi ya Yesu Kristo, hili kwa kawaida hutimizwa kwa kujitafakari na kuungamana dhambi za mtu. Maana kila alaye na kunywa, hula na kunywa hukumu kwa nafsi yake mwenyewe asipohukumu mwili kwa haki kwa sababu hii wengi miongoni mwenu ni dhaifu na wagonjwa na hesabu yao wamelala usingizi lakini ikiwa tunajiona sawasawa hatupaswei kuhukumiwa Pamoja na ulimwengu, ndugu zangu mkutanikapo mpate kula, mgonjaneni ,mtu akiwa na njaa na ale nyumbani kwake ili msikutane Pamoja kwa ajili ya hukumu (1 Wakorintho 11:26-34)

Ushirika

Unawaunganisha waumini wao kwa wao je si mkate tuumegai ni ushirika wa mwili wa Kristo kwa kuwa kuna moja mkate sisi tulio wengi tu mwili mmoja kwa maana sisi sote twapokea sehemu ya ule mkate mmoja (1 Wakorintho 10”16-17)

Uumbajiwa zaburi 34 uliambatana na Sakramenti kuanzia karen ya 4, siku baada ya siku waliendelea kwa nia moja ndani ya hekalu na kuumeza mkate katika nyumba hito (Matendo 2:46) kikombe cha Baraka kilikuwa kikombe

cha taty ambacho yesu alikunya kwenye karamu ya mwihso anaelekeza kwenye kutoka kisha nitacukua mimi na watu wangu tutakuwa Mungu wako kwa Kiebrania baraka huanzia na Barukh Attah Adonai au “Bwana asifiwe na kile ambacho mtu huyo anashukuru kwa ajile yake”

Nitamhimidi Bwana kila wakati sifa zake zi kinywani mwangu daima, nafsi yangu itajisify katika Bwana wanyenyekevu wasikia na kutufurahia, mtukuzeno bwana Pamoja nami. Na tuliadhimishe jina lake Pamoja nakumfuata Bwana. Akanijibu, akaniokoa na hofu zangu zote. Walimtazama wakangaa wote nyuso zao hazitaabika milele maskini huyo alilia na Bwana akamskia akamwokoa na taabu zake zote.

Malaika wa Bwana hufanya kituo, akiwazungumzia mchao hawatopungukuwa na kitu. Wana simba hupungukiwa na njaa bali wamfuatao Bwana hawatakosa neno jeam. Njoooni enyi Watoto mnisikilize, kumcha bwana ni nani mtu atamaniye uzima apendaye wingi wa kusmea hila. Jiepushe na wovu utende mema, utafute amani na uitafute macho ya Bwana huwaelekea wenye haki hulia na Bwana akasikia naye huwaponya na taabu zao zote. Bwana yu Karibu nao waliovunjika moyo na walipondoka roho huwaokoa. Mateso a mwenye haki ni mengi lakini Bwana humtoa katika hayo yote huifadhi mifupa yake yote, hakuna hata mmoja wao aliyevinjika . na wale wanaomchukia mwadilifu watahukumiwa. Bwana huwakomboa watumishi wake na hakuna hata mmoja wa wale wanaomkimbilia yeye akahukukumiwa (Zaburi 35:5) divai inayotumiwa katika ushirika ina rangi nyekundu ina kuifanya ionekane kama damu

Hapo awali divai ilikuwa imechacha

Mazoea ya kutumia maji ya Zabibu hayakuja katika mitindi hadi mwishoni mwa matengenezi ya Kiprotestanti yesu alikunywa Divai isio maji ya Zabibu ingawa maji ya Zabibu bado tunda la Mzabibu.

Maji wakati Fulani yaliongezwa kwa Divai tangu maji na damu vilitoka ubavuni mwa Yesu.

Mkate huo kwa kawaida haukuwa na Chachu.iliwakilisha ukweli kwamba ndani ya Krsito Yesu hakuna mfumo wa uharibifu. Mkate usiotiwa chachu kwa kawaida huwa na mistari na kutobolewa. Alichomwa kwa ajili ya makosa yetu na kwa kuoigwa sisi tumepona (Isaya 53:5-10) Zaidi.

Mkate uliita “MWenyeji” kwa sabu ulikuwa na uwepo wa Kristo. Neno la Kiyunani Hostia linamaanisha dhabihu ambayo inamtambulisha kristo kama dhabihu yetu

Komunyo ilichukuliwa kwa kawaida katika hali ya kupiga magoti mkao wa utumwa

Kadri wakati unvyopita mikutano ya Kikristi ilizidi kuwa rasmu nay a Kidesturi kushiriki mlo wa ushirika sala na mafundisho kwa kuwa ushirika ulitolwa karibu na mwisho wa mikutano, neno Misa lilianza kutumiwa kufikia Karne ya 6 limetokana na neno Missa ambalo maana yake ni kuondoa (kwa mfano mwishoni mwa ibada)

Tangu mwanzo wa “Enzi za kati hadi hivi karibuni mapadre wa kikatoliki waliweka waliweka mkate kwa lugha ya wawasiliani zoiezi hili lilianza wakati baadhi ya wawasiliani walikuwa wakihifadhi sehemu ya mkate kama hizi ya bahati nzuri badala ya kuja.

Katika mfaguso wa Konstatine mwaka wa 1416BK, kanisa katoliki lilikataza kikombe cha akili

Somo Maisha ya kubadilishwa, yesu alishughulikia masual ya kiroho ya ushirika mwanzoni mwa huduma yake alipogeza maji kwa divai. Nimesumbuliwa pamoja na kristo (unaofananishwa na ubatizo wa maji) wala si mimi tena ninayeishi bali Kristo yu hai ndani uangu, akifananishwa na Divai ya ushirika na uhai nilio nao sasa katika mwili ninaishi kwa Imani katika mwan wa Mungu ambaye alinipenda na kujitoa kwa ajili yangu.(Galilaya 2:20) Yesu alitumia Mitungi suta mikubwa ya maji ambayo umekwa kando ka ajili ya utakaso, sufuria inawakilisha chombo cha kitu Fulani, katika maandiko yote, wanaume wanjulikana kama vyombo (Vyombo, Sufuria , Nyumba, Mahekalu, Viriba vya Mrinyo, Makaburi Meupe yaliyoshwa N.I) chombo hicho ni muhimu lakini hakilinganishwa kwa njia yoyote na yaliyomo ambayo

chombo hicho wakati Sufuria ya utakaso ilijazwa na maji (iliyozamishwa ndani au kubatizwa) ikawa muhimu kwa utakaso wa wengine.

Yesu alikuwa akionyesha kwamba utakaso wa kweli ungekuja kwa damu, Maisha ya kubadilisha na kujazwa na roho mtakatifu na kwamba matokeo yangeleta furaha kubwa. Mabadiliko katika yaliyomo ya sufuria ya utakaso inaonyesha mabadiliko katika asili ya mtu binafsi. Maji hayangemiminiwa tena bali roho mtakatifu hata siku ya mwisho siku ile iliyo kuu ya siku kuu. Yesu akasimama akapaza sauti yake akisema kama yeyote anayeona kiu, na aje kwangu na anywe yeye aniamniniye, kama vile maandiko yalisema mito ya maji yaliyo hai itatirirka kutoka ndani yake lakini hii alinena juu yar oho ambaye wale waliomini watampokea, kwa roho ilikuwa jaijatilewa nado kwa sababu Yesu alikuwa hajatukuzwa(Yohana 7:37-39) Mvinyo huleta mabadiliko katika tabia ya mtu, vinywaji vya pombe ni wakati mwingine inajulikana kama roho, kwa sababu ya mabadiliko ambayo hutoa katika yabia ya mtu

Wanafunzi walipojazwa na roho mtakatifu walishutumiwa kwa wamelemewa. Hiti,isho la kiroho la miujiza kule kama ni kwamba, masufuria ya utakaso(wanaume) ambayo yalikuwa yamejazwa(kuzamishwa au kubatizwa) kwa maji ya utakaso.yangebadihishwa ndani (iliyojaa roho) na kisha kumwaga ili kulea mabadiliko kwa wengine.

MZIZI YA SOMO BIBILIA

Matumizi ya mkate na Divai yanaweza kufuatliwa hadi kwa Abrahamu baada ya Hus (Abramu) kurudi kutoka kwatika kushindwa kwa Kedoslomeni na wafalme waliokuwa Pamoja naye, mfalme wa Sodoma akatoka ili kumlaki kwenye bonde la Shawe (yaani, bonde la mfalme). Melkizedeki mfalme wa salemu akaleta mkate wa Divai, sasa alikuwa kuhani (Yohan 2:1-11)

Wamoulimbishwa Pamoja na Kristo mfano wa ubatizo wa maji wala si mimi tena ninayeishi bali Kristo anaishi ndani yangu(Inafonanishwa na divai ushirika) nae niliyo nayo sasa katika mwili, ninaishi katika Imani ya mwana wa Mungu ambaye alinipenda akatoa nafsi yangu kwa ajili yangu (Wagalatia 2:20) siiku ya sita vipimo vyake msingi vya wakati vinaweza kuonekana kwa

nambari sita (Sekundo 60 kwa dakika, 60 kwa saa 24 kwa siku na mize 12 kwa mwaka)]

Vipimo vyake msingi va kupima kijiometri vinaweza kugawnya kwa sita (Digri 360 mwaka) mduara, digrii 90 katika pambetatu ya kulia. Na hivi karibuni Zaidi mifumo ya ujuzi wa mwanadamu inategema nambari ya sita, mafundi wa Kompyuta wanasema a6 ni tangokamili ya Kompyuta compilers hufanya kazi kwnye mfululizo wa 6 core, inaruhus kubadilisha mwelekeo was aa hadi kufanya shughuli za kubadili viini 6 hufanya kazi kwa kushirikiana na 60 uhamishaji mawa 6 sawa na herufi moja au binti moja ya utulifu. Formula ya mfumo huu 15-660 wa mungu aliye juu sana akambariki akasema abarikiwe Abram wa Mungu aliye juu Zaidi, mumiliki wa mbingi nan chi na ahimidiwe mungu aliye juu Sanaa ambaye amewatia adi zako mkononi mwako mwako. Naye (Abramu akampa sehemu ya kumi na vitu vyote) mwanzo 14:17-20 kulingana na maandiko Melkizedeki alikuwa mfalme wa haki na mfalme wa amani (Waebrania 7:2) hili linatokana na jina lake cha cheo chake, jina lake lilikuwa Melkizedeki (Melkizedeki maana yake mfalme na zedeki inamaanisha haki) cheo kilikuwa mfalme wa Saken (Shalom) kumaanisha amani kwa kuwa alikuwa mfalme wa uadilifu na amani ilimaanisha kwamba alikuwa na mamlaka juu ya mambo hayo mawili kwa jiyo alikuwa na uwezo wa kutoa haki na amani kwa yeyote kama yeye.

Melkizedeki alimpa ibrahimu haki yake na amani kupitia zawadi ya mkate (haki) na divai (amani) kisha alisema baraka kwa Ibrahimu aliheshimiwa sana kwa zawadu na Baraka za Melkizedeki hata akampa Melkizedeki sehemu ya kumi ya vitu vyote ambayo mungu alimpa (Ngara za mfalme wa kidunia waliotekwa)

Kulingana na Zaburi 110:4 na Waebrani 5,6 yesu ni kuhani milele baada ya utaratibu wa Melkizedeki na . katika kitabu cha Waebrania, Yesu anatajwa kuwa kuhani mkuu a utaratibu huo mara kumi na tano. Hii ina kubwa kuhusiana na mkate na Divai

Utaratibuwa Melkizedeki ni Kuhani waw a kifalme wa mkuu wa utratibu ulikuwa mfalme, Melkizedeki alikuwa mfalme wa haki na mfalme waa amani. Yesu akiwa kuhani mkuuu wa utaratibu huo anaweza kutoa haki na amani

kupitia sehemu za mkate na divai kwa njia ile ile kama Melkizedeki alivyofanya katika mlo wa jioni wa mwisho, Yesu krsito alionyesha kwamba aliwakilisha mwili wake na divai yake, damu. Wakristo kama washiriki wa vipengele hivi wanaweza kushiriki katika haki ya Kristo na amani. Miaka mia nne baada ya Ibrahimu kukutana na Melkizedeki tunaona mkate na Divai uso tena wakati huu mwa chini ya uongozi wa Mungu anaifanya kwa sadaka ya ushirika kwa Mungu

MATOLEO YA UKUHANI WA WALAWI

Mfumo mzima wa utoaji wa dhabibu katika Israeli ulikuwa kwa kusudi la kuwa katika ushrika (uhusiano au ushirika) na mungu sadaka zilianguka katika Makundi mawili

Zile zilizorejesha ushirika na mungu

Zile zilizochukuliwa katika ushirika na Mungu kwa sababu dhambi iliteneganisha watu nwa kuwa na uhusiano na mungu sadaka zilizorejesha ushirika (uhusiano au ushirika na mungu) zilizotolewa kwanza.

Sadaka mbili zilirehjesha ushirika na mungu

Dhambi y kudumu kwa ajili ya wanadamu

Kumbuka hakuna sadaka kwa ajili ya dhamu zinazofanywa kwa kukusudia(udhalimu wa kukusudia. Aina hii ya dhambi inahitaji toba na badiliko la mitazamo iliyofanya iwezekane kwa mkosaji kuasi mapenzi ya Mung ukes mfano waebrania 10:26 inasema kwa maana tukiendela kutenda dhambi kusudi baada ya kuupokea ujuzi wa ile kweli haibaki tena dhabihu kwa ajili ya dhambi kosa, kwa ajili ya makosa dhidhi ya wengine kwa kutojua (malipo laizima yafanywe)

Sadaka tano(za kawaida) zilitolewa kwa ushirika na mungu

Kuteketezwa, hii ni dhabihu ya ibaada au huduma na ilitolewa mara mbili kula siku mara moja asubuhi na mara moja jioni

Amani – ni dhabihu ya shukrani na sit ana sdaka ianweza kuletwa wakati wowote. Nyama – ingawa sadaka hii inaitwa sadaka ya nyama kwa hakika hii

sadaka ya nafaka na inajumuishwa kushiriki mkate, kwa kawaida usiotiwa chachu, kumwabudu mungu na kutambua utegemezu kwamili kwa Mungu kwa mahitaji ya mtu kila siku ililetwa kwa Pamoja matolea ya kuteketezwa amani na vinywaji(Mkate na Divai)

Kunywa inahusu kumwagwa kwa damu kama divai, kama toleo kumwabudu mungu na kutambua utegemezi kamili wa Mungu kwa mahitaji ya kila siku. Ililetwa Pamoja na sadaka za kutelelezwa amani na vinywaji (Makate na Divai)

Uvumba – hii ni Dhabihu ya maombi na inafanywa mara mbili kila siku, mara moja asubuhi ma mara moja jioni

MASOMO

Matoleo ya Ukuhani wa Kifalme

Kulingana na Petro 2:9 , Wakristo ni washiriki wa ukuhani wa kifalme, taifa takatifu watu wa Milki ya mungu. Mpate kuzitangaza Fadhili zake yeye aliyewaita mtoke gizani mkaingie katika nuru yake ya ajabu makuhani kwa mfano wa melki ;Zedeki inaposwa kuwa inatimiza matakwa ya ofisi yetu kwa kuleta matoleo yanayofaa ya kila siku imara moja asubuhi na mara moja jioni. Masomo- matoleo ya ukuhani wa kifalme.

Kuligana na 1petro2;9, Wakristo ni washiriki wa ukuhani wa kifalme taifa takatifu watu wa milki ya Mungu mpate kuzitngaza Fadhili zake yeye aliyewaita mtoke gizani mkaingie katika nuru yake ya ajabu makuhani kwa mfano wa Melki zedeki inapaswa kuwa inatimiza matakwa ya ofisi yetu kwa kuleta matoleo yanayofaa ya kila siku ambayo yalifananishwa na ukuhani wa walawi.

Kurejesha ushirika na sadaka za Mungu hutolewa kwanza dhambi .Tukiziungama dhambi zetu .Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu na kutusafisha na udhalimu wote[Yohana1;9]. Uganisho la dhambi dhidi

ya Mungu

Hatia -basi ukileta sadaka yako madhabahuni na huku ukikumbuka ya kuwa ndugu yako ana neno juu yako iache sadaka yako mbele ya madhabahu uende zako ,basi ungameni dhambi zenu ninyi kwa ninyi ina kuombeana ili mpate

kuponywa [Yohana 5;16]maungamo ya dhambi dhidi ya wengine.

Kwa ushirika na Mungu sadaka hutolewa pili kwa hiyo ndugu zangu na wasihi kwa huruma zake Mungu mtoe dhahibu miili yenu iliyo hai takatifu ya kumpendeza Mungu ndiyo ibada yenu yenye maana [warumi 12;1]kuwa wa huduma kwa Mungu .

Urumba- Malaika mwingine akaja akasimama mbele ya madhabahu ana chetezo cha dhahabu na mengi akapewa ubani ili autie Pamoja na maombi ya watakatifu wote juu ya madhabahu ya dhahabu iliyo mbele ya kiti cha enzi moshi wa ule urumba ukapanda juu Pamoja na maombi ya watakatifu kutoka mkononi mwa huyo Malaika mbele za Mungu[ufunuo 8;3-4]maombi kwa Mungu.Amani -ingieni malangoni mwake kwa kushukuru na nyua zake kwa kusifu mshukuruni lihimidini jina lake[zaburi100;4]sifa na shukrani za Mungu.

Nyam ana vinywaji [mkate na Divai]kwa maana mimi nalipokea kwa Bwana Yesu usiku ule alitolewa alitwaa mkate na alipokwisha kushukuru akaumega akasema huu ndio mwili wangu ulio kwa ajili yenu fanyeni hivi.

Neno la kiebrania linalofafsiriwa 'kawaida'ni Yamidi amabalo humaanisha milele au yenye kuendelea sadaka hizi inajumuisha matoleo mawili ya kurejesha ushirika na Mungu ya dhambi [dhambi za kutojua yaw engine] na sadaka tano zinazotolewa kwa ushirika za Mungu .

Kwa ukumbusho wangu kwa njila ile ilea LITWAA kikombe baada ya kula akisema kikombe hiki ni agano jipya katika damu yangu 'fanyeni hivi kila mnywapo kwa ukumbusho wangu'Maana kila mwalapo mkate huu na kukinywa kikombe hicho mwaitangaza mauti ya Bwana hata ajapo[1wakorintho

11;23-26]haki na amani ya Mungu

MAJADILIANO YA KIKUNDI

1]Ni nini kinachoupa mwili nguvu kuendeleza maishz yake?[chakula na maji]

2]Unahitaji mara ngapi?[kila siku]

3]Ni nini kinachoipa nguvu na nguvu kwa roho yako ili kudumisha Maisha yake?[mwili na damu ya Yesu Kristo

4]Unahitaji mara ngapi?

SOMO LA 52

PENDANENI

KIKUNDI CHA KUVUNJA BARAFU

1. Taja Rafiki yako mmoja
2. Nini kinawafanya kuwa rafiki yako
3. Urafiki ulianzishwa vipi

UTANGULIZI

Yesu alipokuwa na wanafunzi wake kwenye karamu ya mwisho alisisitiza umuhimu wa kupendana. Marejeleo ya mtu na mwenzake yanarejelea tu wanafunzi wengine wa yesu, kwani alikuwa akizungumza na wanafunzi wake tu.

KUSOMA MAANDIKO

Yohana 13:12-17, 34-35, 13:12-17

Yesu anaosha miguu ya wanafunzi wake

Yohana 13:2-17

Maandiko kutoka *“Fuata Ujumbe kutoka kwa Mungu”*

Wa wakati wa chakula cha jioni ibilisi tayari amekisha kutia moyoni mwa Yuda Iskarioti mwana wa simoni ili amsaliti, Yesu akarudi kwa Mungu, akainuka kutoka kwenye chakula cha jioni, akaweka kando vazi lake na kuchukua taulo, akajifunga kiunoni kisha akatia maji katika bakuli, akaanza kuwaosha wanafunzi wake miguu, na kuipangwa kwa kile kitambaa alichojifungua, ndipo akafika kwa simoni Petro Yesu akamwambia, “Bwana, We we wanosha miguu yangu”, Yesu akajibu akamwambia, “Nifanyalo wewe hujui sasa, lakini utaekewa baadaye, petro akamwambia “Hutanosha miguu kamwe!” Yesu akamjibu “Nisipokuosha huna sehemu nami” Simoni Petro akwamwambia “Bwana wala miguu yang utu ila na mikono yangu na kichwa pia. Yesu akamwambia “Yeye aliyekwisha kuoga huna haja ya lutawadha miguu tu , lakini yu safi basi”. Alipokwisha kuwaosha ada zao, na kuyatwa mavazi yake na kuketi tena penye uwezo akawaambia, Je! Mnaniita mwalimu na Bwana, new unasema kweli kwa maana ndivyo nilivyo, basi ikiwa mimi niye bwana na mwalimu nimewatawadha miguu imewapasa vivyo kutawadhana miguu nyinyi kwa nyinyi kwa maana nimewapa kielelezo ili nanyi mfanye

kama mimi niliyowafanya, amini amini, nawaambia mtumwa si mkuu kuliko bwana wake, wala mtumwa si mkuu kuliko yeye aliyemtuma ikiwa mnajua mambo hayani heri mkiyanya

PENDANENI

YOHANA 13:12-17, 34,35

Dondoo za maandiko kutoka nifuate ujumbe kutoka kwa Mungu

Basi (Yuda Iskarioti) alipokwisha kutoka nje Yesu alisema “sasa mwana wa Adamu ametukuzwa na Mungu amatukuzwa ndani yake, ikiwa Mungu ametukuzwa ndani yake, Mungu atamtukuza”.

Hata utakaso kwa kusoha, jiosheni, jitakaseni ondoeni uovu wa matendo Yenu kutoka kwa macho yangu ndani yak eina watamtukuza mara moja, Watoto wadogo niko Pamoja nanyi kwa mda mdogo Zaidi mtanitifuta mimi nakama nilivyowaambia wayahudi nawaambia nyinyi sasa, niendako nyinyi hamwezi kufika. Amri mpya nawapa ni mpendane kama vile nilivyowapenda nyinyi nanyi mpendane nanyi kwa jambo jii wote watajua ya kuwa nyinyi ni wanafunzi wangu, mkiwa na upendo nyinyi

AMRI

- Nyinyi pia mnapaswa kuoshana miguu
- Amri mpya nawapa, pendaneni kama nilivyowapenda nyinyi
- Mpendane kama nilivyo wapenda nyinyi
- Pendaneni

SOMO

Karibu na mwanzo wa chakula cha jioni Yesu alisimama, akaweka kando nguo zake za nje na akaanza kuosha miguu ya wanafunzi, hiyo ingekuwa kazi chafu

siku hizo kwani watu walivaa viatu za na kutumia siku zao kufanya kazi shambani, kusimama kwenye sakafu za udongo au kutembea kwenye barabara za vumbi, kwa kawaida kitendo cha kuosha miguu kingefanywa na mtumishi mmoja wa mwenyeji, hata hivyo, Yesu alikuwa mwenyeji na hakuwa watumishi, hivyo akwa mtumishi mwenyewe.

MAJADILIANO YA KIKUNDI

Waambie kila mwankikundi aoshe miguu ya mwenzake

Kwa nini unafikiri kwamba yesu anataka tuoshane miguu? Ili tuendlee kuwa wanyenyekevu

Kama ukumbusho wa jukumu letu maishani, mtumishi kwanba moja ya majukumu yetu ni kusaidiana kubaki safi na safi

SOMO LINAENDELEA

Baada ya kuosha miguu ya mfuasi, Yesu aliendelea na karamu yap asak hadi akichovya mara ya pili akampa Yuda kipande hicho, wakati huo shetani akamwingia Yuda, akaondoka mezani na kutoka nje hadi usiku akiweka mpango wake wa kumsaliti Yesu kwa vipande thelatini ya fedha. Baada ya Yuda kuondoka, Yesu alianza tena kuzungumza kuhusu upendo.

Mapema katika huduma yake, wakati wa mahubiri ya mlimani, Yesu alikuw amewaamuru wanafunzi mpende Jirani yako Nafsi yajo, lakini sasa nawapa amri mpya, alisema “Amri Mpya nawapa, mpendane kama vile nilivyowapenda nyinyi nanyi mpendane nanyi pia’ hii halikuwa badiliko kwa jina walivyopaswa kuwapenda wapenda wanafunzi wengine wa kristo.

MAJADILIANO YA KIKUNDI

Yesu alikuwa ameonyesha upendo wake kwa wanafunzi kwa njia zipi?
Ziorodeshe

- Aliwaonyesha jinsi ya kufanya wanafunzi
- Alikemea walipokosea?
- Waseme
- Aliwaombea

Uchovyaji wa pili unaitwa “Maror” na una mimea chungu (Lettuce ya Romania au Horseradish iliyosagwa) iliyotumbukizwa kwenye Haroset, imetengenezwa kutoka kwa tufaha iliyokatwa asali karanga na divaai. Linawakumbusha watu wa kiyahudi huko misri, mimea ya kugonga kwenye Haroset inakumbusha kwamba hata hali chungu Zaidi inaweza kutiwa tamu na matumaini wanayo kwa mungu.

- Kuwaosha miguu
- Kukataa tamaa wakati wote
- Aliwahudumua
- Aliwafundisha
- Walifanya Maisha yao kuwa muhimu
- Aliwapa uwezo na mamlaka
- Akawapa ujumbe
- Akawapa maelekezo
- Lilituliza woga wao

Kwa nini yesu alitaka wapendane kama alivyowapenda? – ili watu wote wafanye kujua kwamba walikuwa wanafunzi wake, Kwa nini? – kuonyesha kwa watu jinsi Mungu alivyokuwa. Kwa nini? – ili kuziharibu kazi za ibilisi (1 Yohana 37:8)

SOMO LINAENDELEA

Baada yam lo Yesu alirudi tena kuzungumza juu ya suala la upendo wakati uu akiwakasirisha wanafunzi kufikiria kwa undani Zaidi juu yake, aliwaambia kwamba waonyeshe wa ndani kabisa upendo ni kwa mtu kuutoa uhai wake kwa ajili ya rafiki zake

Majadiliano ya kikundi juu ya **Yohana 15:14, 16-17**

AMRI YANGU

YOHANA 15:14-17

Nukuu za maandiko kutoka 'Nifuate ujumbe kutoka kwa mungu'

"Nyinyi ni rafiki zangu," msipotenda ninayowaamuru mimi sitawaita rafiki kwamaana yote ambayo nimeyasikia kutoka kwa baba yangu nimewajulisha. Ninyi hamkunichagua mimi bali ni mimi niliyechagua nyinyi, akawaweka mwende mkazae Matunda na matunda yenu yapate kukaa ili kwamba lolote mtakalomwomba baba kwa jina langu wapeni, ninakuamuru hivi kwamba mnapendana

- Rafiki za yedu ni akina nani? (Wale wanaofanya anayoyaamrisha)
- Ni nani anayeanzisha urfiki na Yesu? (Anafanya)
- Kwa nini anaanzisha uraafiki? (Ili rafiki zake waweze kuzaa matunda)
- Anazungumzia matunda gani? (Tunda la Roho mtakatifu) wagalatia 5:22-36 au nani anayekula Matunda kila mtu ila wewe
- Tunda hili linapaswa kudumu kwa mda mgani? (Milele)
- Inamaanisha nini kuuliza kwa jina la mtu Fulani? (ni vile mtu binafsi angefanya ameomba mwenyewe)
- Jina la Yesu ni nani? (mimi ni wokovu)
- Ukombozi au wokovu kutoka kwa nini? (Kila kitu)
- Je, ni akina nani wanaozungumziwa? (Yesu, Marafiki, wanafunzi wengine)

HOJA YA SOMO

Kwa kuzingatia ukweli kwama YEsu alifundisha somo kwenye karamu ya mwisho alipokuwa akizungumza na wanafunzi wake, inatupasa kutafakari kama sisi ni marafiki wake wa kweli.

MAOMBI

Je tunafanya kile alichotuomba tufanye? Soma orodha hii ya 58 ya mtu mwingine katika zo muktadha kama kazi yako ya nyumbani.

MTU MWINGINE

1. Muwe na amani nyinyi kwa nyinyi (Marko 9:50)
2. Kuosha miguu nyinyi kwa nyinyi (Yohana 13:14)
3. Pندانeni (Yohana 13:34)
4. Mpendane (Yohana 13:14, 13:35, 15:12, 15:17)
5. Kuweni na moyo wa kujitoa nyinyi kwa nyinyi katika upendo wa kindugu (Warumi 12:10)
6. Toeni upendalo nyinyi kwa myimyi katika heshima (Warumi 12:10)
7. Kuweni na nia moja nyinyi kwa myimyi (Warumi 15:7)
8. Pندانeni (Warumi 13:8)
9. Tusihukumu sisi kwa sisi (Warumi 14:13)
10. Mkubaliane kama kristo naye alivyotukubali (Warumi 15:7)
11. Mshauriane (Warumi 15 :14)
12. Salimianeni kwa busu takatifu (warumi 16:16)
13. Mnapokutana kula chakula, mngojeane nyinyi kwa nyinyi (1 wakorintho 11:33)
14. Muwe na utunzaji sawa nyinyi kwa nyinyi (1 wakorintho 12:25)
15. Salimianeni kwa busu takatifu (2 wakorintho 13:12)
16. Salimianeni kwa busu takatifu
17. Kwa upendo tumikianeni (Wagalatia 5:13)
18. Lakini mkiumana na kuliwa jihadharini mjije mkaangamizana (Wagalata 5:15)
19. Tusijisifu, tukipingana na kuoneana wivu (Wagalata 5:26)

20. Mchukuliane mizigo (Wagalata 6:2)
21. Kuvumiliana nyinyi kwa nyinyi katika upendo (Waefeso 4:2)
22. Kweni wafadhili nyinyi kwa nyinyi (waefeso 4:8)
23. Kusahameana
24. Tukisemezana kwa zaurina tenzi za nyimbo za rohoni (Waefeso 5:19)
25. Jitishieni nyinyi kwa nyinyi katika kumwogopa kristo (Waefeso 5:21)
26. Kila mtu na amhesabu mwenziwa kuwa wa maana kuliko nafsi yake (Wafilipi 2:3)
27. Msiambiane uongo (Wakolosai 3:9)
28. Kuvumiliana nyinyi kwa nyinyi (Wakolosai 3:12)
29. Kusameheana (Wakolosai 3:13)
30. Mfundishane nyinyi kwa nyinyi kwa zaburi na nyimbo na tenzi za rohoni (Wakolosai 3:16)
31. Mshauriane kwa zaburi na nyimbo na tenzi za rohoni (Wakolosai 3:16)
32. Kuongezeka na kuzidi katika upendo nyinyi kwa nyinyi (1 Wathelasonike 3:12)
33. Kufundishwa na mungu kupendana (1 wathesikanike 4:18)
34. Farijisheni nyinyi kwa nyinyi kwa maneno haya (1 Wathesalonike 4:18)
35. Tiana moyo (1 wathesalonike 4:18)
36. Mjengane nyinyi kwa nyinyi (1 wathesalonike 5:11)
37. Lakini farajienini siku baada ya siku (Waebrania 3:13)
38. Fikirieni jisni ya kuhimiziana katika upendo wa matendo mema (Waebrania 10:24)
39. Kutiana Moyo (Waebrania 10:25)
40. Msiseme dhidhi ya nyinyi kwa nyinyi (yakobo 4:11)
41. Msinungunike nyinyi kwa nyinyi (Yakobo 5:9)
42. Ungameni dhambi zenu nyinyi kwa nyinyi (Yakobo 5:16)
43. Ombeni kwa ajili ya nyinyi kwa nyinyi (Yakobo 5:16)
44. Pendaneni kwa bidi kutoka moyoni (1 Petro 1:22)
45. Kweni na bidi katika kupendana nyinyi kwa nyinyi (1 Petro 4:8)
46. Muwe wakarimu nyinyi kwa nyinyi (1 Petro 4:9)

47. Kila mmoja kwa kadii alitpokea Karamu maalum itumieni katika kuhudumiana (1 Petro 4:10)
48. Jirikieni enyenyekavu nyinyi kwa nyinyi (1 Petro 5:14)
49. Pendaneni (1 Yohana 3:11)
50. Tupendane (1 Yohana 3:23)
51. Tupendane sisi kwa sisi (1 Yohana 4:7)
52. Imetupasa sisi pia kupendana sisi kwa sisi (1 Yohana 4:11)
53. Tukipendana mungu hukaa ndani yetu (1 Yohana 4:12)
54. Pendaneni (2 Yohana 5:1)

SOMO 53

MIOYO YENYE AMANI

Kikundi cha kuvunja barafu ungewafarijije watu wanapokuwa na wasiwasi kuhusu wakati ujao

Utangulizi

Muda mfupi baaada Yuda kuondoka kwenye karamu ya mwisho, Yesu na wanafunzi wake walikuja kwenye sehemu yam lo inayojulikana kama Maggid, Mauzo ya hadithi ya pasaka. Mwanzoni mwa Maggid wangekuwa wameshiriki kikombe cha hukumu au mafundisho . Nia yake ilikuwa kuwakumbusha wale walioshiriki chakula hicho jinsi mungu alivyowakomboa watu wake “Nitawakomboa kwa mkono. Uliyonyoshwa na kwa hukumu kuu” (Kutoka 6:6)

Kusimuliwa kwa hadithi ya pasaka bado kunafanywa kwa namna ile ile isiyo ya kawaida. Watoto wanaohudhuria mlo huomba maswali manne kutoka kwa wazee ambayo yanawa omba kusimulia hadithi ya pasaka kwa kujibu maswali katika karamu ya mwisho, wanafunzi walimuuliza Yesu maswali manne yalikuwa.

Simoni Petro “Bwana unakwenda wapi” Tomaso- ‘Bwana ,hatujui uendako, tunajuaji njia?”Filipo Bwana utuonyeshe Baba na yatutosha.

Yuda iskariote Bwana ni jambo gani basi limetukia ambalo atatangaza wewe mwenyewe kwetu na kwa ulimwengu?

Kusoma Maandiko

Yohana 13:36- 14:3

Maswali Manne.

MAh Nishtanah” 233

Yohana 13-36   14:26

Simoni Petro akamwanmbia “bwana unakwenda wapi”Yesu akajibu Niende ,hamwezi kunifuata sasa hivi ? lakini mtanifuata baadaye” Petro akamwambia bwana kwa nini siwezi kukufuata sasa hivi? Nitautoa uhai wangu kwa ajili yako.”yesu akajibu ,Je utautoa uhai wako kwa ajili yangu ?Amini amini nakuambia. Jogoo hatawika hata utanikana mara tatu.Msifadhaike .mioyoni mweni, mwaminini mungu niamini mimi pia. Nyumbani mwa baba yangu mna

makao mengi kama. Sivyo ningaliwaambia kwa maana naenda kuwaandalia mahali na nikienda na kuwaandalia nanyi mwepo. Na njia? Niendako mnaijua Tomaso akamwambia.”Bwana sisi hatujui uendako tumejuaje njia?” “Yesu akamwambia, mimi ndimi njia na kweli na uzima mtu haji kwa baba ila kwa njia ya mimi kama mngalinijua mimi, mngalimjua. Na baba yangu, tangu sasa mnamjua nanyi mmemwona filipo akamwambia .Bwana tuonyeshe Baba na yatutosha Yesu akamwambia, mimi nimekuwa pamoja nanyi muda huu, nawe hajanijua filipo? Yeye aliyeniona mimi amemwona baba.

Mah mishtana (kwa kiebrania tena ni maneno mawili ya kwanza katika kishanzi kinachomanisha”kwa nini usiku wa leo ni tofauti na usiku mwingine wote? Msemo huu unaonekana mwanzoni mwa kila mstari wa maswali manne, ambao kwa kawaida hulizwa kupitia wimbo wa motto mdogo mwenye uwezo kuhudhuria pasaka

Nyumba ya Baba yangu “mbinguni” sema. Utuonyeshe Baba. Husaidiki ya kuwa mimi ni ndani ya baba na baba yu ndani ya yangu, maneno niliyowaambia siyasemi kwa shauri langu mwenyewe bali baba akaaye ndani yangu, vinginevyo amini kwa sababu ya kazi zenyewe Amini nawaambia yeye aniaminiye mimi kazi nizifanyazo mimi, yeye naye atazifanya kwa sababu mimi naenda kwa baba Nanyi mkiomba lolote kwa jina langu ili baba atukuzwe ndani mwana mkiomba neon lolote kwa jina langu nitalifanya. Mkinipenda, mtazishika amri zangu, name nitamwomba baba naye atawapa msaidizi mwingine , ili akae nanyi hata milele, ndiye roho wa kweli ambaye ulimwengu hauwezi kumpokea kwa kuwa haumkubali mtazameni au mnajua, bali nini mnajua kwa kuwa anakaa kwenu naye atakuwa ndani yenu.sitawaaccha ninyi kama yatima.Nitakuja kwenu baada ya kitambo kidogo ulimwengu hautaniona tena lakini ninyi mtaniona kwa kuwa mimi ni hai . siku hiyo mtajua ya kuwa mimi ni ndani ya baba yangu nanyi ndani yangu name ndani yenu. Yeye aliye na amri zangu na kuzishika huyo ndiye anipe ndaye nawe anipendaye atapendwa na baba yangu nani nitampenda na kujidhirisha kwake “Yuda si iskariote) akamwambia “bwana imekuwaje basi hata utajidhihirisa kwetu na si kwa ulimwengu?”Yesu akajibu akamwambia “mtu akinipenda atashika neon langu na bwana yangu.

Mungu daima ametumia unabii kuwa fariiji watu wake ninawakumbusha kuwa uhusiano wa kofia nao – kupita neon lake na kwamba antoa uelekezo kwa hiari na hali yenye ndiye mwenye kutawala maandiko yanasesa ndivyo litakavyokuwa neon langu, litokalo kwangu, halitazaliwa tena kwangu utupu bila kutimiza mapenzi na bila kufanikiwa katika jambo nilolituma. Isaya 55:11.

Mtume Paulo baadaye angesema kwamba unabii unapaswa kuwa zawadi ya kiroho inayotafutwa zaidi na kwamba Yule anayetabiri huzungumza na kuwatia moyo na kuwafariji (1 wakortho 14:3)

Yesu alizungumza kwa njia ya nabii . usiku huo kwa kutuma sehemu zote mbili za unabii kutabiri (kuhusu wakati ujao) na kutangaza (kutangaza ukweli kutoka kwa mungu) alitoa unabii wa kutabiri wa muda mrefu unabii wa muda mfupi ulitumiwa kuangalia ukweli wa nabii huyo unabii wake wa muda mrefu na maneno yoyote aliyoyasema

Kwa kuwa Petro alikuwa ameuliza swali kuhusu mahali ambapo yesu alikuwa akienda, yesu alimjibu kwa unabii wa muda mrefu “Niendako (msalaba) ninyi hamwezi kunifuata sasa lakini ninyi mtaniuata baadaye “kulingana na mapokeo, Petro alisulibishwa kichwa chini huko Roma karibu na AD .yesu alifuata hilo kwa unabi wa muda mfupi .Amini amini nakuambia jogoo atawika hata utakaponikana matatu . “Hili lilitokea ndani ya saa nane baada ya yesu kusema hivyo.

Yesu alitoa mfululizo wa unabii ishirini wa kutabiri kwa wanafunzi alioutambulisha amri “msifadhaike mioyoni mwenu” kasha kana kwamba anaweka mzazi karibu nao yesu alimaliza kwa amri kama hiyo “msifadhaike mioyoni mwenu , wala msifadhaike mwoga . Na kwa kipimo kizuri akaiweka kwa kauli “sasa nimewaambia hutokea ili yanapotokea mpate kuamini?”

Hebu tuangalie unabii wa muda mrefu (LT) na wa muda mfupi (ST) ambayo yesu aliutumia kuwatia nguru na kuwafa viji wanafunzi:

1. Naenda kuandalia mahali
2. Nitakuja tena niwakaribishekwanu, Ili nilipo mimi, nanyi mwepo (LT)
3. Yeye aniaminiye mimi, kazi nizifanyazo mimi , yeye naye atazifanya (ST ss usiku)
4. Na kubwa kuliko hizo atafanya (ST SS siku)
5. Na kubwa kuliko hizo atafanya (ST SS Siku)
6. Mkiniomba neon lolote hizo ztzfanya (ST SS siku)
7. Atawapeni msaidizi mwingine, ili awe nanyi milele
8. Anakaa nanyi na atuwa ndani yenu (ST SS siku)
9. Sitawaacha ninyi yatima (ST 4 siku)
10. Nitakuja kwako (ST 4 siku)
11. Baada ya kitambo kidogo ulimwengu hautaiona tena masaa (ST 12)
12. Lakini ninyi mtaniona (ST 4 siku)

13. Kwa sababu mimi ni hai nanyi mtaishi (LT)
14. Yesu anipendaye atapendwa na baba yangu ST SS siku
15. Anipendaye nitampenda (ST SS siku)
16. Anipendaye nitajidhirisha kwake (ST SS siku)
17. Tutamjia na tutafanya maswali yetu kwake (ST SS siku)
18. Atakufundisha mambo yote ST-SS siku
19. Atawakumbusha yote niliyowaambia (ST-SS siku)
20. Amani nawaachieni Amani yangu nawapa (ST- mara moja)

MAJADILIANO YA KIKUNDI

1. Je, amewahikukufariji ulipokuwa na wasiwasi kuhusu wakati ujao?
2. Ikiwa ndivyo alifanyaje?

Somo Linaendelea.

Yesunalifanya zaidi ya kuwafariji nyi wanafunzi aliwaambia ukweli kutabiri (Kiini cha vifungu hivi vya maandiko tunachojifunza leo ni kile ambacho yesu alisema kuhusu mwenyewe. Je, njia na kweli na uzima mtu hasi kwa Baba ila kwa mimi kwa wengi hii ni kauli ngumu wanapenda kusema kuna njia nyingi za majadiliano ya

Kikundi Cha Baba

3. Unafikiri kauli njia na kweli na uzima inamaanisha nini?
4. Je unaamini kuwa kauli hiyo mtu haji kwa Baba ila kwa njia ya mimi? Ni kweli je ni kauli ya aina gani unawaambia wengine wanaoshindana nawe kwamba kuna njia zaidi ya moja ya kuja kwa Baba ? Yesu alisema .

“Mimi ndimi njia na kweli na uzima.” Ilikuwa : “kauli ya sita kati ya sasa mimi ndiye” aliyoitumia katika injili ya Yohana nyingine zilikuwa.

1. Mimi ndimi mkate wa uzima (6:35),2) ni roho ya ulimwengu (8:12, 3) mimi ndimi mlango (10-7 -9),4) mimi ni mchungaji mwema (10:1 (14) mimi ndimi ufufuo na uzima (11:25 na 7) mimi ndimi mzabibu wa ukweli (15:1) Kila mara yesu alitumia neno mimi ndiye” alikuwa akiliita jina la ukumbusho la mungu kwa maana imeandikwa kisha Musa akamwambia mungu. Tazama ninaenda kwa wana waisraili, nami nitawaambia mungu wa baba zenu amenituma kwenu, sasa wanaweza kuniambia jina lake? Ni nani nitawaambia musa MIMI NIKO MBAYA NIKO akasema atawaambia

wana wa Israeli hivi miungu amenituma kwenu tena mungu akamwambia musa huko utapita kwa wana wa Israeli Bwana mungu wa Baba yako mungu wa Ibrahimuna wayakobo amenituma kwenu hili ndilo jina langu milele na hili ndilo jina la ukumbusho kwa vizazi vyote kutoka(3:13-15)

Musa alichaguliwa kuwakomboa na kuwaongoza watu wa mungu alifanya miujiza na kutangaza sheria ya mungu (mafundisho au maigizo) kama yesu. Musa kabla ya kufa alitabiri kwa mungu kuhusu Yule ambaye angekuja. Angekuwa kama musa. Akawaombea na kuwaongoza watu wa mungu kufanya miujiza na kutangaza sheria ya mungu (mafundisho na mafundisho) . silkiliza Musa alichosema. “Bwana mungu wako atakuondesha nabi kutoka kati yako. Katika watu wan chi yako,kama mimi. Msikilize yeye .Ndivyo nivyomomba Bwana mungu wako uko orebo siku ya kosa yako akisema nisiskie tena sauti ya Bwana mungu wako, ni si uone moto huu mkubwa mkubwa. Nisije nikafa Bwana akaniambia Wmesema vyema, Nitatia maneno yangu kinywani mwake, naye atawaambiya yote Nitakayo mwamuru. Mimi mwenye nitalika kwake (kumbukumbu la torati (5:15-18)

Ili kuwasaidia wake wake kutambua wake Yule ambaye anayekuja angekuwa nani. Miungu alimwagiza. Musa amteuwe Yoshua kuwa nabii :ambaye angemfuata.

Katika kiebrania, “mimi ndimi” utamkuwa ya “YA H”

Wanafunzi walipokuwa juu ya mlima wa kugeuzwa sura. Wingu jeupe likawafunika na sauti kutoka katikati ya hilo wingu ikasema (Huyo ni mwanangu mpenda ninayependezwa naye (Mathayo 17:5)

Yesu akamwambia amin amin nawaambia kabla Ibrahimu ajazaliwa “mimi niko” (Yohana 8:56)

Kisha Bwana akamwambia Musa “Tazama, wakati wa kufa kwako umekaribia umwite Yoshua mkajiudhurishe kwenye amaya kukutanuia ili nipate kumwagiza Yoshua mwana wa nuni akasema uwe odhari na moyo wa ushujaa kwa maana utawala wana wa Israeli katika nchi Niliyo waapia, Nami nitakuwa pamoja nawe (Kumbukumbu la torati 131:14-23) atampenda nasi tutakuja kwake na kufanya makao kwake yeye hayashiki maneno yangu na neno mlilonalo, kusikia yangu bali ni ya Baba aliyenituma Hayo nimewaambia nikikaa kwenu lakini huyo Roho mtakatifu ambayo Baba atampeleka kwa jina langu atawafundisha yote niliyowaambia.”

AMANI YANGU NAKUPA

Breikh

Yohana 14: 27-31

Dondoo za maandiko kutoka “Nifuateni ujumbe kutoka kwa mungu.”

Amani nawaachieni amani yangu nawapa niwapavyo mimi si kama ulimwengu utoavyo msifadhaike mioyoni mwenu wala msiwe na woga mmesikisa ya kwamba naliwaambia, naenda zangu, mbali nami nitakuja kwenu kama mngalinipenda mngalifurahii kwa sababu mimi naenda kwa Baba, kwa maana baba ni mkuu kuliko na sasa nimewaambia kabla halijatokea ya kwamba litakapokuja kupita, mpate kuamini, sitasema nanyi mengi zaidi, kwa maana yuaji mkuu wa ulimwengu huu wala hana kitu kwangu, bali ulimwengu huu wala hana kitu kwangu, bali ulimwengu ujue ya kuwa nampenda Baba, na kama amri, hata kufanya hivyo, Ondokeni twende kutoka hapa.

AMRI

Msifadhaike miyoni mwenu

Mwamini mungu

Niamini mungu

Niamini pia

Niamini mimi ya kwamba mimi ni ndani ya Baba na baba yu ndani yangu

Msifadhaike mioyoni mwenu, wala msiwe na woga.

SOMO

Yesu alianza Maggid kwa mfululizo wa maelezo. “Watoto wadogo bado nipo pamoja nanyi muda mfupi zaidi mtanitifuta, na kama nilivyowaambia Wayahudi nawaambia sasa, niende ninyi hamwezi kufika “kifo” kinachokaribia kwa maana alitoa kabisa kwamba angewakomboa watu wake kwa kunyoosha mikono juu ya msalaba ili kuwafariji wanafunzi Yesu alianza kutoa unabii

Bareikh: Neema baada ya mlo.

SOMO LA 54

Kudumu Ndani Ya Kristo

Kikundi cha kuvunja barafu

Je, Yesu anaweza kuwa ndani ya Baba na Babandani yake? (Injili ya Yohana inaanza na utangulizi)

Kwamba Yesu ni neon. Hivyo neon limo ndani ya Baba na Baba yu ndani ya neno. Dhana ambayo

Ambayo tunaweza kuelewa ni kwamba kuna Mungu mmoja tu, ambaye ni 1) Muumba (Baba, Ubongo,

Mwanzilishi wa wazo au wazo.) Neno (Mwana, mzao wa mawazo ya Baba. Kila kitu kitatiishwa chini

Ya yale ambayo Baba anasema) na 3, Roho (Nguvu, kihuisha au Yule anayetimiza kazi ambayo

Neno litatangaza) Katika kipengele hiki wanadamu wanafanana na

Mungu, wanamawazo yao na kutumia miili yao au watu wengine kutimiza mapenzi au mawazo yao).

UTANGULIZI

Karamu ya mwisho ilipoanza kuisha, Yesu aliwaamuru wanafunzi

wakekumwamini anaposema. Niko ndani ya Baba, na Baba yuko ndani

yangu." Kwa wanafunzi hili lilikua neno la maana sana. Yesu alimaanisha

nini? Hili liliwezekanaje? Hata katika siku zetu, kwa kiasi kwa kiasi kikubwa

usemi huu unabaki kuwa mfano, lakini kama sisi Wakristo amini kauli yake

na sehemu kubwa ya Theolojia yetu imeundwa kuizunguka kabla hatujaingia katika somo la leo, hebu tutafakari maandiko mengine.

1. Mungu hawezi kusema uongo. (Waebrania 6:18) kwa nini? (kwa sababu yeye ni mmoja, mawazo yake, maneno na matendo yake yanapatana lau wangekua katika kutofautianawasingekua wamoja).

2. Ni Mungu wa uaminifu na asiye na dhuluma nay eye ndiye mnyoofu(Kumbumbu la totari 32:4).
3. Yesu akamwambia ,”Mimi ndimi njia na kweli,na uzima;Mtu haji kwa Baba,ila kwa njia ya mimi (Imani huja kwa kusikia na kusikia kwa neno la Kristo)Mngalimjua na Baba yangu,tangu sasa mnamjua ,na kumwona Filipo akamwambia ,Je! Nimekua nanyi kwa muda mrefu,nab ado hujaja kunitazama Filipo?Yeyealiyeniona mimi amemwona Baba;unawezaje kusema ,utaonyesha Baba?” Je, husaidiki ya kwamba mimi ni ndani ya Baba ,na Baba yu ndani yangu?Yohana(14:6-10).
4. (Yesu anazungumza na Baba)”uwatakase kwaile kweli,neni lako ndilo kweli.(Yohana 17:17).
5. Roho ndiye ushuhudiaye,kwa sababu Roho ndiye kweli.(1 Yohana 5:6).
6. (Yesu anazungumza)Ninyi mwahukumu kwa jinsi ya mwili mimi simuhukumu mtu yeyote.Lakini nijapo hukumu hukumu yangu ni kweli;kwa maana siko peke yangu ndani yake,bali mimi ni Baba aliyenipeleka (Yohana 8:15-16).
7. Mtu akiyasikia maneno yangu,asiyashike,mimi sitamuhukumu;kwa maana sikuja ili niuhukumu ulimwengu.Yeye anikataaye mimi na hayakukuwa maneno yangu,anaye amhukumuye; lile neno nililolinena ndilo litakalo muhukumu siku ya mwisho “Kwa maana mimi sikunena kwa shauri langu mwenyewe ,bali Baba aliyenituma ameniamuru niseme nini na nifanye nini .Najua yakua amri yake ni uzima wa milele;kwa hiyo,hayo maneno mimi nayanena kama Baba alivyoniambia(Yohana 12:47-50).

8. Lakini Yesu anajibu, akasema, imeandikwa, "Mtu HATAISHI KWA MKATE BALI

KILA NENO LITOKALO KATIKA KINYWA CHA MWENDO "(Mathayo 4:4)

KUSOMA MAANDIKO.

NUKUU KUTOKA KWA "Nifute; Ujumbe kutoka kwa Mungu"

"Mimi ndimi mzabibu wa kweli, na Baba ndiye mkulima. Kila tawi ndani 245 lizaalo huliondoa; na kila tawi lizaalo hulisafisha ili izidi kuzaa. Ninyi mmeshakuwa safi kwa sababu ya neno nililowaambia, kaeni mimi na mimi nikae ndani yenu. Kama kama vile tawi lisivyoweza kuzaa peke yake, isipokaa ndani ya mzabibu, kadhalika nanyi, msipokaa ndani yangu. Mimi ndimi mzabibu, ninyi ni mabibu matawi; akaaye ndani yangu na ndani yake huzaa sana; kwa maana pasipo mimi ninyi hamwezi kufanya neno lolote; mtu asipokaa ndani yangu, hutupwa nje kama tawi na kukauka; nao hukusanya, zitupeni motoni. Zitateketea. Ninyi mkikaa ndani yangu, na maneno yangu na maneno yangu yakikaa ndani yake, Ombeni mtakalo lote nanyi mtatendewa. Hivyo hutukuzwa Baba yangu, kwa kuwa mnavumilia mengi, kama vile Baba yangu alivyonipenda mimi, mimi nilivyowapenda ninyi, kaeni katika pendo langu. Mkizishika amri zangu, amri za Baba, na kukaa katika perndolake. Hayo nimewaambia, ili furaha yangu iwe ndani yenu, na furaha iwe kamili.

AMRI

- Kaeni ndani yangu name ndani yenu.
- Kaeni katika upendo wangu

SOMO.

Wanafunzi wanapoondoka mahali pa karamu ya mwisho pamoja na Yesu, anapanua wazo la umoja na Mungu Wakati huu tu anazungumza juu ya umoja wa wafuasi naye anaanza mazungumzo kwa kutangaza, "Mimi ndimi mzabibu wa kweli." Kupitia mfano wa mzabibu Yesu anaunganisha umoja huu nayeye mwenyewe kwa wanafunzi kuweza kuzaa matunda.

MAJADILIANO YA KIKUNDI

1. Kuja kuwa Yesu anajiita "mzabibu wa kweli," Je, kuna mzabibu usio wa kweli? (Ndiyo, Ezekiel 17:1-10).
2. Yesu anazungumziamatunda gani? (Tunda la roho kama ilivyoorohdeshwa katika (Wagalatia 5:22-23).
3. Kusudi la kuzaa kwetu matunda ni nini? (Inamtukuza Mungu na kuwabariki wengine)
4. Je, Mungu hufanya nini mtu asipozaa matunda? (Hutuina juu (Mstari 2) Wema wa Mungu humpeleka mtu kwenye toba (Warumi 2:4).
5. Je, tunawezaje kuzaa matunda? (kwa kuwa ndani ya Kristo (Mstari wa 4) Basi mtu akiwa ndani ya Kristo amekuwa kiumbe kipya, ya kale yamepita tazama yamekuwa mapya (2 Wakorintho 5:17).²⁴⁵, MIMI NDIMI Mzabibu wa kweli, Hii ni kauli ya sabakati ya kauli saba za Yesu.²⁴⁶, NDIMI²⁴⁶ kaeni ndani yangu. Kulingana na Yesu katika Yohana 6:55-56; Mwamini hukaa ndani ya mwamini wakati mwamini anapokunya damu ya Yesu.²⁴⁷ hii ni tamko la saba na la mwisho injili ya Yohana.²⁴ Mfano unaotumia unapatana kikamilifu na yale ambayo

yalikuwa yametokea;Yeye na wanafunzi walikua wakifanya ushirika wao walipokuwa wakishiriki mkate wa divali.

6. Tunawezaje kuzaa matunda zaidi?(Mungu hutupogoa (Mstari 2)kupitia nihdamu (Waebrania 12:6-15) kupoteza mwelekeo kuzalisha majani si matunda.
7. Je, ni nini kusudi la kupogoa mzabibu nainafanywaje?(litatoa zabibu za ubora zaidi,zabibu hukua kwenye mizazabibu ya mwaka mmoja tu na miche ya juu ndiyo iliyobaki.
8. Tunazaaje matunda mengi?(mustari 5)kwa kutambua kwamba hawezi kufanya lolote bila Bwana kwa hiyo tunabaki katika ushirika kudumu naye).
9. Tunajuaje kwamba tunakaa ndani ya Kristo?(tunaendelea kuushiriki mkatewa divali.Yeye auchukuae mwili wangu na kuinywa damuyangu,name ndani yake”(Yohana 6:53-56).
10. Je, nini kitatokea ikiwa hautabaki katika ushirika na kristo ?(Mstari 6)Tunanyakua na kukauka.Kisha tunakanywa na kutupwa motoni ili kuteketezwa)
11. Ni nini kinachotokea ikiwa tunaacha mkate na divai?(Kwa kweli tunasema hatuna ushirika na Kristo na hatuli kile anachotuamuru kufanya).

SOMO LIENDELEA.

Akiendele na somo,Yesu anasema kwamba wanafunzi wake wakikaa ndani yake na maneno yake yakikaa ndani yao basi wanawezakuomba chochote

wanachotaka na watafanyiwa.Wakati huo huenda wanafunzi walikuwawanafunzi walikua wakifikiria maneno gani?Yesu alikuwa mwepesi wa kujibu!Aliwapa amri nyingine kasha akawaambia jinsi ya kuitunza.Kaeni katika upendo wangu.Mkizishika amri zangu mtakaa pendo langu .Hii ilikuwa njia sawa na ambayo Baba alikuwa amemtendea.

MAJADILIANO YA KIKUNDI

12 .Kwa kuwa Yesu ni neno ni neno la Mungu ni muhimu kadri gani maagizo yake kwetu?.

13. Je,Wakristo hawajibiwi sala zao kwa sababu hawatii yale ambayo Yesu aliwaambia wafanye?.

14 .Mstari ufuatao una maanisha nini kwako?katika hili twajua ya kuwa tumemjua yeye,ikiwa tunashika amri zake.Yeye asemaye,nimemjua wala hazishiki amri zake, ni mwongo,wala kweli haimo ndani yake yeye asemaye ya kuwa anakaa ndani yake kweli.Twajua yakua tumo ndani yake.Yeye asemaye ya kuwa anakaa ndani yake imempasa kuenda yeye mwenyewe kama alivyoenenda(1Yohana 2:3-6)

HOJA YA SOMO

Kwa kuwa tunazaliwa mara ya pili kwa roho waMungu anakaa ndani yetu basi maneno na matendo yetu yanapaswa kuendana na neno la Mungu.

MAONI

Soma nyimbo za mashamba mawili tofauti ya mizabibu(Isaya 5:1-7 na 27:2-6)

Kulingana na Yesu (Muumini hukaa (hukaa)ndani ya Yesu anapokula mwili wa Yesu na 2(Yesu hukaa(hukaa) ndani ya mwamini wakati mwamini anapokunywa damu ya Yesu.

SOMO LA

55

KUKATA TAMAA

Kikundi cha kuvunja barafu. Je, umewahi kukatishwa tamaa kuhusu jambo Fulani hapo awali ? ikiwa ndivyo ilikuwa nini

Utangulizi

Karibu na mwisho wa mlo wa jioni wa mwisho Yesu alianza kuzungumza na wanafunzi wake kuhusu mahusiano mbali mbali ambayo wangehusika nayo. Kwanza alizungumza kuhusu uhusiano wao naye. "Kaeni ndani yenu "kasha akazungumza uhusiano wao kwa wao" Hii ndiyo amri yangu kwamba mpendane kama nilivyowapenda ninyi na hatimaye alizungumza nao kuhusu uhusianowao na ulimwengu. "Ikiwa ulimwengu (Kosmos) unawachukia , mwajua ya kuwa umenichukia ninyi. Ninyi si wa ulimwengu (Kosmos) lakini niliwachagua ninyi katika ulimwengu (Kosmos) Kwa sababu hiyo ulimwengu (kosmos) unawachukia."

Yesu alipofumia neno "ulimwengu" hakuwa anazungumza kuhusu dunia pamoja na ardhi, bahari maziwa, mito milima na nyanda zake. Badala yake

maandiko yanatumia neno la kigiriki Kosmos limetafsiriwa kama "mapambo" Ni jinsi mambo yanavyoonekana, au jinzi mambo yanavyofanya kazi hapa duniani. Neno hili hilo na musingi linatumiwa kutiwa vifungu viwili vya maandiko vinavyojuikana kuhusu jinsi wanawake wakristo wanapaswa kuonekana.

Mapambo yenu (mzizi ya neno-Kosmos) yasiwe ya kusuka nje nywele, na kuraa vito vya dhahabu, au kuvaa nguo, bali iwe na utu uliofichika wa moyoni, Pamoja na sifa iliyofichika wa moyoni, Pamoja na utulivu, ambayo ni ya thamani mbele za Mungu (petro 3:3-4)

Kadhalika nataka wanawake wajipambe (mzizi wa neno kosmos) wenyewe kwa mavazi yanayofaa. Kwa kiasi na kwa busara si kwa kusuka nywele na dhahabu au lulu au mavazi ya thamani kubwa, bali kwa matendo mema, kama iwapasavyo wanawake wanaodai kumcha Mungu. (1 Timotheo 2:9-10)

Tunapo mwona mwanamke amevalia mavazi ya kifahari na kujitia anaweza kuvutiasans, hata hivyo haituambiichochote kuhusu mwanamke mwenyewe.

Ni jinsi tu anavyoonekana, ni udanganyifu. Na hivyo ndivyo ulimwengu (kosmos) ulivyo ni udanganyifu. Mambo ya ulimwengu huu unaonekana kuvutia hata hivyo sivyo yanavyoonekana. Maandiko yanatuambia kwamba shetani baba wa uongo anatawala faine zote za ulimwengu huu (kosmos) kwa hivyo kitu ndani yake kinavaa mask ya udanganyifu .....ni udanganyifu kwa kweli, unaweza kubadilisha neno udanganyifu kwa neno, ulimwengu (kosmos). Kwa mfano tunaweza kusoma mstari unaojulikana kutoka kwa kitabu cha Yakobo. Kama nyinyi wazinzi hamjui ya kuwa urafiki na dunia (illusion) anajifanya kuwa adui wa Mungu."

Kama Yesu angalikuwa anazungumza kuhusu dunia, ni mambo ya kimwili a wakazi wake neno ya Kigiriki, "ge" lingetumika. Kuna maneno mengine mawili

ya msingi ya kiyunani yaliyotumika katika maandiko ya agano jipya, ambayo yametafsiriwa “ulimwengu” la kwanza ni con pia limetafsiriwa kwa sababu linazungumzia kipengele cha mda kipindi cha kuwepo au muda. Ya pili ni koumene inarejelea dhana ya .....eneo la .....ulimwengu mada ya mambo si jinsi yanavyoonekana ilikuwa mada ya trilojia ya sinema ya matrix.(2002-2005)

Kulingana na kamusi, udanganyifu ni wazo potofuau dhana. Ni imani au maoni hayapatani na ukweli.....sura au taswira isiyo ya kweli ya udanganyifu, au inayopotosha watu wengi hutumia neno kukatishwa tamaa kwa maana mbaya , hata hivyo kukata tamaa ni jambo njema kabisa . Neno kukata tama linamaanisha tu kuwa huru kutokana na udanganyifu au mawazo ya uwongo

Kusoma maandiko

Yohana 15:18:16-33

Kuchukiwa bila sababu

Yohana 15:18-25

“Ikiwa ulimwengu ikiwachukia, mwajua ya kuwa umenichukia mwajua ya kuwa umenichukia mimikabla ya kuwachukia ninyi kama mngokuwa wa ulimwengu, ulimwengu, ulimwengu ungewapenda waliowake , lakini kwa kuwa ninyi si wa ulimwengu bali mimi niliwachagua katika ulimwengu ungewapenda wolio wake. Lakini kwaninyi si wa ulimwengu, bali mimi niliwachagua katika ulimwengu. Kwa hiyo ulimwengu unawachukia ninyi.Kumbukeni lile neno nililowaambia mtumwa simkuu kuliko bwana wake. Ikiwa waliniudhi mimi, Watawatesa ninyi pia , Ikiwa wamelishika neno langu ,watalishika lenu.

Pia lakini haya yote watawatendea ninyi kwa ajili ya jinalangu kwa sababu hawamjui yeye yeye aliyemtuma. Kama nisingalikuja na kusema nao ,wasingalikuwa na dhambi. Lakini sasa hawana udhuru wa dhambi yao. Anaye nichukia mimi anamchukia nababa yangu pia. Kama nisingalifanya kati yao kazi ambayo hakuna mtu mwingine alizifanya wasingalikuwa na dhanbi, lakini sasa wameniona na kunichukia mimina baba yangu pia. Lakini wamefanya hivi hili neno lililoandikwa katika torati yao lilitimie, walinichukia bila sababu.

Ahadi ya Roho mtakatifu

Yohana 13:26-16:16

Sehemu ya seepente kutoka kwa nifuate:

Ajapo huyu msaidizi nitakaye wapelekea kutoka kwa baba huyo Roho wa kweli, atokaye kwa baba yeye atanishuhudia nanyi mtanishuhudia, , pia kwa sababu mmekuwa pamoja name tangu mwanzo. Yhayo nimewaambia ili msijikwae watawatukuza katika sinagogi lakini saa inakuja ambapo kila mtu anaye wauwa afikiri kwamba naliwaambia . Na mambo haya sikuwaambia hapo mwanzo kwa sababu nilikuwa pamoja nanyi. Lakini sasa namwendea yeye aliyenituma, wala hakuna hata mmoja wenu aniulizaye, unakwenda wapi?

Lakini kwa kuwa nimesema yafaa mimi niondoke kwa maana nisipoondoka huyu msaidizi hatakuja kwenu; lakini mimi nikienda nitamtuma kwenu; naye ajapo atauhakikisha ulimwengu kwa habari ya dhambi ina haki na hukumu , kwa habari ya dhambi kwa sababu hawaniamini mimina juu ya haki . kwa sababu mimi naenda kwa baba nanyi hamnioni tena ; na kwa habari ya hukumu,Kwa kuwa mkuu wa ulimwengu amekwisa kuhukumiwa ,ninayo mengi zaidi ya kuwaambia lakini hamuwezkuyastahimilisasa lakini y6eye

atakapokuja. Huyo Roho wa kweli atawaongoza awatie kwenye kweli yote kwa maana hatanena kwa shauri lake mwenyewe lakini yote yatayoyasikilia atayanena na mambo yajayo atawapasha habari yake. Yeye atanitukuza mimi kwa maana atatwaa katika yangu na kuwafunza ninyi yote aliyonayo baba yangu kwa hiyo nilisema ya kwamba atatwaa katikati yangu na kuwapasha habari.

Walinichukia bila sababu (Zaburi 35:1, 69:4)

Baba anakupenda

Yohana 16:16-33

Nakuza maandiko kutoka kwa nitafutieni ujumbe kutoka kwa Mungu “Bado kitambo kidogo nanyi hamtaniona tena;na tena bado kitambo nanyi mtaniona. “Basi baadhi ya wanafunzi wake wakasemezana. Ni jambo gani hili analotuambia, basi kitambo kidogo nanyi hamta wanafunzi wake wakasemezana. Ni jambo gani hili analotuambia, basi kitambo kidogo nanyi hamtaniona, muda kidogo; Hatujui analosema. “Yesu alijua kwamba walitaka kumwuliza akawaambia.

“Je, mnajadiliana kuhusu jambo hili nililosema, bado kitambo kidogo nanyi hamtaniona?”Na tena bado kitambo kidogo nanyi mtaniona? Kweli kweli nawaambia, ninyi mtalia na kuomboleza, lakini ulimwengu utafurahi, mtakuwa na huzuni lakini yenu itageuka, kwa furaha kila mwanamke anapokuwa na utungu huwa na huzuni kwa sababu saa yake imefika; Lakini akishazaa mtoto haikumbukitena ile dhiki kwa sababu ya furaha kuwa mtotyomezaliwa

Ulimwengu kwa hivyo ninyi sasa mnahuzuni lakini nitawaona tena, na mioyo yenu ilifurahi ila hakuna mtu atakayewaondolea furaha yenu; wa siku hiyo

hamtaniuliza chochote. Amini Amini nawaambia mkimwombea baba neno lolote atawapa kwa jina langu. Hata sasa hakuomba neno kwa jina langu. Ombeni nanyi mtapata, ili furaha yenu iwe kamili. Haya nimewaambia kwa lugha ya mfano, bali nitawaambia waziwazi juu ya baba siku hiyo mtaomba kwa jina langu, wala siwaambii ya kwamba nitamwomba baba kwa ajili yenu. Kwa maana Baba mwenyewe anawapenda ninyi kwa sababu ninyi mmenipenda mimi, na kusaidiki ya kwamba mimi nilitoka kwa Baba na nimekuja ulimwenguni, ninakuja ulimwengu tena na kwenda kwa baba. Wanafunzi wake wakasema, "Tazama sasa unasema waziwazi wala hutumii sasa mnaamini? Tazama, saa inakuja nayo imekwisha Kufika, ya kufuwanywa kwenu kila mtu nyumbani kwake, na kuniacha mimi peke yangu, kwa sababu ya pamoja namewaambia, ili mpate kuwa na amani ndani yangu. Ulimwenguni mna dhiki lakini jipeni moyo. Mimi nimeushinda

Amri

Kumbukeni lile neno nililowaambia, mtumwa si mkuu kuliko Bwana wake. Ombeni nanyi mtapata, ili furaha yenu iwe kamili. Lakini jipe moyo.

Majadiliano ya kikundi

- 1) Taja baadhi ya udanganyifu ambao watu wanaishi chini yao?
- 2) Wartu hakutishwa tamaa jinsi gani? (Kwa kujifunza kweli, "Ikiwa nyinyi mkikaa katika langu neno basi nyinyi mmekuwa wanafunzi wangu kweli, tena mtaifahamu kweli, nalo hiyo kweli itawaweka huru (Yohana 8:31-32)

Somo

Yesu anaanza somo kwa kuwaambia wanafunzi kwamba watachukiwa na ulimwengu. Hii ni kwa sababu ulimwengu na mifumo yake inategemea uongo wakati yesu, wanafunzi wake na ufalme wa Mungu wote wanw msingi wa ukweli kwa hiyo migogoro haiwezi kuepekika.

Yesu aliendelea kusema “Kama mngekuwa wa ulimwengu ungewapenda walio wake; Lakini kwa sababu ninyi si wa ulimwengu bali mimi niliwachagua katika ulimwengu kwa sababu hiyo ulimwengu huwachukia Yesu anasisitiza sana juu ya ukweli huu hivi kwamba anaimaanisha kwa amri, kumbukeni ilo neno nililowaambia mtumwa si mkuu kuliko bwana wake wakinitesa mimi watawaudhi.

Ninyi pia ili kushindana na uongo wa dunia, Bwana aliwahaidi wanafunzi kwamba Yesu ndiye njia ya kweli na uzima, na yakwamba hakuna mtu awezaye kuja kwa Baba ila kwa njia yake roho mtakatifu hakikisha ulimwengu kuhusu dhambi, haki na hukumu roho ashindaye kwa sababu roho ndiye kweli. (1 Yohana 5:6)

Kuja kwa roho mtakatifu kungekuwa ishara kwamba ufalme wa Mungu umekuja juu ya dunia. Ni ufalme uliotabiriwa na Daniel.” Jiwe lililochongwa katika mwamba bila mikona ambalo lingevunja falme zote za ulimwengu huu (kosmos). Kila mshiriki wa ufalme huu angevikwa silaa za mbinguni na kila mmoja angetumia upanga wa roho ambao ni neno la Mungu. Na kila njia ambayo upanga ungeigeuza ingeharibu uongo na udanganyifu wa ulimwengu.

Yesu aliwaambia wanafunzi waombe kwa jina lake na wapate ile furaha yaoiwe kamil. Kila mmoja wetu aneye mtaja Yesu Kristo kuwa ni Bwana anapewa kumwomba utufanyie ufanisi katika kutumia upanga wa roho

dhidi ya ufalme na mamlaka, majeshi ya ulimwengu wa giza hili ni majeshi ya pepo wabaya katika ulimwengu wa roho.

Lakini wakati huo huo hatupaswi kupigana na nyama na damu ingawa adui zetu wanaweza kuwadhabiti watu kwa njia ya uongo na udanganyifu. Ni watu hao wanaoutesa bila kujua ukweli. Na kama Yesu wanaweza kutudharau na kutuuwa. Lakini tunapaswa kuwa na moyo mkuu kikijua vizuri kwamba tumaini letu halipo katika ulimwengu huu. Yesu alipomaliza somo hilo alisema.”Hayo nimewambia mpate kuwa na amani ndani yangu ulimwenguni (kosmos) mnayo dhiki lakini jipeni moyo; amini nimeushinda ulimwengu (kosmos)

Majadiliano ya kikundi

Kikundi 3: Wakristo wengi wanaamini kwamba kila kitu maishani mwao kitakuwa cha ajabu, ukweli ni upi kuhusu hii? (wamesahau maandiko matakatifu yasemayo kwamba katika ulimwengu huu mtapata dhiki.)

4:Wakristo wengi wanaoamini kwamba watakapofunga ndoa, maisha yao yatakuwa yenye kuridhisha kabisa. Je, ni ukweli gani kuhusu hili? (Nahitaji kazi ngumu kufa kwa nafsi yako na kujitisha kwa mwenzi wao.”

5: Wakristo wengi wanaamini kwamba kila mtu kanisani ni mzuri, anaelewa na anasamehe. Je ni ukweli gani kuhusu hili? (Sio kila mtu katika kazi pia wakristo ni kiumbe cha kufanana na sura ya kristo na uenda hajafikia ukomavu)

6:Wakristo wengi wanaoamini kwamba wanapaswa kuaminiana. Je ni kweli gani kuhusu hili?(Imeandikwa wapi kuwa tumtegemee mwanadamu yeyote? Kulingana na maandiko tunapaswa kumtumaini Mungu pekee) (zab. 20:7, zab. 56:4, mit. 3:5 na Yohana 14:1)

7: Wakristo wengi wanaamini kwamba kiroho ukuaji hutokea tu. Je, ni ukweli gani kuhusu hili. (Ukuaji wa kiroho ni mchakato ambao mwamini anafananishwa na sura ya Kristo kwa ufalme wa Mungu si kula na kunywa, bali ni haki na amani na furaha katika roho mtakatifu (Warumi 14:17, Danieli 2:34,44:45, Waefeso 6:10-17)

Kusikia neno la Mungu na kuitii hatua mbalimbali za maisha yake atapitia majaribu

8: Wakristo wengi wanaamini kwamba serikali inaweza kutatua matatizo yao , je ukweli gani kuhusu hili?

Hoja la somo

Karibu kukatishwa tama kwa kukaribisha ukweli. Furaha unapoteswa kwa ajili ukweli kwa sababu inadhibitisha mabadiliko yako katika sura ya Kristo.

Maombi

Andika tukio moja ambalo linatokea siku za usoni ambapo uliteswa kwa kuwaambia ukweli na uwaambie watalii kuhusu hilo.

SOMO LA 56

KUMNGOJA

Kikundi cha kuvunja barafu

Unafanya nini unapomsubiri mtu?

Utangulizi

Karamu ya mwisho ilipokaribia kufungwa Yesu aliwaombea wanafunzi wake kisha akabariki kikombe cha nne cha divai BARUCH ATAH ADONAI, ELOHENU MELECH HA OHLAHN, BO-RAY

PREE HA GAFEN! Umehimidiwa, bwana Mungu wetu, mfalme wa ulimwengu, uumbaye matunda ya mzabibu.

Kikombe hiki cha nne cha divai, kikombe cha Eliya ndicho kilele cha mlo wa pasaka na kwa kila mwisraeli huelekeza mbele kwenye utimizo wa baadaye wa baada ya ahadi zote za Mungu. Pia kinaitwa kikombe cha sifa au tumaini na kinarejelea haswa kutoka 6.8 “nitawaleta mpaka nchi niliyoapa kuwapa Ibrahimu na Isaka na Yakobo, nami nitawapa iwe milki yako, mimi ndimi Bwana kwa karne kumi na tano waisraeli walikuwa wakishika tambiko hili na sasa pasaka ya Bwana ilikuwa inatimizwa kihalisi mbele ya macho ya mwanafunzi.

Wanaume walipokuwa wakinywa kikombe wakimaliza kwa kuimba Hailel, hawakuwa na wazo kwamba kile walichokuwa wakiimba kingetokea baada ya saa chache. Sikiliza aya kumi na tano za mwisho za zaburi 118.

Bwana ni nguvu zangu na wimbo wangu, naye amekuwa wokovu wangu, sauti ya shangwe na wokovu imo hemani mwa wenye haki; mkono wa kuume wa Bwana unaitwa, mkono wa kuume wa Bwana ndio unaotiwa kwa ushujaa sitakufa, bali nitaishi, nami nitayasimulia matendo ya Bwana. Bwana ameniadhivu vikali, lakini hakuniacha nife.

Nifungulie milango ya haki, nitaingia kwa hiyo, nitamshukuru Bwana. Hili ndilo lango la Bwana, wenye haki waingia kwa njia hiyo. Nitakushukuru wewe, kwa maana umenijibu, nae umekuwa wokovu wangu.

Jiwe walilolikataa waashi limekuwa jiwe kuu la pembeni. Hili ndilo tendo la Bwana, ni ajabu machoni petu. Hii ndiyo siku aliyoifanya Bwana na tufurahie na kuifurahia. Ee Bwana utuokoe, twakusihi, Ee Bwana, twakusihi, utume mafanikio.

Amebarikiwa ajaye kwa jina la Bwana; tumekubariki kutoka katika nyumba ya Bwana. Bwana ndiye Mungu naye ametupa nuru, fungeni dhabihu ya sherehe kwa Kamba kwenye pembe za madhabahu.

Wewe ndiwe Mungu wangu nashukuru, wewe ndiwe Mungu wangu, nakutukuza. Mshukuru Bwana kwa kuwa ni mwema, kwa maana fadhili zake ni za milele.

Walipomaliza kuimba wimbo huo, walitoka nje hadi usiku. Hewa ilikuwa baridi lakini haikuwa ya kufurahisha na mwezi mzima ulitia eneo lote kwenye mwanga wa juu. Yesu na wanafunzi wake walitoka jijini kupitia lango la Essene lililokuwa karibu walishuka kwenye mteremko mkali kuelekea chini.

Bonde la Ben Hinomu, lilipita uwanja ambao baadaye ungeitwa Haceldama na kuvuka kijito cha Kidroni.

Kufuatia mkondo wa kijito cha manung'uniko kuelekea kaskazini walipiwa walinzi wawili kimya, kaburi la Zekaria na nguzo ya Absalomu, wakiwa wamesimama wakiwa wametawaliwa na mwangaa wa mwezi wa roho. Mbwa aliyebwekea mara kwa mara aliangazia utulivu wa usiku ambao ulining'inia kama vazi karibu nao na mwanga hafifu wa moto ungeweza kuonekana

ukitoka ndani ya eneo la Hekalu. Safari fupi iliishia kwenye kichaka cha Mizeituni kinachojulikana kama, "Gethsemane, shinikizo la mafuta."

Amri

- ✓ Keti hapa mpaka niwe nimeomba
- ✓ Baki hapa na uangalie
- ✓ Endelea kukesha na kuomb
- ✓ Simameni mwombe ili msije mkaingia majaribuni
- ✓ Inukeni twende zetu

Majadiliano ya kikundi

1. Je, una ona ni vigumu kusubiri?
2. Kwanini au kwa nini?

Hecaldama – Baada ya Yuda Iskariote kumsaliti Yesu kwa vipande thelathini vya fedha, alijaribu kurudisha fedha hizo kwa makuhani wakuu na wazee, waliamua kuwa haitakuwa halali kuweka fedha hizo katika hazina ya Hekalu, kwa kuwa ilikuwa bei ya damu. Badala yake walinunua shamba la mfinyanzi liwe mahali pa kuzika wageni na tangu siku hiyo likaitwa "Haceldama" shamba la damu.

Somo:

"Shinikizo la mafuta" lilikuwa kwenye pango lililokuwa upande wa kaskazini mwa shamba la mizeituni ni hapa ambapo Yesu pengine aliwaambia wanafunzi wake wanane kubaki hadi atakapoomba kutokana na mwingiliano wake na wanafunzi, sisi tunaweza kujifunza baadhi ya masomo kuhusu kumngoja Bwana wetu afanye jambo Fulani.

Wakati mwingine inachosha kumngoja, tunataka kuachiliwa katika wizara lakini haifanyiki. Tunaomba kwa ajili ya jambo Fulani na inaonekana kama yeye hajibu. Tunasubiri mwelekeo wake lakini hauji. Kwa nini tunapaswa kusubiri? Saa zinasonga. Wakati mwingine tunamkumbusha "Bwana ni rahisi kwako kusema 'ngoja' kwa sababu uko mbinguni unaishi milele, lakini tuko hapa duniani katika miili hii ya kitambo siku zetu zinahesabika na zinateleza kwa haraka sana kushikilia."

Je, lolote kati ya haya linasikika kuwa linafahamika kwako? Wanafunzi hawakuwa tofauti na sisi kwa hiyo Yesu aliwapa maagizo Fulani juu ya nini cha kufanya walipokuwa wakimngoja. Alianza kwa kuwaambia wanafunzi wake, “keti hapa hadi niombe,” kukaa kunaashiria hali ya utulivu. Haifanyi kazi na sio kulala. Ni msimamo wa kuwa tayari kwa hatua nyingine. Sisi kama wakristo tungefanya vyema kukumbuka kuwa Bwana anatangulia mbele yetu kutengeneza njia. Kitabu cha Waebrania kinatuambia kwamba Yesu, Kuhani wetu mkuu, anaishi ili kufanya maombezi kwa ajili yetu na kuwa sisi tunamngoja Bwana, Mungu anaahidi, “watapata nguvu mpya, watapaa juu kwa mabawa kama tai, watapiga mbio wala hawatachoka, watakwenda kwa miguu, wala hawatachoka. (Isaya 40:37)

Yesu akiandamana na Petro, Yakobo na Yohana, walijitenga na kundi kubwa zaidi kwa kutembea umbali mfupi kwenye msitu wa kusini. Baada ya kuingia kwenye kichaka, aliwaambia wale wanafunzi watatu wakae humo na kukesha. Agizo la pili tunalopaswa kuzingatia ni kuendelea kukesha huku tukimngoja.

Kuna tabia ya sisi kuridhika katika maisha yetu bila kutarajia Yesu, kujitokeza kwa njia yoyote muhimu. Hata hivyo atafanya mwandishi wa Waebrania aseme hivi, na twataka kila mmoja wenu aonyeshe bidi hiyo ili mpate kuwa na hakika kamili ya tumaini hata mwisho ili msiwe wavivu, bali waige wale ambao kwa Imani na Imani. Subira hurithi ahadi (waebrania 6:11-12) Yesu aliporudi alimkuta Petro, Yakobo na Yohana wakiwa wamelala na akawakemea kwa hilo.

Jambo la tatu tunalopaswa kufanya ni kuongeza maombi kwenye kukesha kwetu. Yesu alisema, endekeeni kukesha na kuomba. Katika bustani hiyo, Yesu alitafuta mapenzi ya Baba yake na hiyo ndiyo aina ya maombi tunayopaswa kufanya. Wengine huita hii kuomba katika Roho. Mtume Petro alidokeza jambo hili katika waraka wake kwa Warumi. Vivyo hivyo Roho naye hutusaidia udhaifu wetu, kwa maana hatujui kuomba jinsi itupasavyo; lakini Roho mwenyewe hutuomba kwa kuugua kusikozidi na yeye aichunguzaye mioyo aijua nia ya Roho ilivyo, kwa kuwa huwaomba watakatifu kama apendavyo Mungu (Warumi 8:26-27)

Mara nyingi sisi kama wakristo tunashiriki katika maombi lakini hatutarajii Mungu kujibu, kwa hivyo tunasonga mbele tu na kufanya kile ambacho tayari tulikuwa tunapanga kufanya. Au tutaomba tunapoenda kulala na kisha tu kupeperuka na kulala. Yesu aliwaonya wanafunzi wakeshe na kuomba ili wasije wakaingia majaribuni. Kufanya maombi kwa njia yetu wenyewe au kulala ni njia mbili za kupita kiasi.

Malango yalifaa haja kwa ajili ya utayarishaji na uhifadhi wa mafuta kwa sababu yalikuwa na joto wakati wa baridi na wakati wa kiangazi. Kuanguka katika majaribu sababu ya sisi kubaki macho na kukesha ni kuona yaliyo ya Bwana jibu litakuwa.

Yesu pia aliomba mara tatu kwa Baba kuhusu suala lile lingeweza kile alichokuwa anajiandaa kupitia kifanyike kwa njia nyingine. Yesu alikuwa mtu wa Imani. Alikuwa amezoea kujibiwa maombi yake. Aliamini kwamba angepokea kile alichoomba. Kuhusu maombi, wakristo wanapaswa kukumbuka kwamba tunapomwomba Mungu jambo Fulani tunapaswa kuamini.

Kwamba tumepokea ombi letu, pia inaonekana kwamba inafaa kumwomba Mungu kitu kimoja mara tatu. Kanuni hii inathibitishwa na ukweli kwamba mtume Paulo, akam Yesu pia aliomba kuhusu suala Fulani mara tatu.

Tena yesu alirudi na kukuta wanafunzi watatu wamelal, hivyo akawapa maagizo mengine, “simameni na kuomba.” Jambo la nne tinaloweza kujifunza kuhusu kumngoja Bwana ni kwamba tunapochoka tunapaswa kuinuka au kusimama kwa miguu yetu tunapoomba. Hii inaonyesha utayari wetu wa kutenda juu ya chochote ambacho Bwana anatuambia tufanye.

Wanafunzi walipokuwa wakijitayarisha kufufuka, Yesu alitoa agizo lake la mwisho, ondokeni twende zetu, jambo la mwisho tinalojifunza kuhusu kumngoja Bwana ni kwamba, mara tu anapotuelekeza nini cha kufanya au mwelekeo gani wa kuchukua, akam wakristo tunapaswa mara moja kufanya kile anachosema.

Majadiliano ya Kikundi

Je, mfano wa wanawali kumi (Mathayo 25:1-13) unalinganishwa na kile ambacho Yesu aliwafundisha wanafunzi wake katika bustani ya Gethsemane usiku huo?

Hoja ya Somo:

- ✓ Kumngoja Bwana atende kunahusisha kushiriki kikamilifu
- ✓ Inatuhitaji tuwe watulivu, tusiwe na shughuli nyingi na tusilale.
- ✓ Inatuhitaji tuwe macho.
- ✓ Inatuhitaji tuwe wenye sala, tukitafuta mapenzi ya Mungu.
- ✓ Inatuhitaji tuwe tayari
- ✓ Kutenda inatuhitaji tumjibu mara moja.

SOMO LA 57

POKEA ROHO MTAKATIFU

Utangulizi:

Katika somo lililopita ,tuliona kwamba yesu alipoenda kusali katika bustani ya Gethsamane ,aliwafundisha wanafunzi jinsi ya kumungoja, ilikuwa imehitaji ushiriki hai kwa kwa upande wao.

1. kupumzika, si busy au kulala
2. kukesha
3. kutaftuta mapenzi ya mungu kwa maombi
4. tayari kutenda
5. kuitikia mara moja amri zake

Mara tu yesu alipomaliza kuomba ,alikatwa akahukumiwa ,alisulubishwa na kuzikwa .Baada ya kukaa kwa kaburi kwa siku tatu mchana na usiku alifufuka kutoka kwa wafu.Alimtokea Mariamu Magdalena asubuhi hiyo na mjomba wake ,Kleopa na mwanafunzi mwingine aitwaye simioni walipokuwa wakitembea njiani kuelekea Emau alasiri hiyo .Kleopa na Simoni walikimbia kurudi Yerusalemu ilikumwambia Petro na wanafunzi wengine kwamba walikuwa wamemwona yesu akiwa hai ; Wawili hao walipokuwa wakisimulia hadithi yao kwa wanafunzi,ghafla yesu akawatokea wote

MAJADILIANO YA KIKUNDI

1. Je unafikiri wanafunzi walikuwa wakimngoja yesu arudi kama walivyo wafundisha ?kwa nini au kwa nini isiwe hivyo?
2. Kama ungekuwa pamoja na wanafunzi yesu alipotokea katikati yao, Je ungejibu nini?

KUSOMA MAANDIKO

Marko 16:13-13, Luka 23:33-43

Yesu awatokea mitume

Marko 16:13-14, Luka 24:33-43

Nukuu kutoka kwa "Nifuate": ujumbe kutoka kwa mungu.

31BK Aprili 27 Jumapili usiku-

Nisani la Nao wakaondoka saa ile ile ,wakarudi na wale waliokuwa pamoja nao,wamekusanyika wakisema,Bwana amefufuka kweli kweli ,naye amemtokea Simoni ,Nao wakaanza kueleza mambo waliopata njiani na jinsi walivyomtambua akimega mkate .Na walipokuwa wakinena hayo yeye mwenyewe akasimama katikati yao akawaambia ,amani iwe kwenu.Naye akawashutumu kwa kutokuamini kwao na ugumu wa moyo yao, kwa sababu hawakuamini wale waliomuona baada ya kufufuka kwake.Lakini wakashtuka na kuogopa wakidhani wanaona roho .Akawaambia mbona mnafaidhaika, na mbona mnashaka mioyoni mwenu?Tazama mikono yangu na miguu yangu yakuwa ni mimi ,niguseni muone kwa maana roho haina nyama na mifupa kama nyinyi.ona ninayo. "naye alipokwisha kusema hayo,akawaonyesha

mkono wake na ubavu wake .Basi wale wanafunzi walifurahi walipomwona Bwana .Na walipokuwa bado hawakuamini kwa sababu ya furaha yao,wakistaajabu, akawaambia mna chochote hapa? wakampa kipande cha samaki na kuokwa ; na akakitoa na kukila mbele yao.Basi yesu akawaambia tena amani iwe kwenu; kama baba alivyonituma mimi,mimi name nawatuma nyinyi naye akaiishi kusema hayo,akawavuvia, akawaambia pokeeni Roho mtakatifu.Nikiwasamehe madhambi ya mtu yeyote sita wa0 wamesamehewa ikiwa ninyi mtabakia kwa makosa yoyote

MASHAKA THOMASO

Mathayo 28:16-17, Yohana 20:24-31

Dondoo za maandiko kutoka “Nifuate; Ujumbe kutoka kwa mungu .

31-B.K,May 5 Jumatatu jioni –nisani 27 lakini Thomaso ,mmoja wa wale kumi na wawili ,aitwaye Didimo ,alikuwa akiuma na yesu alipokuja.Basi wale wanafunzi wengine wakamwambia,”Tumemwona bwana” lakini yeye akawaambia ,”nisipoziona mikononi mwake alama za misumari ,na kutia kidole change mahali pa misumari , na kutia mikono yangu ubavuni mwake sitasadiki wale wanafunzi 11 walikwenda Galilaya mpaka mlima aliyoagiza yesu.Baada ya siku nne wanafunzi wake walikuwa ndani tena,na Thomaso pamoja nao yesu akaja ,na milango imefungwa ,na kusiona katikati yao ,akasema, amani iwe nanyi pamoja nawe ,kisha akamwambia Thomaso “Leta kidole chako hapa;uitazame mikono yangu;leta mkono wako nauitiye ubavuni mwangu ;wala usiwe asiyeamani bali Thomaso aliyeamini,akajibu ,akamwambia Bwana wangu .Mungu yesu akamwambia “kwa sababu umeniona umeamini?” Heri wale ambao hawakuona ,lakini waliamini .Basi ishara nyingine nyingi alizozifanya yesu mbele ya wanafunzi wakrre,ambazo hazikuandikwa katika

kitabu hiki; lakini ya kwamba yesu ndiye kristo,Mwana wa mungu.Na kwa kuamini muwe na uzima kwa jina lake

AMRI

1. Amani iwe nawe
2. Amani iwe nawe, kama vile baba alivyonituma mimi name nakutuma pia
3. Pokea roho mtakatifu
4. Amani iwe nawe
5. Usiwe asiye amini bali aaminiye

SOMO

Kutokea ghafla kwa yesu chumbani kuliwashtua wanafunzi hivyo akawaamuri mara moja wawe na amani ilikuwa ni mwisho ni siku ya tano tu kabla,kwenye karamu ya mwisho ambayo yesu alikuwa amewaambia bado kitambo kidogo nanyi hamtaniona tena, na tena , bado kitambo kidogo , nanyi mtaniona lakini walishangaa kumwona ndipo Yesu akawashutumu kwa sababu ya kutoamini kwao na ugumu wa mioyo yao ,kwa sababu hawakuwa wamewaamini hata wale waliomwona baada ya kufufuka kwake

Mwanzoni wanafunzi walifikiri wanaona mizimu. Lakini akawahakikishia kwanza kuwaonyesha mikono na miguu yake iliyotobolewa na misumari.Na pili aliwaalika wamguse hum na kuwaambia roho haikuwa na nyama na mifupa kama alivyo kuwa nayo . Kwa ushahidi wa kimwili kama dhibitisho wanafunzi walianza kushangilia walipotambua kwamba yesu ndiye alikuwa ametabirikuhusu shangwe kuu ya mwanafunzi huyo “Lakini nitawaona tena,na mioyo yenu itafurahi na furaha yenu hakuna mtu atayeiondoa kwenu”

Baada ya kula kipande cha samaki wa kuokwa ambacho wanafunzi wake walikuwa wamempa .Yesu aliwaambia “Amani iwe kwenu kama Baba alivyonituma mimi, mimi name ninawatuma nyinyi.” Pokeeni roho mtakatifu. mkiwasamehe dhambi zao yeyote wamesamehewa dhambi za yeyote wamesamehewa dhambi zao ,mkiwa bakiza dhambi za yeyote wamefungiwa 262 Mikono iliopigwa misumari .Tzama nakala kwenye ukurasa wa 151 (“Tazama nakala mtu alitobolewa mikono misumari-Jina kuu la Mungu)-kwa maelezo kamili.

MAJADILIA YA KIKUNDI

3. Baba alituma yesu kufanya nini?(Ona luka 4:18)

Pia kufanya wanafunzi kutumia karam za roho kumtii Baba,kupenda wengine,kusamehe dhambi za watu,n.k

4 . Yesu anataka wanafunzi wake wafanye nini?

jambo lile lile

5.Kwa kuwa yesu alikuwa amewaambia wanafunzi katika matukio mawili tofauti katika karamu ya mwisho kwamba angewapeleka roho mtakatifu,unafikiri ni kwa nini ilibidi kuwaamurisha wapokee Roho mtakatifu?kwa sababu roho mtakatifu ni zawadi na ni lazima ipokelewe (kwa mfano:Mungu alituma neno lake manabii wake, Mwanawe, na wokovu wake wote ni hivyo zawadi na lazima zipokelewe ili ziwe na faida.

6.Je, unaamini jinsi gani maneno ya mwisho ya yesu hapo juu yanakuhusu wewe?

7. Unafikiri ni kwa nini yesu aliwapulizia wanafunzi wake?

SOMO LILIENDELEA

Kuna maoni mengi kuhusu kwa nini aliwapuliza wanafunzi alipowaamuru “Pokeeni roho mtakatifu” Tutajaribu kuangazia yale yaliyotawala zaidi katika somo hili.

Katika kiibranzia , neno roho mtakatifu ni ruwach qotesh kialis :”Pumzi ya mungu” yesu akiwapulizia wanafunzi wake angekuwa

1. (Aliwakumbusha kile wanachojua “ upeo huvuma upendako, sauti yako waiskia lakini hujui anakatoka na anako kwenda,ndivyo kila mtu aliyezaliwa kwa roho”

2. (Kilichotangulia ni kivuli cha kile kitakachokuja na ghafla kutoka binguni kelele kama hiyo upepo wa nguvu akienda kasi,ukaijaza nyumba yote waliokuwa wameketi wazo lingine ni kwamba yesu alikuwa akionyesha jinsi roho mtakatifu alikuwa anafanya kazi kwanza lazima upokee pumzi ya hewa kisha uifukuze kwa maneno mengine ,kama kawaida lazima uipokee kwanza kabla ya kutolewa ,wengine wanaamini hili ilikuwa ishara ya “kuzaliwa mara ya pili” kwa kuwa mungu alimpuizia Adamu ili atoe maisha yake. wengine wanaamini kwamba Yesu alitoa roho mtakatifu wakati huo na niushahidi kwamba wafwasi wake wote lazima wapokee roho mtakatifu iliwapokelewe kisha wakati wa baadaye wangepokea ubatizo (kuzamishwa au kulemewa)na roho mtakatifu kwa kusudi la kuvikwa nguvu (vivya vya garama ya roho) ili wawe mashahidi wenye matokeo Wasomi wa bibilia wanaelekezwa kwenye bmaandiko mawili tofauti ambayo yanazungumzia uhai kutoa maji (Roho mtakatifu)

Katika kuunga mkono wazo hili maandiko ya kwanza,Yohana mtakatifu 4:13-14 inarejelea kwa Yesu kutoa roho mtakatifu ili mtu binafsi apate uzima wa milele.Katika kifungu hiki Yesu anazungumza na mwanamke kwenye kisima

huko samaria akamwambia , kila anywaye maji haya hataona kiu tena ,lakini yeyote atakaye kunywa maji yale nitakayempa hataona kiu milele bali yale maji nitakayompa yatakuwa chemichemi ya maji kububujikia. uzima wa milele , kifungo hiki kinaumanisha wazo kwamba mtu yeyote anayekunywa maji ambayo yesu alimpa (Roho mtakatifu) ana uwezo wa kupata uzima wa milele kifungu hiki kinaunganishwa wazo kwamba mtu yeyote anayekunywa maji ambayo yesu anampa(Roho mtakatifu) ana uwezo wa kupata uzima wa milele. Katika hali hii maji yamefungwa kwenye chombo cha kisima .Pia kumbuka maji yamo ndani ya maji .Hii inaunga mkono wazo kwamba mvumini binafsi anaweza kupata chanzo hiki cha au anaweza kumpa mtu yeyote anayemuomba maji .Maandiko ya pili Yohana7:37-39 inarejelewa kwa yesu kubatiza(kuzamisha au kulemea)mtu binafsi kwa roho mtakatifu kwa kusudi la kuwavisha wanafunzi nguvu (Garama za roho) ili wawe mashaidi wa ufanisi siku ya mwisho ,siku ile kubwa ya siku kuu(vibanda)akapaza sauti yake “Mtu akiona kiuu na aje kwangu, yeye aniaminiye ,mito ya maji yalio hai hatiririka kutoka ndani yake lakini neno hilo alilosema katika habari ya roho , ambaye wale waliomwamini watapokea,kwa maana roho alikuwa hajatolewa kwa sababu alikuwa hajatukuzwa .Kifungu hiki kinazungumza na waamini wanaotoa maji ya uzima(roho mtakatifu) kwa maneno mengine mashahidi katika hali hii si kisima kimoja cha maji bali vijito vingi na sio chemichemi inayobubujika bali kiasi kikubwa cha maji, mito inayotiririka .Mito ya maji iko wazi kwa wote kuona na mtu yeyote anaweza kunywa kutoka humu uhuru

Yesu alipowaambia wanafunzi wamupokee roho mtakatifu ,Bila shaka wangekumbuka mambo ambayo alikuwa amewaambia kuhusu roho mtakatifu

kwenye karamu ya mwisho. Kauli hizi zinzaunda kiini cha ufahamu yetu juu ya mafundisho ya roho mtakatifu.

MAWAZO GANO YANAYOKUJA AKILINI MWAKO UKIZINGATIA YALE AMBAYO YESU ALISEMA?

- Baba ndiye mtoaji wa roho mtakatifu (Yohana 14:16)
- Roho mtakatifu atabaki pamoja na wanafunzi wa yesu milele (Yohana 14:16)
- Roho mtakatifu ataishi pamoja na wanafunzi (Yohana 14:17)
- roho mtakatifu atakuwa ndani ya wanafunzi (14:17)
- Mungu baba atamtuma roho mtakatifu kwa jina la yesu (Yohana 14:26)
- Roho mtakatifu atawafundisha wanafunzi mambo yote (14:26)
- Roho mtakatifu atawakumbusha kila jambo yesu aliwaambia wanafunzi wake (Yohana 14:26)
- Mwenyewe atamtuma roho mtakatifu (Yohana 15:26) Yohana mubatizaji pia alishuhudia juu ya roho mtakatifu aliposema atawabatiza kwa roho ili roho mtakatifu na roho
  - Mtakatifu ndio kweli (Yohana 15:26)
  - Roho mtakatifu ataukumu ulimwengu kuhusu dhambi kwa sababu hawaamini yesu (yohana 16:8-9)
  - Roho mtakatifu atahuhakikishia ulimwengu kuhusu kufufuka kutoka kwa wafu (Yohana 16:8-10)
  - Roho mtakatifu atahuhakikishia ulimwengu kuhusu hukumu kwa sababu shetani mtawala wa ulimwengu huu (kosmos – pambo/udanganyifu) umehukumu (Yohana 16:8-11)

- Roho mtakatifu atawaongoza wanafunzi wake katika ukweli wote
- Roho mtakatifu atazungumza kwa uamuzi wake mwenyewe (Yohana 16:13)
- Roho mtakatifu atanena (Yohana 16:13)
- Roho mtakatifu atakuambia kuhusu siku zijazo (Yohana 16:13)
- Roho mtakatifu atamtukuza yesu (Yohana 16:14)
- Roho mtakatifu atawapa wanafunzi ufahamu wa kila kitu ambacho Yesu anacho

(Yohana 16:14)

Yesu pia alitoa kau;I nyingine kwa wanafunzi kuhusu roho mtakatifu ni mawazo yanayokuja akilini mwako

- Baba wa mbinguni huwapa zawadi ya Roho mtakatifu wale wanaomwomba (Luka 17:13)
- Hakuna mtu hawezae kuingia katika ufalme wa mungu bila kuzaliwa kwa roho
- (Yohana 3:5)
- Mtu anapozaliwa mara ya pili ya pili kwa roho ni kama upepo. Hujui upepo ulitoka wapi wala unaenda wapi wala unakwenda kwa sababu unakwenda unakotaka. Unasikia sauti yake tu (Yohana 3:8)
- Roho mtakatifu atawavisha wanafunzi uwezo utokao juu (Luka 24:49)

siku nane baada ya kutokana kwa mara ya kwanza na wanafunzi, Yesu aliwatokea walipokua. Galilaya. wakati huu Tomaso alikuwa pamoja nao. Baada ya kuwasalimu Yesu anatumiza utambulisho wake kwa Tomaso na kisha anaamuru waamini wasiwe na shaka kisha akaweka baraka za kinabii kwa

wala wote ambao hawakumwona kama wanafunzi walivyomwona, lakini wakamwamini kwa vyovyote vile.

MAJADILIANO YA MAKUNDI

Unafikiri kwa nini Yesu angewabariki hao ingawa hakumwona ? (walikuwa watu wa imani na walio stahilikupata dhawabu kwa sababu imani huja kwa kwa kusikia neno la mungu. Wengine wameitwa lakini wachache wamechaguliwa)

Kulingana na kitabu cha matendo, Roho mtakatifu anaweza kujazwa kwa watu binafsi baada ya wao wamebatizwa kwa jina la yesu kwa kuwekewa mikono na mitume (Matendo ya mitume *:18)

Je mstari huu unatumika leo? kwa nini au kwa nini ?

HOJA YA SOMO

HAKIKISHHA UNAPOKEA ROHO MTAKATIFU

MAOMBI

soma vifungo vifwatavyo vya maandiko .

- Matendo 2 :1-4 kuvaa nguvu
- Matendo 2 :33 “sikia na kuona”
- Matendo2 ;38-39 “Watapokea”
- Matendo 2:42 “ Mitume wana nguvu”
- Matendo 3:22-23 “Yesu ametumwa kwako tii au uangamie”
- Matendo 4 :29-31 “Maombi ya ishara na maajabu ushuhuda wa ujasiri”
- Matendo 6:5-8 “Stefano apokea kuwekwa mikono na kufanya ishara ya maajabu”
- Matendo 6:5-19 “Filipo aenda Samaria na watu wamevaa nguvu”

- Matendo 9:17-18 “Paulo anapokea roho mtakatifu”
- Matendo 10:43-48 “Kornelio na nyumba wanapokea roho mtakatifu”
- Matendo 19:1-6 “ Ubatizo wa Yohana dhidi ya ubatizo wa roho mtakatifu”
- 1 Wakorintho 2:14 “Gharama za roho”
- 1 Timotheo 4:14 “Timotheo apewa Gharama”

NITAIWEKA ROHO YANGU NDANI YAKO

Ezekieli 36:26-27

²⁶Nami nitawapa ninyi moyo mpya, name natatia roho mpya ndani yenu, name nitatoa moyo wa jiwe. Kutoka kwa mwili wako na kukupa moyo wa nyama. ²⁷Nami nitatia roho yangu ndani yenu na kuwaendesha katika sheria zangu na kuwa waangalifu kuzishika amri.

SOMO LA 58

Agizo kuu

Kikundi cha kuvunja

Barafu: mapenzi ya Mungu kwa maisha yako

Utangulizi

Siku arobaini zilikuwa zimepita tangu yesu afufuliwe kwa wafu. Wakati huo aliwaambia wanafunzi mambo mengi kuhusu ufalme wa Mungu na kufungua akili zao kuelewa maandiko akawaeleza kwamba imeandikwa kwamba Kristo atateswa na kufufuka kutoka kwa wafu suku ya tatu na kwamba toba na ondoleo la dhambi itahubiriwa kwa sina lake kwa mashaidi wa mambo hayo.

Siku ya arobaini yesu aliwakusanya wanafunzi pamoja na kuwaongoza nje ya Yeyusalemu mpaka mahali kwenye mlima wa mizeituni karibu na Bethania za walipofika akawaamuru wasiondoke Yerusalemu mpaka atakopowabatiza kwa roha mtaakatifu baada ya siku chache. Kwa kiasi fulali walishangaa walimwuliza kama angerudisha ufalme kwa Israeli wakati huo. Alijibu kwamba haikuwa kwao kujua nyakati au nyakati zilizowekwa na Baba bali kwamba wangepokea nguvu roho mtakatifu atakapokuja juu yako.

Kasha akatoa seti yako mwisho ya amri, ambayo leo imekuja kujulika kama “Agizo kuu”. Baada ya hapo aliwabariki wanafunzi na kupaa mbinguni huku wakitazama walishangaa! Yesu alipoendelea kuinuka, wingu lilimpokea kutoka

machoni pao. Ndipo wawili wakatokea na kuambiwa kwamba siku moja atarudi duniani kwa namna ile ile waliyomwona akiondoka.

Majadiliano ya kikundi:

Kama angekuwa pamoja na wanafunzisiku hiyo ni maswali gani yangekuwa yanaingia akilini mwako?

Kusoma maandiko

Maagizo ya mwisho – Agizo kuu Mathayo 28:18-20, Marko 16:15-19, Luka 24:44-53, Matendo 1:3-12 Nukuu za maandika kutoka nifuate ujumbe kutoka kwa Mungu.

31AD, Jani 5. Alamisi 1yyar 27

Naye akawaambia, Hayo maneno yangu niyowaambia mlipokuwa hikali pamoja nanyi ya kwamba ni lazima yatimizwe yote niliyoandikiwa katika torati ya Musa na katika manabii na zaburi. Kasha akazifungua akili zao wapate kuelewa maandika nay eye.

20 Bethania alikua nyumbani kwa lazini, mariamu na Martha iko upande wa kusini – mashariki wa mizeituni kama safari ya maili mbali kutoka Yerusalemu.

Wingu mahususi ambalo linazungumziwa kwa kiebrania linaitwa sh. Khinah wingu la utukufu. Ni wingu lile lililowaongoza wasraeli katika kutangatanga kwao likawa nguzo ya moto usiku na kuijaza hekalu la Mangu. Daima inaonyesha uwepo wa Mungu.

265 Agizo kuu: Agizo la misingi ilikuwa kufanya wanafunzi wapya kwa hili Yesu alitaja njia iliyohususika katika kutimiza kazi hiyo. Utimilifu wa vipengele mbali mbali umeandikwa katika matendo ya mitume. Ifwatayo ni orodha ya utimizo wa kwanza wa vipengele vya mtu binafsi 1) nenda ulimwenguni kote – Matendo 21:62) Hubiri injili. Matendo 2:22-36-3] kubatiza Matendo 2:28- 24-4) kuwafundisha kushika yote ambayo yote ambayo yesu alikuwa amewamuru

mdo 2:42

akawaambia ndivyo ilivyo ilivyoandikwa, ya kwamba Kristo atateswa na kufufuka katika wafu siku ya tatu, na kwamba mataifa yote watahubiriwa kwa jina lake habari ya toba na ondoleo la dhambi kuanzia Yerusalemu ninyi ni mashaidi wa mambo haya. Na tazama nawaitea juu yenu ahadi ya Baba yangu lakini kadeni humu mjini hata mvikwe uwezo utakao juu akawaongoza nje mpaka Bethania akainua mikono yake na kuwabariki. Akawaambia endeni ulimwenguni yote, mkaihubiri injili kwa viumbe vyote. Nimepewa mamlaka yote mbinguni na duniani. Basi enendenenimkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi mkiwabatiza kwa jina Mungu Babana mwana na roha mtakatifu na kuwafundisha kuyashika yote niliyowaambia ninyi na tazama mimi nipo pamoja nanyi siku zote hata ukamilifu wa dahari. Yeye aaminiye na kubatizwa ataokoka, bali yeye asiyeamini atahukumiwa ninyi na tazama mimi nipo pamoja nanyi siku zote hata ukamilifu wa dahari. Yeye aaminiye na kubatizwa ataokoka, bali yeye asiyeamini atahukumiwa na ishara hizi zitafuatana na hao walioamini kwa jina langu watatoa papo watasema kwa lugha mpya watahika nyoka hata wakinywa sumu ya kufisha hawataweza kuitoa. Kuwaamiza wataweka mikono juu ya wagonjwa nao watapa afya¹ basi Bwana Yesu alipokwisha sema wa Mungu wakarudi Yerusalemu wakiwa na furaha kubwa wakakaa siku hekaluni wakimsifa Mungu nao wakatoa wakuhubiri kila mahali naye Bwana alipokuwa akitenda kazi pamoja nao nakulidhibitisha lile nenokwa ishara zilizo fuatana nao.

Amri

- ✓ Lakini mtakaa humu mjini mpaka mrikwe uwezo utakao juu enendeni
- ✓ Ulimwenguni mwote mkaihubiri injili kwa viumbe vyote
- ✓ Fanya wanafunzi

Greek 5083 jam kushikilia jambo haraka kunajumuisha ushindi urumiliru lakini pia kulifanya kwa njia sahihi kutoyumbishwakutishwa kushawishiwa au kushawishiwa na nguvu za nje kwenda kinyume na kile unachojua ni kweli.... lengo sio kufanya tu kufanya hivyo ni kupitia dhoruba au kuishi hakini kuwa bora nguvu ujasiri zaidi baadaye.

270.hii inalinganishwa vyema na amri ya kwanza kabisa ambayo mungu aliwapa waisraeli kwenye mlima sinali basi sasa ikiwa mtaamini sauti yangu

kweli kweli(kiebrania) na kulishika agano langu mtakuwa tano yangu kati ya mataifa yote, dunia yote ni mali yangu nanyi mtakuwa kwangu ufalme wa makuhani na taifa takatifu. Haya ndiyo maneno utakayowaambia wana wa Israeli (kutuka 19:5-6) na sikieni (shema in kwa kiebrania o israeli) kumbukumbu la torati 6: 4-5) (shema tazama makala kwenye ukurasa wa 158 (neni la kiebrania shema linamaanisha nini?) kwa maelezo kamili ingawawaisraeli walikuwa wamekubali kutii amri ya Mungu, sauti wakati yeye kweli.

Isikieni nakutii yangu na mtakapofanya nilivyowaambia mambo ya ajabu yatatokea ziletazo Baraka? Kwaamri ya nifuateni" Yesupia aiwaahidi wanafunzi wake kwamba yeye angewafanya wakati huo wavuvi wawatu" na sasa miaka mitatu na nusu baadaye yesu alikuwa akiwaagiza kufanya jambo hilo.

Basi BwaYesu alipokwisha sema nao alichukuliwa juu mbinguni akaketi mkono wa Mungu. Wakirudi Yerusalemu wakiwa na furaha kubwa wakakaa siku zote Hekaluni wakimsifu mungu. Nao wakatoka, wakahubiri kila mahali naye Bwana akitenda kazi pamoja nao, na kulithibitisha lile neno kwa ishara zilizofuata.

Kiini cha agizo kuu ni sharti kufanya wanafuzi ilikuwa wakati kamili wa yesu kazi yake tangu siku ile alipoingia katika huduma wakati wa ubatizo wake hadi alippaa mbinguni wakati wa miaka yake 3% ya huduma Yesu alitoa kielelezo cha mahakano wa kufanya wanafunzi na kasha akawaamuru wote waliomfuata kufanya vivyo hivyo. Malakato wa ufuasi unahusisha hatua tano wao ni:

1. Kaeni mjini hata mvikwe uwezo utokao juu
2. Nenda ulimwenguni kote
3. Hubiri toba kwa ajili ya ondoleo la dhambi katika jina la yesu
4. Wabatize wale wanaoamini ujumbe katika jina la Yesu
5. Wafundishe wale ambao wamebatizwa kushika yote ambayo Yesu aliamuru.

Wanafunzi walifuta maagizo ya Yesu kikamilifu na matokeo ya awali yanaonyesha kafika kurasa za kitabu cha matendo.

1. Kaa matendo 1:12-14

Kasha wakarudi Yerusalemu kutoka Mlimani uitwao mizeituni ulio karibu na Yerusalemu. Safari ya siku sabato walipoingia mjini walipanda juu chumba walimokuwa wakikaa: yaani Petro na Yohano na Yakobo noa Andrea.Filipo

na kusema nao wakaogopa, wakamsihi asiseme nao kwa muda wa mwezi mmoja. Baada yake, walisema wangesikia na kumtii Musa lakini hakufanya hivyo pia. Kwa njia Fulani wale wanao dai kuwa wakristo nikama waisraeli. Wanapo sikia kile ambacho yesu anataka wafanye wanakuwa waoga na lawatamfuata baada yake wanasema. "Muchungaji wewe tuambie tunapaswa kufanya nini" lakini basi hawatafanya hivyo ama yesu alisema. "Si kila mtu aniambiaye Bwana Bwana ataingia katika ufalme wa mbinguni bali yeye afanyaye mapenzi ya baba yangu aliye mbinguni ataingia kwa hiyo kila asikiaye nia za zaidi na kuzitenda atafananiswa na mtu mwenye busara aliyejenga nyumba yake juu ya mwamba Mathayo 7;21-24-271 abey shema katika kiebrania. Amri yeye maana ya "kupepea" na "kufuata" kama tunavyoona katika amri ya kwanza ya yesu "Nifuate hapo awali tunapata amri zilezile kwenye mima Sinai, kama inavyosomwa katika kitabu cha kut 1956 kabla tu ya Mungu kutoa mafundisho yake na maagizo yake ya kuishi, Tofauti ambayo inakuja na unatimia ndio kutoka kwa hayo yote Mungu alikuwa" amewatetea kutoka misri kwa "Litemen", iliyoamriwa hapa kwa Ruth na kumnyenyekea, Tobeck. Bwana wao na mfalme wao basi sasa ikiwa nyinyi mkiwa mchele wangu huko, na kulishika agano langu mtakuwa milki yangu katika mataifa yote nanyi mtakuwa mimi ufalme wa milele makuhani na taifa takatifu hayo ndiyo maneno utakayowaambia watu wa matunda 1956 kuendelea kurejesha tangazo la yesu katika yohana 10:22 kondoo wangu husikia sauti yangu na kuwafahamu na hunifuata tazama makala katika ukurasa wa 158 je! Neno la kiebrania shama haliwezi] kwa maelezo kamili kuhusu kwa urahisi likimaanisha kufanya bila kukawia kufuata nyayo za mtu, mafundisho na maagizo kwa neno na vitendo ebo. Techly inafafanuliwa kama kutembea na Mungu katika njia zake na mkewe kwa njia yetu, gari letu na jangwa maisha yetu: pia inajulikana kama kuangaza alama lakini dhambi/uasi hufatana kama kukosa alama kwa maana rahisi ambayo Mungu anazungumza ambapo

Mungu alitoa mafundisho na maagizo yake kwa ajili ya kuishi watu wake ambapo hakuna mtu angeweza kudai (ya Misri au Israel) mada kuu kwa kiebrania na kufuata. Tomaso Baitholomayo na Mathen, Yakobo mwana wa Alfayo na Simoni zelota na kama mwana wa yakobo. Hawa wote kwa nia moja walikuwa wakijitoa daima kwa maombi pamoja na mwanamke, na Mariamu mama yake Yesu na ndugu zake 2 cor matendo 2:1-6. Hapa ilipofimia siku ya pentagoste walikuwako wote mahali pamoja ghafla ikaja kutoka Aravani kishindo kama upepo wa nguvu akienda kasi ikajaza nyumba yote walimokuwa wakiishi zikawatokea ndimi kama za moto zikigawanyika wakakaa juu ya kila mmoja wao wote wakajazwa roho mtakatifu wakaanza kusema kwa lugha nyingine kama roho alivyowajalia kutamka basi palikuwa na wayaudi waliokaa yerusalemu. Watu kutoka kila taifa chini ya mbingu sauti hiyo iliposikia umati wawatu ukakusanyika ukashangaa kwa sababu kila mmoja wao waiwasikia wakisema kwa lugha yake mwenyewe

3. Hubiri matendo

2:22-36 “Enyi watu wenye ujasiri, sikizeni maneno haya: Yesu mnazareti, mtu aliyeshuhudiwa na Mungu kwenu kwa miujiza na maajabu na ishara ambazo mungu alizifanya kwa yeye kati yenu fahamu mtu huyu ambaye alitolewa kwa makusudi ya Mungu tangu awali na kwa kujua kwake tangu zamani mlimsulubisha kwa mikono ya watu wasiomaha Mungu mkaamwa haiwezekani yeye ashwikwa katika uwezo wake kwa maana Daudi asema juu yake, nilimwona Bwana siku zote mbee zangu kwa maana yuko mkono wangu ukafurahi na ulimi wangu unashangiliwa zaidi ya mwili wangu nao utakaa kwa matumaini: kwa sababu hutaiacha nafsi yangu ilades, wala hutaruhusu mtakatifu wako aone uozo ulionijulisha njia za uzima utanifanya nijae furaha pamoja na uwepo wako ndugu ninaweza kukuambia kwa ujasiri kuhusu baba waukoo Daudi kwamba alikufa na akazikwa, na wake kaburi liko nasi hadi o na kwa hiyo kwa sababu alikuwa nabii naye alijua yakuwa Mungu alimwapa kwa kiapo kitamketisha mzao wake mmoja katika kiti chake cha enzi alitazama mbele na kusema juu ya ufufuo wa kristo ya kwamba hakuacha wala hakuachiwa kuzimu wala je, mwili wake uioza Yesu huyu Mungu alimfuata tena na sisi sote tu mashaidi wake kwa hivyo akiisha kupandishwa

leta mkono wa kuume wa Mungu na kupokea kwa baba ahadi ya roho mtakatifu amemimina hii mnayoona kusikia kwa maana si Daudi ndiye paa mbinguni, bali yeye mwenyewe aseme bwana alimwambia bwana wangu, keti mkono wangu wa kuume, hata niwafanyapo adui zako kuwa kiti cha miguu yangu basi nyumba yote ya Israeli na wajue yakini ya kwamba amemfanya kuwa Bwana na Kristo Yesu huyu ambaye ninyi mlimsulubisha.

4. Ubatizo- matendo

2:37-47 Waliposikia haya wakachomwa mioyo wakamwambia Petero na mitume wengine. Tufanye nini ndugu zetu? Petero akawaambia tubuni mkabatizwe kila mmoja kwa jina lake Yesu Kristo mpate ondoleo la dhambi zenu nanyi mtapokea kipawa cha roho mtakatifu kwa maana ahadi hii ni kwa ajili ya wote walio mbali, na wote watakaoitwa na Bwana Mungu wetu kwa ajili yake na pamoja na wengi maneno mengine alishuhudia kwa uzito na aliendelea kuwahimiza akisema jiokoeni na kizazi hiki kiovu basi wale waliolipokea neno lake wakabatizwa na siku hiyo wakaongezeka watu wapata elfu tatu.

5. Fundisha –Matendo 2:42

Walikuwa wakijitoa daima kwa mafundisho ya mitume na katika ushirika kwa kumega na kwa maombi

Majadiliano ya kikundi

2. Mwanafunzi ni nini? (Anayepokea mafundisho, mwanafunzi au mwanafunzi

Mchakato wa wa kufanya wanafunzi unafanana kwa karibu na mchakato wa asili ambao wanaume na wanawake huenda kwa kuwa na watoto na kuwaea, hebu tuangalie kulinganisha

1. Kaa (mpaka uweze kuzaa na upate mwenzi)
2. Nenda (waache baba na mama – mwanzo 2:24)
3. Hubiri (panda hitaji – mwanzo 2:24)
4. Kubatiza (kuosha wakati wa kuzaliwa hai)
5. Mfundishe (mtayarishe mtoto ili afanikiwe na kulea watoto wake wenyewe)

- a) Mtoto ni mfuasi kama yeye ndiye anayepokea mafundisho
b) Hatua hii ya kukomaa ina hatua tatu ukomavu wa korocho(1 yohana 2:13)
1. Mtoto utotoni
  2. Kijana ujana
  3. Baba utu uzima

Hoja ya somo

Mungu ametupa

- ✓ Maono yake ya jinsi tulivyo ili kuwa kama mwanawe Yesu
  - ✓ Misheni sisi – tunapaswa kutimiza ii kufanya
  - ✓ Wanafunzi mkakati tunapaswa kuutumia kaeni mjini mpaka mvikwe uwezo utokao juu
  - ✓ Nenda ulimwengu kote
  - ✓ Hubiri ujumbe wa msamsha wa dhambi kwa jina la Yesu
  - ✓ Wabatize wale walioamini ujumbe
  - ✓ Wafundishe kushika kila kitu ambacho Yesu aliamuru kufanya na wizara tunapaswa kufanya wizara ya upatanisho ili kufanya kazi hii pia ametupa
- Mamlaka yake ..... ya kukamisha utume na huduma
- ✓ Huduma zake roho mtakatifu
  - ✓ Zana zake zawadi za roho takatifu
  - ✓ Utukufu wake mtume, manabii
  - ✓ Watayarishaji wake mitume , manabii, wanjilisti, wachungaji na walimu
- Maombi

Tunapofuna somo hili la mwisho, tunakumbushwa kwamba sasa umepitia kiroho ukomavu mchakato na jukumu ni lako kutimiza mapenzi ya baba yako aliye binguni. Msururu wa vitabu vya safari pamoja na Yesu vitakusaidia kupata mwongozo wa kukamilisha kazi ambayo ni kueba mbele yako je utafanya hivo? Mambo uliyo yasikia kwangu mbele ya mashaidi ya wengi yaishe hapo watu waaminifu ambao wataweza kuwafundisha wengine pia (2 Timotheo 2: 2) mahakato wa ukomavu wa kiroho Tazama michakato mzima ulioainishwa

HADITHI YA ELIAN NA ELISHA

Picha ya ubatizo

Uhusiano wa elia, baba wa kiroho kwa Elisha mwana kiroho...hutumika kama picha ya uhusiano wa Yesu na waumini.

Usuli

Elia aliudumu kama nabii wa Mungu kwa waisraeli kwanzia mwaka wa 883kk hadi 868kk. Alitoka Tishbe katika Gileadi, mwanzoni wa huduma yake ahabu na Yesebel walitawala ufalme wa kaskazini wa Israeli wenye makabila kumi Reobeni, Simeoni, Lawi, Dani, Naftali, Gadi, Asheri, Isa kari, Zabuloni na Yusufu (Efraimu na Manase) Yehoshafati alitawala ufalme wa kusini na Yuda, wenye makabila mawili Yuda na Benjamini. Mnamo mwaka wa 879kk Elia aliwapa changamoto manabii 450 wa balina manabii 400 wa Asheiq kwenye pambano wa mlima karmeli mda Fulani baada ya hayo alimsajii Elisha kama mtumishi wake huko Abe-mehola.

Elia alimwita Elisha kumfwa. Basi Elia akaondoka huko akamkuta Elisha mwana wa Shafati alipokuwa akilima na jozi ya ngombe kumi na mbili mbele yake na yeye pamoja na ya kumi na mbili Elia akamwendea akatupa vazi lake juu yake (wafalme 19:9) somo 1 wafalme 19:1-21 kutokana na kifungu tunaona kwamba Elisha alikua mtu wa kawaida tu alikua mkulima

Neno vazi katika kiebrania ni neno "addeneth" na linamaanisha kitu cha kutosha (kikubwa au pana) na hutumiwa kueleza yafuatayo: vazi – utukufu unaweza kufikiria kama "kanzu ya tusufu ya rangi nyingi Eliya alipoweka razi lake juu Elisha alikuwa anamwita kuwa nabii na kumchukua kama mwanawe kwa maneno mengine alikuwa akimpa utukufu wake

Elisha akawaacha ngombe, akamfuata Eliya mbio akasema tafadhali niruhusu nimbus baba yangu na mama yangu

Ndipo nitakufuata Eliya akamwambia rudi tena maana nimekutendea nini? Basi Eliya akarudi kutoka katika kumfuata, akawaacha wale ngombe wawili akawachinja akawachemsha nyama yao pamoja na vyombo vya ngombe

akawapa watu nao wakala. Kasha akainuka akamfuata Eliya na kumtumikia (wafalme 19:20-21)

Ushindani wa Elisha na mwitiko wa awai wa Eliya una pete inayojulikana kwao msikilize Yesu anapoingia na wale anaotaka kumfuata Yesu akawambia mwingine “ nifuate lakini alisema “Bwana niruhu kwanza niende nikamilike wafu wao lakini Yesu akawambia waache wafu wazike wafu wao akini wewe enda ukahubiri kila mahali ufalme wa Mungu na mwingine akasema “Bwana nikakufuata lakini niruhusu kwanza niwaage wale walio nyumbani lakini Yesu akawambia hakuna mtu anayeweka kono wake kwenye jembe la kulima na kuangalia nyumba hafai ufalme wa Mungu (uka 9: 39-62)

Alipo sikia jibu la Eliya kwa udhuru wake, akawasha moto kwa vifaa vyake akawapika ngombe na kuwalisha wanaume kwa kufanya hivyo Elisha alionyesha kwamba alikuwa tayari kutoa. Cha hadi. Je ni kiwango gani cha kujitolea kwako kumfuata Bwana Yesu Kristo? Kuwa mwaminifu kwako mwenyewe kama Mungu ajuavyo.

ELIYA ALIKUWA NA SURU GANI?

Wakamwambia mfalme Ahazia akakutana naye, akamwambia, enenda zaka umrudie mfalme kama alivyokutuma, ukamwambia wasema Bwana kwa sababu hakuna Mngu huko Laraeli hata unapanga kuuliza kwa Baal Zebu Mungu wa Ekron? Kwa hiyo hutashuka kutoka kwaika kile kifanda ulicho panda bali hakika utakufa? Mfalme Ahaziah akawauzi, akasema, ni mtu mwenye manyoya na mshipa wa ngozi kiunoni mwake mfalme Aziah akasema ni Eliya “mtisbi” 2 wafalme 1:6-8

Inashangaza miaka 900 baadaye tunakutana na mhusika mwingine wa kibibilia ambaye ana kuonekana kama Eliya...Yohana mbatizaji.

Alikuwa na vazi la manyoya ya ngamia na beri mwingine kiunoni mwake, na chakula chake kilikuwa nzige na asali mwitu. (Mathayo 3:4) Yohana mbatizaji wamevaa sawa na Eliya. Alikuwa na utukufu wa Eliya na alivikwa kabla ya alianza huduma yake.

Yesu naye alikuwa utukufu maandiko yanasema kwamba roho mtakatifu alishuka juu yake kama njiwa wakati wa ubatizo wake. Yesu alipokea vazi lake jipya (utukufu wa Baba yake, roho mtakatifu) kabla hajaanza huduma yake pia Yesu akarudi Galilaya kwa nguvu za roho na habari zake zinaoenekana katika sehemu zote za jirani. Nayo akaanza kufundisha katika Masinagogi yao na kusifiwa na watu wote. (LUKA 4:14-15)

Mnamo 868 KK, Eliya alichukuliwa hadi kwa Mungu katika kisulisuli cha moto na Elisha akachukuwa nafsi yake.

Uaminifu wa Elisha

Ikawa, Bwana alipotaka kumwinua Eliya kwa upepo wa kisulisuli, ili kumwinua Eliya akaenda pamoja na Elisha kutoka Gilgali. Eliya akamwambia Elisha kaa hapa tafadhali kwa maana Bwana amenituma mpaka Betheli lakini Elisha akasema kama Bwana aishivyo na kama uishivyo wewe mwenyewe niache wewe. Basi nikashuka mpaka Betheli ndipo wana wa manabii waliokuwa Betheli wakamwendea Elisha, wakamwambia, Je! Akasema, Naam, najua tulia Eliya akamwambia Elisha, Elisaha hapa kwa kuwa Bwana aishivyo na kama muishivyo sitawaacha ninyi? Basi wakafika Yeriko wana wa manabii waliomwendea Elisha wakamwambia, Je! Unajua ya kuwa Bwana atakuondoa leo juu yako? Nayo akajibu” Naam najua tulia” kasha Eliya akasema, tafadhali kaa hapa kwa kuwa Bwana amenituma mpaka Yordani. Naye akasema, kama

Bwana na kama uishivyo wewe mwenyewe sitakuacha” basi wotew awili wakaendelea basi wana hamsini wa manabii wakaenda na kusimama mbele yao kwa mbali ba hao wawili wa Yordani (2) wafalme 2:1-17

Sehemu hii ya hadithi inatuonyesha jambo Fulani kuhusu tabia ya Elisha. Mara mbili ilitabiriwa kwamba Mungu atamchukua Eliya kutoka kuwa bwana wake na mara tatu Eliya alimwambia abaki nyuma lakini Elisha alikataa. Alijiweka wakfu kwa Eliya na akadumu kwa habari ya wito wake wa kumtumkia hata mwisho kabisa.

Je, umedumu kwa kiasi gani katika kushikamana na mambo ambayo Mungu amekuita kufanya.

Eliya anagawanya maji ya mto Yordani.

Eliya akatwaa bazi lake akalikunja, akayapiga maji, yakagawanyika huku na huko hata wakavuka wote wawili juu ya nchi kavu (2 wafalme 2:8)

Eliya na Elisha walikuwa wametembea kutoka Betheli kupitia Yeriko hadi mto Yordani.

Hii ilikuwa ni safari ya siku nzima ya takribani maili kumi na tano na wangefika mahali wanakoenda kuchelewa sana alasiri au jioni ya kawaida. Walipofika kwenye mto Yordani. Eliya akayapiga maji kwa vazi lake. Maji yakamwagika na wote wawili wakavuka mto hadi upande wa mashariki. Kugawanyika kwa maji ni picha ya ubatizo inaashiria kwamba mtu amepitia maji lakini hajaangamia na amejitenga na mahali alipokuwa hapo awali. Waisraeli hawakufa walipopita kwenye maji ya Bahari ya Shamu na kutengwa na adui zao wamisri na maisha yay a awali. Mtume Paulo anaeleza hivi maana, ndugu sipendi mjue yakuwa baba zetu walikuwa wote chini ya lile wingu, wakapita kati ya bahari, wote wakabatizwa wawe wa Musa katika lile wingu (Shekina) na baharini (Wakorintho 10:12)

Hata hivyo Mungu hakupendezwa na waisraeli wengi waliokuwa wametoka misri na walikufa nyikani kabla ya kuingia katika nchi ya ahadi kwa hiyo, kabla waisraeli wachanga waliokuwa wamezaliwa nyikani hawajaingia katika nchi ya Ahadi walipaswa kubatizwa pia wakati huu waisraeli walipitia maji yaligawanyika mto Yordani yakiongozwa na Yoshua (Yesu) na makuhani Hapa ndipo mahali pale ambapo Eliya na Elisah wangevuka miaka 550 hivi baada ya waisraeli kufika katika nchi ya Ahadi na mahali ambapo Yesu angekuwa kubatizwa na Yohana mbatizaji miaka 900 baada ya hapo.

Kumbuka kwa sababu Musa alikuwa amefanya dhambi hakuruhusiwa kuwaongoza watu wa Mungu katika nchi ya ahadi kwa hivyo kabla Musa hajafa Mungu alimteua Yahushua (Yesu) kuwaongoza watu katika nchi ya ahadi (somo: Hesabu 27:12-23) hili inatumika kama ishara hiyo kwa kumfuata Musa hakuna anayeweza kuingia katika nchi ya ahadi upatikanaji wa nchi ya ahadi hupatikana tu kwa kufuata Yahushua (Yesu)

Wakati wa Yohana mbatizaji watu wa kiyahudi walifahamu vizuri hadithi ya Elliya kwa hakika maneno ya mwisho yaliyorekodiwa kuwahi kuandikwa katika shemu ya maadiko agano la kale yanamrejelea yeye na wayahudi walikuwa wakingojea kuwasili kwake.

Angalieni nawapelekea Eliya nabii, kabla haijaja siku ile ya ilegeka na kuogofywa, naye atairudisha moyo ya Baba kwa watoto wao na mioyo ya watoto kwa baba zao, usije na kutabasanu nchi kwa laana” Malaki 4:5-6

Wayahudi pia walijua mambo mengine kadhaa kuhusu Eliya jinsi alivyokuwa eneo ambalo alikuwa ameonekana mara ya mwisho kwamba alikuwa amepitia maji yaliyogawanyika na kwamba hakuwa amekufa lakini alikwenda tukiwa na Mungu kwa hiyo wakati Yohana mbatizaji alipotokea akiwa amevaa sawa na Eliya katika eneo lile lile na alikuwa akiwabatiza watu (akiyatenganisha maji.. akiwa tetenganisha na maisha yao ya kwanza) kwa kawaida waliuliza kama alikuwa Eliya, nabii wakamuuliza ni nini basi, je wewe nbi Eliya? Akasema “Mimi siye, “Je wewe ni Nabii? Naye akajibu la (Yohana 1:21) hata hivyo Yesu alisema juu yake, akam mkikubali Yohana mwenyewe ndiye ndiye Eliya ambaye angekuja. Mwenye masikio na asikie” Mathayo 11:14-15

MALIPO YA MTUME

Walipokwisha kusuka Eliya akamwambia Elisha, “Omba nikufanyie nini kabisa kabla sijaondolew kwako” Elisha akasema tafadhilai shemu mbili za roho yako ziwe juu yangu. Alisema umeniomba neno gumu lakini ukioniona nikiondolewa kwake, nitafanya kwa ajili yake lakini kama sivyo (2 wafalme 2:9-10)

Eliya alimwomba Elisha amwambie kitu kabla hajaondoka. Ilikuwa ni njia yake ya kubariki Elisha kwa kumpokea kama nabii. Mtu anapompokea mcha Mungu naye anapokea Baraka au dhawabu, Yesu alisema “anayewapokea ninyi anipokea mimi, naye anaepokeaye mimi, anampokea yeye aliyenituma thawabu ya nabii naye anayempokea mwenye haki kwa kuwa ni mwenye haki atapata thawabu ya mwenye haki. (Mathayo 10:40-41).

Eliya aliweka sharti la kukubali ombi la Elisha kulingana na kama Elisha alimwona akiondoka au la Yesu haitgemei maombi yetu kwa macho yetu bali kwa kumpokea kwetu kama Bwana na Mungu. Baada ya kufufuka kwake kutoka kwa wafu, Yesu alimwambia “Tomaso, kwa sababu umeniona, umeniona uliamini? Heri wote ambao hawakuona, lakini wameamini. (Yohana 20:29)

Yesu anaturalika sisi wanafunzi wake kumwomba thawabu pia. Basi nawaambia ombeni nanyi mtapewa, tafuteni, nanyi mtapata, bisheni nanyi mtafunguliwa. (Luka 11:9). Yesu akasema pia kwa maana aombaye hupokea naye aombaye hupewa naye abishaye atafunguliwa. Luka 11:10

Katika muktdha mkumbwa wa kifungu cha maandiko ambamo maneno haya ya Yesu yanapatikana, tunaona kwamba anawatia moyo ya Yesu yanapatikana, tunaona kwamba anawatia moyo ya wanafunzi wake kuomba Zaidi roho mtakatifu (utukufu wa Kristo- utukufu wa Mungu - shekina) kama Elisha kufanyika,” ikiwa ninyi mliio waovu, mnajua kuwapa watoto wenu vipawa vyema, si Zaidi sana Baba Yenu wa mbinguni atawapa roho mtakatifu hao wamwombao? (Luka 11:13) na baadaye Yesu angeendelea kusema “Amin amin, nawaambia, yeye aniaminiye mimi kazi nizifanyazo mimi yeye naye atazifanya kazi kubwa z aidi (mbili) kuliko hizi atafanya kwa sababu mimi naenda kwa Baba. (Yohana 14:12)

3. Umekuwa ukimwomba Bwana nini?

Eliya na gari la moto walipokuwa wakiendelea na kuzungumza, tazama gari la moto likatoka na farasi wa mibereshi wakatenganisha hao wawili. Nayo Eliya akapanda mbinguni kwa upepo wa kisulisuli. (2 wafalme 2:11)

Kwa kuwa ilikuwa inakarania jioni tukio hilo lilipotukia lazima liwe lilikuwa jambo la kustajabisha kila mahali...! Gari na farasi wakioga motoni na kimbunga cha moto kinachowaka wote mbinguni! Wao ni tukio lisiloweza kusahulika.

Kutokana na maelezo hayo tunajua kwamba Elisha aliona ni shekina au utukufu wa wakati shekina inaoneka inaonyesha uwepo wa Mungu. Kwa waisraeli waliotoka mfano ilionekana kama wingu wakati wa mchana na nguzo ya wakati wa usiku Bwana alikuwa akiwatangulia nguzo ya wingu mchana awaongoza njiani, ni katika nguzo ya moto wakati wa usiku ili kuwapa taa ili waweze kusafiri mchana na usiku...? Hakuiondoa ile nguzo ya

wingu mchana. Nguzo ya moto wakati wa usiku kutoka mbele ya watu (kutoka 13:21-22)

Ingawa kuna kuonekana mara kadhaa kwa shekina (k.m Mlima Sinai, Hekalu la Sulemaini, mlima wa kugeuzwa sura) ninataka kuangazia hasa mwonekano mwingine mmoja ya Shekina ilimtenya Eliya na Elisha, pia ilimtenga Yesu na wanafunzi wake alipopaa mbinguni. Na baada ya Yesu kusema ya Yesu kusema haya, akainuliwa wakiwa wanatazama na wingu likampokea kutoka machoni pao. Matendo 1:9.

Elisha anapokea vazi la utukufu wa Eliya, Elisha akaona alapaza sauti akasema, Baba yangu, magari ya Israeli na wapanda farasai wake! Na hakumwona Eliya tena, kasha akashika nguo zake mwenyewe na kuzirarua vipande viwili. Naye akalitwaa vazi la Eliya lililoanguka kutoka kwake akarudi na kusimama kando ya ukingo wa Yordani.

Elisha alimwona Eliya akipaa mbinguni alijua kwamba angepokea sehemu mbili za roho ya Eliya, Sehemu hiyo au upako ulikuja katika umbo la vazi la Eliya (utukufu wake) ambalo ilikuwa limeshuka nkutoka kwake alipopaa mbinguni. Sasa alikuwa na kitu bora ziaid cha kuvaa hivyo atararua nguo zake kuokoa vipande viwili, akachukua vazi la Eliya utukufu na kuivaa.

Baada ya Eliya kupaa mbinguni ni jambo gani la kwanza ambalo Elisha alifanya? Alirarua nguo zake mwenyewe viwili.

5. Vaazi jipya la Elisha (utukufu) lilitoka wapi mbinguni

6. Elisha alipaswa kufanya nini ili kupata vazi jipya (utukufu)? Ilimbidi apokee kwa kuikata juu na kuiweka.

7. Je nini kingetokea ikiwa hangechukuwa joho? Hakuna chochote

Anayetumia joho...? Ambaye sasa ni utukufu wake

Akalitwaa vazi la Eliya lililoanguka kutoka kwake akayapiga maji, akasema, yuko wapi Bwana, Mungu wa Eliya? Naye alipoyapiga majio, yakagawanyika huku na huku na Elisha akavuka (2 wafalme 2:12-15)

Elisha alifanya nini na vazi lake jipya (utukufu) aligawanya maji yam to Yordani.

Ni nini kingetokea kwa Elisha ikiwa angevaa tu joho (utukufu) kama mavazi na sio? Alitumia kwa madhumuni mengine? Hakuna kitu

Baada ya Elisha kuvaa vazi alitembea kurudi Yordani na kuyappiga maji, huku akimwita Mungu maji yakagawanyika na kurudi nyuma kupitia kwao hadi ngambo ya pili kwa kufanya hivyo alitupatia picha kamili ya ubatizo.

Elisha alipitia majini mara ya kwanza na Eliya kama mtu wa kawaida aliye na ujuzi.

Lakini aliporudi peke yake alikuwa na vifaa vya ajabu kufanya kazi ya wizara.

Vazi letu... roho mtakatifu kama wakirsto hii inatufundisha juu ya asili mbili za ubatizo wetu wenyewe.

Tunapobatizwa tunajitenga na masiha yetu ya zamani na tunatazamia maisha mapya tutakayoshairiki kutoka kwa mtu wa kawaida. Elisha aliingia majini mara ya kwanza mapoja na Eliya lkanini nje akiwa na vazi la Eliya pekee (Utukufu wake)

Wakirsto huingia majini pamoja na Yesu na kurudi kutoka humo wakiwa na vazi la Yesu pekee (utukufu) roho wake mtakatifu mtume Paulo alisema hivi kwa hiyo tulizikwa pamoja naye kwa njia ya ubatizo katika mauti yake ili kama wakirsto alivyofufuka kutoka wafu kwa njia ya utukufu wa Baba (Shekinah – roho mtakatifu, vivyo hivyo na sisi tuenende katika upya wa uzima. (Warumi 6:4).

“Na tazama Mimi nawaleta juu yenu ahadi Baba yangu, lakini mtakaa ndani yake mji ahat mvikwe uwez utokao juu”. (Luka 24:49)

Mkristo anapobatizwa anagawanya maji mara ya kwanza anapozanushwa na anagawanya maji mara ya kwanza anapozamishwa na anagawanya maji mara ya pili anapotoka.

Kile ambacho wakirsto wengi wanashindwa kutambua ni kwamba wanapaswa kuchukuwa vazi lao (utukufu wa kristo- roho mtakatifu) kabla ya kurudi kutoka majini. Wafanya hivi kwa Imani, wakiamini kuwa wamepokea yake ambayo kuivaa kama vile maandiko yanavyosema vaeni utu mpya (mtu) ambao kwa namna nya Mungu umeumbwa katika haki na utakatifu wa kweli. (Waefeso 4:24)

Bado unamtafuta Yesu?

Basi wana wa manabii waliokuweco Yeriko mkabala na Elisha walipomwona walisema, na roho ya Eliya ikatulua juu Ya Elisha wakaja kumlaki Elisha, wakainama mbele ya macho ya ardhi mbele yake, wakamwambia, tazama pamoja na sisi watumishi wako tuna watu hamsini wenye nguvu tafadhali waache waende wakamtafute Bwana wako labda roho ya Bwana imempadisha juu umtupe juu mlima Fulani. Elisha akasema msutume lakini walipohimiza Elisha atakaona aibu akasema “Tuma basi wakatuma watu

hamsini na wakakaribia siku ya tatu lakini hawakumwona Eliya wao. Basi alipokuwa anakaa Yeriko akamwambia Je sikuambi msiende? (2 wafalme 2:15-18)

Wana wa manabii hawakujua wapi Eliya amepolekwa kwa hiyo walitaka kumtafuta.... Lakini lisha alijuwa kuwa Mungu amempeleka mbinguni mpaka wakati uliowekwa kwa hiyo ingekuwa kazi bure mkumtafuta.

Yesu alipopaa mbinguni tukio kama hilo likilifanyika. Wanafunzi wake wakatazama mbinguni alipokuwa akienda zake, tazama watu wawili waliokuwa wamevaa vazi nyeupe wakasimaa karibu nao pia walisema “Enyi watu wa Galilaya mbona mmesimama mkitazama mbinguni? Huyu Yesu aliyechukiwa kutoka kwenu kwenda mbinguni hatakuja jinsi iyo hiyo mlivyomwona akienda zake mbinguni matendo 1:10-11 malaika hao wawili walilazimika kuwakumbusha wanafunzi kwamba Yesu angerudi mpaka wakati uliowekwa.

Baada ya kusikia maneno ya malaika wanafunzi walirudi Yerusalemu na kungoja vazi lao (utukufu wa Kristo- roho mtakatifu) kuanguka kutoka mbinguni kama Bwana ametoka kuwaamuru akawakusanya Yerusalemu akawaamuru wasitete bali wangoje kile alichohidi Baba “Ninyi mlisikia kutoka kwangu kwa maana Yohana aliwabatiza kwa maji bali ninyi mkabatizwa kwa roho mtakatifu siku nyingi kutoka sasa” Matendo 1:4-5) Siku kumi baadaye katika sikukuu ya majuma (pentekoste) mavazi yao mapya (utukufu) wa kristo roho mtakatifu) yalianguka kutoka mbinguni katika kisulisuli cha moto ghafla sauti kama ya upepo mkali ikivuma kutoka mbinguni ikajaza nyumba yote walivyokuwa wameketi zikiwatokea ndimi zilizogawanyika kama ndimi za moto, zikakaa juu ya kila mmoja wao wote wakajazwa na roho mtakatifu na wakaanza kenena kwa lugha nyingine roho mtakatifu alipokuwa akitoa neno la miiba (Matendo 2:2-4).

Wanafunzi walikuwa wameacha kumtafuta Yesu na kuanza kufanya kazi kwa kutumia vazi alao jipya utukufu wa Kristo... roho mtakatifu wa Mungu.

Wale watu wa mji wakamwambia elo, Tazama mahali pa mji huu ni pazuri kama bwaana wangu aonavyo lakini maji niu mabaya nan chi ni chanfu. Elisha akasema, nileteni mtungi mpya mtie chumvi ndani yake ndiyo Bwana nimeyatakaza maji haya hakutakuwako teno na mauti wla kutokuwa na Matunda kwa hiyo maji yametaswa hata leo sawa sawa na neo la Elisha alilodharau (2 wafalme 2:19-22)

Kusudi la ubatizo si utakaso bali utakaso kufanya kitu kisicho kitakatifu, mtakatifu.

Elisha alianza huduma yake lini? Baada ya ubatizo wake
Watu wa Yeriko walitambua ipako wa Eliya juu ya Elisha na wakapokea kama nabii kwa hiyo walipomwamba Elisha msaada wa kupata maji katika chemichemi yao aliwapa thadawabu ya nabii. Alitakasa chemichemi ya maji na tangu wakati huo mpaka leo Yeriko umekuwa na maji safi nan chi ikaaza chemichemi ya Elisha nayo imekuwa kivutio kikubwa cha utali.

Ulianza huduma yako lini? _____

Je umechukua nguo yako ya ndani utukufu wa Kristo- roho mtakatifu?

_____

Watu wanakupokeaje? _____

Kulikuwa na divai ngapi kwenye ubatizo wa Elisha hamsini.

Kulikuwa na mashahidis wangapi katika ubatizo wako _____

Mtume Paulo alisema “ujumbe wangu na mahubiri wangu hayakuwa katika maneno yenye ushawishi ya hekima bali katika dalili za roho za nguvu ili Imani yenu isikuwe ya kupumzika wanadamu bali nguvu za Mungu”
(Wakorintho 2:4-5)

Maisha yaliyobadilishwa lifwatalo ni fundisho lilionyeshwa na Yesu ya Kanuni hii ya maisha ya kubadilisha na masuala ya kiroho ya ushirika mwanzoni mwa huduma yake alipogeza maji kuwa divai kwenye arusi ya Kanani (Yohana 2:1-11 ishara na alitumia kuwasilisha dahan ya Msingi ya maisha ya kubalishana wamesulubishwa pamoja na Kristo (inayofananishwa na maji ya ubatizo na si mimi ninayeishi bali ni Kristo yu hai ndani yangu (inayifananishwa na ushirika na uizma sasa ambao ninaishi katika mwili ninaishi kwa Imani katika mwana wa Mungu ambaye alinipenda na kujitoa kwa ajili yangu (wagalatia 2:20) kwa kubalisha maji kuwa divai (damu) Hebu tuangalie kwa ufupi uwezo wa Yeu muujiza wa kwanza kwenye harusi (kiroho picha ya mwanzo wa Imani yetu. Mungu na ahadi ya maisha ka milele) ya maana ya maisha kubadilishwa.

Yesu alitumia mitungi sita (sita no idadi ya watu) mitungi mikubwa ya maji ambayo iliwekwa kando kwa madhumuni ya utakaso)

Mitungi iunawakilisha chombo cha kitu Fulani

Katika maandiko yote, wanaume wanaitwa vyombo (vyombo, sufuria, nyumba, mahekalu viriba vya mvinyo, makaburi meupe yaliyooshwa n.k) Chombo ni muhimu lakini hakuna njia yoyote kulinganisha na yaliyomo ambayo chombo iliundwa na kupangwa.

Wakati chungu cha utakaso ulipojazwa maji (kuzamishwa ndani au kubatizwa) kulikuwa cha manufaa kwa utakaso na wengine

Yesu hata hivyo alibadilisha maji kwa divai

Mvinyo ni ishara ya damu uzima roho mtakatifu na furaja (tazama kamusi ya Wilson ya aina za Biblia kwa maelezo kamili)

Yesu alukuwa anaonyesha kwamba utakazo wa kweli ungekuja kwa damu maisha ya kubadilishana kujazwa na roho mtakatifu na kwamba matokeo yangeleta furaha kubwa.

Mabadiliko katika yaliyomo ya sufuria ya utakaso inaonyesha mabadiliko katika asili ya mtu binafsi maji yasingemwanga tena, bali takatifu. Yohana 7:37-39

Mvinyo huleta mabadiliko katika tabia ya mtu. Vinywaji vya vileo wakati mwingine huitwa roho kwa sababu ya madiliko ambayo huleta katika tabia ya mtu.

Wanafunzi walipojazwa na roho mtakatifu walishutumwa kuwa wamelewa.

Vyungu vya utakaso (wanaume) ambavyo vilikuwa vimejazwa (kulazimishwa ndani au kubadizwa kwa maji ya utakaso vingebadilishwa kwa ndani (kujazwa na roho) na kasha kumwagwa ili kuleta mabadiliko kwa wengine.

Jambo kuu la somo ni utakaso wa kweli huja kwa damu, maisha ya kubadilishana kujazwa kwa damu roho mtakatifu na kwamba matokeo yangeleta furaha kubwa kushiriki katika nguvu za Kristo, utakatifu, hekima na tabia.

Mikueh iliwaka (mkusanyiko ni umwagaji unaotumiwa kwa madhumuni ya kuzamishwa kwa ibaada katika uyahudi Biblia ya Kiebrania neno hilo linatumwa katika maana yake pana Zaidi lakini kwa ujumla linamanisha mkusanyiko wa maji kanuni kadhaa za ikinibiblia zinabainisha kwamba kuzamishwa kabisa nadni ya maji kunahitajika ili kupata tena usafi wa kiibaada ya matukio machafu y kibaada kutokeas mtu alitakiwa kuwa msafi kiinaada ili aingie hekaluni katika muktadha huu “usafi na uchafu” ni tafsiri zisizo kamilifu kwa mtiririko huo kwa kuwa maana halisi ya neno uchafu haikusudiwa baada yake kuwa “najisi” ni dalili ya kuwa katika hali ambayo mambo Fulani yamekatazwa mapaka mtu mmoja imekuwa safi? Tena kwa kuzamishwa kwenye mikueh.

Kijadi. Mikveh/ubatizo ulitumiwa na wanaume na wanawake kurejesha usafi wa kiibanda baada ya matukio mbalimbali kwa mujibu wa kanuni

zilizowekwa katika torati/ mafundisho na maagizo ya Bwana yanahitaji kuzamishwa kabisa.

Mambo ya walawi 15:24-27, 16:24 kwa uwazi Zaidi, inatokea kwamba maneno ya asili ya Kiebrania ya mstari unaozungumziwa yalitafsiriwa kwa hila lakini kwa njia tofauti. Neno la Kiebrania lilitumika katika mstari huu si neno “najisi” bali ni neno linalomanisha “najisi”. Haya ni maneno yale yanayotumika kurejelea hitaji la kuhani mkuu kwenda kwenye mikua (mambo ya walawi 21:4) kukosekana hii ya usafi haina uhusiano wa kipekee na wanawake, wala haina uhusiano wowote na kuwa mchafu kimwili badala yake usafi unaorejelewa katika sehemu zote mbili unaonyesha hali ya kiroho (uchafu) ambayo kuhani mkuu na mwanamke mwenye hedhi kupitia kwa hiyo mikuah inahusu nini haswa.

Kwenda kwenye mijvah si kutakaswa ni nkuhusu kupata uhai.

Tunaiona torati (mafundisho na maelezo ya Bwana kuhangika “usafi” kwa sababu inatawaliwa na “maisha” yenyewe na zishekeni amri zangu na tano kwa hizo (mambo ya walawi 18:5) kuhani mkuu na mwanamkee mwenye hedhi huenda kwenye mikuah “wanapokutana na kifo na kukumbatia “maisha” mapya.

Kwa maana si katika kifo tunapopata utimizo wa hali ya juu Zaidi wa kiroho ni katika pambano la kila siku kufanya jambo lililo sawa ndipo mimi na wewe tunakuwa “tuliumbwa kwa mfano wa Mungu”. Mwanzo 1:27

Ingawa kitendo kilichoelezwa katika vifungu vya Aganio la kale hakikuitwa haswa ubatizo” unaangazia jinsi utakaso a kiibada) (na wa vitendo) ni muhimu na mtakatifu kwa Mungu Bwana alifundisha umuhimu wa ubatizo kwa kiasi kwamba yeye mwenyewe alibatizwa na Yohana mbatizaji mwanzoni mwa huduma yake (Marko 1:9)

SOMA: Wakolosai 3:1-7 (vaeni ubinasfi mpya.

Matendo 19:407 Paulo alisema ubatizo wa Yohana ulikuwa ubatizo wa toba aliwaambia watu mwamini yeye ajaye nyuma yake yaani Yesu waliposikia hayo wakabatizwa katika kanisa jina la Bwana ya Yesu Paulo alipoweka mikono yaje juu yao, roho mtakatifu akaja juu yao wakanena kwa lugha na kutabiri kulikuwa na wanaume wapatao kumi na wawili katika agano jipya lolote bila shaka kwamba ubatizo wa Yohana ulitoka kwa Mungu, ilitoka mbinguni. (Mt. 21:25) ilisimamiwa kwa kusudi la kiroho la kutangaza tona na kupokea msamaha wa dhambi. (Marko 1:4)

Mahitiaji wakati wa kutumia mikveh

Kuzamishwa kwenye mikvel ni lazima katika mazoezi ya kiyahudi ya kiothodoksi ya kisasa katika hali zifuatazo.

WANAWAKE

- Kufuatia kipindi baada ya hedhi
- Kabla ya kuanza tena uhusiano wa kiume
- Kufuatia kipindi baada ya kuzaa, kabla ya kuanza tena uhusiano wa ndoa.
- Na bibi arusi kabla ya harusi yako
- Ama jinsia
- Waongovu wa uyahudi wanatakiwa kuzamishwa kabisa ndani ya maji

Kuazamishwa kwa kawaida katika uyahudi wa Kithodoski

Kuzamishwa kwenye mikueh ni kawaida katika mazoezi ya kiyahudi ya kiothodoski ya kisasa katika yafuatayo:-

WANAUME

- Kwa bwana arusi siku ya arui yake kulingana na desturi ya jamii Fulani
- Na Baba, kabla ya kutahiriwa, kwa mwanaume, kulinagan na desturi za jamii Fulani.
- Kwa kuhani mkuu kabla ya ibaada ambayo atasema Baraka za ukuhani kulingana na desturi ya jamii Fulani.
- Kabla ya yom kippuri, kulingana na desturi za baadhi ya jamii.
- Kabla ya likizo ya Kiyahudi
- Kila wiki kabla ya shabbati
- Kila siku chini ya desturi za hasidi

Sambasamba na dhumuni la mwanamke kuwa na hedhi huongeza yai lililomwagwa ambalo halitawai kukumbatia uwezo mpya wa maisha ambao sasa angeweza kupata ulimwngu huu wa mwanamke, mama wa maisha yote. Mwanzo 3:20 Kama mazunguko wake wa kila mwezi unaonyesha kwamba vya bafasi ulipotea ni utengano wa hata makuhani wa juu Zaidi lazima waige kupitia mchakato wa kuzaliwa maisha ambayo uchaguzi wetu mpya utengeneza nguo zetu za kiroho. Vifo njia nyembamba za maisha mapya ambayo ndio sisi na sherekehe 100

Mbali na kuwa “chafu” mzungukio wa mwanamke wa usafi wa hali juu kwani unatukumbusha kuwa katika mizunguko, madiliko na fursa za maisha haya ya kimwili ambayo hufafanua roho yetu kuu kwa maneno mengine, kuzaliwa upya kiroho kwa kwenda kwenye milkvua ubatizo ule wa kuzingatia upya maisha na mwanzo mpya.

Luka 3:15-16, 21-22 (Yohana mbatizaji anatararisha njia) watu walipokuwa wanatazamia na wote wakiwaza mioyoni mwao juu ya Yohana akawajibu

wote akisema mimi ninawabatiza kwa maji, mimi sistahili kuwafungua, yeye atawabatiza kwa roho mtakatifu na kwa moto pepetea yake mkononi mwake ili kusafisha nafaka yake na kukusanya ngao ghalani mwake lakini mangapi atayateketeza kwa mtoto usiozimia watu wiote walibatizwa na Yesu naye alipokwisha kubatizwa na kukanidhiuka mbingu zikafunguka na roho mtakatifu akamshukia kwa umbo la mwili kama hua, akaja kutoka mbinguni akasema “wewe ndiwe mwanangu, mpendwa wangu, nimefurahishwa na wewe”

NENO LA TAHADHARI

Baada ya muda Elisha alipata mtumishi aliyetitwa Gehazi. Wakati Elisha alipomponya Naamani Mwaramu, ukoma wake alikataa malipo yoyote ya muujiza huo. Hata hivyo Gehazi ambaye alikuwa na pupa ya pesa, alimkimbilia Naamani na kumwambia Elisha alikuwa amebadili mawazo na angepokea malipo Fulani kwa ajili ya muujiza huo. Naamani akaitoa kwa furaha Gehazi aliporudi kwa Elisha hila yake ilifunuliwa na Elisha akaweka ukoma wa Naamani wa Gehazi na uzo wake baada yake. Hadisthi hiui inatukumbusha kile Yesu aklisema “pozeni wagonjwa fufueni wafu takaseni wenye ukoma, toeni pepoo, mlipokea bure, toeni bure. (Mathayo 10:8)

NENO LA KIEBRANIA “SHEMA LINAMAANISHA NINI?”

Nitauliza uzo wako kama nayota za mbinguni na nitaupa uzao wako yote ardhi hizi na katika uzao wako mataifa yote ya dunia yatabarikiwa, kwa sababu Ibrahimu alitii (shema) sauti yangu na kuyashika maagizo yangu, amri zangu na sheia zangu **Mwanzo 26:4-5**

Neno la kiingereza “Kutii” ni mbaya na limechafuliwa na miunganisho yetu ua kitamaduni ya kimsingi na msingi chini ya ujenzo huu ni dharau yetu, siyo na aibu kuelekea mamlaka. Tuna chukia kuambiwa nini cha kufanya, lakini ziaid, tunachukia kuambiwa tunapaswa kufanya chochote, “Tii” si kuwa sio neno linalokubalika Zaidi kwa matumizi ya binadamu kwa ujumla.

Mara nyingi tynachukia ubabe wa viongozi wa kimila wanaoutuambia “tii” lakini ukwli ni kwamba hatuhcukii mamlaka hata kidogo, tunaipenda sana-tunaiabudu unaona, tunachukuia kuambiwa la kufanya isipokuwa sisi ndio tunajiambia kulifanya. Hatuchukii mamlaka tunaipenda tu Sana, tunataka yote kwa ajili yetu wenyewe hii ndio sababi neno “Tii” sio neno safi la kiingereza hatupendi pekee yake,

Je! Hamjui kwamba kama mnajitoa wenyewe kwa yyeyote kuea watumwe wa kumtii, mmekuwa watumwa wake, yule mnayemtii, ama wa dhambi iletayo mauti au utii amabyo inaongoza kwenye haki, lakini mungu na shukuriwe kwa kuwa nyinyi mliokuwa watumwa wa dhambi hapo kwanza mmekuwa watiifu kwa moyo wote ile kanuni mliyowekwa chini yake na mkiisha kuwekwa htu mbali na dhambi mmekuwa watumwa wa haki (**Warumi 6:26-18**).

Lakini neno la kiebrania “Kutii” sio mbaya kama la kiingereza, ni njia safi Zaidi katika kale Agano kwa Kiebrania Pasaka Englisi kwa sababu hakuna neno la Kiebrani kwa “Kutii”. Hiyo ni kweli, hawana neno kwa hilo.

Ubinadamy ndani yangu huoenda hili hadi ninapotuambua kwamba (kulingana na tafsiri yako) neno “tii” linajitokeza karibu mara 140 katika tafsiri ytu ya kiingereza ya Agano la kale. Je, tunawezaje kuweka neno katika Agano la kale Zaidi ya mara 130 ambalo halipo katika lugha ya hati asilia?

Kwa sababu neno katika kiebrania tunalotafsiri kama “Kutii” kwa kawaida ni neno Shema, Neno hili la Kiebrania hapa ni maarufu na unawe uwa umelisikia hapo awali. Neno shema kwa kweli limetafsiriwa kwa usahihi Zaidi kama “sikiliza” au “shema” maaruf kutoka kumbukumbu la Torati 6 limepata jina lake kutoka kwa neno hili zuri la Kiebrania Shema inaanza, “sikia, Ee Israeli , Bwan Mungu wako, Bwana ndiye Mmoja: hilo “Sikia” ni neno la Kiebrania Shema, na lingetasfsiriwa kwa usahhihi Zaidi katika kiingereza kama sikia “Heed” au makini.

Lakini kusikia sio kutii kwa hivyo tulipataje kutoka kwa “kusikiliza hadi Kutii?”

Huu ndio uzuri wa utamaduni wa kale na Karama ya maandiko mtakatifu. Mapoko ya kiyahudi na hasa utamaduni wa Agano la kale haukutofautisha kati ya kusikia na kufanya au kati ya kusikiliza na kutii, tulikuja na hilo.

Tulianza kutambua kwamba unaweza kuvumilia na usifanye, kwamba unaweza ksukiliza mameno na sio kuyaweka katika matendo, labda tulifanya hivi kama wanadamu kwa sababu tunapenda kutafuta njia za mkato kuchukia njia rahisi.

Lakini Mungu anatuomba Shema, Mungu anataka moyo ambapo usikilizaji umeunganishwa kwa njia siyoweza kutenganishwa na mtiifu.

Na hii inakwenda ndani Zaidi kuliko kujifunza neno la Kiebrania, alipotembea duniani,Bwana ysu alufunfa mahubri yake maarufu kwa maneno haya.

Basi kila asikiaye haya mameno yangu na kyfanua atafananishwa na mtu mwenye akili , aliyejenga nyumba yake juu ya mwamba, kuanguka kwa sababu msingi ake imejengwa juu ya mwmaba na kila sikiaye hayo maneno yangu asiyafanye, atafananishwa na mtu mpumbavu, aliyejenga nyumba yake juu yam changa, mvua ikanayesha, mafuriko yakaja na upepo ukavuma wakapiga nyumba ile ikaanguka, inalo anguka lake likwa kubwa **(Mathayo 7:24-27)** kwa yesu kusikiliza bila kutii ni upumbavu. Ndugu yake Yakobo anatuambia baadaye: lakini yeye ni watendaji wa neno, wala si wasikiaji tu, hali mkijidanganya nafsi zenu kwa maana mtu akuwa na msikiaji wa neno, wala si mtandaji, huyo ni kama mtu ambaye anajitazama uso wokr wa asili

katika kioo, mwenyewe akaenda zake na mara asahau jinsi alivyokuwa bali yeye atazamye sheria kamilifu, sheria ya uhuru na kuvumilia asiwe msikiaji na kusahu bali mtendaji, atendaye, huyo atakuwa hero katika kutenda kwake
(Yakobo 1:22-25)

Waandishi wa again jipya wanaonekana kujaribu kutufafanulia uhsuiano wa kina kati ya kushikiliza na kutii. Labda basi tunamsikiliza mungu kwa kweli tu, tunapomtii hii linaonekana kwa kuwa inamaanisha kwa Shema (Sikiliza au Sikia) n ahata Hivyo hilo si neno bora Zaidi.

SAFARI NA YESU – KITABU CHA KWANZA

Mwanzo

1. Nifuate (kusikiliza na kumheshimu Yesu, Mungu wetu)
2. Unaona nini? (kuona watu inakuongoza nguvu za kiroho)
3. Njia mpya (ishi vyema)
4. Mwangaza unaomeremeta (vile utavyofanya mwangaza wa kumeremeta)
5. Yesu, kutimiza kwa sharia na manabii (kuelezea sharia na manabii na vile Yesu alivyowatimizia)

XX- Kuwepo na waumini kuwapapatiza waumini wapya.

Safari ya Yesu

6. Kupunguza hasira (kung'ang'ana na hasira)
7. Kuwa mwaminifu (kupambana na dhambi za usinzi)
8. Kuweka ahadi (kuweka maneno yako)
9. Kupeana majukumu yako (kupambana na watu wagumu)
10. Penda adui yako (vile unavyoweza washughulikie adui zako)
11. Kupokea uwepo (kaa mbali na miungu)
12. Maombi (sala ya bwana)
13. Kutafuta neema (kutafuta na kuweka neema)
14. Mipango ya Amani (kuna hakimu mmoja)
15. Kujua kutubu (tofauti kati ya kuhukumu na kutubu)
16. Vile unavyoweza ishi milele
17. Matunda yakuchunguzwa (kusoma jinsi ya kutubu)

Endelea kusoma Biblia iliyosalia

Kusheherekea hadharani – huu ni mwisho wa mtu- muumini inafaa kuwa na tajriba akiwa amwekeza mikono yake na viongozi kwa zawadi zingine nyingi na kujengwa kwa hudum ameingia katika mwigo. Vijana wadogo (kutubu kwa muumini hadi kwa muumini mzima) natamani niwe karibu na Kristo na nimtegemee.

Hawa waumini wanashitaki sana kulio shiza za kiroho mtu mwenyewe alizonazo kuliko hata zile za kale. Huduma inaonekana kuwa muhimu haja kwa Imani upendo kwa Kristo unakua bado umeshikilia Imani kamili.

Tabia

- Biblia imewapa mwelekeo wa maisha yao
- Mambo ndio kila kitu katika maisha yao
- Hawajarudisha kila kitu kwa Kristo
- Vikundi vimekuwa havina umuhimu kwao
- Marafiki wa kiroho wameongeza umuhimu kwao
- Wanatumika kila wakati
- Wanaamini wamepotea kama vile Yesu alivyokuwa
- Wanaamini wanakua na adhabu ya Kiroho.

Kinachohitajika

- Maombi yanatumika
- Nguvu zilizopo za kiroho
- Somo kusaidiana Imani

Endelea kutumikia injili ya Kanisa

Safari na Yesu, Kitabu cha pili- kwa mavuno. Kipindi 18-20 ufalme wa Mungu

18. Ufalme wa hadithi (kuelewa ufalme wa Mungu)
19. Kukua kwa kuelewa (kuelewa hadithi)
20. Ufalme wa ukweli (unafundisha hadithi)

Mafunzo ya hadithi

Zawadi ya Kiroho- inamueka muumini nguvu za Kiroho

- Kuchukua zawadi za kiroho. Soma kusaidiana Imani
- Maswali magumu kujibiwa
- Kuna viwango vitatu vya zawadi 1) Bidii 2)Injili 3)Mipango zako
- Unachukua gani unavyo
- Unataka Zaidi

- Shida za Kiroho
- Kutumika na Roho mkatatifu – ni vipi mipango ilifanyika
- Jaribu kutumia zaidi yako kwa vikundi vidogo

XXX- kutumia zawadi za Kiroho kumfaidi mwingine kwa kikundi

Safari na Yesu – kitabu cha pili, kwa mavuno kipindi 21-24 injili

21. Kuenda kwa uwanja wa mavuno (kutafuta na kutumika katika uwanja wa mavuno)
22. Injili (Yesu alitonesha jinsi ya kuhubiri)
23. Shetani na njiwa (kuwa makini jinsi unavyoamuru injili)
24. Kuweka mipangilia (uoga wa mwandamo umetawaliwa na Imani ya Mungu)

XXX- Endelea kwa makini kuamuru injili kila wakati uliopewa na Mungu. Tumia shida ulizozipitia na zawadi za kiroho.

Safari na Yesu – kitabu cha pili – kwa mavuno kipindi 25-29

25. Tafuta suluhisho ya Mungu(kubariki watu wake na kulisifu jina lake)
26. Usiogope (Yesu anakujali na atakusaidia)
27. Maneno machache (chunguza kwa makini maneno unayoongea)
28. Kuchukua msalaba (kwa mfuasi wa Yesu itakugharimu sana maishani)
29. Sikiliza Yesu (Mungu Baba anaongea kwa sauti ya juu)

Nguvu za Kiroho- mtu awe muumini kwa njia ambapo atawashinda maadui

Safari ya Yesu- kitabu cha pili- kwa mavuno kipindi 30-33, shida zilizopo kanisani.

30. Kukuwa mkosaji (kwa nini ulikosa)
31. Kusababisha kikwazo (usiwe kikwazo kwa yeyote)
32. Kumthibitisha muumini (kumrekebisha muumini, adhabu ya kanisa)
33. Kumsamehe muumini anayetubu (kuwa tayari kusamehe)

Safari na Yesu – kitabu cha pili- kwa mavuno – kipindi 34-39 tabia ya mtumishi

34. Sababu za furaha (sababu kufurahia)
35. Kuomba na Imani
36. Kuhusu kumwamini Mungu (kujaribu roho)
37. Kustahimili uovu(hauna sababu ya kumkasirisha Mungu)
38. Kustahimili wapiganiaji wa maisha yako(Mungu atashughulikia shida zako)
39. Mtumishi (soma kuwa mtumishi mwema)

Kuwaji wa nguvu za kiroho mtu mwenyewe – kuona mbele nguvu za Kiroho zikikua kulinganisha mtoto anayekuwa na tabia zake.

Kusheherekea hadharani huo mwishowa mwigo muumini atashuhudia kulala kwa mikono na viongozi kwa kuonyesha zawadi na kujengwa kwa huduma kwa sababu amesonga na kuwa mtu mzima.

UTU UZIMA

Wababa: (kwa muumini aliyekomaa mpkaka kwa muumini anayezaa) Mungu kila kitu unachohitaji maishani.

Yeye ni kamili (kila kitu nifanyachi kinaashiria Yesu Kristo)

Hawa watu wamekubali kupeana maisha yao kwa Yesu imeonyeshwa uwezo wao wa juu wa Kiroho tabia wakakubaliana bali wanatafuta ushauri wa Mungu kwa kila eneno wanawiri kila mara mbili kwa kila wakati.

MCHAKATO WA UKUAJI WA KIROHO

Utume wa kanisa

Kwa uhalisi kutokana na kuishi kwa amri kubwa na tume kubwa.

Amri Kubwa (Marko 12:3-31)

1. Nawe mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote na kwa akili zako zote na kwa nguvu zako zote. (kila kitu)
2. Mpende Jirani yako kama nafsi yako.

Tume kubwa (Mathayo 28:19-20)

1. Kaa hadi uvishwe kwa nguvu kutoka juu.
2. Nenda kote duniani
3. Tangaza kutubu kwa kusamehe dhambi kwa jina la Yesu.
4. Batiza wale wanaoamini ujumbe...kwa jina la Yesu.
5. Wafunze wale waliobatizwa kuangalia yote waliyoamrisha na Yesu.

Tungependa kutumia neno utume kwa sababu inaonyesha kuwa kuna mchakato unaoendelea au safari inatendeka. Hii ni kweli kwa kila mkrist. Kutoka kwa muda wa kiroho “kuzaliwa tena” hadi kifo, MUnu yuko kazini kutokana na mabadiliko ya maisha ya mkristo ndani ya upendeleo ya mwanawe Yesu Kristo. Tunauita mchakato huu...ukomavu wa kiroho.

Ukomavu wa kiroho inafanana kwa nia nyingi kwa mchakato wa ukuaji wa binadamu ambayo sisi sote hupitia. Huanzia kwa kuzaliwa na inajumuisha kwa kusoma na kutenda vitu kadhaa inayotupa uwezo wa kufanya kazi, kucheza na kuzaa wenyewe. Yesu alitengeneza mchakato huu kwa kuchukua watu wa kawaida kumi na wawili na tena kuwabadilisha kwa watu wa kibinafsi ambao kwa uhalisi walikuwa wanaishi kutokana na Amri kubwa na tume kubwa kwa maisha yao.

Ukomavu wa kiroho unatangazwa kwa uhusiano wa mtu binafsi kwa Bwana Yesu kristo. Uhusiano huo ulianza kwa kuuliza maswali nne ya msingi. Ni nani Yesu Kristo? Tabia zake ni zipi? Ni upi uhusiano wangu wa wake? Ni nini anataka mimi nifanye? Majibu ya maswali haya yanatambuliwa vyema wakati watu wanakuja kutambua injili...jinsi Yesu anahusiana na wanafunzi wake na kuwapa baadhi ya maagizo...kuwasongesha kiupekee.

Tunawatafuta wanaume na wanawake ambao wanatamani kwa uhalisi kupenda amri kubwa na tume kubwa kwa maisha yao na wamejiandaa kujifunza na kujiweka kutenda.

Mchakato wa ukomavu wa kiroho inatumika kutokana kwa kile Yesu aliwaambia wakufunzi wake kile cha kutenda. Muda wa kujifunza umetengenezwa kumchukua mtu binafsi kutokana na kuzaliwa kiroho hadi utu uzima; kwa jinsi ana uwezo wa kufanya wakufunzi wa Yesu Kristo pekee.

Kwa kutengeneza mchakato huo, tunatambua kuwa sio kila mtu mwenye mkusanyiko ni muumini mpya. Hata hivyo, wengi wangekuwa wakristo kwa muda mchache. Tunakuwa na mafundiho ya kuingia na pointi ya kuharakisha kupata mafundisho ambayo itamsaidia.

Mchakato wote wa ukomavu wa kiroho unachukua masaa mia moja na ishirini kukamilika. Mafunzo yao wenyewe unaweza kuwekewa mtu binafsi kwa wakati wake (k.m mara moja kwa wiki kwa masaa tatu kwa wiki arubaini, n.k)

Kila mchakato unafunza tofauti na unafahamika na mtu kwa wakati uliopo. Ambapo mtu anapondanganya katika ukuaji wa kiroho ya kiutu uzima na njia anazotaka zinafahamika kupitia kwa waaminifu kutumia njia mbili ya ukuaji.

Kila ukuaji umeorodheshwa na ufundishaji ipasavyo kwa kila kikundi. Kikundi kidogo cha kusoma kimeorodheshwa bila kuongeza maneno (una kila kuongezwa kwa ufundishaji).

Michezo huendelezwa na nyota tatu. Kinachosababisha kimeandikwa kulingana uonekanaji na inamsaidia kila mtu kwa kujenga alichokisoma. Kwa mfano, muhimu kusoma jinsi ya kutembea kabla ya kusoma jinsi ya kukimbia. Ufafanuzi kiasi kuhusu masomo(tafuta masomo kupitia www.key2changes.com) na michezo imepeanwa na muda ufaao kumalizika.

(Kutoka kwa asiye muumini hadi kuwa muumini)

“naamini kwako Mungu lakini siamini kuhusu Yesu, Imani yangu siyo muhimu kwa maisha yanu.”

Hawa watu wanachukua njia za kwanza za ukuaji wa Imani na zimesahihishwa na makubaliano ya chini na maandiko machache kama vile, “naamini ya kwamba uwepo unakuja tu kutoka kwa Yesu Kristo.”

Matazamo/Tabia

- Wanajifanya hawamuhusishi mungu maisha yao.
- Wanajifanya wanatafuta ushauri kutoka kwa Mungu wakati wa shida.
- Wanaweza ona Biblia haifai.

- Wanahitaji watu kuwasaidia kuelewa shida za kiroho.
- Kabisa hawatumiki kanisani.
- Wanaweza jifanya wanaishi kwa muda.
- Wanaweza amini wamekua kiroho lakini si wakristo.
- Yesu ni mtu mzuri lakini si Mungu.
- Wanaweza kuwa akili kidogo ya Biblia.

Kinachohitajika

- Mtafutaji huduma
- Njia kupatana na wengine
- Mahali kufunguliwa kuangazia maswali

XXX – Ubiri injili kwao

Karibia barua ya familia, barua ya kuwakaribisha waumini wanya.

XXX – Muonyeshe muumini mpya kwa kikundi kidogo kama kiongozi akitaka kuudumu kama mzazi atakaye ongea nao, awakuze na awasaidie kuwa kiongozi wa kikundi.

Injili- Ukweli. Kuonyesha barua nzuri kuhusu Yesu Kristo ikiwa maelezo muhimu.

Maisha ya Mungu kwangu – Kuzaliwa upya

Eliya na Elisha – Kionyesho cha ubatizo

Agano Ihusiane na Mungu – agano jipya na Mungu

Kulinganisha agano tatu – kuona sehemu zao

XXX kusheherekea hadharani – ubatizo ndio unafunga maelezo haya.

Watoto (kutoka kwa waumini kwa muumini anayekua)

“Naamini kwa Yesu natumikia kinachomaanisha kumjua.”

- Waumini wa mapema wanakua kwa Imani kupitia kwa tajriba ya kanisa na wanaanza na roho kawaida yao inje ya kanisa.

Mtazamo/Tabia

- Wameanza kutambua Imani yao
- Wanahitaji wengine kuwasaidia kufafanua shida za kiroho
- Wanashughukiwa katika vikundi vidogo
- Wengine wahudumu kanisani.
- Wakati mwingine wasoma Biblia ama vitabu vya wakristo.
- Wanajua mahali maisha yao yanahitaji ukombozi

Kinachohitajika

- Njia za vikundi vidogo
- Ukuaji wa kiroho wa mtu binafsi
- Elewana na kikosi cha kumsifu Mungu
- Unda uhusiano mwema na anayekusaidia
- Mafundisho ya usaidizi

Waonyeshe waumini kwa Yohana 1:9 wazazi wanaona dhambi na wanawasaidia waumini kutubu

Mwanzo wa Biblia majibu kwa maswali. Biblia ni nini na ilitoka wapi, inaonyesha umuhimu kidogo wa Biblia. Yesu na shamba ni historia ndogo inayoongelea kuhusu Yesu, marafiki zake na familia na shamba walimoishi.

Endelea kusoma Biblia; zifuatazo vitabu tano zinazosaidia msomaji na hadithi mzuri inayoelezea umuhimu wa Biblia.

- Mwanzo na kutoka, Samueli 1 na 2, 2Wafalme, Marko na Matendo ya mitume. Kutoka kwa kitabu cha waebrania 6:1-3 tuligundua mtume Paulo alifuata mafundisho sita ya Kristo.
- Kutubu kutoka kwa kazi zilizokufa, Imani kwa Mungu, maagizo kuhusu kusafishwa (ubatizo)- kufufuka kwa wafu hukumu la mwisho.

Watoto (kutoka kwa muumini hadi muumini anayekua)

- Kuwa na waumini wanaoandika shida walizozipitia...alafu zisomwe kwa vikundi.

- Peana fomu za injili ya kanisa na utekelezaji kwa kila muumini.

Vile unavyoweza kusikia sauti ya Mungu

Wakristo hawajui sauti ya Mungu wao ambapo watoto wote wanaeza jua sauti ya wazazi wao. Shida nini na hiyo masomo hayo yameletwa kuwasaidia wakristo kujua sauti yake.

Mwanzo kuelewa sauti ya Mungu, Roho, moyo, mwili, nini tofauti na ni masharti yapi. Kuheshimu Roho, kinachotuweka kusikiliza sauti ya Mungu, njia tofauti ambazo Mungu huongea kujua kwa ndani njia tofauti za Mungu kuongea, sauti ya ndani, njia tofauti Mungu kuongea, sauti ya Roho mtakatifu.

Vile unavyoweza kusoma Biblia, usomaji wa Biblia unakuwa rahisi, inafunza waumini jinsi ya kusoma Biblia kwa urahisi.

Tabia/Mtazamo

- Wanampenda Mungu kuliko chochote kile
- Kwao maombi ni muhimu sana wanapokuwa wanazungumza na Mungu
- Wanawatumia kuwasaidia wengine
- Huduma kwa wengine ni njia ya maisha

Kinachohitajika

- Kuunda njia mingi
- Njia pana ya huduma ya kusaidia
- Kuunda injili kutoka kwa wito wa Mungu
- Huunda maneno yako
- Kikundi kidogo cha muhimu – inafunza mkristo vile kikundi kidogo kinavyohudumu na vile kiwezavyo kuwasaidia.

Safari na Yesu – kitabu cha tatu – kujenga kanisa, kipindi 40-25

40. Watakao kua kwa ufalme (wale watapendwa)
41. Usipoteze moyo (omba na usipoteze moyo)
42. Watoto (msiwasimamishe watoto kuwa na uhusiano na Yesu)

43. Hadi Yerusalemu (injili zisizokuwa kweli wiki la pasaka), kuambia Mungu wakati (kuelewa kalenda ya Mungu)
44. Imani ya kweli (kuishi na Imani inayohitajika)
45. Kiti cha Musa (ukweli)

Waumini wawili waunde kikundi cha ukuwaji wa nguvu za Kristo kwa waumini wapya.

Safari na Yesu – kitabu cha tatu – kujenga kanisa, kipindi 46-49

Kukuja kwa Kristo kwa mara ya pili

46. Kuangalia maisha yajayo (kuona siku za mwisho)
47. Usibadilishwe, ufuate njia zilizo njema (Mfuate Yesu, maagizo na hutaongozwa kwa mabaya)
48. Dalili (kuelewa dalili za mwisho)
49. Kwa makini (kuwa makini unapoona dalili Mbinguni)

Safari na Yesu – kitabu cha tatu – kipindi 50-58.

Vitu vya mwisho

50. Kuona siku ya kusheherekea kwa meza ya Mungu (jiandae kwa masiku mbeleni)
51. Uvunjaji wa mkate(Tume)
52. Mpende mwingine (onyesha upendo kwa mwingine)
53. Mioyo ya Amani (ni nini kuwa kwa Kristo)
54. Kuwa kwa Kristo (Mungu anatusikiliza kwa maneno yetu na vitendo vinafaa kuendana na maneno ya Mungu)
55. Kuamini
56. Kumngojea (ukomavu wa roho)
57. Kumpokea roho mtakatifu (kubatizwa na nguvu kutoka juu)
58. Tume (kuelewa tume yako)

Kuona historia ya kanisa inafunza historia ya kanisa yote

XXX Kusheherekea hadharani – chakula cha mwisho inafaa ieleze mwanzo wa kikundi kidogo.

Muumini anafaa analizishe ukuaji wa nguvu za Kiroho, haina haja. Muumini wito ni muhimu, bali kuelewa nguvu za kiroho ni muhimu. Pokea mafunzo yaliyopo ambayo mwenyezi anaongeza, kugundua na huelekea kwa Mungu injili Muhimu.

Vipindi vya Ukristo

Kitabu cha tatu

Kujenga kanisa

Luka 17:20-37

Kipindi 40

Luka 18:1-8

Kipindi 42

Mathayo 19:13-15, Marko 10:13-16, Luka 18:15-17

Kipindi 42

Mathayo 20:17-19, Marko 10:32-34, Luka 18:31-34

Kipindi 43

Mathayo 21:20-22, Marko 11:20-26

Kipindi 44

Mathayo 23:1-2, Marko 12:38-40, Luka 20:45-47

Kipindi 45

Mathayo 24:4-14, Marko 13:5-13, Luka 21:8-11

Kipindi 47

Mathayo 24:15-31, Marko 13:14-27, Luka 21:25-28

Kipindi 48

Mathayo 24:32, 25:13, Marko 13:28-37, Luka 21:29-36

Kipindi 49

Mathayo 26:20-30, Marko 14:17-26, Luka 22:14-30, Yohana 13:1-17

Kipindi 50

Mathayo 26:26-29, Marko 14:22-25, Luka 22:14-20

Kipindi 51

Yohana 13:12-17, 34-35, 15:12-17

Kipindi 52

Yohana 13:36-14, 31

Kipindi 53

Yohana 15:18-16, 33

Kipindi 55

Mathayo 26:36-46, Marko 14:32-47, Luka 22:39-46

Kipindi 56

Mark 16:13-14, Luka 24:33-49, Yohana 20:19-29

Kipindi 57

Mathayo 28:18-20, Marko 16:15-20, Luka 24:44-53, Matendo ya mitume 1:3-12

Kipindi 58.

JINSI ILIVYOKUWA KATIKA SIKU ZA NUHU NA LUTU

Siku za Nuhu

Biblia inasema hivi kuhusu jinsi ilivyojuwa katika siku za Nuhu. Ikawa wanadamu walipoanza kuongezeka juu ya uso wa nchi na binti walizaliwa kwao wana wa Mungu waliwaona hao binti za wanadamu ya kuwa ni wazuri, wakajitwalia wake wowote waliowachagua. Ndipo Bwana akasema, “Roho yangu haitashindana na mwanadamu milele, kwa kuwa yeye naye ni nyama, walakini siku zake zitakuwa miaka mia na ishirini. Wanefili waliokuwako duniani siku zile na pia baadaye, wana wa Mungu (be-nei-ha e lo-him, malaika wa Mungu) walipoingia kwa binti za wanadamu na wakazaa nao wana.

Hao ndio waliokuwa watu hodari zamani, watu walio hodari zamani, watu wenye sifa. “Sasa dunia ilikuwa imefaribika machoni pa Mungu, na dunia ilijaa ujeuri. Mungu akaiona dunia na tazama ilikuwa imeharibika **(Mwanzo 6;1-4 na 11:12)**

Kitabu cha Enoko kinaunga mkono simulizi la Biblia na kinaongeza habari Zaidi ndani yake katika sura ya 6-11. Kulingana na kitabu cha Enoko, kundi la malaika 200 wakiongozwa na Semjaza walifika wakati wa Taredi **(3515-2553 KK)** mmoja wa malaika, Azazeli, “mbuzi wa Azazeli,” aliwafundisha watu kutengeneza na vikuukuu na mapambo na matumizi ya antimoni na urembo wa kope na kila aina ya mawe ya gharama, na tincures ya rangi. (kutokana na hili kulizunguka uasi mkubwa wakapotoshwa, wakafanya uasherati wakawa apotovu katika njia zao zote) dhambi zote zinahesabiwa kwake. Semjaza alifundisha uchawi (haona na kukata mizizi) Armaros utatuzi wa uchawi(kuinua laana) Baraquja alifundisha unajimu(ishara nyota) kokabel makundi ya yota (mifumo ya Nyota) Ezeqeel maarifa ya mawingu (wingu lore). Araqet alama za dunia fagy, shamil alifundisha isharas ya jua (alama za jua) na Sariel mwendo wa mwezi (njia za mwezi)

Malaika wakuu wanne, Mikaeli, Urieli, Rafaeli na Gabrieli waliamriwa kuwafunga hawa waovu kwa vizazi sabini. Hii linaungwa mkono na Yuda 6 na malaika ambao hawakuiweka milki yao wenyewe bali waliacha makazi yao. Anaweka katika vifungo vya milele chini ya giza kwa hukumu ya siku ile kuu

kulingana na kitabu cha ayubile malaika hawa hawakufungwa hadi wakati Fulani baada ya Gharika kuu mwaka wa 2318 labda mwishoni mwa 2000KK.

Kitabu cha Yasheru pia kinatupa ufahamu wa ziada kuhusu siku za Nuhu na ilikuwa katika siku za Enoshi kwamba wana wa binadamu waliendelea kuasi na kumwasi Mungu na kuongeza hasira ya Bwana dhidi ya wana wa binadamu. Wana wa binadamu wakaenda wakatumikia miungu mingine wakamsahau Bwana aliyewaumba duniani na siku zile wana wa binadamu wakafanya sanamu za shaba na za chuma na za miti na za mawe, wakasujudu na kuitumikia yao na kila mtu akajifanya mugnu wake na kuisujudia na wanadamu wakaiacha.

Neno la kiebrania, wanefili ni wingi wa neno la ajabu Naphal ambalo linamaanisha, “utoaji mimba hai”, kuanguka chini kutoka mbinguni au kwa wanefili watoto wa malaika na wadamu. Septuagint inatafsiriwa gigani kutoka ambapo tunapata neno majitu lakini kwa hakika linatokana na mzizi wa neno “gigas” lenye maans ya mzaliw wa duniani kulingana na hadithi za kigiriki watoto wanajulikana kama Titanus.

Kitabu cha Enoko kinazingatiwa kama maandiko katika waraka wa Barnabus (164) na kwa wengi wa mapema mababa wa kanisa, vach as Athena giras, Clement wa Alexandria, Irenaeus ma Tetullian walioandika yapata mwaka 200AD kwamba kitabu cha Enoko katika sehemu mbili 1Petro 3:19-20 na Yuda 1:14-15. Kitabu cha Jasher kinarejelewa katika Biblia kwenye Yoshua 10:13 na 2Samuel 1:18

Bwana siku zote za matunda na woto wake na hasira ya Bwana ikawaka kwa sababu ya kazi zao na machukizo waliyofanya duniani (tasheru 2:3-3).

Na wana wote wa binadamu wakaziacha njia za Bwana siku zile, walipokuwa wakiongezeka juu ya uso wan chi pamoja na wana na binti wakafundishana maovu yao wakaendelea kumtenda Bwana dhambi na kila mtu akakjifanyia mungu wakaiba na kuteka nyara kila mtu jirani yake na jamaa yake wakaiharibu nchi wakaiba na kuteka nyara kila mtu jirani yake na jamaa yake wakaiharibu nchi na dunia ikajaa jeuri wake zao kwa kulazimishwa na waume zao kama walivyochagua, na wanadamu siku zile walichukua katika wanyama

wa nchi, wanyama wa mwituni na ndege wa angani wakafundisha mchanganyikowa wanyama wa aina moja na nyingine ili kumkasirisha Bwana na Mungu akaiona dunia yote na ilikuwa imeharibika kwa kuwa kila mwenye mwili ameharibu njia zake juu ya nchi watu wote na wanyama wote (Yasheri 4:16-18).

SIKU ZA LUTU

Biblia inasema hivi kuhusu Sodoma, “ Basi watu wa Sodoma walikuwa wabaya sana na watenda dhambi juu ya Bwana (Mwanzo 13:13) kutokana na maelezo katika mwanzo 19 watu wa Sodoma walitaka kufanya ngono na malaika wawili waliotumwa kumkomboa, Lutu. Lutu aliwatetea malaika na kuwapa binti zake wawili mambikira badala yake. Wakati watu wa Sodoma walipokataa ombi hilo kumtisha Lutu wale malaika wawili waliwapofusha.

Kitabu cha Jasheri kinaanza maelezo yake juu ya mji ya Sodoma na Gomora kwa njia hii siku zile watu wote wa Sodoma na Gomora na miji yote mitano, walikuwa wabaya sana na walifanya dhambi juu ya Bwana , wakamkasirisha Bwana kwa machukizo yao, wakaendelea kuzeeka kwa chukizo na dharau mbele za Bwana na uovu wao, na kubwa mbele za Bwana. Na walikuwa katika bonde lao la ndani mwendo wa nusu siku na ndani yake kulikuwa na chemichemi za maji na mimea mingi iliyozunguka maji na watu wote wa Sodoma na Gomora walikwenda huko mara nne kwa mwaka, pamoja na wake zao na watoto wao na mali zao zote wakafurahi huko kwa matari na kucheza na wakati wa kufurahi waliinuka wote na kuwashika wake za jirani zao, na wengine binti mabikira wa jirani zao, wakawafurahia na kila mtu akamwona mkewe na binti yake mikononi mwa jirani yaek wakarudi nyumbani kila mwanaume nyumbani kwake na kila mwanamke kwenye hema lake, ndivyo walivyofanya siku zote mara nne kwa mwaka. (Yasheri 18:11-15).

Kitabu cha Jasheri kinafunua masimulizi Zaidi ya uovu wa watu katika sura 18 na 19. Masimulizi haya yamejaa aina mbalimbali za ukatili dhidi ya wageni na wasfiri, jeuri, wizi, njaa, dhihaka, mateso, mahakimu waovu, ubakaji, kulawiti, mauaji na kifo kwa wale wote waliojaribu kuwasaidia. Hata binti wa Lutu, Paitith alichomwa moto akiwa hai kwa kujaribu kumsaidia mtu.

UBARIKIWE MWANAUME ALIYE NA ALAMA ZA MSUMARI MKONONI

JINA KUBWA LA MUNGU

Bibilia inasema Mwanzo 1:1 na haya maandiko, hapa mwanao mungu, Waebarania neno la kitabu cha mwanzo na Breshiti na inamaan Mwanzo, neno la mungu linatumika katika ufunguzi wa maandiko, Elohim neno la wingi likiashira yakwamba mungu ingawaje mmoja anaeza kuwa sehemu ama matarajio. Tumekuja kujua sehemu tatu ama matarajio ya mungu kama baba, mwana na toho mtakatifu nak ama kila mwandamu aliumbwa na mungu sisi sote tuna sehemu tatu, roho, moyo na mwili. Mungu pia ana jina la ukweli amabalo limesemwa mara kwanza katika “Mwanzo 2:4 na limetumika mara 7,000 katika agano la kale”

Ingawaje bibilia yeti haitumii jina hili bali imeingiza jina la muhimu (Lord God) (Mungu Mwenyezi) jina hii linapotumika, hii hufanyika ambapo watu Waebrania waluchukuliwa kama wafungwa Babylonia karibu mwaka wa sita kabla kuzaliwa kwa yesu (600BC) viongozi wao walificha jina la mungu lisijekasumbua ulimwengu mzima.

Watu waebrania sasa wakampa Mungu jina kama HaSHem linamaasnisha (Jina) hawakulisema jina hili lakini walifundishwa waseme Adonai ambapo inamaanisha “Mwenyezi ikiwa mahali pake hawakuliandika jina la Mungu bali walionyesha maherufi YHVH, herufi nne za Maebrania zianunda jina lake. Jina la mungu ni “Yahu-Weh” amabapo linaamishi Mungu Pamoja Nasi.

Wachungulie kitu muhimu kushisu jina la mungu kwa Herufi

USemaji wa Herufi

(Yad) (hey) (Vaw) (Hey)

Vionyeshi vya kitambo vya waebrani herufi

Uchanganuzi wa Vionyeshi

Amebarikiwa mwanume aliye na alama ya Misumari Mkononi

AGANO KUBWA

Yesu alulizwa maana y aagano kubwa.

Kama tunavyoona apa, jina la mungu lilifichwa miaka elfu mbili n amia tano iliyopita kuzuia kusambaa katika mataifa pia lilifichwa maana y akweli ya jana la mungu inavyosemwa apa “imebarikiwa mikono ya mwanadamu aliyeinuwa mikono yake” na ambaye siku moja atajulikana “ameinuwa mikoni iliyopigwa Misumari (Zechariah 12:10-11) mwana wa Mungu, mwenyezi wetu, msaidizi wetu, mwokozi, Imani yetu

YESU ALIONEKANA KWA WANAFUNZI WAKE

Jioni ya siku hiyo ya kwanza y awiki milango ikawa imefungwa ambapo wakufunzi walikuwa wamewaogopa wayahudi yesu akaja akasimama nawo akawaambia “amani iwe nanyi” alivyokuwa amesema haya “ akawaonyesha mikono yake” akisema Jina lake lilifichua miaka sita ukweli ikimaanisha jina la mungu invyosemwa atabarikiwa mtu yule aliyeinuwa mikono yake atabarikiwa, yule aliyepigwa misumari katika mikono yake ameinua mbele za mwenyeze, na upande wake wakufunzi walikuwa na furaha walipomuona Yesu. Yesu akasema tena kwao.”amani iwe Nanyi” kama vile baba alivyomituma pia mimi nawatuma na alivyosmea

hayo akapaaa juu juu na akasema pokea roho mtakatifu, ikiwa utasamehe dhambi za yote watasamehewa kamwa hautamsamehe yeyote Yohana 20:19-31.

YESU AONEKANA KWA TOMASSO

Sasa Tomasso, mojawapo wa wakufunzi wake hakuwepo na wenzake alipokuja wanafunzi wengine wakufahamisha, tumeona mwenyezi.lakini aliwaambia “kama nitaona alama za Misumari kwa mikono yake na ulimbukis kidole mahali alama ya msumari ulikowepo na uweke mkono upande wake na sitaamini”

Wiki baada ya wanafunzi kuwa nyumbani kwake ten ana Tomassos alikuwa nawo bali milango ilikuwa imefungwa “weka kidole chako hapa oma mikono yangi” (akisema jina lake lilifichuwa miaka mia sita ukweli ikimaanisha ukweli wa jina la Mungu inavyosemwa) “”ubarikiwe mtu ulieinuwa mikono yako, unarikiwe uliyepigwa misumari na umeinuwa mikono yako, ubarikiwe uliyepigwa misumari na umeinuwa mikono yako, nyoosha mikono wako ufike nilipo wacha kutapata na kuamini.

Alafu Yesu akawaambia, kwa sababi mmeniona sasa mmeamini waliobarikiwa ambao hawajanoa na wameamini Yohana 20:23-29

